

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති,
ප්‍රතිපත්ති රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ
යෝජනා පිළිබඳ විශ්ලේෂණය:
අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති
සම්පාදනයේ ශක්ති, අදාළත්වය
සහ ගැටලු

ජාතික පිටපත්

අධ්‍යාපන පිටපත් සඳහා

**ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති,
ප්‍රතිපත්ති රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ
යෝජනා පිළිබඳ විශ්ලේෂණය:
අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති
සම්පාදනයේ ශක්තීන්,
අදාළත්වය සහ ගැටලු**

ජයන්ත බාලසූරිය

**අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය
(CED)**

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා පිළිබඳ විශ්ලේෂණය:
අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ ශක්තීන්, අදාළත්වය සහ ගැටලු

© ජයන්ත බාලසූරිය (PhD)
ජූලි 2024

ISBN: 978-624-6002-01-5

'ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා පිළිබඳ විශ්ලේෂණය:
අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ ශක්තීන්, අදාළත්වය සහ ගැටලු යන මෙම අධ්‍යයනය
මගින් පසුගිය දශක කිහිපය තුළ ඉදිරිපත් කරන ලද අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු, යෝජනා සහ
ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරිමි සමාලෝචනය කර තිබේ. මෙම අධ්‍යයනය අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානයේ
(CED) මැදිහත්වීම සහ ඉල්ලීම මත සිදුකරන ලදී.

මෙම අධ්‍යයනය අධ්‍යාපනය සඳහා වූ ගෝලීය පාර්ශවකරණ ආයතනයේ EOL ව්‍යාපෘතියේ මූල්‍ය
අනුග්‍රහය යටතේ සිදුකරන ලදී මෙහි අන්තර්ගතයන් සහ අදහස්වල වගකීම අධ්‍යාපන සංවර්ධන
සන්ධානය විසින් දරනු ලබන අතර ඒ සම්බන්ධ වගකීම මේ සඳහා මූල්‍ය දායකත්වය ලබාදුන්
අධ්‍යාපනය සඳහා වූ ගෝලීය පාර්ශවකරණ ආයතනය GPE හෝ Education Outloud ව්‍යාපෘතිය විසින්
දරණු නොලැබේ.

මෙම ප්‍රකාශනය නොමිලයේ බෙදාහැරීම සඳහා නිමවා ඇත. කෙසේවෙතත් මෙහි සියලුම
අන්තර්ගතයන් ප්‍රකාශන හිමිකම්වලට යටත්වන අතර දැනුම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා හැරුණු විට
අනෙකුත් මූල්‍යමය හෝ වාණිජමය කාර්යයන් සඳහා අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානයේ ලිඛිත
අවසරයකින් තොරව කිසිදු ආකාරයකින් ප්‍රති නිෂ්පාදනය කළ නොහැක. එසේ වුවද මෙම ප්‍රකාශනයේ
මූලාශ්‍රය සඳහන් කර මෙහි සඳහන් කරුණු උපුටා ගැනීම කළ හැකිය.

කවරය සහ පිටු සැකසීම: නලින්ද සෙනෙවිරත්න, www.iridiumcreations.com

EDUCATIONOUTLOUD

advocacy & social accountability

අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය,
නො.17, ධර්මපාල මාවත, රාජගිරිය.
කොළඹ, ශ්‍රී ලංකාව
දුරකථන අංකය +94 112 887642
www.cedsrilanka.org

අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානයේ පණිවුඩය

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිපත්ති රාමු යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා විශ්ලේෂණය: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ ශක්තින් අදාළත්වය සහ ගැටලු පිළිබඳ මෙම අධ්‍යයනය අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය වෙනුවෙන් ආචාර්ය ජයන්ත බාලසූරිය මහතා විසින් සිදුකරන ලදී. සමස්ථ අධ්‍යයනය පුරාවටම ආචාර්ය බාලසූරිය මහතා විසින් ලබාදුන් අතිමහත් දායකත්වය, කැපවීම සහ ඔහු විසින් පිලිබිඹු කරන ලද නායකත්වය පිළිබඳව අපගේ කෘතඥතාවය ප්‍රදාකර සිටිමු.

විවිධ කාර්යයභාරයන් සිදුකරමින් සහ වගකීම් ඉටුකරමින් මෙම ක්‍රියාවලිය හා සම්බන්ධවූ අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල සාමාජිකයින්ට උපදේශක කණ්ඩායමේ සාමාජිකයින්ට විද්වතුන්ට සහ කාර්ය මණ්ඩලය ඇතුළු මෙහිදී දායකත්වය ලබාදුන් සියලුම දෙනාට අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය තම ගෞරවනීය ස්තූතිය පළකරනු ලබයි.

අවසාන වශයෙන් මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අරමුදල් ලබාදුන් අධ්‍යාපනය සඳහා වූ ගෝලීය පාර්ශවකරණ ආයතනයේ (GPE) Education Out loud (EOL) ව්‍යාපෘතියට අපගේ ස්තූතිය ප්‍රදාකිරීමට කැමැත්තෙමු. ශ්‍රී ලංකාව සඳහා නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සකස් කිරීමට මෙම වාර්තාව ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇති අතර එපමණක් නොව මෙම විශ්ලේෂණය ආසියා පැසිෆික් කලාපය සඳහා අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය සඳහා උපයෝගී කරගත් හැකි ප්‍රයෝජනවත් මූලාශ්‍රයක් වූ ඇතැයි අපි විශ්වාස කරමු.

අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය

ස්තූතිය

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා පිළිබඳ විශ්ලේෂණය: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ ශක්තින්, අදාළත්වය සහ ගැටලු සම්බන්ධ මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය සහ අනෙකුත් අදාළ ආයතන විසින් විවිධ අවස්ථාවන්හිදී ලබාදුන් සහාය බෙහෙවින් අගය කරමි එහිදී පහත සඳහන් අය වෙත විශේෂ ස්තූතියක් පිරිනමනු කැමැත්තෙමි.

- ආචාර්ය වන්දන බණ්ඩාර මහතා - සභාපති අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය
- කමල් හේරත් මහතා - අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල සාමාජික අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය
- මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ප්‍රධාන දත්ත සැපයීම සම්මුඛ සාකච්ඡා හා කණ්ඩායම් සාකච්චා සඳහා සහභාගිවූ සියලුම සිවිල් සමාජ සංවිධාන සාමාජිකයින්, ජනමාධ්‍යවේදීන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්, ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂකයින්, සංවර්ධන පාර්ශවකරුවන්, විශ්ව විද්‍යාල අචාර්යවරුන්, විද්වතුන්, පූර්වගාමී ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් ඇතුලු සැමට
- සෝදුපත් පරීක්ෂා කිරීම සහ පිටපත් සංස්කරණය කළ අගනා පිරිස් මහත්මිය
- සමස්ථ කාලසීමාව තුළදී දක්වූ කැපකිරීම, මැදිහත්වීම, සම්බන්ධීකරණය සහ සියලු සහායන් සඳහා අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානයේ ජාතික සම්බන්ධීකරණ නිලධාරී ශාන්ත කුලතුංග මහතාට විශේෂයෙන් ස්තූතිය පුදකරමි

ජයන්ත බාලසූරිය
2024 ඔක්තෝබර්

ප්‍රධාන සාරාංශය

අධ්‍යාපනයේ එක් ප්‍රධාන අරමුණක් වන්නේ දැනුම, කුසලතා, ගුණාංග, පුරවැසිභාවය සහ සාරධර්ම, ආචාරධර්ම සහ සුසමාදර්ශයන් සමඟ යාවත්කාලීන වූ මානසිකත්වයක් සහිත මානව ප්‍රාග්ධනය ගොඩනැගීමයි. ඒ අනුව පුරවැසියන්ට ඔවුන්ගේ සහජ හැකියාව සහ අභිප්‍රාය මත නායකයන්, ව්‍යවසායකයින්, සේවනියුක්තිකයින්, විද්‍යාඥයන්, දාර්ශනිකයන් සහ වෙනත් ආකාරයක වෘත්තිකයින් බවට පත්විය හැකිය. එවැනි අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති අත්‍යවශ්‍ය මූලික අංගයක් වේ. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් යනු අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පාලනය කරන නීති හෝ රීති මාලාවක සංයෝගයකි. එමගින් අධ්‍යාපනයේ පරමාර්ථ හා ඒවා සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා නිර්මාණය කර ඇති අරමුණු (එනම්, සමාජ, පුද්ගලික, ආර්ථික සහ ජාතික), ඒවා සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ ක්‍රමවේද සහ ඒවායේ සාර්ථකත්වය හෝ අසාර්ථකත්වය මැන බැලීමේ මෙවලම් පිළිබඳ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දීමට උත්සාහ කරයි. අධ්‍යාපනය සෑම වයස් කාණ්ඩයකම පුද්ගලයන්ට බලපාන්නක් බැවින්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ විවිධ අංශවලට හෝ ක්ෂේත්‍රවලට වර්ග කළ හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය විශ්ලේෂණය කිරීමේදී එය විශාල හා සංකීර්ණ බවකින් යුක්ත බව පෙනෙන්නට තිබේ. මෙම අධ්‍යයනය මගින් අධ්‍යාපනයේ සමානාත්මතාවය, ගුණාත්මකභාවය, අදාළත්වය සහ කාර්යක්ෂමතාව යන මාතෘකන් හරහා අතීත අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, වැඩසැලසුම් සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා සමාලෝචනය කිරීම සහ ජාතික සන්දර්භය තුළ පවත්නා එකිනෙකට සම්බන්ධ ප්‍රධාන ගැටලු සාකච්ඡා කරනු ලබයි. මීට අමතරව, මෙමගින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සඳහා සංකල්පීය රාමුවක් සපයන අතර ජාතික මට්ටමේ අධ්‍යාපන බලධාරීන් සහ සංවර්ධන හවුල්කරුවන් සමඟ ප්‍රතිපත්ති සංවාදවලට පහසුකම් සපයයි. ඒ අනුව, මෙම විශ්ලේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති වැඩසැලසුම් සහ ක්‍රියාවට නංවනලද ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් විවේචනාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීමයි. තවද, එමගින් ප්‍රතිපත්ති සැලසුම්, කළමනාකරණ ධාරිතාව සහ සංවර්ධන සහයෝගීතාවයේ වැදගත් ගැටලු ඇගයීමට ලක් කරන අතර ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය උපායමාර්ගික ක්ෂේත්‍ර හඳුනා ගනී.

මෙම විශ්ලේෂණයේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් භාවිතා කරන ලද පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ගුණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණ ප්‍රවේශයක් වේ. ජාත්‍යන්තර සහ සුවිශේෂී සන්දර්භයන්ට ගැලපෙන සාහිත්‍යය සමාලෝචනය සහ ප්‍රධාන තොරතුරු සපයන්නන් සමඟ පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා (KIs), ගැඹුරු සාජු සම්මුඛ සාකච්ඡා (IDIs) සහ ඉලක්ක ගත කණ්ඩායම් සාකච්ඡා (FGDs) පැවැත්වීමෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රාථමික දත්ත සහ තොරතුරු සමූහයක් රැස් කරන ලදී.

සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීමට සහ අධ්‍යාපන මට්ටම්වල ප්‍රමිතිය පවත්වා ගැනීමට වඩාත් ආකර්ශනීය සහ අර්ථවත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කර ඇති බව මෙම විශ්ලේෂණය මගින් හෙළි විය. ඒ අතරම ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති සැකසීම, සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය පිළිබඳ පැහැදිලි අවබෝධයක් අවශ්‍ය බව විශ්ලේෂණය මගින් තවදුරටත් අනාවරණය කර ගන්නා ලදී. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු, යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා තාර්කික ආකෘතියට වඩා දේශපාලන ක්‍රියාකාරකම්වල කොටසක් ලෙස දේශපාලන/පුද්ගලික ආකෘතිය

අනුගමනය කර ඇත. අධ්‍යාපනය බොහෝ දුරට රජයේ ඒකාධිකාරයක් ලෙස පැවතීමත්, 1977 න් පසු එවැනි ඒකාධිකාරයකින් ක්‍රමානුකූලව අපගමනය වෙමින්, දේශපාලන බලපෑම් සහ මැදිහත්වීම් වඩාත් වැදගත් වීමත් මෙයට ප්‍රධාන හේතූන් වේ. සාමාන්‍යයෙන්, දේශපාලනඥයන් සහ නිලධාරීන්ට අවශ්‍ය වන්නේ තමන්ට බලය සහ අධිකාරිය පවත්නා කෙටි කාලසීමාවක් තුළ ඔවුන්ගේ මැදිහත්වීම්වල සාර්ථක ප්‍රතිඵල දැකීමටයි. මහජනතාව සමඟ වඩාත් ක්‍රියාකාරී ලෙස සම්බන්ධ වීම සහ එහි සංවේදී ස්වභාවය සැලකිල්ලටගත් කල අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට සම්බන්ධ කාරණාවලදී මෙය විශේෂයෙන්ම බහුලව දක්නට ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයට අදාළ බොහෝ ප්‍රතිපත්තිමය කාරණාවලදී පහළ සිට ඉහළට යන ප්‍රවේශය දක්නට නොලැබේ.

සමානාත්මතාවය යනු අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල මූලික මූලධර්මවලින් එකකි, ප්‍රවේශය වැඩිදියුණු කිරීම, සහභාගීත්වය, ගුණාත්මක අධ්‍යාපනය සහ අධ්‍යාපනයට සම්පත් වෙන්කිරීම අනෙක් මූලධර්ම වේ. ගැටලු අවම කිරීමට බොහෝ උත්සාහයන් ගෙන ඇත්තත්, පද්ධතිය තුළ සමානාත්මතාවය සම්බන්ධ ගැටලු සහ විශේෂයෙන්, අවාසි සහගත ප්‍රදේශවල විෂමතා දක්නට ලැබේ.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලාරම්භයන් නව ප්‍රතිපත්ති සහ මූලපිරීම් කලින් කලට හඳුන්වා දීමක් සිදුකර ඇති නමුත් මේවායේ සමාන අන්තර්ගතයන් සහ ආකෘති පෙන්වුම් කරන බව මෙම විශ්ලේෂණයෙන් හෙළි විය. කෙසේනමුත්, මෙම ක්‍රියාවලියේදී මීට පෙර පැවැති ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණයන්ගේ අනාවරණයන් සහ නිර්දේශ මත පදනම්ව අතීතයේ පැවති ප්‍රතිපත්ති අත්හැරදීමක් හෝ නව ප්‍රතිපත්ති සැකසීමක් සිදුකර ඇති බවට සාධාරණ සාක්ෂි නොමැත.

අධ්‍යාපනය ආර්ථික සංවර්ධනයේ පදනම විය යුතු අතර, අනෙක් අතට අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක වර්ධනයට ආර්ථික සංවර්ධනය සැලකිය යුතු ලෙස දායක වේ. එබැවින් අධ්‍යාපන හා ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති එකිනෙකාගේ අවශ්‍යතාවලට අනුකූල වන පරිදි සකස් කළ යුතුය. ශ්‍රී ලංකාවේ, සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා ආර්ථික ඉල්ලුමට සරිලන සැපයුමක් ලබා දීම අරමුණු ඇතිව සිදුකර ඇති බව පැහැදිලිවම අවධාරණය කර ඇත. කෙසේ නමුත්, මෙම අපේක්ෂිත තත්වයන් ප්‍රායෝගිකව ළඟාකරගෙන ඇත්තේ අර්ධ වශයෙන් පමණි. අධ්‍යාපනය හා ආර්ථිකය අතර පවත්නා ගැටලු හේතුවෙන් සමාජ, දේශපාලන, ආර්ථික ප්‍රශ්න සහ අර්බුද රැසක් විවිධ ස්වරූපවලින් මතු වී තිබේ. බොහෝ සංවිධාන විසින් මෙම මාතෘකා දෙක තිරසාරව හා අර්ථවත් ලෙස ගැලපීමේ අවශ්‍යතාවය ඉස්මතු කරන නමුත් ඒ සඳහා ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග ඉතා මන්දගාමී වේ.

පෙර පැවති අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා මගින් වැඩි වශයෙන් සාකච්ඡා කර ඇත්තේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන අංශයේ නවෝත්පාදන, නව නිර්මාණ මැදිහත්වීම් සහ පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන (R&D) ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ දිරිගැන්වීම පිළිබඳව වේ. නවෝත්පාදනයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම ඇතුළුව පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන අංශයේ වැදගත්කම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේ ප්‍රවනතා පවතින බව සාක්ෂි මගින් පෙන්වා දෙනු ලබයි. සිසුන් විවිධ විෂය ක්ෂේත්‍රයන් ඔස්සේ බොහෝ නිර්මාණාත්මක නවෝත්පාදන සහ නව නිපැයුම්වල නිරත වේ. අදාළ පාසල්වලට සහ සිසුන්ට අනුග්‍රහය දැක්වීම සඳහා පරිපාලන ආයතන, නියෝජිතායතන සහ කොමිෂන් සභා කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වුවද අභියෝගය වන්නේ එවැනි දක්ෂතා තිරසර ලෙස වර්ධනය නොවීමයි. මෙම තත්වය තුළ පාසල් ගුරුවරුන් සහ සිසුන් දිගින් දිගටම දුෂ්කරතාවලට මුහුණ දෙනු ලබයි. එසේ වුවද,

මෙම වැඩසටහන් ක්‍රමානුකූලව, සම්බන්ධීකරණයෙන් යුක්තව විනිවිදභාවයෙන් යුතුව මූල්‍ය හා තාක්ෂණික සහාය ඇතිව ක්‍රියාත්මක කර ඇති බවට කිසිදු සාක්ෂියක් හමු නොවීය. ඇත්ත වශයෙන්ම, උසස් අධ්‍යාපනය සඳහා වූ පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන, නවෝත්පාදන සහ නව නිපැයුම්වල ප්‍රතිඵල අවසාන වශයෙන් රටේ දැනුම, ප්‍රඥාව සහ ආර්ථික වර්ධනය සඳහා දායකත්වය ලබාදීමට අවශ්‍ය සම්බන්ධතා ඇති බවට සාක්ෂි නොමැත.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල සැලකිය යුතු සුවිශේෂී අපේක්ෂාවක් වන්නේ සමාජ සංවර්ධනයයි. සාමාන්‍යයෙන්, සමාජ සංවර්ධනය ස්පර්ශිත සහ නිමැවුම් ප්‍රතිඵල යන දෙකෙන්ම පිළිබිඹු වේ. මානව ජීවිතයේ වර්ධනය සඳහා සමාජීය සහ පුද්ගල යන දෙඅංශයෙහිම ප්‍රතිලාභ අනුපාතයන් වැඩි කිරීමට අධ්‍යාපනය මගින් කොන්දේසි විරහිතව පොළඹවනු ලැබේ. එපමණක් නොව, අධ්‍යාපනය යනු ජීවිතයේ වෙනසක් ඇති කරන අත්දැකීම් ලබා දෙන මූලික මෙවලම වන අතර එහි දීර්ඝ කාලීන බලපෑම සංස්කෘතික වෙනසක් ඇති කිරීම වේ. එබැවින් අධ්‍යාපනය යනු අනාගත පරම්පරාවන් සඳහා සංස්කෘතික පරිවර්තනයක් සඳහා වූ මෙවලමක් ලෙස සැලකේ. විනය ගරුක සමාජයක් ගොඩනැගීම සඳහා රටකට දුරදර්ශී අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් අවශ්‍ය වේ. අතීතයේ පැවති සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ සමාජ සංවර්ධනයේ සහ සංස්කෘතික වෙනස්කම්වල මානසයන්ට ඉඩ සලසා දී ඇත. එවැනි ක්‍රියාමාර්ගයන් තුළින් , ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන් සැලකිය යුතු ජයග්‍රහණ අත්පත් කරගෙන ඇති නමුත්, දේශීය හා ගෝලීය ඉල්ලුමට අනුකූලව ඒවා වැඩිදියුණු කළ යුතුය. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමය තුළ, විශේෂයෙන්ම ප්‍රවේශය, සහභාගීත්වය සහ පැවැත්ම යන ක්ෂේත්‍ර තුළ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය සමානාත්මතාවය පසුගිය දශක කිහිපය තුළ ගැටලුවක්ව පැවතුනි. එම කාලයේ ක්‍රියාත්මක වූ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති මගින් මෙම ගැටලුවලට විසඳුම් ලබාදීමට ප්‍රතිකර්ම ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ස්ත්‍රී-පුරුෂ සමාජභාවීය සමානාත්මතාවය දැනට සතුටුදායක මට්ටමක පවතින අතර, සුවිශේෂිත ක්ෂේත්‍ර තුළ තවමත් සමහර ගැටලුකාරී තත්වයන් දැකිය හැකිය.

පවත්නා සම්පත් උපයෝගී කර ගනිමින් ක්‍රමවේදයෙන් උපරිම ප්‍රතිඵල අත්කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් සලකා බලන විට කාර්යක්ෂමතාව යනු අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල තවත් තීරණාත්මක මිනුම් දඬුවක් වේ. අතීතයේ දී පැවැති සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණවල ක්‍රමවේදයේ කාර්යක්ෂමතාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති මූල පිරිමි ඇතුළත් විය.

මෙම යෝජනාවලට අධ්‍යාපන කළමනාකරණයේ සහ පරිපාලනයේ වෙනස්කම් සහ ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම් ඇතුළත් වූ අතර තීරණ ගැනීමේ බලතල බලධාරීන් වෙත පැවරීමද අන්තර්ගත විය. එසේ වුවද, ද්‍රවශීලතාවය නොමැතිකම සහ මුදල් වෙන්කිරීමේ ගැටලු සහ අභියෝග හේතුවෙන්, පද්ධතියේ කාර්යක්ෂමතාවය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් පවත්නා සාමාන්‍යම ආකල්ප තවමත් අභියෝගාත්මක සාධකයක් වී ඇත.

අධ්‍යාපනය, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, තීරණ ගැනීම සහ දේශපාලන සාධක අන්තර් සම්බන්ධයන් සහ අන්තර් ක්‍රියාකාරීත්වයෙන් යුතු ක්ෂේත්‍රයන් වේ. එවැනි මැදිහත්වීම් මගින් හිතකර ප්‍රතිලාභ අත්පත් කර ගන්නා අතර අහිතකර ප්‍රතිඵලයක ඇති කිරීමටද හේතු වේ. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක, දේශපාලඥයින් ඔවුන්ගේ දේශපාලන හා ආර්ථික දැක්මට සහ භාවිතයට ගැලපෙන ප්‍රතිපත්ති සංස්කරණයන් සිදුකරනු ලබයි. එසේම, බොහෝ (පක්ෂ) දේශපාලනඥයන්ගේ මතවාදය වන්නේ ඒවා ප්‍රතිපත්තිවල ආරම්භය වන බවයි. කෙසේනමුත්, පක්ෂ දේශපාලනය සහ ක්ෂුද්‍ර දේශපාලනයේ භාවිතාවන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම කෙරෙහි අහිතකර ලෙස බලපා ඇත. ශ්‍රී

ලංකාවේ ඓතිහාසික සාක්ෂි මගින් පෙන්වා දෙන්නේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිසංස්කරණ හෝ යෝජනා පක්ෂ දේශපාලනයේ කොටසක් වී ඇති අතර ඒවාට ජාතික වශයෙන් පුළුල් එකඟතාවයක් නොමැති බවයි.

අද වන විට අධ්‍යාපනය හා සම්බන්ධ ගැටලු ගෝලීය අවධානයට ලක්වන කරුණක් ලෙස සලකන හෙයින් සීමා මායිම් නොමැතිව සියලුම අධ්‍යාපන අංශ එකිනෙකට සම්බන්ධ වී ඇත. අධ්‍යාපනය සංවර්ධනය කිරීමේ කර්තව්‍ය එකිනෙකට අන්තර් සම්බන්ධ වන අතර මෙම ක්ෂේත්‍රයේ වේගයෙන් වෙනස්කම් සිදුවේ. ද්විපාර්ශ්වික සහ බහුපාර්ශ්වික රටවල් සහ නියෝජිතායතන අතර ජාත්‍යන්තර ප්‍රවණතා/ගිවිසුම්/ප්‍රඥප්ති/සම්මුතීන් පවතින අතර ඔවුන් විවිධ ආකාරවලින් සහයෝගයෙන් ක්‍රියාකරමින් යුතුව අත්දැකීම් බෙදාහදා ගනී. තවද, සංවර්ධනය සඳහා වූ පාර්ශ්වකරණ ආයතන එක් එක් රටවල් සමඟ සමීපව කටයුතු කරන අතර, රටේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ දී සහ සකස් කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ ඔවුන්ගේ මැදිහත්වීම සහ බලපෑම සුවිශේෂී වේ.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා පුරවැසියන්ගේ සහ සිවිල් සමාජවල අර්ථවත් මැදිහත්වීම පහළ මට්ටමක පවතී. ඊට හේතු වන්නේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියේ දී මහජන යෝජනා ලබා ගැනීම සඳහා ඇති අවස්ථා ඉතා සීමිත වීමයි. එවැනි තත්ත්වයක් මගින් සමාජයේ පුළුල් නියෝජනයක් ලබාගැනීමට බාධාවක් වන අතර එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ප්‍රතිපත්ති තීරණ ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සමාජයෙන් ලැබෙන්නේ සීමිත දායකත්වයක් සහ කැපවීමක් පමණි.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති නිල වශයෙන් ප්‍රකාශ කිරීමට පෙර, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා නිල අනුමැතියක් තිබීම මූලික වේ. මීට පෙර ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී මෙය නිවැරදිව සිදු විය. කෙසේ නමුත්, පසුව, නීතිමය අනුමැතිය නොමැතිව සමහර ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර, සමහර විට ඒවා අභියෝගයට ලක් විය. අධ්‍යාපන නීති සහ පනත් කඩිනමින් යාවත්කාලීන කර නීතිගත කළ යුතුය.

එසේ වුවද, පවත්නා විවිධ සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලනික සහ අනෙකුත් බාධාවන් හේතුවෙන් බොහෝ වැදගත් ප්‍රතිපත්ති අර්ථවත් ලෙස ක්‍රියාවට නැංවූයේ නැත. කෙසේ වෙතත්, සමහර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විවිධ ආකාරවලින් සහ ක්‍රමවලින් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කෙරේ. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම විවිධ බාහිර හා අභ්‍යන්තර සාධක සමඟ බෙහෙවින් සම්බන්ධ වේ. මෙහිදී බාහිර බලපෑම් සහ මැදිහත්වීම් ඇතිවේ. එවැනි තත්ත්වයන් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමේ (තීරණභාවයට) ඍණාත්මක ලෙස බලපා ඇති නමුත් සමහර අවස්ථාවලදී ඒවා ධනාත්මක බලපෑමක් ලෙසද සලකනු ලබයි. කෙසේ නමුත්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් තීරණ ගැනීමේදී බලපෑමක් ඇතිකළ හැකි කණ්ඩායම් මැදිහත්වන බව පෙනීයයි.

සමස්තයක් වශයෙන්, අතීතයේ ක්‍රියාත්මක වූ සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය සහ ප්‍රමිතීන් ඉහළ නැංවීමට සෘජුව හෝ වක්‍රව බලපෑමක් සිදුකර ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සමාන සමාජ-ආර්ථික සන්දර්භ සහිත අනෙකුත් රටවලට සාපේක්ෂව අධ්‍යාපනික ජයග්‍රහණ මැනීමට අදාළ දර්ශක සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාව සැලකිය යුතු ඉහළ මට්ටමක සිටී. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ ඇති තීරණාත්මක අභියෝග පහත දක්වා ඇත.

- සමාජ ප්‍රතිසංස්කරණවල අත්‍යාවශ්‍ය කොටසක් ලෙස අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම කෙරෙහි අඩු අවධානයක් යොමු කිරීම.

- ඉතා ඉක්මනින් ප්‍රත්‍යක්ෂ ප්‍රතිඵල අත්කර ගැනීමේ අපේක්ෂාවෙන් ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමට උත්සාහ කිරීම.
- ජාතික සහ පළාත් මට්ටමෙන් එයට සම්බන්ධ පාර්ශවකරුවන් අතර ඇති කර ගන්නා සන්නිවේදනය සහ උපදේශන සහය අවම වීම
- අවශ්‍ය සම්පත් ප්‍රමාණවත් ලෙස වෙන් කිරීම සහ අපේක්ෂිත අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල මූල්‍ය ශක්‍යතාවය කළමනාකරණය කර ගැනීම කෙරෙහි ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු නොවීම.
- සාක්ෂි මත පදනම් වූ (දැනුම්වත්) සහ ප්‍රායෝගික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යොදාගැනීම අඩු මට්ටමක පැවැතීම.
- අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, තීරණ ගැනීම සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පක්ෂ දේශපාලනයේ සහ ක්ෂුද්‍ර දේශපාලනයේ මැදිහත්වීම සහ බලපෑම.
- දේශපාලන කැමැත්ත, කැපවීම සහ විශේෂඥතාවය සහ නායකත්වය නොමැතිවීම.
- විධිමත් සහ තිරසර ප්‍රතිපත්ති නිරීක්ෂණ පද්ධතියක් නොමැති වීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සහ සමාජයේ ආර්ථික, දේශපාලනික, සංස්කෘතික සහ සමාජීය මානසත් අතීත සහ වර්තමාන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ මූලපිරීම් සියල්ලටම ප්‍රබල බලපෑමක් ඇතිකරනු ලබයි. ශ්‍රී ලංකාවේ සමහර අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ප්‍රතිපත්ති සකසා ඇත්තේ ආර්ථික අවස්ථාවන්හි සමානාත්මතාවය වැඩි කිරීම සඳහා තරඟකාරීත්වය මත පදනම් වූ ප්‍රතිසංස්කරණ (නිපුණතා, භාණ්ඩ සහ වෙළඳපල සඳහා වන ඉල්ලුම වෙනස් වීම හේතුවෙන් ඇති කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ), මූල්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ වෙළඳපල බලවේග මත පදනම් වූ ප්‍රතිසංස්කරණ සහ සාධාරණත්වය මත පදනම් වූ ප්‍රතිසංස්කරණ (අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ඉහළ සමාජයන් වෙත ප්‍රවේශ වීමට ඇති අවස්ථාවක් ලෙස එහි භූමිකාව) යන තත්වයන් හේතුකොටගෙනය

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් මෑත දශක කිහිපය තුළ සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත්කර ගෙන ඇති නමුත් එහි අනාගත දෘෂ්ඨිත් සම්බන්ධයෙන් ගත් කළ, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමවේදය, විශේෂයෙන්ම COVID-19 වසංගත හා සමාජ හා ආර්ථික අර්බුදයෙන් පසුව, ක්‍රියාකාරීත්වය සම්බන්ධයෙන් ගැටලු සහ අභියෝග කිහිපයකට මුහුණ දෙනු ලබයි. නියාමන යාන්ත්‍රණයක් අනුගමනය කරමින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ප්‍රතිපත්ති ඇගයීම සම්බන්ධයෙන් මතුවන ගැටලු විසඳීම සඳහා සමස්ථ ප්‍රවේශයක් මත පදනම් ව ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමයට හදිසි ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ සිදු කිරීම අවශ්‍ය බව මෙම විශ්ලේෂණය මගින් පෙන්වා දේ. සාරාංශයක් ලෙස, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේදී පහත සඳහන් සාධක සපුරාලීම සහතික කිරීමට බලධාරීන් වටබලා ගත යුතුය:

- i. ක්ෂේත්‍රය තුළ පවත්නා ගැටලු පිළිබඳව පුළුල් විමර්ශනයක් / සමාලෝචන පැවැත්වීම;

- ii. අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය සහ රට වෙනුවෙන් පැහැදිලි සහ දිගුකාලීන දැක්මක් වර්ධනය කිරීම;
- iii. අදාළ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහ තාක්ෂණවේදීන්ගේ පුළුල් සහභාගීත්වය සහ දායකත්වය සහතික කිරීම;
- iv. ප්‍රමාණවත් සම්පත් වෙන් කිරීම;
- v. යෝජනා සහ විශ්ලේෂණ සංවර්ධනය කිරීම සඳහා නමාගිලි සහ දුරදර්ශී අධ්‍යාපන විශේෂඥයින් සම්බන්ධ කර ගැනීම; සහ
- vi. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සඳහා පුළුල් පිළිගැනීමක් ලබා ගැනීම.

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීම පිළිබඳව ශාස්ත්‍රීය, සමාජීය සහ දේශපාලන සංවාදයක් සාකච්ඡා වෙමින් පවතින නමුත් ප්‍රධාන අභියෝගය වන්නේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය සහ රට වෙනුවෙන් ගැලපෙන ප්‍රශස්ථ අනාගත දැක්මක් සැකසීමයි. මෙම ප්‍රතිපත්තිය පාර්ශවකරුවන් සහ සමාන අපේක්ෂාවක් සහිත පුද්ගලයින් බහුතරයක් මෙන්ම රටේ පුරවැසියන් සහ සියලුම දේශපාලන පක්ෂ විසින් පිළිගත යුතුය. අධ්‍යාපනය පිළිබඳ අනාගත ජාතික ප්‍රතිපත්තිය තුළට මුල් ළමාවිය අධ්‍යාපනය (ECE), සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය, තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව, උසස්/විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනය සහ පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන අංශ එකිනෙකට සහසම්බන්ධතාවයකින් යුතුව ඇතුළත් විය යුතුය. ප්‍රතිපත්තිය සකස් කිරීමේදී, ප්‍රතිපත්ති වක්‍රය දැඩි ලෙස අනුගමනය කළ යුතු අතර, යෝජනා සඳහා සාක්ෂි ලෙස පර්යේෂණ සහ සංවර්ධනය පිළිබඳව ක්‍රියාකාරකම් වැඩි වැඩියෙන් අවශ්‍ය වේ. ඇත්ත වශයෙන්ම, සේවා යෝජකයාගේ සහ ශ්‍රම වෙළඳපොළ ඉල්ලීම්, සෞඛ්‍ය සහ අනෙකුත් අදාළ අංශ ඇතුළුව අධ්‍යාපන, සමාජ සහ ආර්ථික අංශවල ගැටලු සහ අවශ්‍යතා සුදුසු පරිදි විසඳීමේ අවශ්‍යතාවයක් ඇත. තවද, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේදී ජාතික හා ජාත්‍යන්තර ප්‍රවණතා පිළිබඳව දැඩි ලෙස සලකා බැලිය යුතුය.

ප්‍රතිපත්තිවල ඵලදායිතාවය සහ කාර්යක්ෂමතාවය සහතික කිරීම සඳහා පමණක් නොව ඒවා පිළිගත හැකි සහ ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කළ හැකි බව සහතික කිරීම සඳහා ද ශක්තිමත් සහ විශ්වාසනීය සාක්ෂි මත පදනම් ව ප්‍රතිපත්තිමය ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. ඒ අනුව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සාක්ෂි මත පදනම් විය යුතු අතර හදිසියේ සකස් කරනු ලබන ප්‍රතිපත්තිවලින් වැළකී සිටිය යුතුය. සෑම ප්‍රතිපත්තියක්ම යුක්ති සහගත විය යුතු අතර සමාජ, ජාතික සහ පද්ධතියේ අවශ්‍යතා පිළිබිඹු කළ යුතුය. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් පහත සඳහන් හදිසි ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ගැනීමේ ප්‍රවේශය අනුගමනය කිරීමෙන් වැළකී සිටිය යුතු අතර, සුදුසු තාර්කික ප්‍රවේශයන් අනුගමනය කිරීමට වගබලා ගත යුතුය. කෙසේ නමුත්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හුදුනති ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරමින් සිදුකළ නොහැක. එය සන්දර්භීය පසුබිම්වලට අනුකූලව අනුගමනය කළ යුතු මිශ්‍ර ප්‍රවේශයක් විය යුතුය. පර්යේෂණ සහ ප්‍රතිපත්ති සංවාද වැඩි වැඩියෙන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ දිරිගැන්වීම අවශ්‍ය වේ. තවද, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේදී, ප්‍රතිපත්ති යෝජනාවල ශක්‍යතාව සහ ගැලපීම ප්‍රායෝගිකව පරීක්ෂා කිරීම සඳහා පවතින ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයනය කිරීම අවශ්‍ය වේ. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේ සංස්කෘතිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා පහත දැක්වෙන ක්‍රියාමාර්ග යෝජනා කෙරේ.

- යෝජනාව 1: පවතින ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ආයතනය ශක්තිමත් කිරීම සහ විධිමත් කිරීම(NEC)
- යෝජනාව 2: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයනය සඳහා ස්වාධීන කවුන්සිලයක් පිහිටුවීම (ICEPS)

පවතින අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියේ විෂමතා මඟහරවා ගැනීම සඳහා ඇති එක් විකල්පයක් වන්නේ රටේ මෑතකාලීන සංවර්ධනයට අනුකූල වන වත්මන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ආයතනය -ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව- ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමයි. එසේම අධ්‍යාපන අංශය ජාතික සහ උප-ජාතික මට්ටමින් (උදා: පළාත්, කලාප, සහ පාසල්) සලකා බැලිය යුතුය. මෙහිදී නිල නියෝජනය සහතික කළ යුතු අතර සියලු පාර්ශ්වකරුවන්ගේ පුළුල් සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කළ යුතුය. තවද, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධ පර්යේෂණ සහ ප්‍රතිපත්ති ඇගයීම ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහ පාර්ශ්වකරුවන් සහ පුරවැසියන් අතර ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ විධිමත්ව සන්නිවේදනය කිරීමේ වගකීම උසස්/විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ අධ්‍යාපනඥයන් වෙත පැවරිය යුතුය.

මෙම විශ්ලේෂණයේ සොයාගැනීම් මත පදනම්ව, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන පද්ධතිය තුළ සාක්ෂි මත පදනම් වූ, දැනුම්වත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ සැලසුම් සනස් කිරීමේ සංස්කෘතිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන සංස්කෘතියක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා පර්යේෂණ පැවැත්වීමට සහ පදනම දැමීම සඳහා මධ්‍යගත අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයනය සඳහා ස්වාධීන කමිටුවක් ICEPS ස්ථාපිත කිරීමට යෝජනා කෙරේ. තවද, නව ප්‍රතිපත්තිවලට පදනම සකස් කිරීම සඳහා අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල ඉතිහාසය සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව සමාලෝචනය කළ යුතුය. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය මගින් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනයට ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතුය. වසර ගණනාවක් තිස්සේ රටේ අධ්‍යාපනයේ දියුණුවට දායක වූ ප්‍රතිපත්ති අවතක්සේරුවට ලක් නොකළ යුතුයි. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ ප්‍රධාන පාර්ශ්වකරුවන් තාවකාලිකව හදිසි තීරණ ගැනීමෙන් වැළකිය යුතුය. සෑම ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශයක්ම ශක්තිමත් තාර්කික පදනමකින් යුතුව සකස් කළ යුතුය. තවද, එම ප්‍රතිපත්ති සංශෝධන ක්‍රියාවට නැංවීම කෙරෙහි දුරට ශක්‍යතාවක් පවතීද යන්න දැනගෙන සිටිය යුතුය. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය, ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ පැවැත්වීම, ප්‍රතිපත්ති ඇගයීම සහ ප්‍රතිපත්ති අධීක්ෂණය සහ ප්‍රතිපත්ති සැකසීම සම්බන්ධ කාරණා සම්බන්ධයෙන් ICEPS කටයුතු කළ යුතුවේ. මීට අමතරව, දැනුම ලබා ගැනීමේ මාවතක් ලෙස දැනුම හා අත්දැකීම් හුවමාරු කර ගැනීම සඳහා අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව කටයුතු කරමින් දේශීයව සහ ජාත්‍යන්තරව පවත්නා වෙනත් ආයතන සමඟ සම්බන්ධීකරණයක් ඇති කිරීම ICEPS මගින් සිදුකළ යුතුයි. එසේම අධ්‍යාපනය පිළිබඳ විශේෂඥතාව කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින් විවිධ ක්ෂේත්‍ර/අංශ නියෝජනය කරන වෘත්තිකයන් සහ තාක්ෂණවේදීන්ගෙන් මෙම කවුන්සිලය සමන්විත විය යුතුය.

එපමණක් නොව, විශ්වවිද්‍යාල, විවිධ අධ්‍යාපන පුහුණු ආයතන සහ උපාධි ප්‍රදානය කරන ආයතන විසින් පවත්වනු ලබන උපාධි සහ පශ්චාත් උපාධි වැඩසටහන් සඳහා නියමිත මොඩියුලවලට අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණ සම්බන්ධ මොඩියුල ඇතුළත් කිරීමේ කාලෝචිත අවශ්‍යතාවයක් ඇත.

අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය සඳහා කිසියම් ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීමේදී විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරමින් පෙර පැවති ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ පුළුල් ඇගයීමක් සිදු කර තිබීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. පෙර ප්‍රතිපත්ති භාවිතයන්ගේ උගත් පාඩම් භාවිතා කළ යුතු අතර එහිදී වඩාත් නිවැරදි කිරීමේ විකල්ප නිර්දේශ කළ යුතුය.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති බිම් මට්ටමේ පවත්නා සැබෑ අවශ්‍යතා සපුරාලිය යුතු අතර,

එවැනි ප්‍රතිපත්ති දිරිමත් කළ යුතුය. බොහෝ ප්‍රතිපත්ති ආකර්ශනීය සහ සිත්ගන්නා සුළු නමුත් ප්‍රතිලාභිකයින්ගෙන් දුරස්ථවීම නිසා ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කළ නොහැක . ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා විද්‍යාත්මක පියවර අනුගමනය කළ යුතුය. 1: පියවර ක්ෂේත්‍රය/පද්ධති විශ්ලේෂණය/ගැටලුවට හේතු හඳුනා ගැනීම; 2: පියවර 'හරිත පත්‍රිකාව' සංවර්ධනය කිරීම; 3: පියවර 'ධවල පත්‍රිකාවක්' සංවර්ධනය කිරීම; 4: පියවර 'ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවක්' සංවර්ධනය කිරීම; 5: පියවර අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීම. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, උපදේශනය, සන්නිවේදනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සහභාගීත්ව ප්‍රවේශය අනුගමනය කළ යුතුය. සහයෝගී ප්‍රයත්නයන්, ගැටලු සහ අභියෝග මතු වීම අවම කිරීමට හේතු වනු ඇත. තවද, එය කණ්ඩායම් වගවීම ඇති කිරීමටත් ප්‍රතිපත්ති මූලපිරීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ විශේෂඥයන් බවට පත් වීමටත් හේතු වනු ඇත. ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී ඒවා ක්‍රියාවට නැංවීමේ ශක්‍යතාව සීමා කළ හැකි සාධක සලකා බැලිය යුතුය.

අන්තර්කරණය යනු විවිධ ක්ෂේත්‍ර සමග සම්බන්ධ තේමාවක් වන අතර පුළුල් දෘෂ්ඨියක් වේ. අන්තර්කරණය, සහ, අන්තර්කරණය වූ, යන භාවිතයන් සඳහා වූ අර්ථ දැක්වීම් සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවේ ව්‍යාකූලත්වයක් පවතී. අන්තර්කරණය වූ අධ්‍යාපනය යනු විශේෂ අවශ්‍යතා සහිත ළමුන් සහ විවිධ ආබාධිත තත්ත්වයන්ගේ පෙළෙන සිසුන් සඳහා වූ අධ්‍යාපනය යන්නට සම්බන්ධ කාරණයක් ලෙස සලකන බව මෙම විශ්ලේෂණය මගින් සොයාගන්නා ලදී. ඉන් ඔබ්බට ගොස් අන්තර්කරණය යන කාරණය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී අර්ථවත් ලෙස සලකා බැලිය යුතුය.

වත්මන් අධ්‍යාපන ලෝකය ,නඩත්තු කිරීමේ හා මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්තිවලට, වඩා පරිනාමනයක් ඇති කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමට නැඹුරු වේ. පවතින අධ්‍යාපනික ආකෘතියේ පද්ධතිමය වෙනස්කම් ඇති කිරීම අධ්‍යාපනයේ පරිණාමනය ලෙස හැඳින්වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති රාමු අදාළ සහ ප්‍රායෝගික ආකාරයෙන් ක්‍රමවේදයේ පරිවර්තනයක් ඇති කිරීම සඳහා අඩු අවධානයක් යොමු කර ඇති බව මෙම විශ්ලේෂණයෙන් හෙළිවිය.

ප්‍රතිපත්ති මැනවින් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ජාතික සහ පළාත් මට්ටමින් සිවිල් සමාජය ද ඇතුළත් වන සේ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ දැනුම්වත් කිරීම් සිදු කළ යුතුය. තවද, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පුරවැසියන්ගේ කාර්යභාරයන් සහ වගකීම් සහ ඔවුන්ගේ මැදිහත්වීම් පැහැදිලිව දැක්විය යුතුය. ප්‍රතිපත්තියක භාවිතා කර ඇති සියලුම පාරිභාෂිත යෙදීම් සහ සංකල්ප පැහැදිලිව නිර්වචනය කළ යුතු අතර තීරසර බව සහතික කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගිකව බිම් මට්ටමේ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ඒවා බවට තහවුරු කළ යුතුවේ.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිසංස්කරණ අන්තර් හා අන්තර් ආංශික ආකාරයෙන් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. එබැවින්, අදාළ උප අංශ සම්බන්ධීකරණය අර්ථවත් ලෙස ස්ථාපිත කර ශක්තිමත් කළ යුතුය. එවැනි ප්‍රායෝගික සහයෝගීතාවයක් ප්‍රතිපත්තිමය අරමුණු සහ ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට මග පාදනු ඇත. අධ්‍යාපන හා ආර්ථික අංශ සම්බන්ධීකරණය කරමින් සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. පාසල් අධ්‍යාපනය, රැකියාව, ඵලදායීතාව සහ වෙළෙඳාම අතර සම්බන්ධය ශක්තිමත් කරමින් ජාතික ආර්ථිකය වැඩිදියුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් පවතී. තවද, රැකියා ආශ්‍රිත කුසලතා සහ නිපුණතා යන අංශයන්හි සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල වැඩිදියුණු කිරීම අවශ්‍ය වේ. අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක මානයෙන් විෂයමාලා අන්තර්ගතය සහ තක්සේරුව කෙරෙහි වඩාත් සෘජු පාලනයක් ලබා ගැනීම අවශ්‍ය වේ. අධ්‍යාපනයේ ආර්ථික පැතිකඩ සම්බන්ධයෙන් සලකාබලන විට අධ්‍යාපන ආයෝජනවල ඵලදායීතාව වැඩි දියුණු කිරීමට පියවර ගත යුතු අතර, පාසල් සම්බන්ධයෙන්

තීරණ ගැනීමේදී සහ වෙළඳපල අවශ්‍යතාවලට සරිලන සැපයුම ලබාදීමේ දී අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රජා මැදිහත්වීම් වැඩි කළ යුතුය.

රටකට විවිධ මූල්‍යමය සහායෙන් වෙනත් බොහෝ අංශ විසින් සකස් කර ඇති විවිධ ප්‍රතිපත්ති, සැලසුම් සහ උපායමාර්ග තිබිය හැකිය. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේදී, අදාළ පුද්ගලයින් මෙම ප්‍රතිපත්තිවල අනුකූලතාව, ප්‍රමුඛතාවයන් හා කිසියම් පරස්පර විරෝධී තත්ත්වයන් තිබේද සහ සම්පත් සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී තරඟකාරී ඉල්ලීම් තිබේදැයි පරීක්ෂා කළ යුතුය.

අධ්‍යාපනික සංවර්ධනයේ එක් ප්‍රතිවිපාකයක් නම්, අධ්‍යාපනික සංවිධාන, ව්‍යවසායක ව්‍යාපාර ආකෘතිය මත තම ඉලක්ක සහ උපාය මාර්ග ආදර්ශයට ගනිමින්, කාර්යක්ෂමතාව, වගවීම සහ ප්‍රතිලාභ මත පදනම් වූ ව්‍යාපාරික අංශයේ ආයතනික ආචාර ධර්මයන් අනුගමනය කිරීමට පෙළඹීමයි. එහෙයින්, විසිඵක්වන සියවසේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවල දේශපාලනය මගින් පිළිබිඹු වන්නේ මෙම නැගී එන ප්‍රමිතීන් මත පදනම් වූ සහ ප්‍රතිඵල වලින් නිර්වචනය කරන ලද ප්‍රතිපත්ති වෙනස් කිරීමේ සුසමාදර්ශයයි. සමහර ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂකයින් ගෝලීය අධ්‍යාපන සංවර්ධන රාමු විසින් පනවනු ලබන අධ්‍යාපනයේ ප්‍රමිතිකරණයේ සර්වසම්පූර්ණ හා දැවැන්ත ස්වභාවය විවේචනය කර ඇත.

දත්ත පරිශීලකයින් සඳහා, විශේෂයෙන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් සඳහා උසස් තත්ත්වයේ දත්ත සම්පාදනය කිරීම සම්බන්ධ ගැටලුවලට විසඳුම් ලබාදීම සඳහා, විධිමත් සහ තිරසර අධීක්ෂණ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීමට යෝජනා කෙරේ. මෙමගින් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී අනුමාන මත පදනම් වූ තීරණ ගැනීමෙන් බැහැර වීමට සහ යහපාලනය ප්‍රවර්ධනය කරන සාක්ෂි මත පදනම් වූ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන සංස්කෘතියක් ස්ථාපිත කිරීමට සහාය වනු ඇත. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණ නොමැති බව මෙම විශ්ලේෂණය මගින් අනාවරණය කරගන්නා ලදී. එබැවින්, එක් එක් ප්‍රතිපත්ති යෝජනා/වැඩසැලසම් /ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් පිළිබඳ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ඇගයුම් මාලාවක් ඒ ඒ වැඩසටහන්වල බලපෑම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් පුළුල් අන්දමින් සිදුකිරීමට යෝජනා කෙරේ.

ප්‍රධාන වචන (keywords)

අධ්‍යාපනය (Education), ප්‍රතිපත්ති (Policy), ප්‍රතිපත්ති රාමුව (Policy framework), ප්‍රතිසංස්කරණ (Reforms), ශ්‍රී ලංකාව (Sri Lanka)

පටුන

අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානයේ පණිවිඩය	i
ස්තූතිය	ii
ප්‍රධාන සාරාංශය	iii
පටුන	xii
වගු, රූපසටහන්, ඡාල සටහන් සහ ඇමුණුම්	xv
කෙටි යෙදුම් සහ භාවිතයන්	xvi
1. හැඳින්වීම	1
1.1 හැඳින්වීම සහ පසුබිම	1
1.2 විශ්ලේෂණය සිදුකිරීමේ තාර්කිකභාවය	1
1.3 විශ්ලේෂණයේ මානයන්	2
1.3.1 විශ්ලේෂණයේ පරමාර්ථය සහ අරමුණු	3
1.3.2 විශ්ලේෂණයේ මානය සහ ඉලක්කය	3
1.3.3 විශ්ලේෂණයෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රතිදාන හා ප්‍රතිඵල	4
1.3.4 සීමාවන් සහ සංශෝධනයන්	4
1.3.5 විශ්ලේෂණයේ අඩංගු කරුණු	4
2. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තීන් යනු මොනවාද ඒවා කුමකටද?	7
2.1 හැඳින්වීම	7
2.2 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සැකසීම	7
2.2.1 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් යනු?	7
2.2.2 ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ මානයන් සහ ආදර්ශයන්	8
2.2.3 ප්‍රතිපත්තිවල සම්භවයේ පදනම	10
2.2.4 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වක්‍රය	12
2.2.5 ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී සැලකිය යුතු සාධක ජාතික සංවර්ධනය පිළිබඳ සංකල්ප	13
2.2.6 ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සඳහා සංකල්පීය වැඩසැලැස්ම	14
2.3 නිගමනය	16
3. ක්‍රමවේදය	17
3.1 ක්‍රමවේදය	17
3.2 දත්ත තොරතුරු විශ්ලේෂණය සහ වලංගුභාවය	18

4. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා සැකෙවින්	19
4.1 හැඳින්වීම	19
4.2 ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා සහ සංශෝධන සැකෙවින්	19
4.2.1 නිදහස් අධ්‍යාන ප්‍රතිපත්තිය (1945)	23
4.2.2 1950 අධ්‍යාපන වෙනස්කම්	25
4.2.3 1960-1961 අධ්‍යාපන වෙනස්කම්	25
4.2.4 සාමාන්‍ය සහ තාක්ෂණික අධ්‍යාපනය ප්‍රතිසංසකරණය සඳහා වූ යෝජනා (1966-1967)	27
4.2.5 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1972)	28
4.2.6 අධ්‍යාපන වෙනස්කම් (1977-78)	32
4.2.7 ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා අධ්‍යාපන යෝජනා (අධ්‍යාපන ධවල පත්‍රිකාව) (1981)	33
4.2.8 13 වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය (1987)	37
4.2.9 සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1997)	38
4.2.10 මානව සංවර්ධනය සඳහා අධ්‍යාපනය සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ජාතික වැඩසැලැස්මක් සඳහා යෝජනා (2003)	42
4.2.11 ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා පනතක් සංදර්භය ගැටලු සහ යෝජනා (2009)	44
4.2.12 ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ යෝජනා (2012)	46
4.2.13 අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකඵලය නංවාලීම ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සඳහා වූ යෝජනා (2016)	49
4.2.14 ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් (2019) සහ සාමාන්‍ය අධ්‍යාන ප්‍රතිපත්තියක් කෙටුම්පත් කිරීමේ	51
4.2.15 ශ්‍රී ලංකාවේ නැවත පැන නැගෙන අධ්‍යාපනය ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන පද්ධතිය 21 වැනි සියවසට ගැලපෙන පරිදි ගතික සහ සජීවී සුසමාදර්ශයකට පරිනාමනය කිරීම (2020)	53
4.2.16 සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා යෝජනා (2019-2022)	54
4.2.17 ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා (2020-2030)	58
4.2.18 ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථා ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා සුදුසු යෝජනා සකස් කිරීම සඳහා පත්කළ පාර්ලිමේන්තු- කමිටුවේ වාර්තාව (2023)	66
4.2.19 ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023-2033)	68
4.3 නිගමනය	75

5. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වැඩසැලසුම් /යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලාරම්භයන් විශ්ලේෂණය	77
5.1 හැඳින්වීම	77
5.2 ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ සම්භවය	78
5.3 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා වැඩසැලසුම් අන්තර්ගතයන් විශ්ලේෂණය කිරීම	88
5.3.1 සමානාත්මතාවය සහ අන්තර්කරණය පිළිබඳ දෘෂ්ඨීන්	94
5.3.2 අධ්‍යාපන දෘෂ්ඨීන් ගුණාත්මකභාවය අදාළත්වය සහ තිරසරභව	98
5.3.3 ආර්ථික දෘෂ්ඨීන්	101
5.3.4 සමාජ සංවර්ධනය සංස්කෘතිකවෙනස්කම් සහ ස්ත්‍රීපුරුෂ සමාජභාවයට ප්‍රතිචාර දැක්වීම	103
5.3.5 කාර්යක්ෂමතාවය පිළිබඳ දෘෂ්ඨීන්	104
5.4 ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ දේශපාලනය	109
5.5 ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට අන්තර්ජාතික උපනතීන් සහ සංවර්ධන පාර්ශවකරුවන්ගේ මැදිහත්වීම/බලපෑම්	118
5.6 පුරවැසිභාවය සහ සිවිල් සමාජයේ මැදිහත්වීම ප්‍රතිපත්ති සැකසීම සහ ප්‍රතිපත්තිවලට	125
5.7 ප්‍රතිපත්ති නීතිගත කිරීම	125
5.8 ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීම	126
5.9 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තීන්වල සාර්ථකත්වය සහ අසාර්ථකත්වයන් ගැටලු අභියෝග සහ දුර්වලතා	127
6. නිගමනය සහ නිර්දේශ	131
6.1 නිගමනය	131
6.2 නිර්දේශ	136
ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ	144
වැඩිදුර ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ	148
ඇමුණුම	149

වගු, රූපසටහන්, රූප සහ ඇමුණුම්

වගු:

වගුව 3.1:	KIIs, IDIs සහ FGDs තොරතුරු	17
වගුව 4.1:	ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු /යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාසය	20
වගුව 5.1:	ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු /යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණවල සම්භවයේ සහ සැකසීමේ පසුබිම් පිළිබඳ සාරාංශය	85
වගුව 5.2:	ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වැඩසැලසීම් /යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රධාන අන්තර්	89

රූපසටහන්:

රූපසටහන 2.1:	ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා මානයන්	8
රූපසටහන 2.2:	ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සඳහා සංකල්පීය වැඩසැලසීම	15

රූප:

රූපය 2.1:	අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති චක්‍රය	12
-----------	-----------------------------------	----

ඇමුණුම:

ඇමුණුම 3.1:	අධ්‍යයනය සඳහා දායක වූ පාර්ශවකරුවන්	149
-------------	--	-----

කෙටි යෙදුම්

2NL	-	Second National Language දෙවන ජාතික භාෂාව
ABOE	-	Activity-Based Oral English ක්‍රියාකාරකම් පදනම්කරගත් වාචික ඉංග්‍රීසි
ADB	-	Asian Development Bank ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව
CBSL	-	Central Bank of Sri Lanka ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව
CCAs	-	Co-curricular Activities විෂයය සමගාමී ක්‍රියාකාරකම්
CDC	-	Curriculum Development Center විෂයයමාලා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානය
CEOs	-	Circuit Education Offices OR Officers මාණ්ඩලික අධ්‍යාපන කාර්යාල භාර නිලධාරීන්
CFS	-	Child-Friendly Schools ළමා මිතුරු පාසල්
CLIL	-	Content and Language Integrated Learning අන්තර්ගතය සහ භාෂාව ඒකාබද්ධ කළ ඉගෙනීම
CoL	-	Commonwealth of Learning ඉගෙනීම සඳහා වූ පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය ආයතනය
CSOs	-	Civil Society Organizations සිවිල් සමාජ සංවිධාන
DEOs	-	Divisional Education Offices කොට්ඨාස අධ්‍යාපන කාර්යාල
DfID (UK)	-	Department for International Development (United Kingdom) අන්තර්ජාතික සංවර්ධනය සඳහා වූ දෙපාර්තමේන්තුව (එක්සත් රාජධානිය)
DGE	-	Director General of Education අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂක ජනරාල්
DSD	-	Divisional Schools Development කොට්ඨාස අධ්‍යාපන සංවර්ධන
ECCE	-	Early Childhood Care and Education පූර්ව ළමාවිය රැකවරණය සහ අධ්‍යාපනය
ECE	-	Early Childhood Education පූර්ව ළමාවිය අධ්‍යාපනය
EFA	-	Education for All සෑමට අධ්‍යාපනය
EKSP	-	Education Knowledge Society Project අධ්‍යාපන දැනුම සමාජ ව්‍යාපෘතිය
EMIS	-	Education Management Information System අධ්‍යාපන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය
EPSI	-	Enhanced Programme for School Improvement පාසල් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා වැඩසටහන
ESDG	-	Education Sector Development Grant අධ්‍යාපන ආංශික සංවර්ධන ප්‍රදානය
FGDs	-	Focus Group Discussions ඉලක්ක කණ්ඩායම් සාකච්චා
GCE AL	-	General Certificate of Education (Advanced Level) අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර උසස් පෙළ
GCE OL	-	General Certificate of Education (Ordinary Level) අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර සාමාන්‍ය පෙළ
GDP	-	Gross Domestic Product දේශීය දළ ජාතික නිෂ්පාදනය
GE	-	General Education සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය
GEM Project	-	General Education Modernization Project සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය
GEP-2	-	General Education Project-2 දෙවන සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය දෙවන ව්‍යාපෘතිය
GoSL	-	Government of Sri Lanka ශ්‍රී ලංකා රජය
HE	-	Higher Education උසස් අධ්‍යාපනය
HNCE	-	Higher National Certificate of Education උසස් ජාතික අධ්‍යාපන සහතිකය

ICEP	-	Independent Council for Education Policy අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම සඳහා වූ ස්වාධීන කමිටුව
ICT	-	Information Communication Technology තොරතුරු තාක්ෂණ සන්නිවේදනය
IDIs	-	In-depth Direct Interviews ගැඹුරු සෘජු සම්මුඛ සාකච්ඡා
IS	-	International Schools ජාත්‍යන්තර පාසල්
ISD	-	Improvement of Schools by Division කොට්ඨාස මට්ටමින් පාසල් සංවර්ධනය කිරීම
KIIs	-	Key Informant Interviews ප්‍රධාන තොරතුරු සපයන්නන් සමග සාකච්ඡා
M&E	-	Monitoring and Evaluation අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම
MDGs	-	Millennium Development Goals සහග්‍ර සංවර්ධන අරමුණු
MoE	-	Ministry of Education අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
MoHE	-	Ministry of Higher Education උසස් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
MoYAE	-	Ministry of Youth Affairs and Employment තරුණ කටයුතු සහ රැකියා අමාත්‍යාංශය
NBUCRAM	-	Norm-Based Unit Cost Resource Allocation Mechanism ඒකක පිරිවැය මත පදනම්ව සම්පත් වෙන්කිරීමේ යාන්ත්‍රණය
NCGE	-	National Certificate of General Education සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ජාතික සහතිකය
NCoEs	-	National Colleges of Education ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨ
NEC	-	National Education Commission ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම
NEPF	-	National Education Policy Framework ජාතික අධ්‍යාපන රාමු
NFE	-	Non-formal Education නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය
NIE	-	National Institute of Education ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය
NLCF	-	National Learning Competency Framework ජාතික ඉගෙනුම් ප්‍රවීණතා වැඩසැලැස්ම
NVQ	-	National Vocational Qualification ජාතික වෘත්තීය සුදුසුකම්
OECD	-	Organisation for Economic Cooperation and Development ආර්ථික සහයෝගීතාවය සහ සංවර්ධනය සඳහා වූ සංවිධානය
OOSC	-	Out-of-school children පාසල් නොයන ළමුන්
PD&E	-	Provincial Department of Education පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව
PERC	-	Public Expenditure Review Committee රාජ්‍ය වියදම් සමාලෝචන කමිටුව
PISA	-	Programme for International Student Assessment අන්තර්ජාතික ශිෂ්‍යයන් තක්සේරු කරණ වැඩසටහන
PME	-	Provincial Ministry of Education පළාත් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය
PSC	-	Public Service Commission රාජ්‍ය සේවා කොමිසම
PSI	-	Programme for School Improvement පාසල් නගා සිටුවීමේ වැඩසටහන
R&D	-	Research and Development පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන
SARAC	-	South Asian Association for Regional Cooperation කළාපීය සංවර්ධනය සඳහා වූ දකුණු ආසියානු සහයෝගීතාවය
SBA	-	School-Based Assessment පාසල් පාදක ඇගයීම
SBM	-	School-Based Management පාසල් පාදක කළමනාකරණය
SBPTD	-	School-Based Professional Teacher Development පාසල් පදනම් කරගත් වෘත්තීය ගුරු සංවර්ධනය
SBTD	-	School-Based Teacher Development පාසල් පදනම් කරගත් ගුරු සංවර්ධනය
SDGs	-	Sustainable Development Goals තිරසර සංවර්ධන අරමුණු

SE&IE	-	Special Education and Inclusive Education විශේෂ අධ්‍යාපනය සහ අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය
SEMP	-	Secondary Education Modernization Project ද්විතීයික අධ්‍යාපන නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය
SLEAS	-	Sri Lanka Education Administrative Service ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන පරිපාලන සේවය
SLES	-	Sri Lanka Education Service ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන සේවය
SLIATE	-	Sri Lanka Institute of Advanced Technological ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් තාක්ෂණය පිලිබඳ ආයතනය
SLPS	-	Sri Lanka Principals Service ශ්‍රී ලංකා විදුහල්පති සේවය
SLQF	-	Sri Lankan Qualifications Framework ශ්‍රී ලංකා සුදුසුකම් රාමුව
SLTES	-	Sri Lanka Teacher Educators Service ශ්‍රී ලංකා ගුරු අධීක්ෂණ සේවය
SLTS	-	Sri Lanka Teacher Service ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය
SMER, DL&OUs	-	State Ministry of Education Reforms, Distance Learning Promotion, and Open Universities අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ දුරස්ථ අධ්‍යාපන ප්‍රවර්ධන සහ විවෘත විශ්ව විද්‍යාල පිලිබඳ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය
STR	-	Student-Teacher Ratio ශිෂ්‍ය ගුරු අනුපාතිකය
SWAp	-	Sector-wide Approach ආංශික ප්‍රවේශය
TEC	-	Technical Education Commission තාක්ෂණ අධ්‍යාපන කොමිසම
TETDP	-	Teacher Education and Teacher Deployment Project ගුරුඅධ්‍යාපන සහ ගුරු ස්ථාපන ව්‍යාපෘතිය
TIMSS	-	Trends in International Mathematics and Science Study ගණිත සහ විද්‍යා විෂයයන්හි අන්තර්ජාතික උපනතින් පිලිබඳ අධ්‍යයනය
TSEP	-	Transformation School Education Project පාසල් අධ්‍යානය ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය
TVET	-	Technical Vocational Education and Training තාක්ෂණික හා වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව
UNESCO	-	United Nations Educational, Scientific, and Cultural Organisation එක්සත් ජාතීන්ගේ අධ්‍යාපන විද්‍යා සහ සංස්කෘතික සංවිධානය
UNICEF	-	United Nations International Children's Emergency Fund එක්සත් ජාතීන්ගේ ළමා අරමුදල
ZEOs	-	Zonal Education Offices කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාලය

1. හැඳින්වීම

1.1 හැඳින්වීම සහ පසුබිම

'ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති' බොහෝ අධ්‍යාපනික, සමාජ සහ දේශපාලන සංසඳවල පුළුල් ලෙස සාකච්ඡා කෙරෙන මාතෘකාවක් වේ. පසුගිය දශක කිහිපය තුළ, බොහෝ දේශපාලන පක්ෂ, විශේෂයෙන් මැතිවරණ කාල සීමාවලදී, පාලන බලය ලබා දෙන්නේ නම්, 'ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්තියක්' සකස් කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මහජනතාවට පෙරොන්දු ලබා දී තිබේ. බොහෝ රජයන් ජාතික ප්‍රතිපත්ති සැකසීමට උත්සාහ කරන නමුත්, ඒවායින් බොහොමයක් තිරසර බව සහතික කරමින් ප්‍රායෝගික ලෙස ක්‍රියාවට නංවා නොමැති අතර, සමහර ප්‍රතිපත්ති විවිධ ආකාරවලින් ක්‍රියාත්මක වන බව සඳහන් කළ යුතුය. තවද, මෙම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිසංස්කරණ බොහොමයක් ප්‍රායෝගිකව පූර්ණ වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කර නොමැති අතර විවිධ අවස්ථාවලදී අර්ධ වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන බව සඳහන් කළ යුතුය. කෙසේ නමුත්, ඇතැම් අවස්ථාවල දී අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති කෙටි කාලයක් සඳහා ක්‍රියාත්මක වන නමුත් නව දේශපාලන පක්ෂයක් බලයට පත් වූ විට ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතින ප්‍රතිපත්ති නවතා නව මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වා දෙනු ලැබේ. මෙය නිරන්තරයෙන් සිදු වන පොදු තත්වයක් වේ. මෙය ආණ්ඩු වෙනස් වීමේදී පමණක් නොව පවත්නා රජය යටතේම අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සඳහා නව ඇමතිවරයෙක් තේරී පත් වූ විට ද සිදුවේ. මෙවැනි තත්වයකදී සිසුන් පර්යේෂණා පැවැත්වීම සඳහා කණ්ඩායමක් ලෙස භාවිතා කරන බැවින් මෙමගින් සිසුන්ට බලවත් අසාධාරණයක් සිදුවේ. එසේ තිබියදී අධ්‍යාපනය සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වාදීම රට තුළ දැනට සාකච්ඡා මට්ටමේ පවතී.

2021/2022 කාලය තුළ සමාජ හා ආර්ථික අර්බුදවලින් පසුව, රටේ සමකාලීන සංවර්ධනයට හා ජාත්‍යන්තර සමාජ හා ආර්ථික අවශ්‍යතාවලට ගැලපෙන පරිදි අධ්‍යාපනය සඳහා ශක්තිමත් ජාතික ප්‍රතිපත්තියක අවශ්‍යතාවයක් ඇති බව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් සහ දේශපාලන බලධාරීන්හඳුනා ගෙන තිබේ. 2023 දී ශ්‍රී ලංකාවේ ජනාධිපතිවරයා විසින් ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සකස් කිරීම සඳහා කැබිනට් අනුකමිටුවක් පත් කරන ලද අතර ඒ අනුව විද්වත් කමිටුවක් මගින් සම්පාදනය කරන එම වැඩසැලැස්ම 2023 දෙසැම්බර් මාසයේදී කැබිනට් මණ්ඩලය විසින් අනුමත කරන ලදී. වර්තමානයේ ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ සාකච්ඡා සිදුවෙමින් පවතී. ඊට සමගාමීව අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා ද පද්ධතිය තුළ හඳුන්වා දෙනු ලැබේ.

සාමාන්‍යයෙන් ජාතික ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී බොහෝ ක්‍රියා පටිපාටිමය පියවරයන් මඟ හැරී ඇත. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කළ යුත්තේ සාක්ෂි පදනම් කරගෙන වන අතර බොහෝ ප්‍රතිපත්ති සාක්ෂි මත පදනම් වූ හෝ දැනුම්වත් භාවිතයන් සහ පෙර ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණයෙන් උපයෝගී කරගැනීමෙන් බැහැරව සිදුකර තිබේ. තවද, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේ අදියරවල (එනම්, ප්‍රතිපත්ති උපදේශන, පාර්ශ්වකරුවන්ගේ/පුරවැසියන්ගේ සහභාගීත්වය, ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය) සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මට්ටමින් ඇතැම් ගැටලු දැකිය හැකිය.

මෙම පසුබිම් සැලකිල්ලට ගනිමින්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට දායක වීමට හෝ එහි

නියැලීමට උනන්දුවක් දක්වන අධ්‍යාපනඥයින්, අධ්‍යාපන ආර්ථික විද්‍යාඥයින්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්, සැලසුම්කරුවන්, තාක්ෂණවේදීන් සහ පාර්ශවකරුවන්ට මේ සම්බන්ධයෙන් ඔවුන්ගේ විවේචනාත්මක ගවේෂණයන් සිදුකිරීමට මෙය ඉතා සුදුසු කාලයක් බව සඳහන් කළ යුතුය. එසේම මෙහිදී පෙර පැවති ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් විශ්ලේෂණය කිරීම සහ එවැනි ප්‍රතිපත්තිවල ශක්තීන් සහ දුර්වලතා හඳුනා ගැනීමටත් ඒවායින් ඉගෙන ගැනීමත් අත්‍යවශ්‍ය වේ. ජාතික හා ජාත්‍යන්තර ප්‍රවණතාවලට අනුකූලව රටේ අධ්‍යාපනික, සමාජීය සහ ආර්ථික ඉල්ලීම්වලට ගැලපෙන පරිදි අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය සහ ප්‍රමිතීන් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ අනාගත සංවර්ධනයට මෙම ක්‍රියාවලිය ධනාත්මක බලපෑමක් සිදුකරනු ඇත.

1.2 අධ්‍යයනයේ අවශ්‍යතාවය හා පසුබිම

ඉහත සන්දර්භය සැලකිල්ලට ගත් විට, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමය තුළ දශකයකට වැඩි කාලයක් තිස්සේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සම්බන්ධ කාරණා සඳහා විවිධ මට්ටම්වලින් ප්‍රමුඛත්වය ලබා දී ඇති බව පැහැදිලි වේ. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවලට සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට ප්‍රමුඛත්වය දී තිබුණද, පද්ධතිය තුළ ගැටලු සහ අභියෝග කිහිපයක් පවතී. අධ්‍යාපනය සඳහා වන ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සකස් කිරීමේදී ශ්‍රම වෙළඳපොළ ඉල්ලීම් සහ ජාතික අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා වූ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ ජාතික ඉල්ලීම් සහ ගෝලීය ප්‍රවණතා පිළිබඳව සැලකිල්ලට නොගැනීම එක් ප්‍රධාන අභියෝගයක් වී ඇත.

කුමන තත්වයක් යටතේ වුවද ගුණාත්මක අධ්‍යාපනයක් ලබාදීම සඳහා රජය ජාතික හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් කැපවී සිටී. එසේ කිරීම සඳහා රජය ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ (විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ, අධ්‍යාපන පරිපාලන හා කළමනාකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ, ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් ඇතුළුව) ප්‍රතිසංස්කරණ ආරම්භ කර තිබේ. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් ගුණාත්මක අධ්‍යාපනයේ වැදගත්කම, සමානාත්මතාවය සහතික කිරීම සහ පද්ධතියේ කාර්යක්ෂමතාව ක්‍රමානුකූලව වැඩිදියුණු කිරීමේ අවශ්‍යතාවයද හඳුනා ගනී. බහුවිධ ආර්ථික, පරිපාලන සහ සමාජ අර්බුදවලින් යුත් ශ්‍රී ලංකාවේ වර්තමාන තත්වය, පද්ධතිය සඳහා නව වින්තනයක් සහ නව දැක්මක අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කරනු ලබයි. සමාජයේ සියලුම කණ්ඩායම් මුහුණ දෙන අතිශය ආර්ථික දුෂ්කර තත්වයන් හමුවේ, අධ්‍යාපනය අතිශයින් වැදගත් වන අතර එය නව සන්දර්භයට ප්‍රතිචාර දක්වන ආකාරයෙන් සංකල්පගත කළ යුතුය. තවද, අධ්‍යාපන බලධාරීන් අධ්‍යාපනයේ සමකාලීන වෙනස්කම්, ඇතිවෙමින් පවතින නව ගෝලීය ප්‍රවණතා සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමයට ඒවායෙන් ඇති වන බලපෑම පිළිබඳව සැලකිලිමත් වෙමින් සිටිති.

ඉහත කරුණු සලකා බැලීමේදී, ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වඩාත් ඵලදායී ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා දැනට ක්‍රියාත්මක වන අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍රයට අනුකූලව ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක් සිදුකිරීම කාලෝචිත සහ යෝග්‍ය වේ.

1.3 විශ්ලේෂණයේ මානය

1.3.1 විශ්ලේෂණයේ අභිමතාර්ථ සහ අරමුණු

මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වන්නේ අධ්‍යාපනයේ සමානාත්මතාවය, ගුණාත්මකභාවය, අදාළත්වය, කාර්යක්ෂමතාව සහ ස්ත්‍රීපුරුෂ සමාජභාවය සහ ජාතික සන්දර්භය තුළ සියලු මට්ටම් සහ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයන්හි පවත්නා ප්‍රධාන ගැටලු කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ අතීත සහ වර්තමාන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන් සමාලෝචනය/අධ්‍යයනය කිරීමයි. අධ්‍යයනය මගින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සඳහා සංකල්පීය රාමුවක් සපයන අතර ජාතික පාර්ශවකරුවන් සහ සංවර්ධන හවුල්කරුවන් සමඟ ප්‍රතිපත්ති සංවාද ඇති කර ගැනීමට පහසුකම් සපයයි. ඒ අනුව, මෙම විශ්ලේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු සහ සැලසුම් සහ ක්‍රියාවට නංවන ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් විවේචනාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීමයි.

තවද, එය ප්‍රතිපත්ති සැලසුම්, කළමනාකරණ ධාරිතාව සහ සංවර්ධන සහයෝගීතාවයේ තීරණාත්මක ගැටලු තක්සේරු කරන අතර ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය සඳහා උපායමාර්ගික ක්ෂේත්‍ර හඳුනා ගනී. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වන්නේ ජාතික සහ පළාත් මට්ටම්වල සිටින ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්, තාක්ෂණවේදීන් සහ අධ්‍යාපන සැලසුම්කරුවන් මෙන්ම අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ සියලුම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ස්ථර නියෝජනය කරන්නන්ට, විද්‍යාත්මක ක්‍රම භාවිතා කරමින් සන්දර්භයේ ඉල්ලීම් සහ අවශ්‍යතාවන්ට ගැලපෙන පරිදි විසඳුම් ලබාදෙන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ වැදගත්කම පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමයි. අධ්‍යයනය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ ශක්තීන් සහ ගැටලු හඳුනා ගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ. මෙම විශ්ලේෂණය මගින් අතීත සහ වර්තමාන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන්වල බලපෑම ඇගයීමට අපේක්ෂා නොකරන බව සඳහන් කළ යුතුය.

1.3.2 අධ්‍යයනයේ විෂය පථය සහ අවධානය

අධ්‍යයනයේ විෂය පථය සහ අවධානය පහත සඳහන් පරාමිතීන් මගින් මෙහෙයවනු ලැබේ

පරාමිතීන්	විස්තරය
අදාළත්වය	වර්තමාන සන්දර්භය සහ අවශ්‍යතා සැලකිල්ලට ගනිමින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, වැඩසැලසුම් /යෝජනා, සහප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් වල සාධාරණත්වය, ගුණාත්මකභාවය, අදාළත්වය, කාර්යක්ෂමතාව සහ ඵලදායිතාවය තක්සේරු කිරීම, ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ දුර්වලතා හඳුනා ගැනීම සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් අනාගත ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා නිර්දේශ යෝජනා කිරීම.
බලපෑම සහ ප්‍රතිඵල	අපේක්ෂිත ප්‍රතිපත්ති අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කර තිබෙන ප්‍රමාණය හඳුනාගැනීම සහ නිවැරදි ක්‍රියාමාර්ග යෝජනා කිරීම.
නිර්දේශ	ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීමේ, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දුර්වලතා අවම කිරීම.
අනුකූලත්වය	යෝජිත අධ්‍යාපනය, ආර්ථික සහ සමාජ ඉල්ලුම සමඟ ප්‍රතිපත්ති පෙළගැස්විය හැකි ආකාරය විශ්ලේෂණය කර මඟ පෙන්වීම.

1.3.3 අධ්‍යයනයේ අපේක්ෂිත හිමවුම් සහ ප්‍රතිඵල

මෙම අධ්‍යයනයේ අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලය වනුයේ ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරිමි සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දුර්වලතා හඳුනාගැනීම සඳහා අතීතයේ පැවති සහ වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක වන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරිමි විශ්ලේෂණය කිරීම සහ සමාලෝචනය කිරීමයි. තවද, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමෙන් උගත් පාඩම් ඉදිරිපත් කිරීමටත් අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් අනාගත ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා විභව ක්‍රියාමාර්ග සාකච්ඡා කිරීමටත් මෙම විශ්ලේෂණය අපේක්ෂා කරයි. අධ්‍යාපන සංවර්ධනයේ ප්‍රගමනය ඉලක්ක කරගත් අනාගත ප්‍රතිපත්ති සැකසීම සඳහා මෙම විග්‍රහය පදනම වනු ඇතැයි ද අපේක්ෂා කෙරේ.

1.3.4 අධ්‍යයනයේ සීමාවන් හා සංශෝධනයන්

සීමාකාරී සාධක කිහිපයක් මෙම විශ්ලේෂණයට බලපෑවේය. ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය සම්බන්ධයෙන් ඇති ප්‍රධානතම ගැටලුවක් වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවට ප්‍රතිපත්තියක් තිබේද නැද්ද යන්නයි. මෙම ප්‍රශ්නය විඳිවතුන්, අධ්‍යාපනවේදීන් සහ සිවිල් සමාජ සාමාජිකයන් අතර විවාදයක් ඇති කර තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා/රාමු කිහිපයක් ඇතත්, ඒවායින් බොහොමයක් නීත්‍යානුකූලව හෝ නිල වශයෙන් සම්පූර්ණයෙන් අනුමත කර නොමැති අතර, එවැනි යෝජනා/රාමුව පද්ධතිය තුළ සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවේ. කෙසේ නමුත්, අදාළ බලධාරීන් විසින් නිකුත් කරන ලද නිල චක්‍රලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශ හරහා යෝජනා සහ මූලපිරිමි ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. එවැනි භාවිතයන් සහ නොපැහැදිලි තත්වයන් මෙම විශ්ලේෂණය සඳහා බලපෑමක් ඇති කරයි.

1.3.5 විශ්ලේෂණයේ අන්තර්ගතය

මෙම විශ්ලේෂණය පරිච්ඡේද හයකින් සමන්විත වේ.

- පළමු පරිච්ඡේදය විශ්ලේෂණය පිළිබඳ තොරතුරු ඉදිරිපත් කරයි. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරිමි විශ්ලේෂණය පිළිබඳ පසුබිම එයට ඇතුළත් වේ. මෙම පරිච්ඡේදය විශ්ලේෂණයේ පරමාර්ථය සහ අරමුණු, විෂය පථය සහ අවධානය, අපේක්ෂිත නිමැවුම් සහ ප්‍රතිඵල, සහ සීමාවන් සහ විශ්ලේෂණයේ ව්‍යුහය ද ආවරණය කරයි.
- සාහිත්‍යය සහ විශ්ලේෂණ රාමුව විමර්ශනය කරමින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යනු කුමක්ද සහ ඒවා වැදගත් වීමට හේතු දෙවන පරිච්ඡේදය තුළ සාකච්ඡා කරයි. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති නිර්වචන, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා වන මානයන් සහ ආදර්ශ, ප්‍රතිපත්තිවල මූලාරම්භයේ පදනම, ප්‍රතිපත්ති වක්‍රය සහ ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සඳහා සංකල්පීය රාමුවක් මෙයට ඇතුළත් වේ.
- තුන්වන පරිච්ඡේදය මගින් විශ්ලේෂණය සඳහා අනුගමනය කරන ලද ක්‍රමවේදය ඉදිරිපත් කරයි.

- විශ්ලේෂණයේ හතරවන පරිච්ඡේදය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ අතීතයේ පැවති සහ වර්තමානයේ ක්‍රියාත්මක වන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, වැඩසැලසුම් /යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. ද්විතීයික දත්ත ප්‍රධාන වශයෙන් ලේඛන විශ්ලේෂණය මගින් සිදුකරන ලද සාහිත්‍ය සමාලෝචනයක් මත පදනම් වේ.
- පස්වන පරිච්ඡේදය මගින් පහත දැක්වෙන උපමාතෘකා යටතේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු, යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් විශ්ලේෂණය කරයි:
 - i. ප්‍රතිපත්තිවල සම්භවය සහ ප්‍රතිපත්ති සැකසීම.
 - ii. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා/රාමුවල අන්තර්ගතය.
 - a. සමානාත්මතාවය සහ අන්තර්කරණයේ දෘෂ්ඨි.
 - b. අධ්‍යාපන ඉදිරිදර්ශන: සාධාරණත්වය, අදාළත්වය සහ නිරසර්භාවය.
 - c. ආර්ථික දෘෂ්ඨි
 - d. සමාජ සංවර්ධනය, සංස්කෘතික වෙනස්කම් සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය සඳහා ප්‍රතිචාර දැක්වීම.
 - e. කාර්යක්ෂමතාවයේ දෘෂ්ඨි
 - iii. දේශපාලනය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ප්‍රතිපත්ති.
 - iv. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ප්‍රතිපත්ති කෙරෙහි ජාත්‍යන්තර ප්‍රවණතා සහ සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ මැදිහත්වීම් සහ බලපෑම්.
 - v. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ප්‍රතිපත්ති සඳහා පුරවැසිභාවය සහ සිවිල් සමාජ සංවිධාන වල මැදිහත්වීම්.
 - vi. ප්‍රතිපත්ති නීතිගත කිරීම
 - vii. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම.
 - viii. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල සාර්ථකත්වය සහ අසාර්ථකත්වය: ගැටලු, අභියෝග සහ දුර්වලතා.
- හයවන පරිච්ඡේදය මගින් විශ්ලේෂණයේ සමාලෝචනය සහ යෝජනා ඉදිරිපත් කෙරේ.

2. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යනු කුමක්ද සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති කුමක් සඳහා ද?

2.1 හැඳින්වීම

මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වන්නේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති යෝජනා/වැඩසැලසුම්, සහ ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන් සන්දර්භයට සුවිශේෂී සාහිත්‍යය සමාලෝචනය කිරීම/අධ්‍යයනය කිරීම, තෝරාගත් ජාත්‍යන්තර සාහිත්‍යය ඇතුළුව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට අදාළ සාහිත්‍යය සම්බන්ධ කරගෙන විශ්ලේෂණය කිරීමයි. ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන් පවත්නා අඩුපාඩු, ශක්තීන් සහ දුර්වලතා හඳුනාගෙන විසඳුම් යෝජනා කිරීම අරමුණ වන බැවින් මෙම විෂය පිළිබඳ ද්විතීයික සාහිත්‍යය මෙහිදී මූලික වශයෙන් භාවිතා කර ඇත. ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර මට්ටම් යන දෙඅංශයේම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සම්බන්ධයෙන් පුළුල් සාහිත්‍යයක් ඇත.

2.2 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය

2.2.1 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් යනු ?

ප්‍රතිපත්තියක් යනු රජයේ ප්‍රධාන අරමුණු සහ ප්‍රමුඛතා ගෙනහැර දක්වන පුළුල් ප්‍රකාශයකි. එය රටේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සමග පෙළගැසෙන අතර අංශය පුරා (එනම් අධ්‍යාපන අංශයේ ප්‍රතිපත්තිය) හෝ උප අංශයකට (උදා: පාසල් අධ්‍යාපනය, උසස් අධ්‍යාපනය) හෝ විශේෂිත ගැටලුවක් (උදා: ඇතුළත් වීමේ අනුපාත අඩුවීම, අධ්‍යාපනය සහ ආර්ථිකය හෝ ශ්‍රම වෙළෙඳපොළ ඉල්ලුම අතර පවත්නා නොගැලපීම) අදාළ විය හැකිය. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවලිය අධ්‍යාපන සැලසුම්කරණයේ (UNESCO Bangkok, 2013a) ප්‍රධාන අංගයක් වන අතර ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය පිළිබඳ සංකල්ප පැහැදිලි කිරීම අවශ්‍ය වේ.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය යනු අනාගත තීරණ මෙහෙයවීම, ක්‍රියාව ආරම්භ කිරීම හෝ ප්‍රමාද කිරීම හෝ පෙර තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මාර්ගෝපදේශ ඉදිරිපත් කළ හැකි ,පැහැදිලි හෝ ගම්‍යවන තනි තීරණයක් හෝ තීරණ සමූහයක් වේ. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය ඕනෑම සැලසුම් වක්‍රයක පළමු පියවර වන අතර, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සහ ඇගයීමේ ක්‍රියා පටිපාටි එදායී ලෙස සැලසුම් කිරීමට පෙර සැලසුම්කරුවන් විසින් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ ගතිකත්වය පිළිගත යුතුය. (Haddad & Demsky, 1995:18).

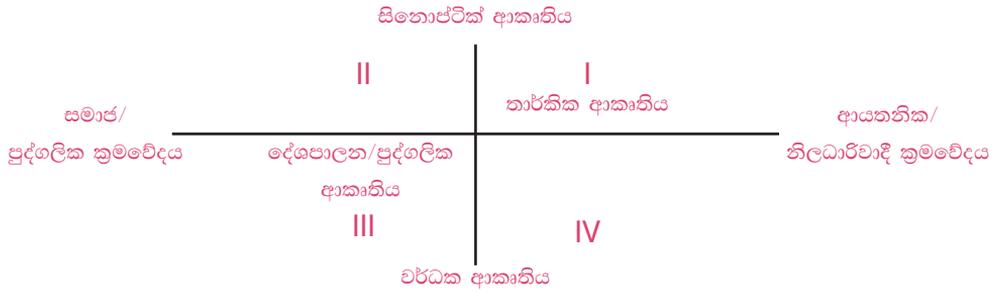
සාමාන්‍යයෙන්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති මගින් අධ්‍යාපන පද්ධතියේ සමස්ත මෙහෙවර සහ ඉලක්ක (උදා: ප්‍රතිපත්ති ඉලක්ක: අභ්‍යන්තර කාර්යක්ෂමතාව, බාහිර කාර්යක්ෂමතාව, සමාජ සමානාත්මතාවය, අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය, ජාතිය ගොඩනැගීම) සඳහා මඟ පෙන්වීමක් සපයන අතර සැලසුම් කිරීම සහ පද්ධතිය පරිපාලනය සඳහා මඟ පෙන්වන රාමුවක් ද එමගින් සපයනු ලබයි. එය අධ්‍යාපන සැලසුම් ක්‍රියාවලියේ පදනම හෝ ආරම්භක අදියර ලෙස ක්‍රියාකරනු ඇත. ඕනෑම අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක වන්නේ අධ්‍යාපන මූලධර්ම, රජයේ ප්‍රතිපත්ති සහ අධ්‍යාපන පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරීත්වය පාලනය කරන නීති/රීති එකතුවක් මත වේ. වෙනත් වචන වලින් කිවහොත්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය යනු අධ්‍යාපන පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරීත්වය පාලනය කරන නීති හෝ රෙගුලාසිවල එකතුවක් වේ. එය අධ්‍යාපනයේ අරමුණ, එය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට සැලසුම් කර ඇති අරමුණු, (එනම්, සමාජ, පුද්ගලික, ආර්ථික සහ ජාතික) ඒවා සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ ක්‍රමවේද සහ ඔවුන්ගේ සාර්ථකත්වය හෝ අසාර්ථකත්වය මැනීමේ මෙවලම් පිළිබඳ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු දීමට උත්සාහ කරයි. අධ්‍යාපනය සෑම වයස් කාණ්ඩයකම පුද්ගලයන්ට බලපාන ක්‍රියාකාරකමක් වන අතර, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ විවිධ කොටස්/අදියර ලෙස ප්‍රතිපත්තිවලට බෙදිය හැකිය. ප්‍රතිපත්ති බොහෝමයක් ඇති අතර ඒවා විවිධ වේ; ඒවා විෂය පථය, සංකීර්ණත්වය, තීරණගැනීමේ පරිසරය, තේරීම් පරාසය සහ තීරණ ගැනීමේ නිර්ණායකවලින් වෙනස් වේ (Haddad & Demsky, 1995:18).

‘ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය’ යන යෙදුම මගින් තරඟකාරී සංකල්ප සහ උපකල්පන ගම්‍ය කරයි (Haddad, 1994; Haddad & Demsky, 1995:19). ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට පෙර හඳුනාගත් ප්‍රශ්නය හෝ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ පර්යේෂණ, සාක්ෂි එකතු කිරීම සහ විවාද ඇති කිරීම මෙන්ම එවැනි ගැටළු හෝ අවශ්‍යතා විසඳීම සඳහා යෝජනා දැක්ම, විකල්පයන් සහ විධික්‍රම පිළිබඳව ද පූර්ව නිගමන ද සිදු කළ යුතුවේ (UNESCO Bangkok, 2013a).

2.2.2 ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා මිනුම් සහ ආකෘති

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ ප්‍රධාන මිනුම් මූලික ප්‍රශ්න දෙකක් මත පදනම් වේ: එය සිදු කරන්නේ කවුද? (ක්‍රියාකාරකයින්) සහ කෙසේද? (ක්‍රියාවලිය) (Haddad & Demsky, 1995:19; Little, 2003:7). Haddad & Demsky (1995:19) පෙන්වා දෙන ආකාරයට, ඓතිහාසික වශයෙන්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය ඒකීය සහ තාර්කික ලෙස සැලකේ; වඩාත් මෑතක දී, ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂකයින් විසින් ආයතනික (මහජන අවශ්‍යතා) ආකෘතිය සහ පුද්ගලවාදී (පුද්ගලික කැමැත්ත) ආකෘතිය හඳුන්වා දී ඇත.. ක්‍රියාවලියේ ඵලදායී මූලද්‍රව්‍යය සමමුහුර්ත (විස්තීර්ණ) ප්‍රවේශයක් සහ වර්ධක ප්‍රවේශයක් අතර උච්චාවචනය වී ඇත. තාවකාලික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය අනුගමනය කළද, ක්‍රියාවලිය විද්‍යාත්මක සහ පිළිගත් ක්‍රමවේද/තාක්ෂණය අනුගමනය කළ යුතුය. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා වන මිනුම් සහ ආකෘති රූප සටහන 2.1 හි පෙන්වා දී ඇත.

රූපය 2.1: ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා මානශ්‍ය සහ ආකෘති

Source: Haddad, (1994); Haddad & Demsky (1995:21).

තාර්කික ආකෘතිය: තාර්කික ආකෘතිය යනු මහජන විෂයපථයට අදාළ තීරණ ගැනීමේ ප්‍රවේශයකි. එයට ආකාර දෙකක් ඇතුළත් වේ: Synoptic මාදිලිය සහ ආයතනික/නිලධාරිවාදී මාදිලිය.

සිනෝප්ටික් (Synoptic) ආකෘතිය සිනෝප්ටික් ආකෘතිය ආන්තික ආකාරයක් වන අතර එයට ආර්ථික, දේශපාලනික සහ සමාජ පාලනය යනාදී සමස්ත. සමාජයම ඇතුළත් රගන්තා එක් මධ්‍යම සැලසුම් අධිකාරියක් එක් ඒකාබද්ධ සැලසුම් ක්‍රියාවලයක් මගින් සිදුකරන ක්‍රමයන් වන අතර මෙහිදී සාකච්ඡා පැවැත්වීමක් අවශ්‍ය නොවේ (Haddad & Demsky, 1995:20).

ආයතනික/නිලධාරිවාදී ක්‍රමවේදය: තීරණ ගැනීමේ ඒකීය, තාර්කික, මධ්‍යම පාලනය, මුළුමනින්ම තාක්ෂණික සහ අගය උපරිම කිරීම වේ.

දේශපාලන/පුද්ගලික ආකෘතිය: අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම ආකාර තුනකින් සමන්විත වේ: සමාජ/පුද්ගලික ක්‍රමවේදය, වර්ධක ක්‍රමවේදය සහ තාවකාලික ක්‍රමවේදය

සමාජ/පුද්ගලික ක්‍රමවේදය: සමාජීය/පෞද්ගලික ක්‍රමවේදය, තීරණ ගැනීම, දේශපාලන ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස සැලකෙන අතර එහි ලක්ෂණ වන්නේ, ස්වයං කැමැත්ත, දේශපාලන කේවල් කිරීම, වටිනාකම් විනිශ්චය සහ බහු තාර්කිකත්වය යන්නයි.

වර්ධක ආකෘතිය: දේශපාලන ආකෘතිය රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සැකසීම සඳහා වර්ධක මාදිලිය යොදා ගනී. වර්ධක මාදිලියේ ගතිලක්ෂණ වන්නේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ ගැටලු විසඳීම සඳහා සැලැස්මක් සකස් කිරීම සඳහා තත්වය පිළිබඳ සම්පූර්ණ විශ්ලේෂණයකට වඩා සාකච්ඡා ඇතුළු අන්තර්ක්‍රියා මත පදනම්වීමයි (Haddad & Demsky, 1995:20). ප්‍රතිපත්ති විකල්පයන් පදනම් වී ඇත්තේ අතිශය අවිනිශ්චිත සහ දැනුම ගලායාම මත වන අතර 'නිවැරදි' විසඳුමක් සොයාගත නොහැකි ගතික තත්වයකට ප්‍රතිචාර දැක්වීමටයි, නැතහොත් තත්වය පිළිබඳ විනිශ්චයකින් තාක්ෂණිකව ව්‍යුත්පන්න වේ. තාවකාලිකව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන මාදිලියේදී, කිසිදු තාර්කිකත්වයක් අනුගමනය කර නොමැත.

මීට අමතරව, ඒකීය තාර්කික ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයාගේ පොදුවේ උපකල්පනය කරන ලද

ආකෘතියට විකල්ප ක්‍රම දෙකක් තිබේ: (i) ආයතනික ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ ආකෘතිය සහ (ii) රාජ්‍ය දේශපාලන ආකෘතිය, ඇත්ත වශයෙන්ම, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා ආදර්ශ කිහිපයක් ද යෝජනා කර ඇති අතර, කසළ බඳුන් ආකෘතිය සහ පහළ සිට ඉහළට ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ ප්‍රවේශය මෙහිදී අත්‍යවශ්‍ය වේ.

කසළ බඳුන් ආකෘතිය: විවිධ තාර්කික ක්‍රම සහ මෙවලම් මගින් යොදාගනු ලබන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය සඳහා කසළ බඳුන් ආකෘතිය භාවිතා වේ. Lee (1996:52) සඳහන් කර ඇත්තේ වර්ධකවාදය මෙන්ම, කසළ බඳුන් ආකෘතියේදී උපකල්පනය කරන්නේ පැහැදිලිව නිර්වචනය කළ ඉලක්ක නොමැතිව තීරණ ගන්නන් සාමාන්‍යයෙන් ක්‍රියා කළ හැකි බවත්ය.

පහළ සිට ඉහළට ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ප්‍රවේශය: පහළ සිට ඉහළට ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ ප්‍රවේශය ද ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා වූ හොඳම ප්‍රවේශයකි. මෙය ඉහළ-පහළ ප්‍රවේශයකින් බැහැර වන අතර, ඉහළ-පහළ ප්‍රවේශය සාමාන්‍යයෙන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා බිම් මට්ටමේ හෝ ඉදිරි පෙළ කණ්ඩායම් නියෝජනය කරයි. (Lee, 1996).

ඕනෑම ප්‍රතිපත්තිමය වෙනසක් මුළුමනින්ම තාක්ෂණික නොවන නමුත් සමාජ-දේශපාලන-ආර්ථික මානසන්වල මිශ්‍ර වීමක් බව අනාවරණය වේ. උදාහරණයක් ලෙස, පද්ධතියට යම් වෙනස්කම් හඳුන්වා දීමට, වෙනස් කිරීමට හෝ ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට උත්සාහ කරන විට, සාමාන්‍යයෙන්, එක් කණ්ඩායමක් එයට සහාය දෙන අතර තවත් කණ්ඩායමක් එයට දැඩි ලෙස විරුද්ධත්වය ප්‍රකාශ කරයි. අවසාන වශයෙන්, එවැනි තත්වයක් දේශපාලන, සමාජීය සහ ආර්ථික ගැටලු ඇති කරයි. අධ්‍යාපනය යනු සංවේදී ක්ෂේත්‍රයක් වන අතර සෑම පුරවැසියෙකුටම අධ්‍යාපනය කෙරෙහි සෘජුව හෝ වක්‍රව සැලකිල්ලක් හා සම්බන්ධයක් ඇති බව වටහා ගත යුතුය. එබැවින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය ඉතා වැදගත් වන අතර වෙනස්කම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සමබර ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කළ යුතුය. වෙනස්කම් හෝ ප්‍රතිසංස්කරණ එක රැයකින් ක්‍රියාත්මක කළ නොහැක; ඒ සඳහා සාධාරණ කාලයක් අවශ්‍ය වන අතර වගකිවයුතු සියලුම කණ්ඩායම් අතර හොඳ සන්නිවේදනයක් සමඟ වඩාත් පුළුල් උපදේශනයක් අවශ්‍ය වේ.

2.2.3 ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ පදනම

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට සම්බන්ධ වන විට, පහත සඳහන් ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර හෝ මූලික කරුණු අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල ආරම්භය සඳහා පදනම් වේ.

රජයේ ප්‍රතිපත්ති මාර්ගෝපදේශ: මූලික වශයෙන්, ප්‍රතිපත්ති සම්භවය/ආරම්භ කරනුයේ රජය/ආණ්ඩුවේ සංවර්ධන ඉලක්ක සලකා බලමිනි. සමහර විට, වත්මන් පද්ධතියේ අවශ්‍යතා සහ පවතින ප්‍රතිපත්ති අතර නොගැලපීමක් තිබේ නම්, නව ප්‍රතිපත්ති සැකසීමට හෝ පවතින ප්‍රතිපත්ති සංශෝධනය කිරීමට රජය කටයුතු ආරම්භ කරයි. ඇත්ත වශයෙන්ම, ආණ්ඩු විසින් ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් සහ ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා මුලපුරන අතර, පවතින ප්‍රතිපත්ති ප්‍රමාණවත් ලෙස ආවරණය නොවන විට, නව ප්‍රතිපත්ති සකස් කළ යුතුය.

ඉල්ලුම මත පදනම් වූ ප්‍රතිපත්ති: සමහර ප්‍රතිපත්ති ආරම්භ වූයේ සමාජ ඉල්ලුම සහ ජීවිතය

හේතුවෙනි. වරින් වර, එය විප්ලව හෝ සමාජ ප්‍රශ්න සහ ගැටලු වලට විසඳුම් ලබාදීම (එනම්, තරුණ අසහනය සහ දැරිඳුතාවය අවම කිරීමේ උපායමාර්ග) සඳහා සිදු විය හැක.

සැපයුම මත පදනම් වූ ප්‍රතිපත්ති: සමහර ප්‍රතිපත්ති ආරම්භ වී තිබෙන්නේ බලධාරීන්ගේ යෝජනා සහ දේශපාලන අවශ්‍යතා මත ය. සමහර විට, එවැනි ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිලාභීන් විසින් ඉල්ලා නොසිටියි; කෙසේනමුත්, මෙම ප්‍රතිපත්ති ආරම්භ කිරීම සඳහා වෙනස් න්‍යාය පත්‍රයක් තිබිය හැකිය.

නැගී එන ප්‍රතිපත්ති: නොවැළැක්විය හැකි නැගී එන තත්වයන්‍ය විසඳුම් ලබාදීම ආමන්ත්‍රණය කිරීම (එනම් ආපදා කළමනාකරණය, සාමය පිළිබඳ අධ්‍යාපනය සහ ළමා ශ්‍රමය). ආපදා කළමනාකරණය, සාමය පිළිබඳ අධ්‍යාපනය සහ ළමා ශ්‍රමය වැනි නොවැළැක්විය හැකි ඇති වන තත්වයන්ට විසඳුම් ලබාදීම සඳහා සමහර ප්‍රතිපත්ති ආරම්භ වීම හෝ මතු වීම සිදු වී ඇත.

මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්ති: ඕනෑම පද්ධතියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සමහර මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම අවශ්‍ය වේ, විශේෂයෙන් පද්ධතියේ කළමනාකරණය සහ පරිපාලනය අවශ්‍ය විය හැකිය. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, බලධාරීන් පවතින බලතල සහ අධිකාරීන් භාවිතා කරන අතර, මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්ති සකස් කර ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ.

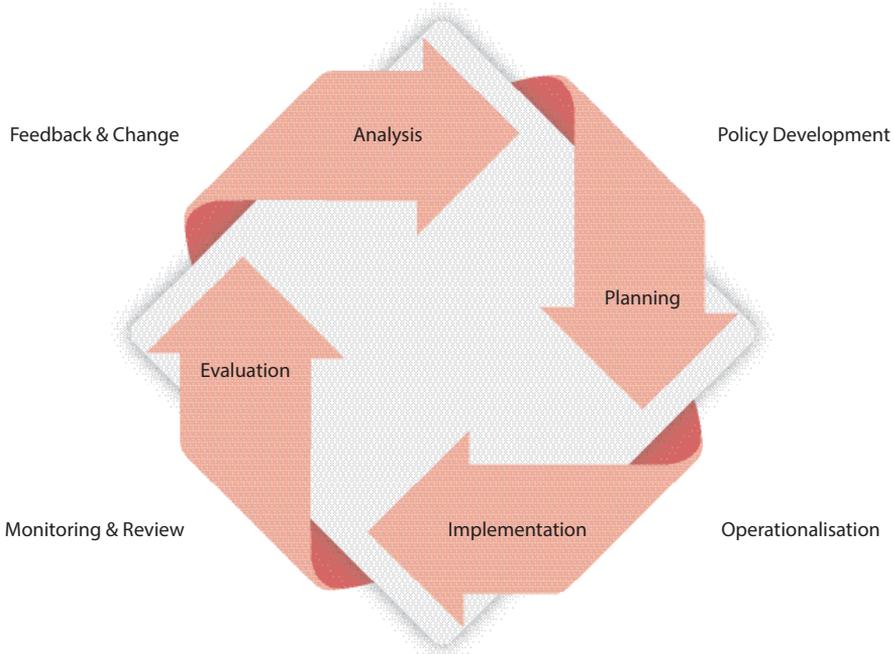
ජාත්‍යන්තරව එකඟ වූ ඉලක්ක, සම්මුතීන්, ප්‍රඥප්ති, ගිවිසුම් සහ වැඩසටහන්: ලෝකයේ බොහෝ රටවල් ජාත්‍යන්තරව එකඟ වූ ඉලක්ක, සම්මුතීන්, ප්‍රඥප්ති, ගිවිසුම් සහ වැඩසටහන් නිශ්චිත කාල සීමාවන් තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට කැපවී සිටිති (එනම්, සැමට අධ්‍යාපනය (EFA), සහග්‍ර සංවර්ධන ඉලක්ක (MDGs), තිරසර සංවර්ධන ඉලක්ක (SDGs) සහ ළමා ප්‍රඥප්ති). මෙම කැපවීම් ඉටු කිරීම සඳහා, එවැනි රටවල් හෝ පද්ධති එකඟ වූ කැපවීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපත්ති සංශෝධනය කළ යුතුය. ඒ අනුව මෙම කැපවීම් ජාතික ප්‍රතිපත්තිවල කොටසක් බවට පත්වේ.

එපමනක් නොව, සමහර අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ප්‍රතිපත්ති තරඟකාරීත්වය මත පදනම් වූ ප්‍රතිසංස්කරණ (නිපුණතා, භාණ්ඩ සහ වෙලඳපොලවල් සඳහා ඉල්ලුම වෙනස් වීම හේතුවෙන් ප්‍රතිසංස්කරණ), සහ ආර්ථික අවස්ථාවන්හි සමානාත්මතාවය වැඩි කිරීම, මූල්‍ය පදනම් කරගත් ප්‍රතිසංස්කරණ, වෙළඳපල බලවේග විසින් මෙහෙයවන ප්‍රතිසංස්කරණ සහ සමානාත්මතාවය මත පදනම් වූ ප්‍රතිසංස්කරණ විය හැකියි (අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීම සහ ඉහළ සමාජ සංවලනයේ ප්‍රභවයක් ලෙස එහි භූමිකාව).

2.2.4 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වක්‍රය

2.1. සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වක්‍රය ක්‍රමානුකූල ක්‍රියාවලියක් වන අතර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වක්‍රය රූප සටහන 2.1 හි දක්වා ඇත.

2.1 රූපය : අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වක්‍රය

ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය: යුනෙස්කෝ ආයතනය, බැංකොක් (2013a).

ප්‍රතිපෝෂණ හා වෙනස්වීම් විශ්ලේෂණය ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය අධීක්ෂනය සහ ඇගයීම ක්‍රියාවට නැංවීම මෙහෙයුම් කිරීම

ප්‍රතිපත්ති වක්‍රයක් ආරම්භ කිරීමට පෙර පද්ධතියක්/ආංශික දැක්මක් සකස් කිරීම අවශ්‍ය වේ. නිදසුනක් වශයෙන්, දේශපාලන පක්ෂයක් බලයට පත් වූ පසු, එය අධ්‍යාපනය සඳහා එහි උපායමාර්ගික අභිප්‍රාය නිර්වචනය කරයි.

1. Analysis/diagnosis විශ්ලේෂණය/අනාවරණය: දැක්ම නිර්වචනය කළ පසු, ප්‍රතිපත්ති වක්‍රයක් ආරම්භ වන්නේ වර්තමාන තත්වය/පද්ධතිය පිළිබඳ විශ්ලේෂණයක්/පවත්නා තත්වයේ දුර්වලතා විනිශ්චයක් සහ දැක්ම සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය දිශාවන් පිළිබඳ එකඟතාවක් සමඟිනි. ප්‍රතිපත්ති විකල්පයන් සකස් කළ විට, පිරිවැය සහ තක්සේරු කිරීම, ප්‍රමුඛතා සැකසීමට සහ අදියර ලෙස සකස් කිරීමට මග පාදයි.

2. සැලසුම්කරණය: හඳුනාගෙන ඇති ප්‍රතිපත්ති මඟ පෙන්වීම් සහ ප්‍රමුඛතා මත පදනම්ව, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපායමාර්ගයක් සැලසුම් කර ඇති අතර, ක්‍රියාකාරකම් හඳුනාගෙන අයවැය වෙන්කරනු ලැබේ. මෙම පියවර අතරතුර, එයට සම්බන්ධ වන එක් එක් පාර්ශ්වයේ කාර්යභාරයන් සහ වගකීම් සහ අවශ්‍ය සම්පත් සමඟ සංයුක්ත නිමැවුම්, ඉලක්ක, ක්‍රියා සහ කාල රාමු අර්ථ දැක්වා ඇත. මෙම පියවර තුළ අධීක්ෂණ සහ ඇගයීම් (M&E) රාමුවක් ද පැහැදිලිව නිර්වචනය කළ යුතුය.
3. ක්‍රියාත්මක කිරීම: ප්‍රතිපත්ති ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා එකඟ වූ කාලරාමුව සහ වගකීම් අනුව සැලසුම් කළ සහ අයවැය ක්‍රියාකාරකම් ක්‍රියාත්මක කෙරේ.
4. ඇගයීම: ක්‍රියාකාරකම් නිතිපතා අධීක්ෂණය හා සමාලෝචනය කළ යුතු අතර අවශ්‍ය විටෙක වෙනස්කම් සිදු කළ යුතුය. අදාළත්වය, කාර්යක්ෂමතාව, සඵලතාවය, බලපෑම සහ තිරසරභාවය වැනි විවිධ අංශ ඇගයීමට ලක් කෙරේ. ඇගයීම් ප්‍රතිඵල අනාගත ප්‍රතිපත්ති දැනුවත් කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා යෙදවුම් සපයයි.

2.2.5 ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා සලකා බැලිය යුතු සාධක: ජාතික සංවර්ධනය පිළිබඳ සංකල්ප

එලදායී ප්‍රතිපත්ති සාක්ෂි (සාක්ෂි පදනම් කරගත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය) මත ගොඩනැගිය යුතු අතර දේශපාලන වශයෙන් ශක්‍ය/ක්‍රියාත්මක කළ හැකි විය යුතුය. මීට අමතරව, හොඳ ප්‍රතිපත්ති මූල්‍යමය වශයෙන් යථාර්ථවාදී විය යුතු අතර රජය, සමාජය සහ අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් විසින් එකඟ විය යුතුය. තවද, නව ප්‍රතිපත්ති පවතින ප්‍රතිපත්ති, සැලසුම් සහ උපායමාර්ග සමඟ අනුකූල විය යුතු අතර පද්ධතිය/රට තුළ සමතුලිත සංවර්ධනයක් පවත්වාගෙන යා යුතුය.

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ සම්පූර්ණ ක්‍රියාවලිය පහත පියවරවලින් සමන්විත විය යුතුය.

1. ප්‍රතිපත්ති උපදේශනය (උදා., යෝජනා, සහ අදහස් ලබා ගැනීම)
2. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය
3. ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය (උදා: මාධ්‍ය ප්‍රචාරණ, මුද්‍රිත සහ විද්‍යුත් මාධ්‍ය වැඩසටහන්, සම්මන්ත්‍රණ, පොදු සැසි, පත්‍රිකා/අත්පත්‍ර, අත් පත්‍රිකා, සහ සමාජ මාධ්‍ය)
4. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම (ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපායමාර්ග: උදා., පනත්, නීති සහ රෙගුලාසි, චක්‍රලේඛ, අවබෝධතා ගිවිසුම් (MoUs), ගිවිසුම් සහ ප්‍රඥප්ති.)
5. අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම් පද්ධතිය/යාන්ත්‍රණය (උදා: සමාලෝචන සැසි, ප්‍රතිපෝෂණ, සහ මෙහෙයුම් කමිටු රැස්වීම්)

ප්‍රතිපත්ති විකල්පයන් ඇගයීමේදී, අවශ්‍යතාවය, දැරිය හැකි මිල සහ ශක්‍යතා සාධක සලකා බැලිය යුතුය.

යෝග්‍යතාවය: යෝග්‍යතාවය යටතේ, පහත ප්‍රශ්න/සාධක සඳහා පිළිතුරු/විශ්ලේෂණය සහ අවදානය යොමු කිරීම් අවශ්‍ය වේ.

- ප්‍රයෝජන ලැබෙන්නේ කා හටද?
- තර්ජනයක් ඇති විය හැක්කේ කාටද?
- අහිමි වීමේ අවදානමක් ඇති පුද්ගලයින්ට වන්දි ගෙවිය හැක්කේ කෙසේද?
- සියලුම පාර්ශ්වකරුවන් සඳහා අහිමින විකල්පය කුමක් ද?
- ගැලපුම (මතවාදය, ආර්ථික වර්ධනයේ ඉලක්ක, ජාතික සංවර්ධනය)
- දේශපාලන සංවර්ධනය සහ ස්ථාවරත්වය

දැරිය හැකි භාවය: දැරිය හැකි භාවය යටතේ, මූල්‍ය පිරිවැය, සමාජ හා දේශපාලන පිරිවැය සහ අනාගත ප්‍රවණතා (උදා: ආර්ථික වර්ධනය) වැනි සාධක දැඩි ලෙස සලකා බැලිය යුතුය.

ශක්‍යතාවය: ශක්‍යතා යටතේ මානව සම්පත්, රාජ්‍ය මූල්‍ය සම්පත් සහ තිරසර බව වැනි සාධක සලකා බැලිය යුතුය.

2.2.6 ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සඳහා සංකල්පීය රාමුව

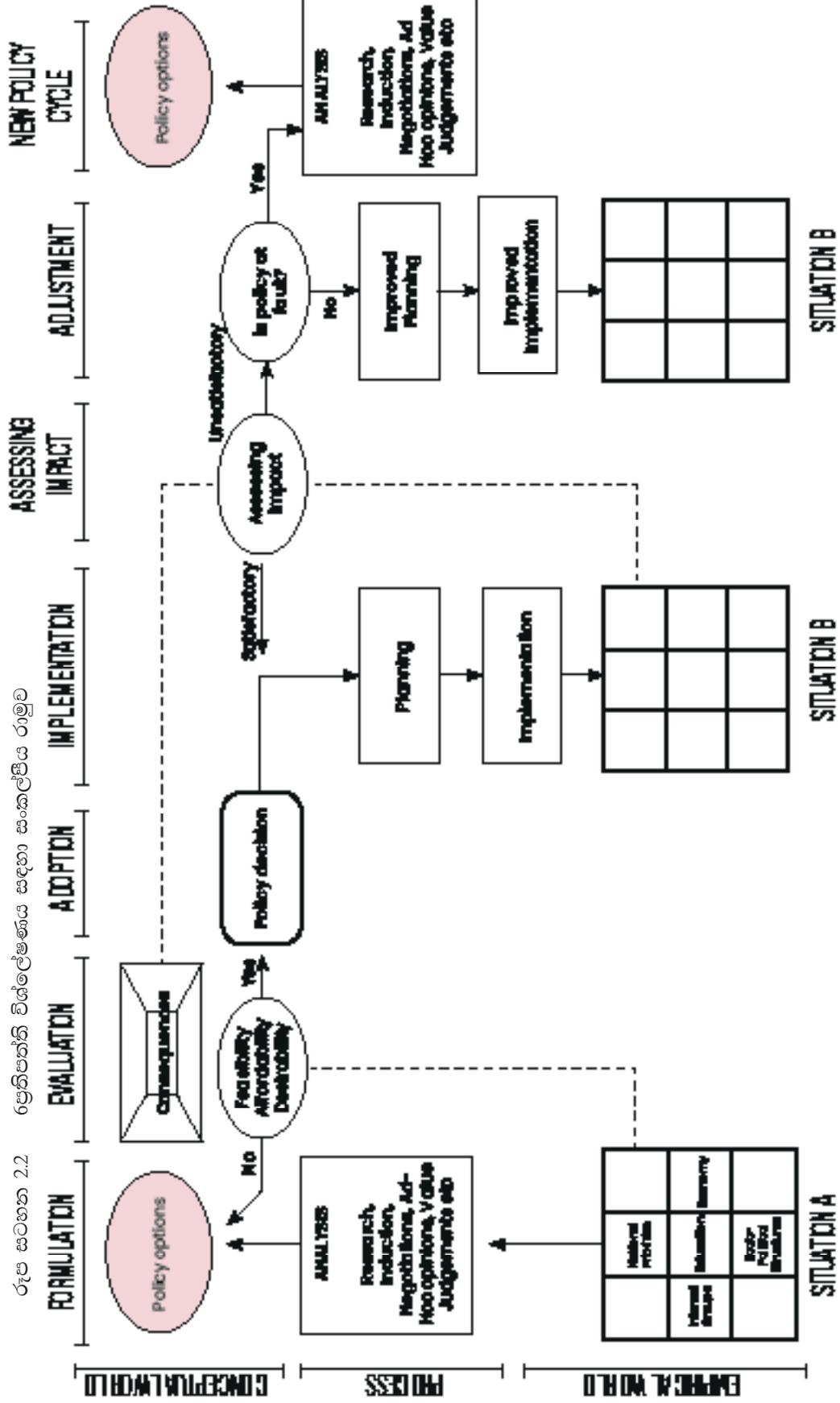
ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සඳහා සංකල්පීය රාමුව රූප සටහන 2.2 හි දක්වා ඇත.

තිරණ ගැනීම ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවලියේ කේන්ද්‍රීය අවස්ථාවක් වුවද, එයට පෙර විශ්ලේෂණාත්මක හා දේශපාලන ක්‍රියාකාරකම් සහ ඊට සමානව වැදගත් වන සැලසුම් ක්‍රියාකාරකම් අනුගමනය කළයුතුය. රූප සටහන 2.2 හි පෙන්වා ඇති පරිදි, ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණයට පූර්ව ප්‍රතිපත්ති තිරණ සහ ක්‍රියාකාරකම්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය සහ පශ්චාත් තිරණ සැලසුම් ක්‍රියාකාරකම් ආවරණය කිරීමට අවශ්‍ය වේ. ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කිරීමේ පියවර පහතින් දක්වා ඇත.

ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් කිරීම:

1. පවතින තත්ත්වය පිළිබඳ විශ්ලේෂණය (රටේ පසුබිම, භූගෝල පසුබිම සහ ජනවිකාසය, ආර්ථිකය, සමාජය සහ සංස්කෘතිය, දේශපාලනය, අධ්‍යාපන අංශය, ගතික වෙනස්වීම්, ජාතික සංවර්ධන ප්‍රමුඛතා, සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ සහභාගීත්වය සහ ආධාර සඵලතාවය) (UNESCO Bangkok, 2013a)
2. ප්‍රතිපත්ති විකල්ප උත්පාදනය (පද්ධතිමය ක්‍රමය, වර්ධක ක්‍රමය, තාවකාලික ක්‍රමය, සහ ආනයනික ක්‍රමය)

රූ 2 සටහන 2.2 ප්‍රතිඵලයක් ලෙසින් සඳහා සංකල්පය රාමුව

Source: Haidich, [10] B.A.; Haidich, E. Dornay [1995:28-33].

- 3. ප්‍රතිපත්ති විකල්පයන් ඇගයීම (අවශ්‍ය බව, දැරිය හැකිභාවය සහ ශක්‍යතාව)
- 4. ප්‍රතිපත්තිමය තීරණය ගැනීම
- 5. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සැලසුම් කිරීම

Policy adjustment:

- 6. ප්‍රතිපත්ති බලපෑම් තක්සේරුව
- 7. පසුකාලීන ප්‍රතිපත්ති වක්‍ර (Haddad & Demsky, 1995:24).

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය කිරීමේදී, අදාළ ප්‍රතිපත්ති සැකසීම සඳහා ඔවුන් ඉහත සඳහන් පියවර අනුගමනය කළේ කෙසේද යන්න සලකා බැලිය යුතුය.

2.3 සමාලෝචනය

ඕනෑම පද්ධතියකට ජාතික තිරසර සංවර්ධනය සඳහා දිගුකාලීන දැක්මක් සහිත හොඳ ප්‍රතිපත්තියක් අවශ්‍ය වේ. එවැනි ප්‍රතිපත්තියක් විවිධ හේතු සහ කරුණු නිසා වෙනස් කිරීම හෝ කල් දැමීම නොකළ යුතු අතර, ජාතික හා ජාත්‍යන්තර මට්ටම් දෙකෙහිම සමකාලීන වර්ධනයන් සහ ප්‍රවණතාවලට අනුකූලව සංශෝධන, නවීකරණය සහ ගැලපීම් සඳහා ඉඩකඩ තිබිය යුතුය. ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය ක්‍රමානුකූලව එකිනෙකාට අනුපූරක විය යුතුය. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිලාභීන් ඉලක්ක කරගත යුතු අතර, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් සමාජ, ආර්ථික සහ සන්දර්භයේ ඉල්ලීම් සහ අවශ්‍යතා සඳහා අර්ථවත් ලෙස ප්‍රතිචාර දැක්විය යුතුය.

3. ක්‍රමවේදය

3.1 ක්‍රමවේදය

මෙම විශ්ලේෂණයේ පර්යේෂණ ක්‍රමය ප්‍රධාන වශයෙන් තීරණාත්මක සිදුවීම් ක්‍රමලේඛ, කණ්ඩායම් සහ ඉලක්කගත සම්මුඛ සාකච්ඡා, සංජානන සිතියම්කරණය සහ අන්තර්ගතය විශ්ලේෂණය ආවරණය වන පරිදි ගුණාත්මක ප්‍රවේශයක් භාවිතා කරයි. (Easterby-Smith, et al., 2002). ඒ අනුව, ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ සහ සන්දර්භයට සුවිශේෂී සාහිත්‍යය විමර්ශනය ප්‍රධාන තොරතුරු සපයන සම්මුඛ සාකච්ඡා (KIs), ගැඹුරු සාජු සම්මුඛ සාකච්ඡා (IDIs) සහ ඉලක්ක ගත කණ්ඩායම් සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් සැලකිය යුතු ප්‍රාථමික දත්ත සහ තොරතුරු සමූහයක් රැස් කරන ලදී.

ආරම්භයේ දී, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ පවතින සාහිත්‍ය පිළිබඳ පුළුල් හා ක්‍රමානුකූල සමාලෝචනයක් කරන ලදී. සාහිත්‍ය සමාලෝචනයේදී ප්‍රතිපත්ති ලේඛන, ප්‍රතිපත්ති යෝජනා/ රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කරන ලදී (වගුව 4.1 බලන්න). එසේම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ රජයේ පනත්, රෙගුලාසි, චක්‍රලේඛ, මාර්ගෝපදේශ, අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍ර සංවර්ධන සැලසුම් සහ අධ්‍යාපනයට අදාළ පුවත්පත් සහ ශාස්ත්‍රීය ලිපි ද පරිශීලනය කර ඇත.

තවද, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට සෘජුව සම්බන්ධ වන ජාතික, පළාත් සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මට්ටම්වල අදාළ නිලධාරීන්, සහයන් සහ පාර්ශවකරුවන් සමග ප්‍රධාන තොරතුරු සපයන සම්මුඛ සාකච්ඡා පහක් (05) ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා (06) සහ ඉලක්කගත සම්මුඛ සාකච්ඡා හයක් (06) මගින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය තාර්කික අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට හැකි විය. මේවාට අදාළ තොරතුරු 3.1 වගුවේ දක්වා ඇත.

3.1 වගුව: දත්ත රැස් කිරීමට අදාළ තොරතුරු

අංකය	සහභාගිකයින්	KIs	IDIs	FGDs	සහභාගී වූ මට්ටම
1	ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්		1		ජාතික මට්ටම
2	හිටපු අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්, සැලසුම්කරුවන් සහ තාක්ෂණවේදීන්	2	1		ජාතික මට්ටම උප ජාතික මට්ටම
3	ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂක		1		ජාතික මට්ටම
4	විශ්වවිද්‍යාල ආචාර්යවරුන්/වෘත්තිකයින්		3		විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන මට්ටම
5	සිවිල් සමාජ සංවිධාන සාමාජිකයින්	3		6	ජාතික සහ පළාත් මට්ටම
එකතුව		5	6	6	

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිමය කරුණු හා පද්ධතියේ සංවර්ධනයට ඔවුන් දක්වන දායකත්වය සලකා බලා සම්මුඛ පරීක්ෂණවලට සහභාගී වීම සඳහා පාර්ශවකරුවන් අරමුණුගතව තෝරා ගැනීම, හඳුනා ගැනීම සිදුකරන ලදී (ඇමුණුම් 3.1 බලන්න). සම්මුඛ සාකච්ඡා විවෘතව පවත්වන ලද නමුත් අධ්‍යයනය සඳහා අවධානය යොමු කළ යුතු පියවර අනුගමනය කරන

ලදී, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය පිළිබඳ ප්‍රතිචාරකයින්ගේ ආයතනික අත්දැකීම් සහ ප්‍රායෝගික අවබෝධය ඇතුළු දත්ත සහ තොරතුරු රැස් කිරීම සඳහා මෙම සම්මුඛ පරීක්ෂණ ක්‍රම භාවිතා කරන ලදී. එපමනක් නොව, මෙම ක්‍රමය ශ්‍රී ලංකාවේ ඔවුන්ගේ වෘත්තීය අත්දැකීම් සහ ආයතනික මතකයන් භාවිතා කරමින් එකිනෙක පාර්ශවයන් සමඟ විමර්ශනයට ලක් කරන ලදී.

3.2 දත්ත සහ තොරතුරු විශ්ලේෂණය සහ වලංගුකරණය

දත්ත සහ තොරතුරු පරිගණක භාවිතයෙන් තොරව විශ්ලේෂණය කරන ලදී. ජාතික, පළාත් සහ කලාප මට්ටමේ ආයතන, පාසල් සහ සංවර්ධන හවුල්කරුවන් නියෝජනය කරන පුළුල් පාර්ශවකරුවන්ගේ අදහස් සහ ප්‍රතිපෝෂණ මත පදනම්ව කෙටුම්පත් වාර්තාව අදාළ පාර්ශවකරුවන් සමඟ සාකච්ඡාකර එහි වලංගුතාවය තහවුරු කරගැනීමෙන් අනතුරුව අවසන් කෙටුම්පත පිළියෙල කරගන්නා ලදී.(ඇමුණුම 3.1 බලන්න).

4. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා, සහ ප්‍රතිසංස්කරණ-සංකීර්ණතාව

4.1 හැඳින්වීම

මෙම පරිච්ඡේදය මගින් පසුගිය දශක කිහිපයක සිට සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය, ප්‍රධාන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා පිළිබඳ සාහිත්‍යය සමාලෝචනය කරයි. අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ පනත් ක්‍රියාත්මක කිරීමට බොහෝ උත්සාහයන් දරා ඇති බව අනාවරණය වේ කෙසේ නමුත්, මෙම සමාලෝචනය ප්‍රධාන වශයෙන් අධ්‍යාපන නීති සහ පනත් පිළිබඳ ගැඹුරු අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීමට අදහස් නොකරන අතර සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා පිළිබඳ ද්විතියික සාහිත්‍ය සමාලෝචනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරනු ඇත. එසේ වුවද, ඇතැම් අවස්ථාවලදී අධ්‍යාපන නීති සහ පනත් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණ ලෙසද භාවිතා කර ඇත. එපමණක් නොව, මෙම සමාලෝචනය ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ තාක්ෂණික, වෘත්තීය අධ්‍යාපනය, පුහුණුව සහ උසස් අධ්‍යාපන (විශ්වවිද්‍යාල) උප අංශවලට සෘජුවම අනුරූප වන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයනය කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු නොකරන බව සඳහන් කළ යුතුය.

4.2 ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා, සහ ප්‍රතිසංස්කරණ සාකච්ඡාව

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන පද්ධතියට මධ්‍යගත පරිපාලනය, මූල්‍යකරණය සහ සම්පත් බෙදාහැරීම සිදු වන අතර, ඒ හරහා සැලකිය යුතු මට්ටමේ අධ්‍යාපන සුබසාධන/ සහනාධාර ක්‍රියාත්මක කරයි. සිසුන් බොහෝ විෂයයන් සඳහා ජාතික විෂය මාලාවක් අනුගමනය කරන අතර ජාතික මට්ටමේ විභාගවලට පෙනී සිටියි. එපමණක් නොව, ජාතික ප්‍රතිපත්ති විධානයන්ට අනුකූලව පළාත් සභා විෂය පථය යටතේ පළාත් සභා මගින් පාසල් කළමනාකරණය කරනු ලබයි. අනෙක් අතට රජයේ පාසල්වලට අමතරව, ගාස්තු නොගෙවන සහ සම්පූර්ණයෙන් ගාස්තු අය කරන පෞද්ගලික පාසල් සහ රජයේ සහනාධාර යටතේ ක්‍රියාත්මක වන පිරිවෙන් අධ්‍යාපන ආයතන තිබේ. දේශීය හා විදේශීය විෂයමාලා උගන්වන ජාත්‍යන්තර පාසල් ඇතුළත් තවත් කාණ්ඩයක් ඇති අතර ඒවා වාණිජ පදනමක් මත පිහිටුවා ඇත. එසේ වුවද, රටක් වශයෙන්, සියලුම දරුවන් ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන් වන බැවින්, අධ්‍යාපනය සඳහා පිළිගත හැකි ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් මූලික වන අතර, රටේ ව්‍යවස්ථාව මගින් කිසිදු හේදයකින් තොරව අධ්‍යාපනය ලබා දීම සහතික කර ඇත.

¹ Monastic Colleges dedicated for Buddhist monks and layman students.

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේදී විවිධ ලේඛන (උදා: ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා, ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා සහ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ අදාළ සංවර්ධන සැලසුම්) නිකුත් කෙරේ. ඒවා අතර වෙනස්කම් පැහැදිලිව වෙන්කර හඳුනා ගැනීම සඳහා, මෙම ප්‍රතිපත්ති ලේඛනවල කෙටි විස්තරයක් පහත දැක්වේ.

- ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් රජය විසින් අනුගමනය කරන ප්‍රධාන අරමුණු සහ ප්‍රමුඛතා;
- අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා (අනුමැතිය ලැබීමට නියමිත);
- අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා සහ
- ඉහත සඳහන් කළ ප්‍රතිපත්ති, රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මත පදනම්ව අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ ආංශික සංවර්ධන සැලසුම්.

1945 සිට, සන්දර්භයට සුවිශේෂී අවශ්‍යතා සහ ඉල්ලීම්වලට අනුකූලව අධ්‍යාපනය සංවර්ධන කිරීම සඳහා අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා/රාමු සකස් කිරීමට අදාළ රජයන් උත්සාහ කළ අවස්ථා ගණනාවක් හඳුනාගත හැකිය. මෙම උත්සාහයන් සහ යෝජනා පිළිබඳ තොරතුරු 4.1 වගුවේ දක්වා ඇත.

4.1 වගුව: ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ අනුකෘතිය

Ser. No.	කර්තෘ (සකස් කරන ලද ආයතනය)	වසර	මාතෘකාව	අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය (අනුමත)	අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා/රාමුව	අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ/වෙනස්කම්	අධ්‍යාපන පනත් සහ නීති
1.1	ශ්‍රී ලංකා රජය	1945	නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය	√*			
2.1	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	1950	1950 දී සිදුවූ අධ්‍යාපනික වෙනස්කම්			√**	
2.2	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	1960-1961	1960-1962 අධ්‍යාපනික වෙනස්කම්			√**	
2.3	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	1966	සාමාන්‍ය හා තාක්ෂණික අධ්‍යාපනයේ ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා යෝජනා			√**	
2.4	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	1972	අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ			√**	
2.5	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	1977/78	1977/78 අධ්‍යාපනික වෙනස්කම්			√**	
2.6	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	1981	ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා අධ්‍යාපන යෝජනා (අධ්‍යාපන ධවල පත්‍රිකාව)			√**	

2.7	ශ්‍රී ලංකා රජය	1987	ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය	√**			
2.8	ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව	1992	ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාවේ පළමු වාර්තාව, සැප්ටැම්බර් 1992			√**	
	ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව	1997	සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ			√**	
	සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකාය, ශ්‍රී ලංකාව	1997	සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ			√**	
2.9	ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව	2003	මානව සංවර්ධනය සඳහා අධ්‍යාපනය අපේක්ෂා කිරීම: ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සඳහා යෝජනා		√***		
2.10	අධ්‍යාපනය සඳහා වූ විශේෂ පාර්ලිමේන්තු උපදේශක කාරක සභාව	2012	ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ යෝජනා		√***		
2.11	ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව	2016	අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම: ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සඳහා වූ යෝජනා		√***		
2.12	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	2019	ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය		√***		
2.13	ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන කටයුතු පිළිබඳ ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකාය	2020	ශ්‍රී ලංකාවේ දැනට පවත්නා සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන පද්ධතිය 21 වැනි සියවසට ගැලපෙන ආකාරයට ගතික සහ සජීවී සුසමාදර්ශයකට පරිණාමනය කිරීම		√***		
2.14	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ, දුරස්ථ ඉගෙනුම් ප්‍රවර්ධන සහ විවෘත විශ්වවිද්‍යාල රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය	2019 - 2022	සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ			√**	
2.15	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	2022	ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2020-2030)		√***		
2.16	ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සකස් කර පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා පත් කරන ලද කැබිනට් අනුකමිටුව	2022	සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වූ යෝජනාව (2022-2032) මූලික සටහනක්		√***		
2.17	ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තු තේරීම් කාරක සභාව	2023	ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව ශ්‍රී ලංකාව (2023-2033)		√***		

2.18	ශ්‍රී ලංකා රජය	2023	ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථා පුළුල් කිරීම සඳහා සුදුසු නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා පාර්ලිමේන්තු තේරීම් කාරක සභාවේ වාර්තාව		√***		
3.1	ශ්‍රී ලංකා රජය	1939	1939 අංක 61 දරන ආඥාපනත මගින් සංශෝධිත 1939 අංක 31 දරන අධ්‍යාපන ආඥාපනත, 1946 අංක 3 දරන ආඥාපනත පනත, 1947 අංක 26 දරන පනත, 1951 අංක 5 දරන පනත, 1958 අංක 37 දරන පනත, සහ පනත් අංක. 1973 35				√*
3.2	ශ්‍රී ලංකා රජය	1960	1960 අංක 5 දරන රජයේ සහාය ලබන Assisted පාසල් සහ පුහුණු විද්‍යාල (විශේෂ විධිවිධාන) පනත				√*
3.3	අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව	1961	1961 අංක 8 දරන සහකාර පාසල් සහ පුහුණු විද්‍යාල (පරිපූරක විධිවිධාන) පනත				√*
3.4	ශ්‍රී ලංකා රජය	1963	විධිවිධාන අත්පොත (I සහ II කොටස)				√*
3.5	ශ්‍රී ලංකා රජය	1968	1968 අංක 25 දරන පොදු විභාග පනත				√*
3.6	ශ්‍රී ලංකා රජය	1979	1979 අංක 64 දරන පිරිවෙන් අධ්‍යාපන පනත				√*
3.7	ශ්‍රී ලංකා රජය	1981	1981 අංක 65 දරන සහාය ලබාදෙන පාසල් සහ පුහුණු විද්‍යාල (විශේෂ විධිවිධාන) (සංශෝධන) පනත				√*
3.8	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	1983	අධ්‍යාපනය - පනත් කෙටුම්පත				√***
3.9	ශ්‍රී ලංකා රජය	1985	1985 අංක 28 දරන ජාතික අධ්‍යාපන ආයතන පනත				√*
3.10	ශ්‍රී ලංකා රජය	1986	1986 අධ්‍යාපන විද්‍යාල පනත				√*
3.11	ශ්‍රී ලංකා රජය	1991	1991 අංක 19 දරන ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභා පනත				√*
3.12	සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා නව අධ්‍යාපන පනතක් සැකසීමේ ජාතික කමිටුව	2009	ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා නව අධ්‍යාපන පනත				√***
3.13	ශ්‍රී ලංකා රජය	2014	නිදහස් අධ්‍යාපන අයිතිය පිළිබඳ පනත් කෙටුම්පත, 2014				√*
3.14	අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	2019	අධ්‍යාපන පනත් කෙටුම්පත (පනත) සකස් කිරීමේදී සලකා බැලීම සඳහා යෝජිත රාමුව				√***

සටහන: √* - Approved & implemented අනුමත කර ක්‍රියාත්මක කර ඇත.
√** - Approved & partly implemented. අනුමත කර අර්ධ වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කර ඇත.
√*** - Proposals. යෝජනා.

වගුව 4.1 පෙන්වා දෙන පරිදි, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමය සඳහා නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති හඳුන්වා දීමට බොහෝ උත්සාහයන් ගෙන ඇතත්, සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කර ඇත්තේ ඉන් කිහිපයක් පමණි. අධ්‍යාපන පනත් සහ නීති සම්බන්ධයෙන් ද එවැනිම තත්වයක් නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. එසේ වුවද, බලතල සහ අධිකාරීන් උපයෝගී කරගනිමින් විවිධ ක්‍රම ඔස්සේ පද්ධතිය තුළ බොහෝ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ක්‍රියාත්මක කර ඇත. පහත උප කොටස් මගින් සම්භවය සහ සකස් කිරීම, අන්තර්ගත සාරාංශ/ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර, සහ එක් එක් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල තත්වය සහ ඇඟවුම්, රාමුව/යෝජනාව සහ ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා පිළිබඳව සාකච්ඡා කෙරේ.

4.2.1 නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය (1945)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

CWW කන්තන්ගර විශේෂ කමිටු ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියේ සියලු අංගයන් හඳුන්වා දෙන ලදී. 1931 සිට 1947 දක්වා බොහෝ මූල පිරිමි සිදු වූ අතර රට තුළ සමාජ විප්ලවයක් ඇති කළ වැඩසටහන් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක විය. ලංකාවේ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ විශේෂ කමිටු වාර්තාව (1940) යනු රටේ අධ්‍යාපන ක්‍රමය පිළිබඳ පළමු විස්තරාත්මක අධ්‍යයනය වන අතර, සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනයේ සියලු අංශ ආවරණය වන පරිදි වඩාත් වැදගත් ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශයන් ඊට ඇතුළත් විය. එම වාර්තාව මගින් පුළුල් ක්ෂේත්‍ර තුනක් හඳුනාගෙන ඇත: මානසික සංවර්ධනය (භෞතික සංවර්ධනය, විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ සහ පුද්ගලික සහ මහජන සෞඛ්‍යය ඇතුළුව), සංස්කෘතිය සහ කාර්යක්ෂමතාව. 1945 දී නිදහස් අධ්‍යාපන පනත හඳුන්වා දෙන ලදී. නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය යනු දෙවන ලෝක යුද්ධයෙන් පසු නිදහස ලැබූ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ජාතීන් අතර ශ්‍රී ලංකාව සමාජ සංවර්ධනය සඳහා ආදර්ශයක් බවට පත් කළ ජාතික අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් බිහිවීමට අධිකාරීව දැමූ උත්සාහයක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

අන්තර්ගතය:

නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ක්‍රමය යටතේ රැඩිකල් මූල පිරිමි කිහිපයක් සිදු කර ඇති අතර තෝරාගත් ප්‍රධාන ආරම්භයන් පහත දැක්වේ. මෙම ආරම්භයන් ශ්‍රී ලාංකේය අධ්‍යාපන ඉතිහාසයේ ඓතිහාසික හැරවුම් ලක්ෂ්‍යයක් ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

- නිදහස් අධ්‍යාපනය හඳුන්වාදීම: ස්ත්‍රී-පුරුෂ සමාජයභාවය, වාර්ගිකත්වය හෝ භූගෝලීය පිහිටීම සම්බන්ධයෙන් කිසිදු සීමාවකින් තොරව අධ්‍යාපනය ලැබීමට සුදුසුකම් ඇති දරුවන්ට පුළුල් අධ්‍යාපන අවස්ථා සලසා දීම මෙමගින් අදහස් වේ. සියලුම රජයේ සහ රජයේ ආධාර ලබන පාසල්වල 1 ශ්‍රේණියේ සිට රජයේ විශ්වවිද්‍යාල මට්ටම දක්වා නොමිලේ අධ්‍යාපනය ලබා දේ. ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශ වීමට සහ සහභාගී වීමට සමාන අවස්ථා ලබා දීම.
- ජාතික භාෂාවන්ගෙන් අධ්‍යාපනය ලබාදීම (මව් භාෂාව)
- විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ: නව විෂයමාලා හඳුන්වාදීම; ග්‍රාමීය අධ්‍යාපන වැඩසටහන (හන්දෙස්ස යෝජනා ක්‍රමය) හඳුන්වාදීම, අධ්‍යාපනය ප්‍රජාවේ සමාජ-ආර්ථික ජීවිතයට

සම්බන්ධ කිරීම (ළමුන් ප්‍රජාවේ ගොවීන් සහ කම්කරුවන් සමඟ ක්‍රියාකාරීව වැඩ කිරීම), සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපනය සහ සෞන්දර්යාත්මක අධ්‍යාපනය.

- ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල මධ්‍ය මහා විද්‍යාල පිහිටුවීම: ඉහළ ගුණාත්මකභාවයකින් යුතු ද්විතියික අධ්‍යාපනයක් ලබාදීම සඳහා නේවාසික පහසුකම් සහිත ද්විතියික පාසල් පිහිටුවීම.
- දිළිඳු පවුල්වල දරුවන්ට ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය ද්විතියික පාසල් වලට ඇතුළත් වීමට අවස්ථාව සැලසීම සඳහා 1944 දී 5 ශ්‍රේණිය ශිෂ්‍යත්ව විභාගය හඳුන්වා දීම.
- පාසල්වල වෘත්තීය සහ තාක්ෂණික අධ්‍යාපන විෂය ධාරාවන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ පිහිටුවීම.
- අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ නව ව්‍යුහාත්මක වෙනසක් ඇති කිරීම.
- 1939 අංක 31 දරන අධ්‍යාපන ආඥාපනත බලාත්මක කිරීම.
- තක්සේරු ක්‍රමය
- සියලුම පාසල්වලට අධ්‍යාපනයට අවශ්‍ය සියලුම සම්පත් ලබාදීම (උදා මානව යටිතල පහසුකම් භෞතික)
- අධ්‍යාපනයට සහභාගිත්වය සහ ප්‍රවේශතාවය වැඩිකිරීම සඳහා අධ්‍යාපන සහනාධාර සුභසාධන වැඩසටහන් හඳුන්වා දීම
- උසස් අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශ වීමේ අවස්ථා ලබාදීම සඳහා රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාල පිහිටුවීම.
- ආගම් පිළිබඳ අධ්‍යාපනය සහ වැඩිහිටි අධ්‍යාපනය හඳුන්වා දීම (Jayasuriya, 1988:21-41; Jayaratne, et. al., 2013:14-15; Wehella & Balasooriya, 2014ab).

තත්ත්වය සහ ඇගයීම:

කන්නන්ගර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියේ මාර්ගෝපදේශක මූලධර්ම වූයේ රටේ සියලුම දරුවන්ට සමානාත්මතාවයෙන් යුතු අධ්‍යාපන අවස්ථා සහතික කිරීමේ අවශ්‍යතාවයයි. නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ක්‍රමය යටතේ, ශ්‍රී ලංකාවේ රජය විසින් අධ්‍යාපනය සෑම පුරවැසියෙකුගේම අයිතියක් බව පිළිගනිමින් නිදහස් අධ්‍යාපනය ලබා දුන් අතර, ශ්‍රී ලංකා ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව මඟින් සියලු මට්ටම්වල අධ්‍යාපනය සඳහා සියලු දෙනාටම විශ්වීය හා සමාන ප්‍රවේශය සඳහා ඇති අයිතිය සහතික කරයි. (Balasooriya, et. al., 2010:815; Wehella & Balasooriya, 2014ab). නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීම ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ හා මානව ප්‍රාග්ධන සංවර්ධන ඉතිහාසයේ සන්ධිස්ථානයක් වේ. (Wehella & Balasooriya, 2014ab).

² Education Ordinance No. 31 was passed in 1939. The Ordinance clarified the division of responsibilities for education between central and local levels. Although many sections of the Education Ordinance No. 31 of 1939 appear outdated today, they need to be updated/improved/amended in line with the contemporary development of education. However, this ordinance has survived until 2024 and remains the principal law on education in Sri Lanka.

³ Before 1972, the government of Sri Lanka was named the government of Ceylon.

4.2.2 1950 ගණන්වල අධ්‍යාපනයේ සිදු වූ වෙනස්කම්

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

1950 දශකයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ (එවකට සිලෝන්) බොහෝ දේශපාලන වෙනස්කම් සිදු විය. මෙවැනි වෙනස්කම් රටේ අධ්‍යාපනයට සහ අනෙකුත් අංශවලට දැඩි ලෙස බලපානු ලබයි.

අන්තර්ගතය:

1950 දශකයේ දී අධ්‍යාපනය ලබා දීමේ දී අධ්‍යාපනයේ ප්‍රමාණාත්මක සංවර්ධනයන් පිළිබඳව පැහැදිලි වේ. ඒ හැරුණු විට දේශපාලන අරමුණක් ඇතිව ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය ජාතික භාෂාවන්ට වෙනස් කළේය.

තත්වයන් සහ ඇගවුම්:

ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය වෙනස් කිරීම ග්‍රාමීය මට්ටමේ පුරවැසියන්ට අධ්‍යාපන දොරටු විවෘත කිරීමට දැඩි ලෙස බලපෑවේය. මෙම වෙනස්කම් අධ්‍යාපනය සඳහා ඇති ප්‍රවේශය සහ සහභාගිත්වය වැඩි කළ අතර සමාජ වලාභය සඳහා මාර්ගය නිර්මාණය කිරීමට ද අවස්ථාව විවර විය. අධ්‍යාපනය ග්‍රාමීය මට්ටම දක්වා ව්‍යාප්ත කිරීමට මෙම වෙනස්කම් බලපෑ බව ඇතැමුන් ප්‍රකාශ කරන අතර එසේ වුවද රටේ ජනවාර්ගික ප්‍රශ්න ඇතිවීමට මෙම භාෂා ප්‍රතිපත්තිය මූලික හේතුව වූ බව තවත් සමහර පුද්ගලයින් පෙන්වා දේ.

4.2.3 1960-1961 අධ්‍යාපනික වෙනස්කම්

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

1960 දශකයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ (එවකට සිලෝන්) බොහෝ දේශපාලන වෙනස්කම් සිදු විය. ආණ්ඩු වෙනස් වීම රටේ සමස්ත සංවර්ධනයට සහ ආර්ථික වර්ධනයට බලපෑ අතර අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය එවැනි වෙනස්වීම්වලින් පීඩාවට පත් වූ ප්‍රමුඛතම සමාජ අංශය වේ.

සමස්ත අධ්‍යාපන ක්‍රමය පරීක්ෂා කර සමාලෝචනය කර ශ්‍රී ලංකාවේ ඒකාබද්ධ ජාතික අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීමේ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා රජය 1961 දී ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාවක් (මහාචාර්ය ජේ. ඊ. ජයසූරිය කමිටුව) පත් කරන ලදී. කොමිසම අතුරු වාර්තාවක් නිකුත් කළ අතර, පසුව, අවසන් වාර්තාව ඉදිරිපත් කරන ලදී.

අන්තර්ගතය:

1960-1961 දී ආධාර ලබන පාසල් සහ පුහුණු විද්‍යාල රජයට පවරා ගැනීමට රජය කටයුතු කළේය (1960 අංක 5 දරන පනතේ විශේෂ විධිවිධාන අනුව). ඒ අනුව, 1 ශ්‍රේණියේ හෝ 2 ශ්‍රේණියේ පාසලක හිමිකරු විසින් ගාස්තු අය නොකර පෞද්ගලික පාසලක් ලෙස පවත්වාගෙන යාමට තීරණය කළේ නම් හැරුණු විට, සියලුම ආධාර ලබන පාසල් අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂවරයාගේ කළමනාකරණය යටතට පත් කරන ලදී. 1961 දී 1961 අංක 8 දරන ආධාර ලබන පාසල් සහ ගුරු විද්‍යාල (පරිපූරක විධිවිධාන) පනත බලාත්මක කිරීම මගින් පාසල්වල පරිපාලනය පහසු කිරීම සඳහා ගාස්තු අය නොකරන පාසල්වල දේපළ රජයට පවරා දෙන ලදී. වයස අවුරුදු 5 සිට 14 දක්වා ළමුන් සඳහා නව පාසල් පිහිටුවීම ද පනත මගින් තහනම් කර ඇත. මේ අනුව, රටේ ජාතික පාසල් පද්ධතියක් සංවර්ධනය කිරීමට පදනම වැටුණි.

ජයසූරිය කමිටු නිර්දේශ මගින් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනයේ සියලුම අංග ආවරණය කරන ලද අතර සමහර වැදගත් අංග පහත දැක්වේ.

- අනිවාර්ය පාසල් අධ්‍යාපනය ලැබිය යුතු වයස: වයස අවුරුදු 6 සිට 14 දක්වා.
- ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය: පුරවැසියන් සඳහා ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය සිංහල හෝ දෙමළ විය යුතුය.
- 5 ශ්‍රේණියේ සිට ඉංග්‍රීසි විකල්ප විෂයයක් ලෙස හඳුන්වා දීම.
- පාසල් පද්ධතිය: 1-8 ශ්‍රේණිවල ළමුන් සඳහා කනිෂ්ඨ පාසල ලෙස හඳුන්වන පොදු ප්‍රාථමික පාසලක් සහ අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර සාමාන්‍ය පෙළ සහ උසස් පෙළ පාසල් වර්ග හතරක් හඳුන්වා දීම. කෘෂිකාර්මික, ඉංජිනේරු සහ තාක්ෂණය, විද්‍යාව සහ කලා, සහ වාණිජ හා මානව ශාස්ත්‍ර මෙම විෂයය වර්ග වේ.
- පාසල් කලාපවලට වෙන්කිරීම: කලාපයක ළමුන් ප්‍රදේශයේ ආසන්නතම මූලික පාසලට ඇතුළත් වන අතර පසුව යෝග්‍යතාවය මත ජ්‍යෙෂ්ඨ පාසලකට ඇතුළත් වේ.
- අධ්‍යාපනයේ අන්තර්ගතය: ප්‍රාථමික පාසල සඳහා සම්මත විෂය මාලාවක් සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ පාසල් සඳහා වෙනස් වූ විෂය මාලාවක්.
- සේවා ස්ථානයකට සම්බන්ධ සේවා පළපුරුද්ද.
- ගුරු වෘත්තිය, බඳවා ගැනීම් සහ පුහුණුව.
- ශිෂ්‍ය සුභසාධනය, සෞඛ්‍ය පහසුකම්, දිවා ආහාර වේල.
- විභාග: 5 ශ්‍රේණියේ ශිෂ්‍යත්ව 8 ශ්‍රේණියේදී පැවැත්වීම.
- පාසල තුළ මනෝවිද්‍යා සේවා ලබා දීම.
- අධ්‍යාපන පරිපාලනය.
- පාසල් ප්‍රජා සබඳතා (Medagama, 2014).

තත්වයන් සහ ඇගවුම්:

ජාතික අධ්‍යාපන ක්‍රමය (1964) සඳහා වූ ධවල පත්‍රිකා යෝජනාවට ජයසූරිය කමිටුවේ නිර්දේශ බොහොමයක් ඇතුළත් කර රජය විසින් මහජන අදහස් ලබා ගන්නා ලදී. නමුත් රජය වෙනස් වීම හේතුවෙන් එම යෝජනා ක්‍රියාත්මක නොවූ අතර එය ඉවත දමන ලදී.

4.2.4 සාමාන්‍ය හා තාක්ෂණික අධ්‍යාපනයේ ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වූ යෝජනා (1966-1967)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

1965 දී නව රජයක් බලයට පත් වූ අතර පෙර ධවල පත්‍රිකා යෝජනා ක්‍රියාත්මක වීම ඇනහිටින ලදී. කෙසේ නමුත්, ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම් සභා වාර්තාවේ (J.E. ජයසූරිය කමිටුව) සහ තාක්ෂණික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභා (TEC) වාර්තාවේ (1963) ප්‍රතිපත්ති

යෝජනා සැලකිල්ලට ගනිමින්, නව ධවල පත්‍රිකාවක් සකස් කරන ලදී. මෙම ධවල පත්‍රිකාව දින දෙකක් පාර්ලිමේන්තුවේ විවාදයට ගෙන වසරකට පසුව පනත් කෙටුම්පතක් ලෙස ඉදිරිපත් කරන ලදී. කෙසේ නමුත්, පහළ සමාජ ස්තරවල සිටින ළමයින්ට උසස් තත්වයෙන් යුතු ද්විතීයික අධ්‍යාපනයට පවත්නා ප්‍රවේශය සීමා වනු ඇතැයි යන විවාදය මත මෙම පනත් කෙටුම්පත පාර්ලිමේන්තුවේ දී පරාජයට පත් විය. (Little, 2024:147).

අන්තර්ගතය:

මෙම ධවල පත්‍රිකාව මගින් ප්‍රතිපත්ති යෝජනා කිහිපයක් යෝජනා වූ අතර ප්‍රධාන යෝජනා කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

- 8 ශ්‍රේණිය දක්වා පොදු මූලික පාසල, සහ එම අදියරේදී තේරීම් පරීක්ෂණයක් පවත්වනු ලැබේ; එහි ප්‍රතිඵල මත පදනම්ව, ළමුන් ප්‍රාදේශීය පාසල්, කනිෂ්ඨ තාක්ෂණික පාසල් සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ පාසල් වෙත යවනු ලැබේ.
- ජ්‍යෙෂ්ඨ පාසලකට ඇතුළත් වීමට සුදුසුකම් ලබන සිසුන්ට පමණක් විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළත් වී උසස් අධ්‍යාපනය හැදෑරීමට අවස්ථාව ලැබේ.

පසුව එම ධවල පත්‍රිකාව ඉල්ලා අස්කර ගැනීමට රජයට බල කෙරුණු අතර 1967 දී සංශෝධනයක් සිදු කරන ලදී. පහත සඳහන් ප්‍රධාන යෝජනා එයට ඇතුළත් විය.

- ශිෂ්‍යත්ව විභාගය 7 වසරේදී සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ පාසලට සහ කාර්මික විද්‍යාලයට හෝ ලලිත කලා ආයතනයකට සම්බන්ධ වීමට සිසුන්ට අවස්ථාව හිමි වීම.
- විෂයමාලා සංවර්ධනය: විෂයමාලාවේ නවෝත්පාදන (ජාත්‍යන්තර ප්‍රවනතා මත පදනම්ව), ගුරු පුහුණුව (පළමුව විද්‍යාව සහ ගණිතය, සහ පසුව අනෙකුත් විෂය ක්ෂේත්‍ර දක්වා ව්‍යාප්ත කිරීම)
- විෂයමාලා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයක් (CDC) පිහිටුවීම.
- අධ්‍යාපන පරිපාලනයේ ව්‍යුහය වෙනස් කිරීම: 1961 දී කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාල පිහිටුවීම.
- 1965 දී මධ්‍යම අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය (MoE) සමග ඒකාබද්ධ කරන ලද අතර අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ ලේකම් අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්වරයා (DGE) බවට පත් කිරීම
- කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාල දෙපාර්තමේන්තු මට්ටමට උසස් කරන ලද අතර සහකාර අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂවරුන් අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂවරුන් ලෙස උසස් කර දෙපාර්තමේන්තු ප්‍රධානියකුගේ බලතල පවරා ඇත. මාන්ඩලික අධ්‍යාපන නිලධාරී (CEOs) ක්‍රමය හඳුන්වා දුන් අතර අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍ර වැඩි කරන ලදී.

නත්වය සහ ඇගයුම්:

1940 ගණන්වල ආරම්භ වූ ශ්‍රී ලංකාවේ නිදහස් අධ්‍යාපනය ජාතිය ගොඩනැගීමේ දී ප්‍රමුඛ ජාතික කාර්යභාරයක් ඉටු කර ඇත. 1950 සහ 1960 දශකයේ අධ්‍යාපන වෙනස්කම්වල ගාමක බලවේගයන් රටේ සංවර්ධනය සඳහා රාජ්‍ය මැදිහත්වීමේ උපායමාර්ග සහ පියවරයන් ප්‍රවර්ධනය කරන ලදී.

එය කාලෝචිත පියවරක් වූවාට සැකයක් නැත. ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ පුද්ගලයින්ට ජාතික සංවර්ධනයට සහ ගෝලීය වර්ධනයට දායක වීමට හැකියාව සලසමින් මෙම වැඩසටහන මගින් සෘජුවම ප්‍රතිලාභ අත්කරදී ඇත.

4.2.5 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1972)

සමාජමය සහ සම්පාදනය:

1970 දී නව රජයක් බලයට පත් වූ අතර නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මාලාවක් සකස් කිරීම ආරම්භ කළේය. ඒ අනුව 1970 දශකය අගභාගයේදී අධ්‍යාපන සමාලෝචන කමිටුව පිහිටුවන ලදී. එම කාලයේ ප්‍රධාන සමාජ ප්‍රශ්නයක් වූයේ තරුණයින් අතර විරැකියාව ඉහළ යාම වන අතර විශේෂයෙන් උගතුන් අතර විරැකියාව අතිශයින් ඉහළ මට්ටමක පැවතීමයි. අධ්‍යාපනය සහ ආර්ථිකය අතර පැවති නොගැලපීම මෙම ගැටලුවලට ප්‍රධානතම හේතුව ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. පස් අවුරුදු සංවර්ධන සැලැස්ම යටතේ රජය විසින් මෙම ගැටලුව විසඳීම සඳහා විශේෂ අවධානයක් යොමු කළේය. මේ අතර, 1971 දී, රටේ අධ්‍යාපනය සහ රැකියාව අතර නොගැලපීම සහ ප්‍රාදේශීය විෂමතා (අධ්‍යාපනය ඇතුළුව) පෙන්වනු කිරීමත්, තරුණ කැරැල්ලක් ඇතිවීමත්, තරුණ විප්ලවය යටපත් කරමින්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා නව සැලැස්මක් සකස් කිරීමට රජය කඩිනම් පියවර ගත් අතර, රජයේ දැක්ම සංවර්ධනය යන තේමාව සමග ගලපමින් 1972 ජනවාරි මාසයේ සිට මෙම යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම සිදු කළේය. අධ්‍යාපනය රටේ මානව සම්පත් සංවර්ධනය සඳහා සිදු කරන ලද ආයෝජනයක් ලෙස පිළිගැනීමක් ඇති කළේය.

1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවල අරමුණු:

- රටේ සමාජ, සංස්කෘතික සහ ආර්ථික අවශ්‍යතාවලට අනුකූලව අධ්‍යාපනය ලබා දීම.
- අධ්‍යාපනික විෂමතා අවම කිරීම.
- සැමට සමාන අධ්‍යාපන අවස්ථා ලබා දීම.
- ගුණාත්මක අධ්‍යාපනයක් ලබා දීම.
- දේශීය හා ජාත්‍යන්තර භාෂා පිළිබඳ දැනුම වැඩි දියුණු කිරීම.
- සියලුම ආගම්වලට ගරු කිරීමට පුරුදු කිරීම.
- විද්‍යාව සහ ගණිතය පිළිබඳ මූලික දැනුම ලබා දීම.
- ජීවත්වන සමාජය පිළිබඳ දැනුවත්භාවය සහ අවබෝධය ඇති කිරීම.
- සියලුම සිසුන් සඳහා සෞන්දර්යය පිළිබඳ දැනුම ලබා දීම සහ කුසලතා වැඩි දියුණු කිරීම.
- වෘත්තීය ක්ෂේත්‍රවල නිපුණතා පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ඇති කිරීම සහ වැඩිදියුණු කිරීම (MoE, 1972).

1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් පහත සඳහන් ප්‍රධාන අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම අරමුණු විය:

- විනය ගරුක සහ සදාචාරාත්මක සමාජයක් ස්ථාපිත කිරීම.
- ගණිතමය දැනුම ලබා දීම.
- විද්‍යාව පිළිබඳ දැනුම ලබා දීම.
- සමාජ විඥානය ලබා දීම.
- සෞන්දර්යය පිළිබඳ දැනුම ලබා දීම.
- තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ දැනුම ලබා දීම.
- සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය ලබා දීම.

අන්තර්ගතය:

1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රධාන කොටස් පහත පරිදි විය.

■ අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම්: නව අධ්‍යාපන ව්‍යුහයට අනුව ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය වසර පහකින්, කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය වසර හතරකින් සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය වසර දෙකකින් සමන්විත වේ. පළමු ශ්‍රේණියට ඇතුළත් කිරීමේ වයස අවුරුදු 5 සිට 6 දක්වා වැඩි කළේය. එසේ කිරීමෙන්, ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන කාලය අවසානයේ දරුවාගේ වයස අවුරුදු 11 ක් ලෙස විය. කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අදියර අවසානයේ සිසුන් NCGE සමත් වූ සිසුන් ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික පාඨමාලාවට පිවිසෙන අතර, වසර දෙක අවසානයේදී, ජාතික උසස් අධ්‍යාපන සහතිකය (HNCE) සඳහා පෙනී සිටීමට නියමිත විය. විශ්වවිද්‍යාල සඳහා තෝරා ගැනීම HNCE ප්‍රතිඵල මත පදනම් වූ නමුත් විශ්වවිද්‍යාලවලට ඇතුළත් වීමට පෙර ඔවුන්ට ඒ සඳහා හුරුකරවීමක් ලැබුණි.

■ විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ: සිසුන්ගේ වයස් මට්ටම්වලට අනුකූල වන පරිදි විවිධ අදියරවල විෂයමාලා සංශෝධනය කරන ලදී. ප්‍රාථමික විෂය මාලාවට ආගම, භාෂා මාධ්‍යය (සිංහල හෝ දෙමළ), දෙවන භාෂාව (3 ශ්‍රේණියේ සිට හඳුන්වා දී ඇත), ගණිතය, භෞතික විද්‍යාව හා සෞන්දර්ය, නිර්මාණාත්මක සහ පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් විය. කෙසේ වෙතත්, ඉගැන්වීමේ ක්‍රමවේදය තුළ, ගුරුවරුන් ක්‍රියාකාරකම් පදනම් කරගත් ඉගෙනීම හරහා ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කිරීමට බලාපොරොත්තු විය. කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අවධියේදී ආගම, මාධ්‍ය භාෂාව, දෙවන භාෂාව, ගණිතය, විද්‍යාව, සමාජ අධ්‍යයනය, සෞන්දර්යය, සෞඛ්‍ය හා ශාරීරික අධ්‍යාපනය, සහ පූර්ව වෘත්තීය අධ්‍යයනවලින් සමන්විත සම්මත විෂය මාලාවක් තිබුණි. වෙනස්කම් අතරට අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර සාමාන්‍ය විභාගයට භෞතික විද්‍යාව, රසායන විද්‍යාව සහ ජීව විද්‍යාව හැකි සඳහා ඒකාබද්ධ විද්‍යාව විෂයය ඇතිකිරීම , ඉතිහාසය, භූගෝල විද්‍යාව සහ පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන විෂය සමාජ අධ්‍යයනය සමඟ සංයෝජනය කිරීම සහ තාක්ෂණික විෂයයන් වෙනුවට ප්‍රාග් වෘත්තීය විෂයයන් හඳුන්වා දීම ඇතුළත් විය. ප්‍රාග් වෘත්තීය අධ්‍යයනවල නව්‍යතාවය වූයේ ප්‍රදේශයට ගැලපෙන වෘත්තීන් හා වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ වූ අතර සිසුන් වෘත්තීයේ පසුබිම් දැනුම පිළිබඳව ඉගෙන

ගැනීමයි. මෙයට අමතරව සිසුන් රටේ පවත්නා සම්පත් ජ්‍යාමිතිය සහ යාන්ත්‍රික ඇදීම පිළිබඳ මූලික අධ්‍යාපනයක්ද ලබාගත්හ. පාසල් විෂයය මාලාව ප්‍රධාන විෂයයන් විකල්ප විෂයයන් සහ ව්‍යාපෘති වැඩවලින් සමන්විත විය

- මූලික විෂයයන් වූයේ: පළමු භාෂාව (සිංහල/දෙමළ), දෙවන භාෂාව, මූලික සංඛ්‍යාන විද්‍යාව සහ කළමනාකරණයේ මූලික මූලධර්ම, අපගේ සංස්කෘතික උරුමය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ-ආර්ථික පරිසරය සහ සමාජ විද්‍යාවේ මූලික මූලධර්ම. විකල්ප විෂයයන් විෂය ධාරාවන් හතරක් යටතේ සකස් කරන ලදී: විද්‍යා විෂය ධාරාව, වාණිජ හා ව්‍යාපාර අධ්‍යයනය, සමාජ විද්‍යාව, භාෂා, මානව ශාස්ත්‍ර, සහ සෞන්දර්යය. තෝරාගත් විෂය ධාරාවෙන් විෂයයන් දෙකක් ඉගෙන ගැනීමට සිසුන්ට නියම විය.
- අධ්‍යාපන පරිපාලනයේ ප්‍රතිසංස්කරණ: 1971 දක්වා අධ්‍යාපන පරිපාලකයන්ගේ ධුරාවලියට පාසල් පරීක්ෂකවරුන් (ප්‍රධාන විධායක නිලධාරී), දිස්ත්‍රික් පරීක්ෂක (අධ්‍යාපන උපදේශක), සහකාර අධ්‍යක්ෂවරුන්, නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂවරුන් සහ අධ්‍යක්ෂවරුන් ගෙන් සමන්විත එක් කාණ්ඩයක්ද පාසල්වල විදුහල්පතිවරුන් සහ ගුරු අධ්‍යාපනඥයින් ඇතුළත්ව තවත් කාණ්ඩයක් පිහිටුවා ගත්හ. මෙම සියලුම නිලධාරීන්ට අධ්‍යාපන පරිපාලනයේ විවිධ ක්ෂේත්‍රවල පළපුරුද්ද ලබා ගැනීමට ඉඩ සැලසීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන සේවය (SLES) ලෙස නිර්මාණය කරන ලද ඒකාබද්ධ සේවාවක් ස්ථාපිත කරන ලදී.

තත්වයන් සහ ඇගවුම්:

1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ 1977 දක්වා ක්‍රියාත්මක වූ බවට සාක්ෂි දැකිය හැකිය. ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන විෂය මාලාව සිසුන්ට ඉගැන්වීමට නොව සිසුන්ට ඉගෙනීමට පහසුකම් සැලසීමට අවස්ථාව සලසා දී ඇත. ඒ අනුව ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය යනු විධිමත් අධ්‍යාපනයේ පදනම ලෙස සලකනු ලබන අතර සිසුන්ගේ කුසලතා සහ හැකියාවන් වර්ධනය කිරීම අරමුණ විය.

මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ මානව ප්‍රාග්ධනය සහ ආර්ථික නවීකරණ ප්‍රවේශය අනුගමනය කරමින් රජයේ ආර්ථික හා සංවර්ධන සැලැස්ම සමග එකාබද්ධව ගමන් කරයි. අධ්‍යාපන ප්‍රතිදානයන් වර්ධනය සහ ආර්ථික ආංශයේ අවශ්‍යතා වැඩිදියුණු කළ අතර එයට සරිලන පුහුණු ශ්‍රමිකයන් බිහි කිරීමට උත්සාහ කළේය. සමස්තයක් ලෙස 1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ කන්නන්ගර ප්‍රතිසංස්කරණවලින් පසුව ජාතික අනන්‍යතාවක් ප්‍රදර්ශනය කළේය. ඒ අනුව, මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපන ක්‍රමයෙන් බැහැරව ජාතික ආර්ථික සංස්කෘතිය ස්ථාපිත කිරීම සහ නිෂ්පාදනය පදනම් කරගත් දේශීය මූල්‍ය ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛත්වය දුන්නේය. එපමණක් නොව, 1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ ඉංග්‍රීසි, විද්‍යාව සහ ගණිත විෂයයන් සියලුම සිසුන් සඳහා විවෘත වූ අතර පසුගිය දශකවල ඒවා තෝරාගත් සමාජ පන්තිවලට පමණක් සීමා විය. 1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රධාන ලක්ෂණ පහත සඳහන් වේ.

- මූලික විෂයමාලාව ක්‍රියාත්මක කිරීම.

⁴ Later, it came to be designated as Sri Lanka Education Administrative Service (SLEAS) in 1987.

- ඉගැන්වීම සහ ඉගෙනීම සඳහා සුසංගත කිරීම සහ ඒකාබද්ධ ක්‍රම භාවිතා කිරීම
- පාසල් විෂය මාලාව සඳහා ජාත්‍යන්තර මට්ටමට සමගාමීව නව ගණිතය, සමාජ අධ්‍යයනය වැනි නව විෂයයන් හඳුන්වා දීම සහ විද්‍යාව පාසල් විෂයමාලාවට ඒකාබද්ධ කිරීම
- සිසුන් පාසල් ඇතුළත් කිරීම සඳහා මනෝවිද්‍යාත්මක න්‍යායන් යොදා ගැනීම.
- අධ්‍යාපනය සඳහා පෙර පාසල් සහ දිවා සුරැකුම් මධ්‍යස්ථාන භාවිතා කිරීම.
- ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය නවීකරණය කිරීම හරහා ක්‍රියාකාරකම් පදනම් කරගත් ඉගෙනීම හඳුන්වා දීම.
- මවගේ ගර්භාෂයේ සිටම ළමා අධ්‍යාපනය ලබා දීමට අවදානය යොමු කිරීම.
- පාසල් අධ්‍යාපනය වෘත්තීයකරණය කිරීම.
- වෘත්තීය පදනම මත රචිත අවශ්‍යතා සහ අවශ්‍යතාවලට අනුකූලව විශ්වවිද්‍යාල උපාධි පාඨමාලා විවිධාංගීකරණය කිරීම සහ නවීකරණය කිරීම.
- විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශයේදී කලාපීය විෂමතා පිළිබඳව සලකා බැලීම සහ උසස් අධ්‍යාපනය ජාතික සංවර්ධනය සඳහා යොදා ගැනීම සඳහා
- විෂයමාලා ඉගෙනීම සඳහා සියලුම පුරවැසියන් හට සමාන අධ්‍යාපන අවස්ථා සහතික කිරීම.
- වඩාත් න්‍යායාත්මක දැනුම මූලික කරගත් අධ්‍යාපනය වෙනුවට ප්‍රාග් වෘත්තීය අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම.
- විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් සඳහා මූල්‍ය සහනාධාර ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීම.

මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ පැකේජයේ සාධනීය ලක්ෂණ තිබියදීත්, ලිබරල් සහ විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති වෙනුවෙන් පෙනී සිටින දේශපාලන මතවාදීන් විසින් එය සැලකිය යුතු ලෙස විවේචනයට ලක් කරන ලදී. එම දේශපාලන අකමැත්ත මෙම ප්‍රතිසංස්කරණවල තිරසරභාවයට සැලකිය යුතු ලෙස බලපෑමක් ඇති කර තිබේ.

4.2.6 අධ්‍යාපනයේ වෙනස්කම් (1977/78)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා සමහරක් 1977 දී දේශපාලන මැතිවරණ වේදිකාවල දැඩි විවේචනයට ලක් විය. 1977 දී වෙනත් දේශපාලන පක්ෂයක් (එක්සත් ජාතික පක්ෂය) බලයට පත් වූ අතර 1972 ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම නතර කර (Little, 2024:94), නිසි අධ්‍යයනයකින් තොරව අධ්‍යාපන අංශය තුළ හදිසි වෙනස්කම් හඳුන්වා දෙන ලදී.

1977/78 අධ්‍යාපන වෙනස්කම්වල ප්‍රධාන අරමුණු:

- පාසල් අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රජාවේ/දෙමව්පියන්ගේ සහභාගීත්වය සහ දායකත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මාපිය සම්මුතියක් වර්ධනය කිරීම.

- පාසල් හැර යන ළමයින් සඳහා තාක්ෂණික ඒකක පිහිටුවීම.
- සිසුන්ගේ ආත්ම විශ්වාසය සහ පෞරුෂය වර්ධනය කිරීම.
- ග්‍රාමීය හා නාගරික ප්‍රදේශවල පිහිටි පාසල් අතර විෂමතා අවම කිරීම.
- ධීවර කටයුතු සඳහා විශේෂ දෙපාර්තමේන්තු පිහිටුවීම සහ කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා ගෙවතු වගාව හඳුන්වාදීම
- අධ්‍යාපන පරිපාලනය සඳහා අධ්‍යාපන සේවා කොමිෂන් සභාව විසින් වගකීම දැරීම.
- නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය ශක්තිමත් කිරීම (NFE).

අන්තර්ගතය:

1977/78 හි ඇති වූ ප්‍රධාන අධ්‍යාපන වෙනස්කම් අතරට පහත සඳහන් ප්‍රවේශයන් ඇතුළත් වේ.

- 1 ශ්‍රේණියට ඇතුළත් වීමේ වයස අවුරුදු පහ දක්වා අඩු කරන ලදී.
- පාසල් අධ්‍යාපනය ලබන කාලය වසර 13 දක්වා වැඩි කරන ලදී (6+3+2+2).
- විෂයයන්වල නිශ්චිත වෙනස්කම් සහිතව අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය නැවත සකස් කරන ලදී. කලා, වානිජ්‍යය, භෞතික විද්‍යාව සහ ජීව විද්‍යාව නැවත හඳුන්වා දෙන ලද අතර, (1972 ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ හඳුන්වා දුන් මූලික විෂය මාලාව වෙනුවට) අ.පො.ස. උසස් පෙළ විභාගය සඳහා විෂයයන් හතරක් අනිවාර්ය කරන ලදී.
- විද්‍යාව සහ සමාජ අධ්‍යයන ඵලසම පැවතුන අතර; පෙර වෘත්තීය අධ්‍යයන අවලංගු කර තාක්ෂණික විෂයයන් යළි හඳුන්වා දෙන ලදී.
- 3 ශ්‍රේණියේ සිට ඉංග්‍රීසි ඉගැන්වීම සඳහා වැඩි බරක් ලබා දී 4 ශ්‍රේණියේ සිට මූලික විද්‍යාව ඉගැන්වීම ආරම්භ කරන ලදී.
- ඉංග්‍රීසි භාෂාව ජාත්‍යන්තර භාෂාවක් ලෙස හඳුන්වා දුන් අතර දෙවන ජාතික භාෂාව (2NL) ඉගැන්වීම අනිවාර්ය විය (දෙමළ මාධ්‍ය සිසුන් සඳහා සිංහල භාෂාව සහ සිංහල මාධ්‍ය සිසුන් සඳහා දෙමළ භාෂාව).
- මෙහිදී සිදුකරන ලද වඩාත් හානිකර ක්‍රියාවක් වූයේ විෂයයමාලා යාවත් කාලන කිරීමේ සහ ගුරුවරුන් සංවර්ධනය වෙනුවෙන් ක්‍රියාකරකන ලද විෂයය මාලා සංවර්ධන මධ්‍යස්ථානයේ කාර්යයභාරය අවතක්සෙරු කිරීමයි මෙම ආයතනයේ ප්‍රධාන කාර්යය මන්ඩලය ඉවත් කරන ලද අතර අලුත් අය මේ සඳහා යොදාගන්නා ලදී
- මෙම කාලය තුළ රජය විසින් ගනු ලැබූ ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් හේතුවෙන් ගාස්තු අය නොකරන පාසල් සඳහා ආධාර ලබාදීම නැවත ආරම්භ කළ අතර, 1981 අංක 8 දරන පනත මගින් නීතිමය ප්‍රතිපාදන ලබා දෙන ලදී.

තත්වය සහ ඇගවීම්:

එසේ වුවද, 1980 අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයාගේ වෙනස්වීම් සමග තත්ත්වය යහපත් විය. තවද, රජයේ දැක්ම සහ ප්‍රතිපත්තිවලට අනුකූලව අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා සංවර්ධනය කිරීම රජය විසින් ආරම්භ කරන ලදී.

4.2.7 ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා අධ්‍යාපන යෝජනා (අධ්‍යාපන ධවල පත්‍රිකාව - 1981)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

1979 දී රජය විසින් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය, කාර්මික අධ්‍යාපනය සහ ජාතික ආධුනිකත්ව පුහුණුව පිළිබඳව අධ්‍යයනය කර වාර්තා කිරීම සඳහා කමිටු තුනක් පත් කරන ලදී. අදාළ වාර්තා විශේෂඥ කණ්ඩායම් කිහිපයක් විසින් විමර්ශනය කරන ලද අතර, ධවල පත්‍රිකාවේ (ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා අධ්‍යාපන යෝජනා) අන්තර්ගත යෝජනා ඔවුන්ගේ සාකච්ඡාවල ප්‍රතිඵලයක් විය (MoE, MoHE & MoYAE, 1981). තවද, පාසල්වල ආගම ඉගැන්වීම සම්බන්ධයෙන් වාර්තා කිරීමට කමිටුවක් ද පත් කරන ලදී. ධවල පත්‍රිකාව යටතේ, නව අධ්‍යාපන ක්‍රමය හඳුන්වා දෙන ලද අතර, එය අංශ තුනකින් සමන්විත වේ: සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සැපයීම සඳහා පාසල් පද්ධතිය, විශ්ව විද්‍යාල පද්ධතිය සහ තෘතීයික අධ්‍යාපන ක්‍රමය.

අන්තර්ගතය:

ධවල පත්‍රිකාව (1981) මගින් ප්‍රධාන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා සමඟ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සමාරම්භයන් කිහිපයක් යෝජනා කළේය:

- පාසල් අධ්‍යාපනය (සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය) (ස) 1-5 ශ්‍රේණිය දක්වා ප්‍රාථමික පාසල් කාලසීමාව වසර පහකට; 6-8 ශ්‍රේණි දක්වා අවුරුදු තුනක කනිෂ්ඨ ද්විතීයික පාසල් අධ්‍යාපන කාල සීමාව ද; 9-11 ශ්‍රේණි දක්වා වසර තුනක ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික පාසල් අධ්‍යාපන කාල සීමාව ද; 12-13 ශ්‍රේණි දක්වා වසර දෙකක උසස් පෙළ කාල සීමාව ද ප්‍රතිව්‍යුහගත කරන ලදී.
- විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ: ප්‍රාථමික, කනිෂ්ඨ ද්විතීයික සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය සඳහා විෂය මාලාව වෙනස් කරන ලදී.
 - ◇ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන විෂය මාලාව: නිවසේ සිට පාසල් අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශ වීමේදී ඒ සඳහා අනුගත වීම සහ රංගනය, ගායනය, නර්තනය, චිත්‍ර ඇඳීම සහ ස්වභාවධර්මය නිරීක්ෂණය කිරීම වැනි ක්‍රියාකාරකම් තුළින් ඔවුන්ගේ පෞරුෂය ප්‍රකාශ කිරීමට දරුවන්ට උපකාර කිරීමට අදහස් කෙරේ. විෂයමාලාවේ අනෙකුත් අංශ හා පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම්වලට සම්බන්ධ වන අතරම, කියවීම, ලිවීම සහ අංක ගණනය පිළිබඳ අර්ථවත් ලෙස කුසලතා ලබා ගැනීමට දරුවන්ට උපකාර කිරීම එහි අරමුණ විය.
 - ◇ කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අදියර: මෙම අදියරේ පොදු විෂය මාලාව විෂයයන් 9 කින් සමන්විත විය: පළමු භාෂාව, ආගම, ගණිතය, ඉංග්‍රීසි, විද්‍යාව, සමාජ අධ්‍යයනය, සෞන්දර්ය අධ්‍යයනය, ජීවන කුසලතා සහ සෞඛ්‍ය සහ ශාරීරික අධ්‍යාපනය වේ. එයට අයත් තාක්ෂණික විෂය වෙනුවට ජීවන කුසලතා ආදේශ විය. ඇගයීමේදී අඛණ්ඩ ඇගයීම් සංකල්පය හඳුන්වා දුන් අතර 8 ශ්‍රේණිය අවසානයේ දී සියලු ඇගයීම් පරීක්ෂණවල සහ අඛණ්ඩ තක්සේරුවේ ප්‍රතිඵල ඇතුළත් වාර්තාවක් ලබා

දීමට නියමිතව තිබිණි.

- ◇ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික අදියර: මෙම අදියරේදී ද සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනයේ අරමුණු අඛණ්ඩව අවධාරණය කෙරුණු නමුත් මෙම අදියර අවසානයේ පැවැත්වීමට නියමිත විභාගය කඩයිම් විභාගයක් වූ බැවින් රැකියා ලෝකයට මාරුවීමට සයාහ වීමට තාක්ෂණික විෂයය පහසුකම් සලසන ලදී. පාඨමාලාව අවසානයේ සිසුන් ජාතික සහතික පත්‍ර විභාගයක් වන අ.පො.ස. සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය සඳහා පෙනී සිටියි. පළමු භාෂාව, ගණිතය, ඉංග්‍රීසි, විද්‍යාව සහ සමාජ අධ්‍යයනය ජාතික මට්ටමින් සහ අනෙකුත් විෂයයන් දිස්ත්‍රික් මට්ටමින් හෝ පොකුරු මට්ටමින් පරීක්ෂා කරනු ලැබේ.
- ◇ විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනයට හුරුකරවන මට්ටම: මෙය විශ්වවිද්‍යාල සහ තෘතීයික අධ්‍යාපනය වෙත යොමු කරන සුවිශේෂී අදියරකි. විෂය මාලාව මූලික හා විශේෂිත විෂයයන්ගෙන් සමන්විත විය. එහි හරය වනුයේ, ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතික උරුමය සහ සමාජ-ආර්ථික පරිසරය, පළමු භාෂාව, ඉංග්‍රීසි සහ ප්‍රජා නැඹුරු ව්‍යාපෘති හරහා සේවා පළපුරුද්දයි. විශේෂිත විෂයයන් විෂය ධාරාවන් දෙකක් යටතේ සකස් කරන ලදී: - විද්‍යාව සහ කලා. සිසුන් විෂය ධාරාවන් එකකින් හෝ දෙකකින් විෂය තුනක් තෝරාගනී.
- ඇගයීම් සහ තක්සේරු කිරීමේ ප්‍රතිසංස්කරණ: ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් එකක් වූයේ පාසල් හැර ගිය ළමයින්ට සහතිකයක් ලබා ගැනීමට හැකියාව ලබාදෙමින් 8 ශ්‍රේණිය අවසානයේ පාසල් පර්ෂද මට්ටමින් සහතික පත්‍ර විභාගයක් පැවැත්වීම වේ. මෙම විභාගය මත පදනම්ව තෝරා ගැනීමක් හෝ අනුගත කිරීමක් streaming කිරීමක් සිදු නොවීය. සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනයේ කාලසීමාව 11 ශ්‍රේණිය අවසානයේ පැවැත්වෙන අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර විභාගයෙන් අවසන් විය. 12 සහ 13 ශ්‍රේණිවලට ප්‍රවේශ විය හැක්කේ ශක්තිමත් ශාස්ත්‍රීය හැකියාවක් සහිත සහ විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශයට සිසුන් සුදානම් කරන අයට පමණක් බව යෝජනා විය. මෙම ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණය මඟින් අඛණ්ඩ ඇගයීම් ක්‍රමයක් සහ 8 ශ්‍රේණිය අවසානයේ විභාගයක් හඳුන්වා දෙන ලදී.
- පර්ෂද පාසල්: පාසල් ජාලය තුළ පාසල් අධ්‍යාපන පහසුකම්වල විෂමතා අවම කර ගැනීමටත් පද්ධතිය තාර්කිකකරණය තුළින් වැඩි කාර්යක්ෂමතාවයක් ලබා ගැනීමටත් පාසල් පර්ෂද පද්ධතියක් හඳුන්වා දෙන ලදී. පර්ෂදය යනු සමෝධානික භූගෝලීය ප්‍රදේශයක් තුළ පාසල් සමූහයක් වූ අතර, එක් පාසලක් පොකුරේ මූලික පාසලක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. සමස්ථ ප්‍රදේශයේම අධ්‍යාපනික අවශ්‍යතා උපරිම ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් සමස්ථ ප්‍රදේශයේම අධ්‍යාපනික අවශ්‍යතා ඉටුකරමින් පර්ෂද සංවර්ධනය ඒකාබද්ධ ආයතනයක් ලෙස සැලකේ.
- ඒකීය පාසල්: 1981 අධ්‍යාපන ධවල පත්‍රිකාව මගින් ඒකීය පාසල් (බොහෝ විට පාසල් පර්ෂදවලින් ඉවත් කර ඇති විශාල පාසල්) පිහිටුවීම යෝජනා කරන ලදී. තවද, සෑම ඒකීය පාසලකටම කළමනාකරණ මණ්ඩලයක් පත් කිරීමට යෝජනා කරන ලදී.
- දුෂ්කර ප්‍රදේශවල පාසල්: හුදකලා ප්‍රදේශවල පවත්නා පාසල් පර්ෂදයේ අනෙකුත් පාසල් අතර කාණ්ඩගත කළ නොහැක. එබැවින් මෙම පාසල් වෙනම පාසල් ලෙස සැලකේ.
- පෞද්ගලික පාසල්: සියලුම පෞද්ගලික පාසල් ජාතික ප්‍රතිපත්තියට අනුගත විය යුතු

අතර මෙම පාසල් ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුව තුළ අධ්‍යාපනය ලබා දෙන ලදී. රජය පෞද්ගලික පාසල්වල ගුරුවරුන්ට සේවය ආරම්භ කිරීමට පෙර සහ සේවා කාලය තුළ පුහුණුව ලබාදේ

- පෙර පාසල්: රජය පෙර පාසල් මගින් ඉටුකරන අගනා සේවය සැලකිල්ලට ගෙන ගුරු පුහුණුව ලබාදීමට යෝජනා කළේය.
- ගුරු අධ්‍යාපනය: ගුරු සේවයට බඳවා ගන්නා අයට පාසල්වලට අනුයුක්ත කිරීමට පෙර සහ දිස්ත්‍රික් ගුරු සේවය ඇති කිරීමට පෙර සේවා පුහුණුව ලබා දෙන ලදී.
- විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශ විභාගයක් හඳුන්වා දීමටත්, රැකියා කරන අයට උපාධි හා පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලාවල අනුපාතයන් වෙන් කිරීමටත් යෝජනා කරනු ලැබීය.
- විශ්වවිද්‍යාලවලට ඇතුළත් වීමට නොහැකි ළමයින් සඳහා වෘත්තීය විද්‍යාල පිහිටුවීමට යෝජනා කරන ලදී.
- අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධ සියලු කරුණු සම්බන්ධයෙන් රජයට උපදෙස් දීම සඳහා ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම පිහිටුවීමට යෝජනා කිරීම.
- අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ ප්‍රතිපත්ති සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම සමාලෝචනය කිරීම සඳහා අධ්‍යාපන සංවර්ධන මණ්ඩලය පිහිටුවීමට යෝජනාවී ඇත. යෝජිත මණ්ඩලය විසින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචනය කිරීම සඳහා සංසදයක් සැපයීමට ජාතික සමුළුවක් කැඳවීමට සැලසුම් කළේය. (MoE, MoHE & MoYAE, 1981).

නන්වයන් සහ ඇගවීම්:

1981 අධ්‍යාපන ධවල පත්‍රිකා ප්‍රතිසංස්කරණ මඟින් පද්ධතියේ සියලුම අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන පරිදි නව දැක්මක් හඳුන්වා දෙන ලදී. කෙසේනමුත්, ධවල පත්‍රිකාව ප්‍රකාශයට පත් කරන විට, අධ්‍යාපන ප්‍රජාවන්ගේ, සිවිල් සමාජ සංවිධානවල (CSOs) සහ දේශපාලනික සහාය ලබන වෘත්තීය සමිතිවල සහයෝගයෙන් යුතුව අන්තර් විශ්වවිද්‍යාල ශිෂ්‍ය බලවේග විසින් මෙහෙයවන ලද රැකියා ශිෂ්‍ය ව්‍යාපාර මගින් මෙම යෝජනා දැඩි ලෙස විවේචනයට ලක් කරන ලදී Madagama (2014) විසින් සඳහන් කරන පරිදි, මෙම විවේචන ඇත්ත වශයෙන්ම, සත්‍ය පදනම් මත පදනම් වූවාට වඩා දේශපාලනිකව අභිප්‍රේරිත ඒවා විය. බහුතරයක් අධ්‍යාපන ප්‍රජාව සහ මහජනතාව මෙම ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සම්පූර්ණයෙන් පිළිනොගත් අතර අවසානයේ එය දේශපාලන ප්‍රශ්නයක් බවට පත් විය. හෙළිකළ හෙළි නොකළ විවිධ කරුණු හේතුවෙන් එම යෝජනා බොහොමයක් සැලසුම් කළ පරිදි සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවීය.

පර්ෂද පාසල් වල ශ්‍රේණි ව්‍යුහය සහ සැකැස්ම පිළිබඳව යෝජනාව ක්‍රියාත්මක වූ නමුත් පසුව විවිධ පාර්ශ්වවල විරෝධතා හේතුවෙන් පාසල් පර්ෂද ක්‍රමය අහෝසි වී ගියේය. පර්ෂද පාසල් ක්‍රමය යටතේ පාසල් පර්ෂද භාරව සිටි ප්‍රධානියාගේ කාර්යභාරය මූලික වශයෙන් පාසලේ විදුහල්පතිවරයා වෙත පැවරිණි. පාසල් පර්ෂදයේ අනෙකුත් පාසල්වල විදුහල්පතිවරුන්ට නායකත්වය ලබාදී සම්පත් බෙදා දීම පර්ෂද භාරව සිටි ප්‍රධාන විදුහල්පතිවරයාගේ කාර්ය විය. කෙසේනමුත්, ප්‍රායෝගිකව, විදුහල්පති ඒකාධිපති ආකාරයෙන් බලතල භාවිතා කරමින්, සම්පත් බෙදා ගැනීම වෙනුවට සම්පත් අත්පත් කර ගත්තේය. මෙමගින් අනෙකුත් පාසල්වල විදුහල්පතිවරුන් සහයෝගය නොමැති විණිග නාගරික මධ්‍යස්ථානවල විශාල ජනප්‍රිය පාසල් පොකුරුවලින් බැහැර කර ඒකීය පාසල්

(පසුව ජාතික පාසල් ලෙස නම් කරන ලදී) ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට අවසර දෙන ලදී. ඔවුන් මූල්‍යමය වශයෙන් ස්වාධීන විය යුතු වූ අතර, එමගින් නිදහස් අධ්‍යාපනය අධිකාරි වන බවට වෝදනාවක් එල්ල විය. 1980 ගණන්වල අගභාගයේ සහ 1990 දශකයේ මුල් භාගය වන විට, පර්ෂද පාසල් ක්‍රමවේදය අත්හැර දමන ලදී.

අධ්‍යයන අංශයේ ක්‍රමය මගින් ගුරුවරුන්ගේ රාජකාරී අධික වන බවට වෝදනා එල්ල කරමින් එම යෝජනා ක්‍රමයට ගුරු වෘත්තීය සමිති ද විරුද්ධ විය.

ඇත්ත වශයෙන්ම, ධවල පත්‍රිකා යෝජනා හේතුවෙන් ඇති වූ ධනාත්මක ජයග්‍රහණවලින් එකක් නම් 1985 පාර්ලිමේන්තු පනතක් මගින් ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය (NIE) පිහිටුවීමයි. (GoSL) 1985 තවත් ධනාත්මක ජයග්‍රහණයක් වන්නේ පූර්ව සේවා ගුරු අධ්‍යාපනය සඳහා ජාතික අධ්‍යාපන විද්‍යාපීඨය (NCoEs) පිහිටුවීමයි (GoSL, 1986).

අධ්‍යාපන කළමනාකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ (1984)

1981 ධවල පත්‍රිකාවේ යෝජනා අනුව 1984 දී අධ්‍යාපන කළමනාකරුවන්ගේ කාර්යයන්, ගැටලු, අවශ්‍යතා සහ භූමිකාව පිළිබඳ අධ්‍යයනය සඳහා විස්තරාත්මක අධ්‍යයනයක් සිදු කරන ලදී. මෙම අධ්‍යයනය මගින් නිලධාරීන්ගේ සහ විදුහල්පතිවරුන්ගේ පුහුණු අවශ්‍යතා සහ රැකියා වගකීම් පිළිබඳව අධ්‍යයනය කරන ලදී. මෙම වාර්තාවට (i) අධ්‍යාපන සැලසුම්කරණය සහ පාසල් සිතියම්ගත කිරීම, (ii) අධ්‍යාපනික සංවර්ධනය, නවෝත්පාදන සහ පර්යේෂණ, (iii) ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන පරිපාලනය, (iv) කළමනාකරණයේ සාමාන්‍ය මූලධර්ම සහ (v) මූල්‍ය හා මානව කළමනාකරණය පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක යෝජනා ඇතුළත් විය (Fernando, 1984a).

ඉන් අනතුරුව, 1984 දී ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන සංවර්ධනය සඳහා කළමනාකරණය පිළිබඳ අධ්‍යාපන කළමනාකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලදී. (Fernando, 1984b). අධ්‍යාපන කළමනාකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ (1984), ජාතික හා ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් පාසල්වල කළමනාකරණ සහ පරිපාලන අංශ වැඩිදියුණු කිරීමට ද මූලපිරීම් කිහිපයක් ගෙන ඇත. මෙම අධ්‍යාපන කළමනාකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් (i) දිස්ත්‍රික් සංවර්ධන වැඩසටහන්, (ii) පාසල් සංවර්ධනය සඳහා පදනම් වැඩසටහන (2 සහ 3 කාණ්ඩයේ පාසල්; ජාතික පාසල්; පාසල් අධීක්ෂණය), (iii) සංවිධානය සහ කළමනාකරණ සංවර්ධනය (පාසල් ව්‍යුහය, දිස්ත්‍රික් අධ්‍යාපන කාර්යාලවල ව්‍යුහය සහ කාර්යයන්, අධ්‍යාපන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය, පාසල් පොකුරු) (iv) සැලසුම් කිරීම සහ සම්පත් කළමනාකරණය (පාසල් සැලසුම් කිරීම, පාසල් කළාප දිස්ත්‍රික්/කළාප සැලසුම්) (iv) පිරිස් කළමනාකරණය (දිස්ත්‍රික් කළමනාකරණ මධ්‍යස්ථාන; ශ්‍රම බලකාය සැලසුම් කිරීම; පිරිස් ඇගයීම (පාසල් මට්ටම); පිරිස් ඇගයීම (supra school-level) ආවරණය කරන ලද ක්ෂේත්‍ර වේ. (Fernando, 1984b).

තවද, පද්ධතියේ පළමු පෙළ කළමනාකරු ලෙස පාසල් විදුහල්පතිවරයාගේ භූමිකාව හඳුනාගෙන ඇති අතර, පාසල් සවිබල ගැන්වීමේ පියවර ආරම්භ විය. පාසල් මට්ටමින් සැලසුම් කිරීම හඳුන්වාදීම තවත් කැපී පෙනෙන පියවරක් වේ. පාසල් සඳහා අධ්‍යයන

⁵ Act No. 28 of 1985 (Establishment of National Institute of Education).

⁶ Act of No. 30 of 1986 – Colleges of Education (Establishment of National Colleges of Education).

සහායක මධ්‍යස්ථාන ලෙස කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාල පිහිටුවීමේ උත්සාහයක් අත්හදා බැලූ නමුත් පසුව එය අත්හැර දමන ලදී. දශකය අවසන් වන විට අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට අදාළ අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා ප්‍රාදේශීය අධ්‍යක්ෂවරුන් පත් කරන ලදී.

4.2.8 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය (1987)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය 1987 දී සම්මත කරන ලද අතර එමගින් පළාත් සභා පිහිටුවන ලදී (GoSL, 1987).

අන්තර්ගතය:

- අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය වෙත පැවරී ඇති බොහෝ කාර්යයන් පළාත්වලට බෙදා හරින ලදී. සංශෝධනයේ නව සැලැස්ම ලැයිස්තුව-1 ඇමිණුම්-III ට අනුව සියලුම පළාත් පාසල්වල කළමනාකාරිත්වය ඒ ඒ පළාත් සභාවලට පැවරිණි. බොහෝ පාසල් පළාත් සභා යටතට පත් වූ අතර අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ පරිපාලනයට යටත් වූයේ ජාතික පාසල් කිහිපයක් පමණි.
- අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයට වෙන්වූ කාර්යයන් වූයේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, සැලසුම්කරණය, ජාතික විෂය මාලා සංවර්ධනය, ගුරු අධ්‍යාපනය, විභාග, අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම සහ පෙළපොත් මුද්‍රණය සහ බෙදා හැරීමයි. 1AB සහ 1C පාසල් සඳහා පාසල් විදුහල්පතිවරුන් පත් කිරීම මධ්‍යම රාජ්‍ය සේවා කොමිෂන් සභාවේ (PSC) උපදෙස් මත අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් සිදු කිරීමට නියමිතව තිබුණි.
- පළාත් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයක් (PME), පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව (PDoe)" කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාල(ZEOs) සහ කොට්ඨාස අධ්‍යාපන කාර්යාල (DEOs) වලින් සමන්විත නව පළාත් අධ්‍යාපන කළමනාකරණ ව්‍යුහයක් පළාත් තුළ පිහිටුවන ලදී.

තත්වය සහ ඇගයුම්:

පද්ධතියක ස්ථර ගණනාවක් ඇති විට, තීරණ ගැනීම ප්‍රමාද වීම පද්ධතියේ කාර්යක්ෂමතාවයට බලපායි. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ මූලධර්මවලට අනුව බලය බෙදීම ප්‍රගතිශීලී පියවරක් වන නමුත් පළාත් සභා ආරම්භයේ සිටම එහි ක්‍රියාකාරිත්වය අපේක්ෂා කරන මට්ටමින් සිදු නොවිණි. පරිපාලනයට දේශපාලන මැදිහත්වීම් හේතුවෙන් ඇතිවූ තත්වයන් දෙකක් කැපී පෙනෙන ලෙස දැකිය හැකිය. 13 වැනි සංශෝධනයේ නියම කර ඇති සමහර කාර්යයන් (උදා: පළාත් අධ්‍යාපන මණ්ඩල සහ අධ්‍යාපන සංවර්ධන මණ්ඩල) ක්‍රියාවට නැංවිය යුතු බව සාක්ෂි පෙන්වයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, බලතල සහ අධිකාරීන් සම්පූර්ණයෙන්ම බෙදා හැර නොතිබූ අතර එය ද්විත්ව ක්‍රියාකාරී පද්ධතියකට මග පාදයි.

4.2.9 සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1997)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

1989 දී පැන නැගුණු තරුණ අසහනය සහ කැරැල්ලට පසුබිම් වූ හේතු සොයා බැලීමටත් ඔවුන්ගේ දුක්ගැන්විලිවලට හේතු වූ කරුණු විසඳීම සඳහා ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමටත් රජය විසින් තරුණයන් පිළිබඳ ජනාධිපති කොමිසමක් පත් කරන ලදී (Presidential Commission on Youth, 1990). තරුණයින් පිළිබඳ ජනාධිපති කොමිෂන් සභාව අධ්‍යාපනය සහ රැකියාව අතර නොගැලපීම අධ්‍යයනය කළ අතර, විභාගයට පෙර හෝ පසුව පාසල් හැර යන සිසුන් විභාග සමත් වූවත් අසමත් වූවත් මහා පරිමාණයෙන් රැකියා විරහිතභාවයට සහ අපේක්ෂා භංගත්වයට පත් වන බව නිරීක්ෂණය කරන ලදී (NEC, 1992). මෙම පසුබිම් ඇතිව, 1991 දී, රජය විසින් 1991 අංක 19 දරන NEC පනත (GoSL, 1991) යටතේ ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව (NEC) පිහිටුවන ලද අතර එහි පළමු වාර්තාව 1992 දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. විවිධ කාණ්ඩවල මහජනතාව සමග පුළුල් උපදේශන සහ අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ ගැටළු සහ පද්ධතියේ ගැටළු අධ්‍යයනය කිරීමෙන් අනතුරුව මෙම වාර්තාව සකස් කරන ලදී. අධ්‍යයනය මත පදනම්ව, වාර්තාව ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛතා කිහිපයක් ඉදිරිපත් කර ඇත.

අන්තර්ගතය:

ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාවේ (1992) වාර්තාවේ ක්‍රියා සඳහා ප්‍රධාන යෝජනා පහත පරිදි වේ.

- අධ්‍යාපනයේ ජාතික ඉලක්ක
- විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ
- පෙර පාසල් අධ්‍යාපනය
- ගුරු අධ්‍යාපනය සහ ගුරු සේවය
- පාසල් පරිපාලනය
- පළාත් පරිපාලනය සහ කළමනාකරණය
- අධ්‍යාපන ලිපිකරු සේවය
- උසස්, තෘතීයික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපනය
- වතුකරයේ පාසල්
- ආගම ඉගැන්වීමේ අධ්‍යාපනය
- ජාතික පරීක්ෂණ සහ උපදේශන සේවාව
- විෂය සමගාමී ක්‍රියාකාරකම් (CCAs) මානසික සහ ශාරීරික සෞඛ්‍යය
- ක්‍රියාකාරකම් පාසල්
- මූලික නීතිය හඳුන්වාදීම

- ශිෂ්‍ය පෙළ පොත්
- අධ්‍යාපන නීතිය සංශෝධනය කිරීම (NEC, 1992).

ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාවේ (1992) නිර්දේශ මත පදනම්ව, 1997 දී, ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව විසින් 'සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ' ඉදිරිපත් කළ අතර, මෙම යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රජය විසින් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ විශේෂ ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකායක් පත් කරන ලදී. (NEC, 1997; Presidential Task Force on General Education, Sri Lanka, 1997).

1997 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර පහක දැක්වේ.

1. අධ්‍යාපන අවස්ථා පුළුල් කිරීම (අනිවාර්ය අධ්‍යාපනය; පාසල් හැරුණු පසු (OOSC), විකල්ප අධ්‍යාපන අවස්ථා; තත්ව සහතිකය).
2. අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කිරීම (පෙර පාසල් සහ මුල් ළමාවිය සංවර්ධනය; ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය; කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය; ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය (අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර සාමාන්‍ය පෙළ සහ උසස් පෙළ); ඇගයීම; ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය; මාර්ගෝපදේශනය සහ වෘත්තීය උපදේශන; විෂය සමගාමී ක්‍රියාකාරකම්, ජාතික ඒකාග්‍රතාවය සඳහා අධ්‍යාපනය සහ ගුණාත්මක අධ්‍යාපනය
3. ගුරු අධ්‍යාපනය (ගුරු අධ්‍යාපනය සැලසුම් කිරීම, සම්බන්ධීකරණය, කළමනාකරණය සහ පරිපාලනය, සියලුම නුපුහුණු ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීම, කනිෂ්ඨ හා ද්විතීයික පාසල්වල ගුරුවරුන්ගේ ඉල්ලුම සඳහා යටිතල පහසුකම් ශක්තිමත් කිරීම; ගුරු අධ්‍යාපන විශ්වවිද්‍යාලවල කාර්යභාරය ශක්තිමත් කිරීම; ගුරු අධ්‍යාපනඥයින් පිහිටුවීම. 'ඉංග්‍රීසි ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීම, තාක්ෂණික ගුරුවරුන් පුහුණු කිරීම; ගුරුවරුන් සඳහා අඛණ්ඩ අධ්‍යාපනය සඳහා අවස්ථා ලබා දීම).
4. අධ්‍යාපනයේ තාක්ෂණික හා ප්‍රායෝගික කුසලතා.
5. අධ්‍යාපන පද්ධතියේ සංවිධාන සහ කළමනාකරණය (පාසල් සිතියම්කරණය මත පදනම්ව පාසල් පද්ධතිය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම; ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික පාසල් සංවර්ධනය; අවම සම්පත් සහිත දුෂ්කර ප්‍රදේශවල පිහිටි පාසල් සංවර්ධනය; පාසල් පාදක කළමනාකරණය (SBM); පාසල් විදුහල්පතිවරුන් පුහුණු කිරීම; ගුරුවරුන්ගේ කාර්ය සාධන ඇගයීම; අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ කළමනාකරණ ව්‍යුහයන් ශක්තිමත් කිරීම, පළාත් අධ්‍යාපන පරිපාලනය ශක්තිමත් කිරීම; ගුරුවරුන් බඳවාගැනීම; සම්පත් වෙන් කිරීම, නීතිමය කරුණු) (NEC, 1997; Presidential Task Force on General Education, Sri Lanka, 1997).

තත්වයන් සහ ඇගවුම්:

සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා වූ විශේෂ ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකාය මෙම යෝජනා

සලකා බලා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සැලැස්මක් සකස් කළේය. කාර්ය සාධක බලකාය විසින් යෝජනාවල විවිධ පැති පරීක්ෂා කිරීම සඳහා අනු කමිටු 12 ක් පත් කරන ලද අතර, ඔවුන්ගේ නිර්දේශ, සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ - 1997 යන ලේඛනය ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. රාජ්‍ය නායකයා (ජනාධිපති) විසින් 1997 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ වර්ෂය ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර, 1997 වසරේ ඉහත සඳහන් කළ ක්ෂේත්‍ර පහ යටතේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කළේය. විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ නියමු පදනමක් මත ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්කයේ (බස්නාහිර පළාතේ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ) පාසල්වල ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන විෂයමාලා නියමු වැඩසටහනක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. නියමු ව්‍යාපෘතියෙන් උගත් පාඩම් මත පදනම්ව, ප්‍රතිසංස්කරණ අනෙකුත් පාසල් දක්වා ව්‍යාප්ත කළේය. සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති පුළුල් සහභාගීත්වයෙන් යුතුව පද්ධතිය තුළ ක්‍රියාත්මක වන බව පැහැදිලි විය. නමුත්, සමහර ප්‍රතිපත්ති මූලපිරීම් මතභේදාත්මක වූ අතර, එවැනි මූලපිරීම් සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවීය (උදා: පාසල් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම, පාසල් වර්ගීකරණය, ගුරු කාර්ය සාධන ඇගයීම් පද්ධතිය සහ පාසල් පාදක කළමනාකරණය).

අනිවාර්ය පාසල් කාලය තුළ එනම් වයස අවුරුදු 5-14 අතර ළමුන්ගේ පැමිණීම සහතික කිරීම සඳහා අනිවාර්ය පැමිණීමේ රෙගුලාසි පනවන ලද අතර ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස මට්ටමින් පාසල් පැමිණීමේ කමිටු සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස මට්ටමින් අධීක්ෂණ කමිටු ස්ථාපිත කරන ලදී (GoSL, 1997).. මාධ්‍ය මගින් මේ පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කරනු ලැබිණි . එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කළ අතර, පාසල් නොයන ළමුන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් විධිමත් පාසල් හෝ නොවිධිමත් අධ්‍යාපන ආයතන මෙන්ම විශේෂ අධ්‍යාපන ඒකක/මධ්‍යස්ථාන/පාසල් වෙත ඇතුළත් කර ගන්නා ලදී.

ගුණාත්මකභාවය සහ අදාළත්වය ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන අදියර අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්ෂේත්‍රවල ප්‍රධාන අංගයක් වන අතර, පස් අවුරුදු ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන කාලසීමාව අදියර තුනකට බෙදා ඇත: ප්‍රධාන අදියර 1:1 ශ්‍රේණි සහ 2: මාර්ගෝපදේශ මත පදනම් ක්‍රීඩාව හරහා ඉගෙනීම; ප්‍රධාන අදියර 2: 3 සහ 4 ශ්‍රේණි ක්‍රියාකාරකම් සහ සමහර කණ්ඩායම් ක්‍රියාකාරකම් හරහා ඉගෙනීම; සහ ප්‍රධාන අදියර 3: 5 ශ්‍රේණිය ක්‍රියාකාරකම් සමග ඉගෙනීම පිළිබඳව වැඩි අවධානයක් යොමු කරයි.

මූලික විෂයමාලාවට අයත් විෂයයන් වූයේ පළමු භාෂාව, ගණිතය, ආගම සහ පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් වේ. විද්‍යාවට අදාළ ක්‍රියාකාරකම්, නිර්මාණාත්මක ක්‍රියාකාරකම්, සෞන්දර්ය, සෞඛ්‍ය සහ ශාරීරික ක්‍රියාකාරකම් පාරිසරික ක්‍රියාකාරකම් සමඟ ඒකාබද්ධ කරන ලදී. මීට අමතරව, සන්නිවේදනය අරමුණු කරගත් ක්‍රියාකාරකම් මත පදනම් වූ වාචික ඉංග්‍රීසි (ABOE) හඳුන්වා දෙන ලදී. ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව විසින් හඳුනාගත් නිපුණතා වර්ධනය කිරීම සඳහා සුදුසු පදනමක් ලෙස විෂය මාලාව සැලසුම් කර ඇත.

ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික මට්ටමේ සිට වසරක් අඩු කිරීමෙන් ද්විතියික මට්ටමින් කනිෂ්ඨ ද්විතියික අධ්‍යාපන කාලසීමාව වසර 4 දක්වා වැඩි කරන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කනිෂ්ඨ ද්විතියික අධ්‍යාපන කාල සීමාව 6 ශ්‍රේණියේ සිට 9 ශ්‍රේණිය දක්වා දීර්ඝ කරන ලද අතර අධ්‍යාපන පොදු සහතික පත්‍ර සාමාන්‍ය පෙළ විභාගය කාල සීමාව වසර දෙකකට අඩු කරන ලදී. ජීවන කුසලතා වෙනුවට තාක්ෂණික හා ප්‍රායෝගික කුසලතා යන නව විෂයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. පාසල් පාදක ඇගයීම (SBA) හරහා අඛණ්ඩ ඇගයීම් ශක්තිමත් කරන ලදී. අ.පො.ස. සාමාන්‍ය පෙළ කාල සීමාවේ දී විද්‍යාව සහ ගණිතය විෂයයන් සඳහා ආරම්භයේ දී බහුවිධ විෂයමාලා පැවති නමුත් පසුව සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයේ දී ප්‍රශ්න පත්‍ර දෙකක්

ලබා දීමෙන් මෙය සංශෝධනය කළේය. අපොස උසස් පෙළ විෂයයන් සංඛ්‍යාව 4 සිට 3 දක්වා අඩු කළේය. උද්භිද විද්‍යාව සහ සත්ව විද්‍යාව වෙනුවට ජීව විද්‍යාව හඳුන්වා දුන් අතර ගණිතයේ විෂය නිර්දේශ කිහිපයක් වෙනුවට ඒකාබද්ධ ගණිතය සහ උසස් ගණිතය යන විෂයයන් දෙකක් හඳුන්වා දෙන ලදී. විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය සඳහා සාමාන්‍ය දැනීම ප්‍රශ්න පත්‍රය සමත් වීම අනිවාර්ය කළේය. අධ්‍යයන පොදු සහතික පත්‍ර උසස් පෙළ සඳහා තාක්ෂණ විෂය ධාරාව ප්‍රධාන වශයෙන් රැකියා ලෝකයට පිවිසෙන කලා සිසුන්ට ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇතැයි ද යෝජනා විය.

යෝජිත අනෙකුත් වෙනස්කම් වූයේ පාසල් පාදක කළමනාකරණය (SBM) හඳුන්වාදීම, ගුරු අධ්‍යාපනය ශක්තිමත් කිරීම, ගුරුවරුන්ගේ කාර්ය සාධන ඇගයීම සහ ගුරු වෘත්තීය නියාමනය කිරීම සඳහා වෘත්තීය සභාව පිහිටුවීමයි. කෙසේ නමුත්, පාසල් පාදක කළමනාකරණය (SBM) හඳුන්වාදීම වෙනුවෙන් විපක්ෂයේ දේශපාලන පක්ෂ දැඩි විරෝධය පළ කිරීම වැනි බාධා කිහිපයක් නිසා මෙම යෝජනා ක්‍රමය තුළ ක්‍රියාත්මක නොවීය, මෙම මූලපිරීම අධ්‍යාපනය පෞද්ගලීකරණය කිරීමට සහ අධ්‍යාපන ගාස්තු හඳුන්වාදීමට හේතු වන බව ඔවුන් අවධාරණය කළහ. තවද, ගුරුවරුන් සඳහා කාර්ය සාධන ඇගයීම් ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට ගුරු වෘත්තීය සමිති විරුද්ධ විය.

1998 දී පිළිගත් ජාතික විෂයමාලා ප්‍රතිපත්තියට අනුව, ශ්‍රී ලංකාවට වසර අටක විෂයමාලා වක්‍රයක් ඇති අතර, සෑම වසර අටකටම වරක් විෂයමාලා නවීකරණය සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සිදුවේ. ඒ අනුව විෂයමාලා සංශෝධනය කිරීමට සූදානම් වූ අතර, අවශ්‍ය වෙනස්කම් සිදු කිරීමට සවිස්තරාත්මක වැඩපිළිවෙලක් සකස් කරන ලදී.

යෝජිත අධ්‍යාපනික වෙනස්කම් දේශපාලන හා නිලධාරී නායකත්වයේ වෙනස්කම් හේතුවෙන් මන්දගාමී වූ අතර සමහර යෝජනා ඉවත දමන ලදී.

4.2.10 මානව සංවර්ධනය සඳහා අධ්‍යාපනය ප්‍රතිරූපනය කිරීම: ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සඳහා වූ යෝජනා (2003)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව විසින් 2002 වසරේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ප්‍රධාන ආංශික සමාලෝචනයක් සිදු කරන ලද අතර, එම සමාලෝචන සහ සාකච්ඡා මත පදනම්ව, 2003 දී සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ඉදිරිපත් කළේය. වාර්තාව මගින් අදාළ ක්ෂේත්‍ර තුනකට සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ඉදිරිපත් කළේය: (i) අධ්‍යාපන අවස්ථා, (ii) විෂයමාලා ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් අලුත් කිරීම සහ ගැලපීම, සහ (iii) අධ්‍යාපනික පිරිස් සහ කළමනාකරණය වෘත්තීයකරණය තුළින් කාර්යක්ෂමතාවය ඇති කිරීම.

අන්තර්ගතය:

ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සඳහා වූ යෝජනාවල සාරාංශයක් (2003) පහත දැක්වේ.

1. අධ්‍යාපනික අවස්ථාව - සාධාරණත්වය සහ විශිෂ්ටත්වය: මෙම ප්‍රතිපත්ති ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය යටතේ පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර යෝජනා කර තිබිණි .

- අනිවාර්ය අධ්‍යාපනය
- 5 ශ්‍රේණිය ශිෂ්‍යත්ව විභාගය සහ ශිෂ්‍යාධාර ක්‍රමය
- අනුබද්ධ සේවා
- පාසල් ව්‍යුහය සහ වර්ගීකරණය
- ගැටුම් ඇති වූ ප්‍රදේශවල පාසල් පහසුකම්
- ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය - රජයේ සහ රජයේ ආධාර ලබන පාසල්
- පෞද්ගලික සහ ජාත්‍යන්තර පාසල්
- ඇතුළත් වීමේ ප්‍රතිපත්තිය - පාසල්
- විශ්වවිද්‍යාලවලට ඇතුළත් වීම
- මුල් ළමාවිය රැකවරණය සහ සංවර්ධනය
- ආබාධිත ළමයින් සඳහා අධ්‍යාපනය
- නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය (NFE)

2. විෂයමාලා ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම් අලුත් කිරීම සහ අදාළත්වය: විෂයමාලා අලුත් කිරීම, ගුණාත්මකභාවය සහ අදාළත්වය පහත ප්‍රතිපත්ති යෝජනාවලින් සමන්විත වේ.

- විෂයමාලා ව්‍යුහය
- ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීමේ ක්‍රියාවලිය
- ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය
- ද්විතීයික මට්ටමින් ගණිතය, විද්‍යාව සහ තොරතුරු තාක්ෂණ අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම
- සමාජ විද්‍යාව
- ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම
- කනිෂ්ඨ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය (6-9 ශ්‍රේණි)
- ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය (10-11 ශ්‍රේණි - අ.පො.ස. සාමාන්‍ය පෙළ සහ 12-13 ශ්‍රේණි - අ.පො.ස. උසස් පෙළ)
- වැඩ ලෝකයට දිශාගත කිරීම
- උපදේශනය සහ මාර්ගෝපදේශනය
- අධ්‍යාපන තාක්ෂණය
- පෙළපොත්
- පාසල් පාදක ඇගයීම (SBA)
- පෞද්ගලික උපකාරක පත්ති

3. අධ්‍යාපනික පිරිස් සහ කළමනාකාරීත්වය වෘත්තීයකරණය කිරීම තුළින් කාර්යක්ෂමතාව: මෙම ක්ෂේත්‍රයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා පහත සඳහන් අංශ ඔස්සේ ඉදිරිපත් කරන ලදී.

- ගුරු අධ්‍යාපනය
- ගුරුවරුන් සහ විදුහල්පතිවරුන් බඳවා ගැනීම, සේවයට අනුයුක්ත කිරීම සහ උසස් කිරීම
- අධ්‍යාපන පාලනය/කළමනාකරණය
- අධ්‍යාපනය සඳහා සම්පත් වෙන් කිරීම
- අධ්‍යාපන නීති සම්පාදනය
- ව්‍යවස්ථාපිත මණ්ඩලවලට අදාළ පනත් (NEC, 2003)

තත්වය සහ ඇගවීම

ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාවේ (2003) හි ප්‍රතිපත්ති යෝජනා අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ පිළිගත් ප්‍රතිපත්ති ලෙස සම්පූර්ණයෙන්ම ක්‍රියාත්මක නොවීය. කෙසේනමුත්, මෙම යෝජනා අධ්‍යාපන අංශයේ සංවර්ධන සැලසුම්වල මූලාශ්‍රය ලෙසත්, අධ්‍යාපනය සඳහා අරමුදල් සැපයීම සඳහා සංවර්ධන හවුල්කරුවන් විසින්, විශේෂයෙන්ම පද්ධතිය පුරා ඇති සංවර්ධන ගැටලු අවම කිරීම සඳහාත් යොදා ගන්නා ලදී. මෙම යෝජනා බොහොමයක් පෙර පැවති ප්‍රතිපත්ති යෝජනා තුළ අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක වූ බව නිරීක්ෂණය වේ. කෙසේනමුත්, පද්ධතියේ එවකට පැවති සන්දර්භය අනුව ඒවා වැඩිදියුණු කර සංශෝධනය කරන ලදී. මෙය ප්‍රතිපත්තිමය දෘෂ්ටිත් සම්බන්ධයෙන් ගනු ලැබූ ප්‍රගතිශීලී උත්සාහයක් ලෙස පිළිගත හැකිය.

4.2.11 ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා නව අධ්‍යාපන පනත: සන්දර්භය, ගැටලු සහ යෝජනා (2009)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

රජය විසින් ‘සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා නව අධ්‍යාපන පනතක් සැකසීම සඳහා ජාතික කමිටුවක්’ පත් කරන ලද අතර, එම වාර්තාව ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා නව අධ්‍යාපන පනත නමින් 2009 දී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. කෙසේනමුත්, මෙම වාර්තාව ප්‍රතිපත්ති, ගැටලු, අභියෝග සහ යෝජනා පිළිබඳ සන්දර්භාත්මක විශ්ලේෂණය ඇතුළු අංශ පිළිබඳ සිදුකරණ ලද විශ්ලේෂණයක් සමඟින් ජාතික සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන රාමුවට සමාන වේ.

අන්තර්ගතය:

ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා වන නව අධ්‍යාපන පනතේ අන්තර්ගතය මෙසේය.

1. ඉලක්ක සහ මාර්ගෝපදේශ මූලධර්ම
2. අධ්‍යාපන පද්ධතිය - ව්‍යුහය සහ කාර්යයන්ට

- මධ්‍යම අධිකාරිය
- පළාත් අධ්‍යාපන බලධාරීන්
- ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන
- පාසල් පද්ධතිය
- අනිවාර්ය අධ්‍යාපනය
- පෙර පාසල් අධ්‍යාපනය
- අන්තර්කරණය වූ අධ්‍යාපනය: අවසි සහගත තත්ත්වයන්ගේ පසුවන ළමයින් සඳහා වූ අධ්‍යාපනය
- නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය (NFE)

3. අධ්‍යාපන පද්ධතිය - අන්තර්ගතය සහ කාර්යයන්

- විෂයමාලා සංවර්ධනය: ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය
- ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීමේ ක්‍රියාවලිය
- ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය
- තක්සේරු සහ ඇගයීම
- පෙළපොත්
- මාර්ගෝපදේශනය සහ උපදේශනය
- දෙමාපියන් සහ අධ්‍යාපනයේ ඔවුන්ගේ කාර්යභාරය
- වටිනාකම් අධ්‍යාපනය
- අධ්‍යාපන තාක්ෂණය සහ තොරතුරු තාක්ෂණවේදය
- ඉගෙනුම් පරිසරය සහ පාසල් පහසුකම්
- පෞද්ගලික උපකාරක පන්ති
- මාධ්‍ය සහ දරුවා
- ජාතික සේවය

4. අධ්‍යාපන කළමනාකරණය සහ නායකත්වයට

- සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ක්‍රමය කළමනාකරණය කිරීම
- පාසල්වල කළමනාකරණය සහ නායකත්වය
- අධ්‍යාපන සැලසුම් ක්‍රියාවලිය
- අධ්‍යාපන කළමනාකරණය සහ තොරතුරු පද්ධතිය (EMIS)
- පාසල් අධීක්ෂණය (ඇගයීම) සහ පහසුකම් සැලසීම
- අධ්‍යාපනික පර්යේෂණ
- කාර්ය සාධන සමාලෝචනය සහ සම්බන්ධීකරණය
- ශිෂ්‍ය චිනය කළමනාකරණය (ශිෂ්‍ය හැසිරීම)

5. අධ්‍යාපනයට සම්බන්ධ පිරිස් - ගුරුවරුන්, විදුහල්පතිවරුන්, ගුරු අධ්‍යාපනඥයින් සහ ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන පරිපාලන සේවා (SLEAS) නිලධාරීන්:
 - ගුරු අධ්‍යාපනය/සංවර්ධනය: ගුරුවරුන්ගේ මූලික වෘත්තීය අධ්‍යාපනය, ගුරුවරුන්ගේ අඛණ්ඩ වෘත්තීය අධ්‍යාපනය
 - ගුරුවරුන් සඳහා ආචාරධර්ම පද්ධතිය
 - ගුරු අධ්‍යාපනඥයින්ගේ වෘත්තීය සංවර්ධනය
 - ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන පරිපාලන සේවය සහ ශ්‍රී ලංකා විදුහල්පති සේවා (SLPS) නිලධාරීන්ගේ වෘත්තීය සංවර්ධනය
 - අධ්‍යාපන අංශයේ සේවය: ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, ශ්‍රී ලංකා විදුහල්පති සේවය (SLTS), SLPS, ශ්‍රී ලංකා ගුරු අධ්‍යාපන සේවය (SLTES), SLEAS

6. අධ්‍යාපන ප්‍රමිතීන් සහ තත්ව සහතිකය
 - ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම
 - වගවීම
 - විෂය පථය
 - ප්‍රමිතීන් සහ තත්ව සහතික කිරීම

7. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයට සම්පත් සැපයීම සහ අරමුදල් සැපයීම
 - පාසල් ආදායම් මූලාශ්‍රය
 - සම්පත් බෙදීමේ විෂමතා සහ අසමානතා
 - රාජ්‍ය වියදම්වල විනිවිදභාවය
 - ආයෝජන සහ ප්‍රතිඵල අතර සම්බන්ධය
 - මූල්‍ය යෙදවුම් සම්බන්ධීකරණය (National Committee for Formulating a New Education Act for General Education, 2009).

තත්වයන් සහ ඇගවීම්:

මීට පෙර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනාවලට සමානව, ශ්‍රී ලංකාවේ (2009) සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා වූ නව අධ්‍යාපන පනතේ මෙම රාමුව ද අපේක්ෂිත පරිදි ක්‍රියාත්මක නොවීය. කෙසේනමුත්, මෙම රාමුවේ යෝජනා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධන සැලසුම්වල මූලාශ්‍ර ලෙස ද භාවිතා කරන ලද අතර විශේෂයෙන් පද්ධතිය හරහා ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක සංවර්ධනයේ ගැටලු විසඳීම සඳහා භාවිතා කරන ලදී. එය මෙම උත්සාහයේ ධනාත්මක බලපෑම ලෙස සැලකිය හැකිය.

4.2.12 ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ යෝජනා (2012)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

දේශපාලන විශ්වාසයන්, සාම්ප්‍රදායික වටිනාකම්, ප්‍රමුඛතා සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අනාගත දැක්ම පිළිබිඹු කරමින් අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක සංවර්ධනයක් අපේක්ෂා කරන පුද්ගලයින් විසින් යෝජනා කරන ලද යෝජනා පරීක්ෂා කර වාර්තා කිරීම සඳහා රජය 2011 දී විශේෂ පාර්ලිමේන්තු අධ්‍යාපන උපදේශක කමිටුවක් පත් කරන ලදී. විශේෂ පාර්ලිමේන්තු උපදේශක කාරක සභාවට ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනා මත පදනම්ව, එම කමිටුව 2012 වසරේ ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ යෝජනා සකස් කරන ලදී. ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියකට අදාළව අධ්‍යාපන පනතක් සකස් කිරීම සඳහා විවිධ පාර්ශ්වවල අදහස් හා යෝජනා මෙම යෝජනා මඟින් සලකා බලන ලදී.

අන්තර්ගතය:

ශ්‍රී ලංකාවේ (2012) සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා වූ නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ යෝජනා සඳහා වන යෝජනාවල අන්තර්ගතය පහතින් සාරාංශව දක්වා ඇත.

1. ඉලක්ක සහ මාර්ගෝපදේශ මූලධර්ම
2. අධ්‍යාපන පද්ධතිය - ව්‍යුහය සහ කාර්යයන්
 - මධ්‍යම අධිකාරිය
 - පළාත් අධ්‍යාපන බලධාරීන්
 - ව්‍යවස්ථාපිත ආයතන
 - පාසල් පද්ධතිය
 - අනිවාර්ය අධ්‍යාපනය
 - පෙර පාසල් අධ්‍යාපනය
 - අන්තර්කරණය වූ අධ්‍යාපනය: අවාසි සහගත තත්වයන්ගේ පසුවන ළමයින් සඳහා වූ අධ්‍යාපනය
 - නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය (NFE)
3. අධ්‍යාපන පද්ධතිය - අන්තර්ගතය සහ කාර්යයන්:
 - විෂයමාලා සංවර්ධනය: ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය
 - ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීමේ ක්‍රියාවලිය
 - ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය
 - තක්සේරු සහ ඇගයීම
 - පෙළපොත්
 - මග පෙන්වීම සහ උපදේශනය

- දෙමාපියන් සහ අධ්‍යාපනයේ ඔවුන්ගේ කාර්යභාරය
- සාරධර්ම අධ්‍යාපනය
- අධ්‍යාපන තාක්ෂණය සහ තොරතුරු තාක්ෂණවේදය
- ඉගෙනුම් පරිසරය සහ පාසල් පහසුකම්
- පෞද්ගලික උපකාරක පන්ති
- මාධ්‍ය සහ දරුවා
- ජාතික සේවය

4. අධ්‍යාපන කළමනාකරණය සහ නායකත්වය:

- සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ක්‍රමය කළමනාකරණය කිරීම
- පාසල්වල කළමනාකරණය සහ නායකත්වය
- අධ්‍යාපන සැලසුම් ක්‍රියාවලිය
- අධ්‍යාපන කළමනාකරණය සහ තොරතුරු පද්ධතිය (EMIS)
- පාසල් අධීක්ෂණය (අැගයීම) සහ පහසුකම් සැලසීම
- අධ්‍යාපනික පර්යේෂණ
- කාර්ය සාධන සමාලෝචනය සහ සම්බන්ධීකරණය
- ශිෂ්‍ය විනය කළමනාකරණය (ශිෂ්‍ය හැසිරීම)

5. අධ්‍යාපනික නිලධාරීන් - ගුරුවරුන්, විදුහල්පතිවරුන්, ගුරු උපදේශකවරුන් සහ SLEAS නිලධාරීන්:

- ගුරු අධ්‍යාපනය
- ගුරුවරුන් සඳහා ආචාරධර්ම පද්ධතිය
- ගුරු අධ්‍යාපනඥයින්ගේ වෘත්තීය සංවර්ධනය
- ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන පරිපාලන සේවා සහ ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවාවේ නිලධාරීන්ගේ වෘත්තීය සංවර්ධනය
- අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සේවකාණ්ඩ (ශ්‍රී ලංකා ගුරු සේවය, ශ්‍රී ලංකා විදුහල්පති සේවය, ශ්‍රී ලංකා ගුරු උපදේශන සේවය, ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන පරිපාලන සේවය)

6. අධ්‍යාපන ප්‍රමිතීන් සහ තත්ත්ව සහතිකය

- ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම
- වගවීම
- විෂය පථය
- ප්‍රමිති සහ තත්ත්ව සහතික කවුන්සිලය

7. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයට සම්පත් සැපයීම සහ අරමුදල් සැපයීම:

- පාසල් ආදායම් මූලාශ්‍රය
- සම්පත් බෙදී යාමේ විෂමතා සහ අසමානතා
- රාජ්‍ය වියදම්වල විනිවිදභාවය
- ආයෝජන සහ ප්‍රතිඵල අතර සම්බන්ධය
- මූල්‍ය යෙදවුම් සම්බන්ධීකරණය

8. වෘත්තීය අධ්‍යාපනය

9. පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය (Special Parliament Advisory Committee of Education, 2012ab).

තත්වය සහ ඇගවීම්:

මෙම යෝජනා ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව විසින් 2009 දී ඉදිරිපත් කරන ලද යෝජනාවලට බොහෝ දුරට සමාන විය. මීට පෙර තත්වයන්ට සමානවම, මෙම යෝජනා ද පද්ධතිය තුළ ක්‍රියාත්මක නොවීය. කෙසේ නමුත්, පාර්ලිමේන්තු උපදේශක කාරක සභා රැස්වීම් කිහිපයකදී මෙම යෝජනා සාකච්ඡා වූ බව සඳහන් කළ යුතුය. එසේ වුවද, මෙම යෝජනා රජය විසින් සම්පූර්ණයෙන්ම සම්මත නොකළේය.

4.2.13 අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම: ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සඳහා වූ යෝජනා (2016)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාවේ විධිවිධාන වලට අනුව සහ 2003 දී ඉදිරිපත් කළ ප්‍රතිපත්ති යෝජනාවට අනුව, කොමිෂන් සභාව 2016 දී 'අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම' යන ප්‍රධාන සංකල්පය සමඟ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කළේය. ප්‍රතිපත්ති ලේඛනයේ සඳහන් පරිදි, ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව විසින් මෙම යෝජනා සකස් කිරීම සඳහා අදාළ ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ කිහිපයක් සිදු කළ අතර ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ මහජනතාවගේ සහ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ අදහස් ඉල්ලා සිටියේය.

අන්තර්ගතය:

පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍ර සඳහා ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලදී.

1. ජාතික ඉලක්ක සහ මාර්ගෝපදේශ මූලධර්ම, සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා යෝජිත ව්‍යුහය සහ නීති සම්පාදනය
2. විෂයමාලා සංවර්ධනය:

- විෂයමාලා සංවර්ධනයේ ප්‍රවනතා
 - ශ්‍රී ලංකාවේ විෂයමාලා සංවර්ධනයේ ගැටලු
 - විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා සහ ඒවායේ තාර්කිකභාවය
 - ප්‍රතිපත්ති යෝජනා
3. මුල් ළමාවිය අධ්‍යාපනය (ECE):
- මුල් ළමාවිය අධ්‍යාපනයේ ප්‍රවණතා
 - ශ්‍රී ලංකාවේ මුල් ළමාවිය රැකවරණය සහ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ වත්මන් ගැටලු
 - ප්‍රතිපත්ති යෝජනා
4. ගුරු වෘත්තිය:
- ගුරු වෘත්තියේ ප්‍රවනතා
 - ශ්‍රී ලංකාවේ ගුරු වෘත්තියේ ගැටලු
 - ප්‍රතිපත්ති යෝජනා
5. ශිෂ්‍ය තක්සේරුව:
- ඇගයීම් ප්‍රතිපත්තිවල ප්‍රවනතා
 - ප්‍රතිපත්ති යෝජනා
6. අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම:
- අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීමේ ප්‍රවණතා
 - වර්තමාන ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීමේ පද්ධතියේ පවත්නා ගැටලු
 - ප්‍රතිපත්ති යෝජනා
7. අධ්‍යාපන සැලසුම් සහ කළමනාකරණය:
- අධ්‍යාපන සැලසුම් සහ කළමනාකරණයේ ප්‍රවනතා
 - ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන සැලසුම් සහ කළමනාකරණය පිළිබඳ ගැටළු
 - ප්‍රතිපත්ති යෝජනා
8. ඉගෙනුම් පරිසරය:
- ඉගෙනුම් පරිසරයේ ප්‍රවනතා
 - ශ්‍රී ලංකාවේ ඉගෙනුම් පරිසරයේ ගැටලු
 - ප්‍රතිපත්ති යෝජනා
9. අධ්‍යාපනය සඳහා ආයෝජනය

- ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයේ ආයෝජන සම්බන්ධ ගැටලු
- ප්‍රතිපත්ති යෝජනා

10. පාසල්වල වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය

- වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනයේ ප්‍රවණතා
- ශ්‍රී ලංකාවේ වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශන ගැටලු
- ප්‍රතිපත්ති යෝජනා

11. ඉගැන්වීමේ මාධ්‍ය ජාතික, දෙවන ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර භාෂා

- ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යයේ ප්‍රවණතා
- ඉගැන්වීමේ මාධ්‍ය, ජාතික, දෙවන ජාතික සහ ජාත්‍යන්තර භාෂා පිළිබඳ ගැටලු
- ප්‍රතිපත්ති යෝජනා

12. විශේෂ අධ්‍යාපනය:

- විශේෂ අධ්‍යාපනයේ ප්‍රවණතා
- ශ්‍රී ලංකාවේ විශේෂ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ගැටලු
- ප්‍රතිපත්ති යෝජනා

13. නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය (NFE)

- නොවිධිමත් අධ්‍යාපනයෙහි ප්‍රවණතා
- ශ්‍රී ලංකාවේ නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය තුළ පවත්නා ගැටලු
- ප්‍රතිපත්ති යෝජනා (NEC, 2016).

තත්වය සහ ඇගයීම්:

මෙම යෝජනා මගින් 2016 වසරේ සන්දර්භීය තුළ පැවති ගැටලු සහ ප්‍රවණතාවලට විසඳුම් ලබා දේ. කෙසේ නමුත්, මෙම යෝජනා ද පද්ධතිය තුළ පිළිගත් ප්‍රතිපත්ති ලෙස ක්‍රියාත්මක කර නොමැත. මෙම යෝජනාවලින් සමහරක් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධන සැලසුම්වල පිළිගෙන ඇති බවත්, සංවර්ධන හවුල්කරුවන් අධ්‍යාපනය සඳහා අරමුදල් සැපයීමේදී එම යෝජනා කිහිපයක් සලකා බැලූ බවත් සඳහන් කළ යුතුය.

4.2.14 ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය (2019) සහ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන පහත කෙටුම්පත (පහත) කෙටුම්පත් කිරීමේදී සලකා බැලීම සඳහා යෝජිත වැඩසැලැස්ම

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

2018/2019 දී ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් කෙටුම්පත් කිරීමට සහ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන පහත කෙටුම්පත (පහත) කෙටුම්පත් කිරීමේදී සලකා බැලීම සඳහා රාමුවක් යෝජනා කිරීමට අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය කටයුතු කළේය. මෙම ප්‍රතිපත්තිය සහ රාමුව සැකසීමේදී අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් විවිධ පාර්ශවකරුවන්, සහයන්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්, තාක්ෂණවේදීන් සහ සිවිල් සමාජ සාමාජිකයින්ගෙන් මහජන අදහස් සහ උපදේශන ලබා ගන්නා ලදී. (MoE, 2019a).

අන්තර්ගතය:

ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍රවලින් සමන්විත විය.

1. ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ඉලක්ක, මාර්ගෝපදේශක මූලධර්ම සහ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිවල මූලධර්ම
2. නිදහස් අධ්‍යාපනය සඳහා ඇති අයිතිය
3. අධ්‍යාපන පරිපාලනය, කළමනාකරණය සහ නායකත්වය
4. ජාතික විෂය මාලාව, පරීක්ෂණ සහ ඇගයීම
5. අධ්‍යාපන සේවා නිලධාරීන්ගේ වෘත්තීයභාවය සහ ඵලදායී සේවා සැපයීම.
6. අනෙකුත් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන සපයන්නන්:
 - ශ්‍රී ලංකාවේ පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය
 - වයස අවුරුදු 5 සිට 18 දක්වා ළමුන් සඳහා අධ්‍යාපනය ලබා දෙන වෙනත් ආයතන කළමනාකරණය සහ අධීක්ෂණය: රජයේ අනුමත පෞද්ගලික පාසල්
 - වයස අවුරුදු 5 සිට 18 දක්වා ළමුන් සඳහා අධ්‍යාපනය ලබා දෙන වෙනත් ආයතන කළමනාකරණය සහ අධීක්ෂණය: රජය විසින් නියාමනය කරනු ලබන පෞද්ගලික පාසල්
7. අන්තර්කරණය වූ අධ්‍යාපනය, විශේෂ අධ්‍යාපනය සහ ජීවිත කාලය පුරාම අධ්‍යාපනය
8. අධ්‍යාපන මූල්‍යකරණය, සම්පත්, අධ්‍යාපනය සඳහා ආයෝජනය, සහ අධ්‍යාපන සහනාධාර සහ සුබසාධන වැඩසටහන්
9. අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය සහ ප්‍රමිතීන්
10. සාමාන්‍ය, වෘත්තීය, තෘතීයික සහ උසස් අධ්‍යාපනය, පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය සහ වැඩ ලෝකය අතර සම්බන්ධය

11. ශ්‍රී ලාංකික අනන්‍යතාවය සහ ගෝලීය ආර්ථික ජයග්‍රහණ ප්‍රවර්ධනය කරමින් සමාජ-ආර්ථික සංවර්ධනයට දායක වීම ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ශිෂ්‍යයාගේ පූර්ණ හැකියාවන් වර්ධනය කිරීම සහතික කිරීම.

ඉහත ක්ෂේත්‍ර ඔස්සේ සන්දර්භීය තත්ත්වය, ගැටලු, අරමුණු, ප්‍රතිපත්ති සහ උපායමාර්ග සාකච්ඡා කර ඉදිරිපත් කර ඇත. (MoE, 2019a). සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන පනත් කෙටුම්පත (පනත) සඳහා යෝජිත රාමුව (කෙටුම්පත) පාසල් (සාමාන්‍ය) අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය සඳහා අධ්‍යාපන පනත් කෙටුම්පත සකස් කිරීමට සහාය වීම අරමුණු කර ඇත. මෙම රාමුව 21 වැනි සියවසේ අවශ්‍යතාවලට අනුකූලව අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය සහ අදාළත්වය පිළිබඳ සාධාරණත්වය සහතික කිරීම ද අරමුණු කර ඇත (MoE, 2019b). මෙම රාමුවේ පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍රයන් සංවර්ධනය කරන ලදී.

1. පනත් කෙටුම්පතේ (පනතේ) අරමුණු සහ මාර්ගෝපදේශ මූලධර්ම සහ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියේ මූලධර්ම
2. නිදහස් අධ්‍යාපනයට ඇති අයිතිය
3. අධ්‍යාපන පරිපාලනය සහ කළමනාකරණය:
 - අධ්‍යාපන ආණ්ඩුකරණය
 - ◇ ජාතික මට්ටමේ පරිපාලන ව්‍යුහය
 - ◇ මධ්‍ය -පළාත් සබඳතා
 - සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන පරිපාලනය
 - පාසල් වර්ගීකරණය:
 - ◇ පෙර පාසල් අධ්‍යාපනය
 - ◇ ප්‍රාථමික හා ද්විතියික අධ්‍යාපනය
 - පාසල් පිහිටුවීම සහ පාසල් ව්‍යුහයට අදාළ කරුණු
4. ජාතික විෂය මාලාව සහ පරීක්ෂණ හා ඇගයීමට
 - ජාතික විෂය මාලාව
 - පාසල්වල ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය (ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය, ද්විතියික අධ්‍යාපනය, ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික අධ්‍යාපනය - පොදු)
 - සිසුන්ගේ කාර්ය සාධනය පරීක්ෂා කිරීම සහ ඇගයීම
5. අධ්‍යාපන සේවා නිලධාරීන්ගේ වෘත්තීයභාවය
6. අනෙකුත් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන සපයන්නන්
7. විශේෂ අධ්‍යාපන අවශ්‍යතා
8. අධ්‍යාපන මූල්‍යකරණය, සම්පත්, අධ්‍යාපනය සඳහා ආයෝජනය, සහ අධ්‍යාපන සහනාධාර සහ සුබසාධන වැඩසටහන්
9. ගුණාත්මකභාවය සහ ප්‍රමිතීන්
10. සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය (MoE, 2019b).

මෙම රාමුව සාමාන්‍යයෙන් නීතිමය පදනමක් මත කෙටුම්පත් කර ඇත.

නන්වයන් සහ ඇගවීම්:

ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය (2019) සහ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන පනත් කෙටුම්පත (පනත) (2019) කෙටුම්පත් කිරීමේදී සලකා බැලීමට යෝජිත රාමුව (කෙටුම්පත) යන දෙකම පද්ධතිය තුළ ක්‍රියාත්මක කර නොමැත. කෙසේ නමුත්, මේවායේ බොහෝ අංග අදාළ වන පරිදි අධ්‍යාපන අංශයේ සංවර්ධන සැලසුම්වලට ඇතුළත් කර ඇත. එසේ වුවද, ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය (2019) සහ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන පනත් කෙටුම්පත (පනත) (2019) කෙටුම්පත් කිරීමේදී සලකා බැලීමට යෝජිත රාමුව (කෙටුම්පත) යන දෙකම ඒවාට එකඟතාව ලබා ගැනීම සඳහා කැබිනට් මණ්ඩලයට ඉදිරිපත් කර ඇත. කෙසේ නමුත්, 2019 රජය වෙනස් වීමෙන් පසුව, මේ සම්බන්ධයෙන් ඉදිරි සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කර නැත.

4.2.15 ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය ප්‍රතිනිර්මාණය - දැනට පවත්නා සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය 21 වන සියවසට සරිලන ලෙස ගතිකතා සහ සජීවී සුසමාදර්ශයකට ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීම (2020)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

2019 නව රජය බලයට පත්වීමෙන් පසු, 2020 මාර්තු 31 වන දින, ජනාධිපතිවරයා විසින් සැලසුම් කිරීම සහ උපායමාර්ග හඳුනාගැනීම ඇතුළු ක්‍රියාකාරී අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන කටයුතු පිළිබඳ විශේෂ ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකායක් පත් කළේය. ඒ අනුව, විවිධ ක්ෂේත්‍ර/අංශ නියෝජනය කරන ප්‍රධාන විශේෂඥ කණ්ඩායම් පත් කරන ලද අතර, ඔවුන් මාස පහක් ඇතුළත එම කාර්යය සම්පූර්ණ කළේය.

අන්තර්ගතය:

මෙම වාර්තාව මගින් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා වන ප්‍රධාන ගැටලු සහ මාර්ගෝපදේශක මූලධර්ම ඉස්මතු කර ඇති අතර පහත සඳහන් ක්ෂේත්‍රවල ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ඇතුළත් විය.

1. පෙර පාසල් අධ්‍යාපනය
2. ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය
3. පහළ/කනිෂ්ඨ ද්විතියික
4. ඉහළ/ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික
5. විෂයමාලා සංවර්ධනය සහ සංශෝධනය
6. විෂයමාලා සංවර්ධනය සහ ඇගයීම
7. පරීක්ෂණ සහ තක්සේරු පද්ධති
8. පෙළපොත්
9. කියවීමේ පුරුදු සහ පාසල් පුස්තකාලය භාවිතය
10. වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය

11. සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනයේ විවිධ මාර්ග
12. ශ්‍රී ලංකාවේ ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය සවිබල ගැන්වීම
13. වසර 13ක සහතික අධ්‍යාපන වැඩසටහන (වෘත්තීය විෂය ධාරාව)
14. ගුරු සංවර්ධනය
15. නායකයා ලෙස විදුහල්පති
16. පාසල් වර්ගීකරණය
17. පාසල් අතර සම්පත් බෙදා ගැනීම
18. ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම හා සහතිකකරණය
19. අධ්‍යාපන පද්ධතියේ සැලසුම් සහ කළමනාකරණය වැඩිදියුණු කිරීම
20. පුද්ගලික සහ ජාත්‍යන්තර පාසල් විධිමත් කිරීම (ජාත්‍යන්තර පාසල්, පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය)
21. නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය [Presidential taskforce on Education in Sri Lanka (2020:9-78)]

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිනිර්මාණය වන අධ්‍යාපනය (2020) පිළිබඳ වාර්තාවේ අන්තර්ගතය මගින්, අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ පවත්නා ගැටලු, අභියෝග සහ ප්‍රශ්න ආවරණය කරයි. ඇත්ත වශයෙන්ම, වාර්තාව මගින් පවතින ගැටලු විසඳීමට සහ පද්ධතියේ අවශ්‍යතා සහ රටේ අවශ්‍යතාවලට අනුකූලව ප්‍රතිපත්ති ගැටලු විසඳීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශ කිහිපයක් යෝජනා කර ඇත.

නත්වය සහ ඇගවීම්:

එසේ වුවද, මෙම යෝජනා විධිමත් ලෙස ක්‍රියාත්මක කර ඇති බවට කිසිදු සාක්ෂියක් නොමැත. කෙසේ නමුත්, ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (NEPF) (2023-2033) සකස් කිරීමේදී ඒ සඳහා ප්‍රධාන තොරතුරු මූලාශ්‍රයක් ලෙස මෙය උපයෝගී කරගත් බව කැබිනට් මණ්ඩලය විසින් පත් කරන ලද කමිටුව සඳහන් කර තිබේ (September 2023),

4.2.16 සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වූ යෝජනාව (2019-2022)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

මේ අතර, 2019 දී නව රජයක් බලයට පත් වූ අතර ඔවුන්ගේ මැතිවරණ ප්‍රකාශනයට අනුකූලව අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දෙන ලදී. ඒ අනුව, අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා කැප වූ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයක්, එනම් අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ, දුරස්ථ ඉගෙනුම් ප්‍රවර්ධන සහ විවෘත විශ්වවිද්‍යාල (SMER, DL&OUs) රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය පිහිටුවන ලදී. අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වගකිව යුතු වෙනම රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශයක් පිහිටුවනු ලැබූ අතර, කැබිනට් අමාත්‍යාංශයක් ලෙස අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයට අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති කාරණා සම්බන්ධයෙන් සමස්ත වගකීමක් සහ ප්‍රමුඛ කාර්යභාරයක් ද විය. කෙසේ නමුත්, මෙම අමාත්‍යාංශ දෙක අතර අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම

සම්බන්ධයෙන් පරස්පරතා තිබුණි. ජාතික ප්‍රමුඛතා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මෙම ආයතන අතර මනා සම්බන්ධීකරණයක් නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.

අන්තර්ගතය:

දුරස්ථ ඉගෙනුම් ප්‍රවර්ධන සහ විවෘත විශ්වවිද්‍යාල (SMER, DL&OUs) අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය මැදිහත්වීම්:

දුරස්ථ ඉගෙනුම් ප්‍රවර්ධන සහ විවෘත විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය යනු අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ (2019-2022) ආරම්භ කර ක්‍රියාත්මක කළ ප්‍රමුඛ ආයතනය වන අතර, මෙමගින් වගකීම් ඉතා සුමටව ක්‍රියාත්මක කිරීමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා පරිපාලන සහ කළමනාකරණ ව්‍යුහයන් ස්ථාපිත කරන ලදී. මෙම මූල පිරිමි යටතේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දෙන ලදී.

1. නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් තවදුරටත් තහවුරු කරමින් අදාළ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
2. විෂයමාලා සහ ඇගයීම් ප්‍රතිසංස්කරණ: 2019 සිට 2022 දක්වා සිදු වූ ප්‍රධාන ප්‍රතිසංස්කරණ නම් විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ වේ. මෙම මූලපිරිමි යටතේ පහත සඳහන් ප්‍රධාන මූල පිරිමි විය.
 - ආවේනික ඉගෙනුම් ප්‍රවේශයක් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අතර, පාසල් පෙළපොත් වෙනුවට මොඩියුල ක්‍රමය හඳුන්වා දීමට පියවර ගන්නා ලදී. ව්‍යාපෘති පදනම් කරගත් ඉගෙනීම ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සැලසුම් කර ඇත.
 - විෂයමාලා වෙනස්වීම්වලට අනුකූලව ඉගැන්වීම් හා ඉගෙනුම් ක්‍රමවේද සහ ඇගයීම් ක්‍රම වෙනස් කිරීමට සැලසුම් කර ඇත. සංශෝධිත විෂය මාලාව නියමු පදනමින් හඳුන්වා දීමට ද සැලසුම් කර තිබුණි. විෂයමාලා සංවර්ධනය සඳහා ගුරු පුහුණුව පැවැත්වීම සහ පාසල් පද්ධතිය සඳහා යටිතල පහසුකම් සැපයීම ඇතුළත් විය.
 - විභාග කේන්ද්‍ර කරගත් අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් වෙනුවට ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම.
3. පාසල් පද්ධතිය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම: පාසල් පද්ධතිය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම 2019-2022 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍රයේ තවත් ප්‍රධාන මූලපිරිමක් විය. මෙම තේමාව යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර ඇති ප්‍රධාන වැඩසටහන් පහත දැක්වේ.
 - දිවයින පුරා ජාතික පාසල් 1000 දක්වා වැඩි කිරීම. මෙම යෝජනා විද්‍යාත්මක අධ්‍යාපන සැලසුම් ප්‍රවේශයක් සහ ක්‍රමවේදයක් (ඌදා: පාසල් තාර්කිකකරණය සහ සිතියම්කරණය) අනුගමනය කරමින් ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර ඇත. කෙසේනමුත්, පසුව එය දේශපාලන හා බලධාරීන්ගේ දැඩි බලපෑමට ලක්විය. පාසල් පද්ධතිය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම යටතේ පාසල් පර්ෂද පිහිටුවීමට සැලසුම් කර ඇත. කෙසේනමුත්, මෙම මූලපිරිමි ද අපේක්ෂිත මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක

නොවීය. නවද, සෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයකම පාසල් තුනක (03) අවශ්‍ය භෞතික හා මානව සම්පත් සංවර්ධනය කිරීමටත්, (එමගින් ජාතික පාසල් සංඛ්‍යාව 1000 දක්වා වැඩි කර) එම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ අනෙකුත් පාසල්වලට එම සම්පත් බෙදාහදා ගැනීමටත් හැකි වන පරිදි පර්ෂද පාසල් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීමට සැලසුම් කර ඇත.

- ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පිහිටි පාසල්වලට නව තාක්ෂණය ඇතුළු අදාළ සියලු පහසුකම් ලබා දීම සහ අභියෝගාත්මක පාසල්වල සේවය කරන ගුරුවරුන්ට එවැනි ග්‍රාමීය පාසල් වැසී යාම වැළැක්වීමට සහ ඒවායේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා දිරිගැන්වීම් ලබා දීම.
- දිස්ත්‍රික් පදනමින් පූර්ණ ත්‍රෛභාෂා ජාතික පාසල් 20ක් පිහිටුවීම.

4. පරිපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ: අධ්‍යාපන පරිපාලන හා කළමනාකරණ ප්‍රතිසංස්කරණවල අරමුණ වූයේ පරිපාලන කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීමයි. මෙම වැඩසටහන් යටතේ පහත සඳහන් සැලසුම් සිදු කරන ලදී.

- අධ්‍යාපන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා සෑම පළාතකම පළාත් අධ්‍යාපන මණ්ඩල පිහිටුවීම.
- පළාත් පාලන ව්‍යුහයන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම.
- අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය සඳහා ජාතික අධ්‍යාපන සභාවක් සහ සංවෘත සේවාවක් පිහිටුවීම.
- අධ්‍යාපන සේවාවන්ට අදාළ සංවෘත සේවාවක් ස්ථාපිත කිරීම.

5. ගුරු අධ්‍යාපනය: ගුරු අධ්‍යාපන ක්‍රම ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහ නවීකරණය කිරීම 2019-2022 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍රයේ ප්‍රමුඛතම වැඩසටහනකි. ගුරු අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් යටතේ පහත දැක්වෙන ක්‍රියායාකරම් ප්‍රධාන වශයෙන් දක්වා ඇත.

- ගුරු සංවර්ධනය සහ වෘත්තීය සංවර්ධන වැඩසටහන් වැඩිදියුණු කිරීම.
- ගුරු අධ්‍යාපනය සඳහා කැපවූ විශ්වවිද්‍යාලයක් පිහිටුවීම වැදගත්ම මූලපිරීමයි.
- ප්‍රාථමික ශ්‍රේණි සඳහා පාසල් පදනම් කරගත් ගුරු සහායකයින් බඳවා ගැනීම.
- ගුරු මාරු ප්‍රතිපත්තියට නීතිමය සංශෝධන ඇති කිරීම

6. ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය: ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම කාලෝචිත, අවශ්‍ය මූලපිරීමක් වන අතර, ජාත්‍යන්තර හා ජාතික ප්‍රවනතා සමඟ සමානව ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය ව්‍යාප්ත කිරීමට පියවර කිහිපයක් ගන්නා ලදී. මෙම වැඩසටහන් අපේක්ෂා කළ පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීමට බාධාවන් ඇතිවිය.

7. පවතින දිස්ත්‍රික් පාදක ඉසෙඩ් ලකුණු ක්‍රමය වෙනුවට රජයේ විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් තෝරා ගැනීම සඳහා නව, පාසල් පදනම් කරගත් විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දීම.

8. තවදුරටත් පාසල් දරුවන්ගේ සෞඛ්‍ය, පෝෂණය සහ පාසල් දරුවන්ගේ ආරක්ෂාව සහතික කිරීම සඳහා ඵලදායී වැඩසටහන් පැවැත්වීම (MoE & SMER, DL&OUs, 2019; SMER, DL&OUs, 2021).

තත්වයන් සහ ඇගයීම්

ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ වූ පසු, ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ මහජන මතය සහ අදහස් ලබා ගැනීමට අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සහ දුරස්ථ අධ්‍යාපන හා විවෘත විශ්ව විද්‍යාල පිළිබඳ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය කටයුතු කළ අතර විශ්ලේෂණ වාර්තාවක් ප්‍රකාශයට පත් කළේය (SMER, DL&OUs, 2021). සමස්තයක් වශයෙන්, රජයේ වෙනස්කම් හේතුවෙන් 2019-2022 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවීය. විෂයමාලා සංශෝධන පමණක් ක්‍රියාත්මක වූ නමුත් සමස්ත ක්‍රියාවලිය බෙහෙවින් මන්දගාමී විය. මූල්‍ය ශක්‍යතාවක් නොමැති බව එයින් හෙළි විය. COVID-19 වසංගත සහ සමාජීය සහ ආර්ථික අර්බුද මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීමට අයහපත් ලෙස බලපෑවේය (උදා: විෂයමාලා නියමු වැඩසටහන කල් දැමීම සහ මොඩියුල හඳුන්වා දීම). ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් ක්‍රියාවට නැංවීමට ක්ෂුද්‍ර-දේශපාලන සාධක සෑහෙන බලපෑමක් ඇතිකරයි. (උදා: ජාතික පාසල් 1,000 වැඩසටහන, විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශ ක්‍රමය වෙනස් කිරීම, ගුරු අධ්‍යාපනය සඳහා වෙනම විශ්වවිද්‍යාලයක් පිහිටුවීම) ඇත්ත වශයෙන්ම, සමහර අධ්‍යාපනඥයින් සහ අධ්‍යාපන ආර්ථික විද්‍යාඥයන් මෙම වැඩසටහන් අධ්‍යාපන ආයෝජන, කාලය සහ මානව සම්පත් නාස්තියක් බව පෙන්වා දුන්හ.

අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ මැදිහත්වීම්: 2022 දී ඇති වූ ආර්ථික, සමාජීය සහ දේශපාලන අර්බුද හේතුවෙන්, 2022 දී නැවතත්, රජය වෙනස් වීමෙන් පසුව අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් 2022 අගෝස්තු මාසයේදී සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වන යෝජනා (2022-2032) (මූලික සටහන) වාර්තාවක් සකස් කරන ලදී: ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා පිළිබඳ මෙම වාර්තාව ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයේ පහත සඳහන් ප්‍රධාන ගැටලු අට සහ ඒවාට විසඳුම් හඳුනාගෙන ඇත.

ගැටලුව	විසඳුම
1. 21 වැනි සියවසේ ජාතික සමාජ-ආර්ථික අභියෝගවලට මුහුණ දීම සඳහා අධ්‍යාපනයේ ප්‍රබල දිශානතියක් නොමැති වීම	1. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ.
2. ඉගෙනීම මත පැටවූ අධික බර	2. විෂයමාලා සහ ඇගයීම් ප්‍රතිසංස්කරණ.
3. අධ්‍යාපනයේ අදාළභාවය සම්බන්ධයෙන් පවත්නා බරපතල ගැටලු.	3. විෂයමාලා සහ ඇගයීම් ප්‍රතිසංස්කරණ.
4. අකාර්යක්ෂම අධ්‍යාපන පරිපාලනය.	4. අධ්‍යාපන පරිපාලනය සහ මූල්‍ය ප්‍රතිසංස්කරණ.
5. අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය සහ බෙදා හැරීමේ බරපතල ගැටලු	5. පාසල් සංවර්ධන කළමනාකරණය.
6. පසුගාමී කාර්ය මණ්ඩලය සහ ගුරු සංවර්ධනය.	6. මානව සම්පත් සංවර්ධනය.
7. සම්පත් ලබා ගැනීමේ අසමානතාවය.	7. පාසල් සංවර්ධන කළමනාකරණය.
8. ප්‍රතිසංස්කරණ ඵලදායී ව හා කාර්යක්ෂමව ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අවශ්‍යතාවය.	8. ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම.

මූලාශ්‍රය: MoE (2022)

විසඳුම් යටතේ විසඳුම් ක්ෂේත්‍ර 16ක් සහ පාර්ශවකරුවන්ගේ ප්‍රතිලාභ ද හඳුනාගෙන ඇත.

තත්වයන් සහ ඇගවීම්:

එසේ වුවද, මෙම යෝජනා විධිමත් ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ බවට කිසිදු සාක්ෂියක් නොමැත. කෙසේනමුත්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් සහ අධ්‍යාපන ක්‍රමය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා යම් යම් යෝජනා සැලකිල්ලට ගෙන ඇති බව පෙනේ.

4.2.17 ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වැඩසැලැස්ම (2020-2030)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය :

ජනාධිපතිවරයාගේ මඟපෙන්වීම යටතේ, ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම විසින් ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (NEPF)-2020-2030 සැකසීම 2020 ඔක්තෝම්බර් මාසයේදී ආරම්භ කරන ලදී. මෙය සිදුකරන ලද්දේ රජයේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයේ දක්වා ඇති අධ්‍යාපනය පිළිබඳ රජයේ ප්‍රතිපත්තිය සහ ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම, ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකාය (2020) සහ අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය, ජාත්‍යන්තර අරමුදල් සපයන්නන් සහ සංවර්ධන ආයතන විසින් මෑතකදී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අධ්‍යාපන අංශයේ සමාලෝචන වාර්තා පරීක්ෂා කර බැලීමෙනි (NEC, 2022ab)

ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2020-2030) සැකසීම ආරම්භ කිරීම සඳහා ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම විසින් විශේෂඥ කණ්ඩායම් නියෝජනය කරන මෙහෙයුම් කමිටුවක් පත් කරනු ලැබීය. මෙම විශේෂඥ කණ්ඩායම් අදාළ සියලුම ලේඛන පරීක්ෂා කර පෞද්ගලිකව සහ මාර්ගගත ආකාරයට සාකච්ඡා මාලාවක් පවත්වා ඇත. තවද, ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම විසින් පුවත්පත් හරහා මහජන අදහස් කැඳවන ලද අතර මෙයට අමතරව පුද්ගලයින් සහ සංවිධාන ගණනාවක් සම්බන්ධ කර ගන්නා ලදී.

අන්තර්ගතය:

ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම විසින් සකස්කරන ලද ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව NEPF (2020-2030) පහත දැක්වෙන ක්ෂේත්‍රයන් සහ අන්තර්ගතයන්ගෙන් සමන්විත විය.

I කොටස: ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය, ජාතික අධ්‍යාපන ක්‍රමය හා ප්‍රධාන ගැටලු විශ්ලේෂණය

1. ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය විශ්ලේෂණය
2. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන පද්ධතිය විශ්ලේෂණය කිරීම
3. ජාතික, කළාපීය සහ ගෝලීය සන්ධර්භය හමුවේ ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන පද්ධතියේ ක්‍රියාකාරිත්වය

⁷ Due to the COVID-19 pandemic situation this process was not fully covered.

II කොටස: අධ්‍යාපනයේ දැක්ම, ජාතික අධ්‍යාපන අරමුණු සහ ජාතික ඉගෙනුම් ප්‍රවීණතා වැඩසැලැස්ම

1. අධ්‍යාපනයේ දැක්ම
2. ජාතික අධ්‍යාපන අරමුණු
3. ජාතික ඉගෙනුම් ප්‍රවීණතා වැඩසැලැස්ම (NLCF)
4. විෂයය මාලා සංවර්ධනයේදී NLCF භාවිතා කරන ආකාරය

III කොටස: ජාතික අධ්‍යාපන වැඩසැලැස්මෙහි ඉලක්කයන් සහ විධාන මූලධර්ම

1. ජාතික අධ්‍යාපන වැඩසැලැස්මෙහි ඉලක්කයන්
2. ජාතික අධ්‍යාපන වැඩසැලැස්මෙහි ඉලක්කයන් සමග සම්බන්ධවන මාර්ගෝපදේශන මූලධර්ම
3. ජාතික අධ්‍යාපන වැඩසැලැස්මෙහි ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර සහ සංරචක
4. ජාතික අධ්‍යාපන වැඩසැලැස්මෙහි ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රයන් හා සම්බන්ධ වන විධාන මූලධර්ම

IV කොටස: උප අංශ විශේෂිත ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ගික ක්‍රියාකාරකම් රාමු

IV කොටස 1 වන වෙළුම - 1: වෙළුම පූර්ව ළමාවිය රැකවරණ සහ අධ්‍යාපනය පිළිබඳව ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපායය මාර්ග ක්‍රියාකාරකම්

1. තත්වය සමාලෝචනය
2. ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපායය මාර්ග ක්‍රියාකාරකම්
 - ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -ECCE 1: ප්‍රවේශය, සාධාරණත්වය සහ අන්තර්කරණය
 - ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -ECCE 2: සාර්ව සංවර්ධනය, ශාරීරික ප්‍රජානක සහ මනෝසමාජීය සංවර්ධනය
 - ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -ECCE 3: ගුණාත්මකභාවය ව්‍යුහය ක්‍රියාවලිය සහ ප්‍රතිදාන
 - ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -ECCE 4: කඩඉම් සහ ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම
 - ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -ECCE 5: ECCE මූල්‍ය සම්පාදනය
 - ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -ECCE 6: නියාමනය පාලනය සහ කළමනාකරණය

IV වන කොටස - II වෙළුම: සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපායය මාර්ගික ක්‍රියාකාරකම්

1. තත්ව සමාලෝචනය
 - a. සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ වැදගත් කැපීපෙනෙන ලක්ෂණ
 - b. ගැටලු සහ දුර්වලතාවයන්

- i. වර්ග සහ විද්‍යාව සහ ගණිතය සම්බන්ධ අසමානතාවයන් සහ භාෂා අධ්‍යාපනයට තිබෙන අවස්ථාවන්
- ii. ගුරුවරුන් සඳහා අධ්‍යාපනය කළමනාකරණය සහ ගුණාත්මකභාවය
- iii. විෂය මාලාව සහ අන්තර්ගතය සංවර්ධනය සහ ලේඛනගත කිරීම
- iv. පාසල් අධ්‍යාපනයේ කාලසීමාව
- v. සිසුන්ගේ ඉගෙනීම අධීක්ෂණය සහ තක්සේරුකරණය
- vi. සිසුන් සඳහා මාර්ගෝපදේශනය උපදේශන සේවා
- vii. පාලනය සහ කළමනාකරණය
- viii. භෞතික සම්පත් ඉගෙනුම් පරිසරය සහ ඉගැන්වීම් -ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලිය
- ix. වගවීම සහ ගුණාත්මකභාවය සහතිකකරණය
- x. ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය
- xi. ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් සඳහා මූල්‍ය කරණය සහ පිරිවැය සැකසීම

2. ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපාය මාර්ගික ක්‍රියාකාරකම්

- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය-GE 1: ප්‍රවේශය, සාධාරණත්වය සහ අන්තර්කරණය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය-GE 2: පාසල් අධ්‍යාපනයේ කාලසීමාව, විෂය මාලා සැලසුම අන්තර්ගතය සහ ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය-GE 3: ඉගැන්වීම් මාධ්‍යය, ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලිය සහ තක්සේරුව
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය-GE 4: ඉගෙනුම ලබන්නන් සහ ඉගෙනුම ලබන්නන්ට සහයවීම, ඉගෙනුම් පරිසරය සහ ඉගෙනගන්නා ගේ සුභසාධනය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය-GE 5: කඩඉම් සහ ගුණාත්මකභාවය සහතිකකරණය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය-GE 6: පෞරුෂත්වය සංවර්ධනය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය-GE 7: සිවිල් විඥානය සහ දේශගිතෙහිබව
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය-GE 8: සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනයට මූල්‍ය සම්පාදනය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය-GE 9: භෞතික සම්පත්, ඉගැන්වීමේ පහසුකම් සහ පොදු පහසුකම්
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය-GE 10: භෞතික සම්පත්, ඩිජිටල් යටිතල පහසුකම් සම්බන්ධතාවයන් සහ ධාරිතාවයන්
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය-GE 11: මානව සම්පත්වල ගුණාත්මකභාවය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය-GE 12: නියාමනය පාලනය සහ කළමනාකරණය

IV කොටස- III වෙළුම: උසස් අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපාය මාර්ගික ක්‍රියාකාරකම්

1. තත්ව සමාලෝචනය

a. සහභාගිත්වය, ප්‍රවේශය සහ ලබාදෙන අධ්‍යාපන වර්ග

- සහභාගිත්වය සහ ප්‍රවේශය
- රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාලවලට සිසුන් ඇතුළත්කරගැනීම
- ලබාදෙන අධ්‍යාපන වර්ග
- ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්ව විද්‍යාලවල අධ්‍යයන වර්ෂ

b. උසස් අධ්‍යාපනයට මූල්‍යකරණය සහ පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය

- රාජ්‍ය අංශයේ ආයෝජනය
- පිරිවැය ප්‍රතිපූර්ණය
- පෞද්ගලික අංශයේ සහභාගිත්වය

c. උසස් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ පෞද්ගලික අංශයේ ක්‍රියාකාරිත්වය ප්‍රදාන ක්‍රියාවලීන් ප්‍රතිඵල සහ ප්‍රතිදාන

- ප්‍රදාන
- ක්‍රියාවලීන්
- උසස් අධ්‍යාපනයේ ප්‍රතිඵල සහ ප්‍රතිදානයන්

d. ඉගෙනුම් පරිසරය සිසුන් සඳහා උපකාර සේවාවන් සහ සිසුන්ගේ හැසිරීම හා විනය

- ඉගෙනුම් පරිසරය
- උපදේශනය සහ මාර්ගෝපදේශ
- වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය සහ උපදෙස්
- සිසු ජීවිත, හැසිරීම සහ විනය

e. නියාමනය, පාලනය සහ වගවීම

- රාජ්‍ය විශ්ව විද්‍යාල පද්ධතිය
- ශ්‍රී ලංකා උසස් තාක්ෂණ අධ්‍යාපන ආයතනය (SLIATE)
- රාජ්‍ය නොවන උසස් තාක්ෂණ අධ්‍යාපන ආයතන

2. ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපායය මාර්ගික ක්‍රියාකාරකම්

ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -HE 1: ප්‍රවේශය සාධාරණත්වය සහ අන්තර්කරණය

ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -HE 2: අධ්‍යයන දිනදර්ශනය, විෂයයමාලා සැලැස්ම අන්තර්ගත සහ ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල

ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -HE 3: ඉගැන්වීම - ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලිය සහ තක්සේරුකරණය

ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -HE 4: ඉගෙනුම ලබන්නන්, ඉගෙනුම ලබන්නන්ට ඇති උපකාර

- ඉගෙනුම් පරිසරය සහ ඉගෙනගන්නන් ගේ සුභසාධනය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -HE 5: මිණුම් සලකුණු සහ තත්ව සහතිකය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -HE 6: පර්යේෂණ සහ නවෝත්පාදනයන්, තාක්ෂණය පරිනාමනය සහ කලාව සහ සංස්කෘතිය පෝෂණය කිරීම
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -HE 7: පෞරුෂය සංවර්ධනය පුරවැසි මානසිකත්වය, දේශාභිමානය, රැකියාවක් ලබාගතහැකි බව සහ ව්‍යවසායකත්ව කුසලතා
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -HE 8: උසස් අධ්‍යාපනට මුදල් වෙන්කිරීම
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -HE 9: මානව සම්පත්වල ගුණාත්මකභාවය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -HE 10: භෞතික සම්පත්වල ගුණාත්මකභාවය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -HE 11: නියාමනය, පාලනය සහ කළමනාකරණය

IV කොටස - වෙළුම IV: තාක්ෂණික හා වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව (TVET) පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපායය මාර්ගික ක්‍රියාකාරකම්

1. තත්ව සමාලෝචනය
 - a. තාක්ෂණික හා වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණු TVET අංශයේ වර්තමාන සංවිධාන ව්‍යුහය
 - b. තාක්ෂණික හා වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණු අංශයේ TVET ප්‍රධාන ලක්ෂණ
 - c. වර්තමාන තත්වයන් ගැටලු සහ දුර්වලතාවයන්
 - ප්‍රවේශය, සම්බන්ධවීම
 - සුදුසුකම් වැඩසැලැස්ම, ජාතික ප්‍රවීණතා ප්‍රමිතීන් සහ විෂයයමාලාවන් හා කර්මාන්ත අංශය පිළිබඳ දැක්ම
 - පුහුණු ආයතන සහ පහසුකම්, පුහුණු වර්ග සහ ඉගෙනුම් පරිසරය
 - තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපනයේ සහ පුහුණුවේ තත්ව සහතිකය
 - මානව සම්පත් සංවර්ධනය සහ කළමනාකරණය
 - තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව සඳහා මූල්‍යකරණය
 - නියාමනය, පාලනය සහ කළමනාකරණය
 - දත්ත සහ තොරතුරු, සහ පර්යේෂණ

2. ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපාය මාර්ගික ක්‍රියාකාරකම්

- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර - TVET 1: ප්‍රවේශය සහ සම්බන්ධවීම
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර - TVET 2: සුදුසුකම් වැඩසැලැස්ම, ජාතික ප්‍රවීණතා ප්‍රමිතීන් සහ විෂයයමාලාව
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -TVET 3: පුහුණු ආයතන පහසුකම්, ඉගෙනුම ලබන්නන් සහ ඉගෙනුම් පරිසරය

- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර - TVET 4: තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුවල තත්වසහතිකය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර - TVET 5: මානව සම්පත් සංවර්ධනය සහ කළමනාකරණය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර - TVET 6: තාක්ෂණික සහ වෘත්තීය අධ්‍යාපනයට අරමුදල් ලබාදීම
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර - TVET 7: නියාමනය, පාලනය සහ කළමනාකරණය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර - TVET 8: තොරතුරු කළමනාකරණය සහ පර්යේෂණ

IV කොටස - V වෙළුම: පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රතිපත්ති වැඩසැලැස්ම

1. තත්ව සමාලෝචනය

- a. පිරිවෙන් අධ්‍යාපනයේ ආරම්භය සහ ව්‍යාප්තිය
- b. නිදහස ලැබීමට පෙර සහ පසුව පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය සඳහා රජයේ මැදිහත්වීම්
- c. පිරිවෙන් අධ්‍යාපන පනතෙහි අධිකාරිත්වය සහ කාර්යයභාරයන්
- d. පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය පාලනය
- e. පිරිවෙන් අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ වර්තමාන තත්වය

2. ප්‍රමුඛ පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය ස්ථාපිත කිරීම සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සකස් කිරීම

- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය 1: සිසුන් පිරිවෙන් අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශය සහතික කිරීම
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය 2: ගුණාත්මක අධ්‍යාපනය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය 3: පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය විනය සහ ආකල්ප
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය 4: මානව සම්පත් සංවර්ධනය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය 5: භෞතික සම්පත් සහ මූල්‍ය සම්පත්
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය 6: පිරිවෙන් අධ්‍යාපන ක්‍රමය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය 7: දසසිල් මාතෘ අධ්‍යාපනය

IV කොටස - VI වෙළුම: විශේෂ හා අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති යොජනා සහ නිර්දේශිත උපායමාර්ගික ක්‍රියාකාරකම්

1. තත්ව සමාලෝචනය

- a. ප්‍රධාන ලක්ෂණ සහ ප්‍රධාන ගැටලු හා දුර්වලතාවයන්
 - වර්තමාන සංඛ්‍යාත්මක දත්ත
 - අවදානමට පත්විය හැකි ළමුන් සඳහා එම අවස්ථා කලින් හඳුනාගැනීමේ සේවාවන්
 - විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති ළමුන් සුදුසු අන්දමින් ස්ථානගත කිරීම සඳහා හඳුනාගැනීම් සහ තක්සේරු කිරීම්

- ඉගෙනුම් පරිසරය සහ මානව හා භෞතික සම්පත්
- විෂයමාලාව උපදෙස් සහ තක්සේරු
- විශේෂ අධ්‍යාපනය සඳහා මුදල් වෙන් කිරීම
- පාලනය කළමනාකරණය සහ ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම
- දත්ත කළමනාකරණය සහ පර්යේෂණ

2. ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපායමාර්ගික ක්‍රියාකාරකම්
 ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -SE&IE 1: විශේෂ අධ්‍යාපන අවශ්‍යතා තිබෙන ළමුන්ට
 පූර්ව ළමාවිය රැකවරණ හා අධ්‍යාපනය සඳහා
 ප්‍රවේශය
 ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -SE&IE 2: විශේෂ අධ්‍යාපන අවශ්‍යතා තිබෙන ළමුන්ට
 සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා ප්‍රවේශය
 ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -SE&IE 3: ඉගෙනුම ලබන්නන් සහ ඉගෙනුම් වාතාවරණය
 ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -SE&IE 4: විෂයමාලාව හා ඉගැන්වීම් ඉගෙනීම් ක්‍රියාවලිය
 ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -SE&IE 5: මානව සම්පත්වල ගුණාත්මකභාවය
 ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -SE&IE 6: භෞතික සම්පත්වල ගුණාත්මකභාවය
 ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -SE&IE 7: විශේෂ අධ්‍යාපනයට අරමුදල් ලබාදීම
 ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -SE&IE 8: නියාමනය පාලනය සහ කළමනාකරණය
 ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -SE&IE 9: විශේෂ සහ අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනයේ
 ගුණාත්මකභාවය සහතිකකරණය
 ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රය -SE&IE 10: විශේෂ අධ්‍යාපනය සහ අන්තර්කරණ
 අධ්‍යාපනය පිළිබඳ දත්ත කළමනාකරණය පර්යේෂණ

IV කොටස-VII වෙළුම: නොවිධිමත් අධ්‍යාපනය NFE සඳහා ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපායමාර්ගික ක්‍රියාකාරකම්

1. නත්ව සමාලෝචනය
 - a. නොවිධිමත් අධ්‍යාපන NFE සංකල්පය
 - b. නොවිධිමත් අධ්‍යාපනයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ
 - c. ශ්‍රී ලංකාවේ නොවිධිමත් අධ්‍යාපනයේ විකාශය
 - d. පාර්ශවකරුවන් වර්ග සහ අධ්‍යාපනය සපයන්නන්
2. ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපායමාර්ගික ක්‍රියාකාරකම්
 ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -NFE 1: නියාමනය පාලනය සහ කළමනාකරණය

- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -NFE 2: ප්‍රවේශය සහ සාධාරණත්වය හා අන්තර්කරණය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -NFE 3: ඉගෙනුම ලබන්නන් සහ ඉගෙනුම් වාතාවරණය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -NFE 4: විෂයයමාලා සැලසුම් කිරීම අන්තර්ගතය සහ ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -NFE 5: ඉගැන්වීම්-ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලිය තක්සේරුකරණය සහ ගුණාත්මකභාවය සහතික කිරීම
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -NFE 6: දේශගුණිකව, ජාතින් අතර සමගිය සහ සමාජ සහජීවනය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -NFE 7: මානව හා භෞතික සම්පත්වල ගුණාත්මකභාවය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -NFE 8: නොවිධිමත් අධ්‍යාපනයට මූල්‍ය සම්පාදනය

IV කොටස- IV වෙළුම: ජාත්‍යන්තර පාසල් අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපායමාර්ගික ක්‍රියාකාරකම්

1. තත්ව සමාලෝචනය

- a. ගෝලීය සන්ධර්භය
- b. වර්තමාන සංඛ්‍යාත දත්ත සහ තත්වය
- c. ගැටලු සහ දුර්වලතා

2. ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සහ නිර්දේශිත උපායමාර්ගික ක්‍රියාකාරකම්

- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -IS 1: නිර්දේශ පාලනය සහ කළමනාකරණය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -IS 2: ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය සහ විෂයයමාලාව
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -IS 3: ඉගෙනුම ලබන්නන් සහ ඉගෙනුම් පරිසරය
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -IS 4: විෂයමාලා සැලසුම අන්තර්ගතය සහ ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -IS 5: ඉගැන්වීම ඉගෙන ගැනීම සහ තක්සේරුව
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -IS 6: මානව සම්පත්
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -IS 7: භෞතික සම්පත්
- ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර -IS 8: ගුණාත්මකභාවය තහවුරු කිරීම සහ සහතිකකරණය (NEC, 2022ab).

ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසමේ මූලිකත්වය යටතේ සකස් කරන ලද ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව මගින් සමස්ථ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ පවත්නා ගැටලු, අභියෝගයන් සහ දුර්වලතා සියල්ල ආවරණය කර තිබේ. ඇත්ත වශයෙන්ම මෙම වැඩසැලැස්ම මගින් දැනට පවත්නා ප්‍රශ්න වලට විසඳුම් ලබාදීමටත් පද්ධතියේ අවශ්‍යතාවයන් සහ රටේ අවශ්‍යතාවයන් සපුරාලීම සම්බන්ධයෙන් පවත්නා ප්‍රතිපත්තිමය අඩුපාඩු දුර්වලතා වලට විසඳුම් ලබාදීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශ ගණනාවක් යෝජනා කර තිබේ. ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම විසින් සකස් කරන ලද ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වැඩසැලැස්ම මගින් ඉලක්ක භයක් සහ ජාතික අධ්‍යාපන අරමුණු අටක් හඳුනාගෙන තිබේ. (NEC, 2022b:19-20)

- 1 ඉලක්කය: අධ්‍යාපනයට විශ්වීය ප්‍රවේශය සහතික කරන අධ්‍යාපන ක්‍රමයක්.
- 2 ඉලක්කය: සමානාත්මතාවය සහ අන්තර්කරණය සහතික කරන අධ්‍යාපන ක්‍රමයක්.
- 3 ඉලක්කය: ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන් සමඟ ගුණාත්මක අධ්‍යාපනයක් ලබා දෙන අධ්‍යාපන ක්‍රමයක්
- 4 ඉලක්කය: සම්පූර්ණ පෞරුෂ සංවර්ධනය ඉලක්ක කරගත් අධ්‍යාපන ක්‍රමයක්.
- 5 ඉලක්කය: ජාතික අනන්‍යතාවය සහ විවිධත්වය තුළ ඒකීයත්වය පෝෂණය කරන අධ්‍යාපන ක්‍රමයක්.
- 6 ඉලක්කය: ප්‍රමාණවත් අරමුදල්, ගුණාත්මක භෞතික හා මානව සම්පත්, සහ වැඩි වගවීමක් සහ කාර්යක්ෂමතාවයක් සහිත අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් (NEC, 2022b:35).

එපමනක් නොව, ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම විසින් සකස්කරන ලද NEPF (2020-2030) ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුවේ එක් එක් ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍රයට අනුරූප වන නියෝග මූලධර්ම හඳුනාගෙන ඇත. (NEC, 2022a; 2022b:41-46).

තත්ත්වය සහ ඇඟවුම්:

එසේ වුවද, අදාළ බලධාරීන් මෙම ප්‍රතිපත්ති රාමුව පිළිගෙන ඇති බවට කිසිදු සාක්ෂියක් නොමැති අතර, අවම වශයෙන් ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කළහැක ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කිරීමට උපදෙස් ලබා දී නොමැත. කෙසේ වෙතත්, කැබිනට් මණ්ඩලය විසින් පත් කරන ලද කමිටුවේ නායකත්වයෙන් යුත් NEPF (2023-2033) සකස් කිරීමේදී, ඔවුන්ගේ යෝජනාවල එක් මූලාශ්‍රයක් ලෙස මෙම ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම විසින් ප්‍රකාශයට පත්කරන ලද ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව NEC NEPF (2020-2030) භාවිතා කළ බව සඳහන් වේ.

4.2.18 ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථා පුළුල් කිරීම සඳහා සුදුසු නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා වූ පාර්ලිමේන්තු තේරීම් කාරක සභා වාර්තාව:2023)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය

ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථා පුළුල් කිරීම සඳහා සුදුසු නිර්දේශ අධ්‍යයනය කිරීම සහ සුදුසු නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා තේරීම් කාරක සභාවක් පත් කිරීමට ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුව 2022 දෙසැම්බර් මාසයේදී තීරණය කරන ලදී. කමිටුවේ න්‍යායය පත්‍රය වූයේ උසස් අධ්‍යාපන අංශය අධ්‍යයනය කිරීම වුවත් නමුත් මෙම වාර්තාව මගින් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනයට අදාළ සමහර යෝජනා සෘජුවම නිර්දේශ කර ඇත.

එබැවින් මෙම විශේෂ විශ්ලේෂණයේදී මෙම වාර්තාවද යම් ප්‍රමාණයකට අධ්‍යයනය කරන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථා පුළුල් කිරීම සඳහා සුදුසු නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා වූ පාර්ලිමේන්තු තේරීම් කාරක සභාවේ වාර්තාව 2023 දී නිකුත් කරන ලදී. වාර්තාවේ දෙවන පරිච්ඡේදය සහ හතරවන පරිච්ඡේදය සාකච්ඡාවට වෙන් කර ඇති අතර ප්‍රාථමික හා ද්විතියික අධ්‍යාපනය පිළිබඳ නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර තිබේ.

අන්තර්ගතය:

පෙර පාසල් අධ්‍යාපනය සහ පාසල් අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් තේරීම් කාරක සභා වාර්තාවේ පහත නිර්දේශ ඉදිරිපත් කර ඇත

1. පූර්ව ළමාවිය සහ පෙර පාසල් අධ්‍යාපනය :

- මුල් ළමාවිය සහ පෙර පාසල් අධ්‍යාපනය සඳහා රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් .
- මුල් ළමාවිය / පෙරපාසල් අධ්‍යාපනය සඳහා ආයතන පිහිටුවීමට සහ පුළුල් කිරීමට සහ මූල්‍ය ආධාර සැපයීමට පෞද්ගලික අංශය දිරිමත් කිරීම.
- දරුවන්ගේ වයස අනුව සුදුසු විෂය මාලාවක් අනුගමනය කිරීම.
- මුල් ළමාවිය අධ්‍යාපනය සඳහා ගුරු අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව.
- නිසි කළමනාකරණය, අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම්, ගුරුවරුන්ගේ සුදුසුකම් සහ මධ්‍යගත දත්ත ගබඩාවක් සහතික කිරීම සඳහා නියාමන රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීම.

2. ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික අධ්‍යාපනය

- අධ්‍යාපනයේ (ජාතික සහ පළාත් පාසල්) සමානාත්මතාවය සහ ගුණාත්මක බව සහතික කිරීම සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් ස්ථාපිත කිරීම.
- ජාතිය, භාෂාව සහ ආගම යන අන්‍යෝන්‍යයන් අනුව පාසල් වර්ගීකරණයෙන් වැළකීම
- සෑම කලාපයකම අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ සහ පළාත් සභාවල වගකිවයුතු පාර්ශවකරුවන් සමඟ එක් එක් පළාතේ පර්ෂද පාසල් පිහිටුවා 1 සිට 7/8 ශ්‍රේණි දක්වා අධ්‍යාපනය භාර ප්‍රාථමික පාසල් (පෝෂක පාසල්) සහ ද්විතීයික පාසල් (මධ්‍යම පාසල්) ස්ථාපිත කිරීම සහ ඒවා මගින් 7/8 ශ්‍රේණිවල සිට අ.පො.ස. උසස් දක්වා සිසුන්ට ඉගැන්වීමේ වගකීම භාර ගැනීම
- මධ්‍යගත ගුරු සේවාවක් ස්ථාපිත කිරීම
- නවීන අධ්‍යාපන මොඩියුල සහ විෂයමාලා හඳුන්වා දීම.
- තාක්ෂණය සහ විද්‍යාව සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබා දීම
- සුහුරු කුසලතා (ශිෂ්‍යයාගේ වයසට විශේෂිත) කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම.
- ඇගයීම සඳහා මිශ්‍ර ක්‍රමයක් ඇතිකිරීම (50% පාසල් පාදක ඇගයීම සහ 50% විභාග මත පදනම්ව)
- 10 වැනි ශ්‍රේණියේදී අ.පො.ස. සා.පෙළ විභාගයට සහ 12 ශ්‍රේණියේදී අ.පො.ස උසස් විභාගයට පෙනී සිටීමට සිසුන් සූදානම් කිරීම.
- සියලුම පෞද්ගලික පාසල් නිරීක්ෂණය කිරීමට නීති සම්පාදනය.
- තාක්ෂණ හා විද්‍යා ක්ෂේත්‍රයේ නවීන ප්‍රවණතා සැලකිල්ලට ගනිමින් ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික අධ්‍යාපනයේ පවතින මොඩියුල සහ විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.
- කිසිදු විශේෂයක් හෝ වෙනසක් නොමැතිව රජයේ සහ පෞද්ගලික පාසල් දෙකෙහිම අනිවාර්ය විෂයයන් සඳහා ප්‍රමිතිගත විෂය මාලාවක් හඳුන්වා දීම.

- විෂයමාලා සහ විෂයමාලාවලට ඇතුළත් නොවන ප්‍රශ්න ඇතුළත් කිරීම වැළැක්වීම සඳහා විෂයමාලා සකසන්නන් සහ විභාග ප්‍රශ්න පත්‍ර සකසන්නන් අතර සම්බන්ධීකරණ පද්ධතියක් ඇති කිරීම.
- ඉගැන්වීම් සිදුකරනු ලබන භාෂාවේ සාහිත්‍ය විෂය සමඟ අන්තර් සම්බන්ධිත භාෂා විෂයයන්
- ඉංග්‍රීසි භාෂාවේ වැදගත්කම අවධාරනය කරමින් සියලුම සිසුන්ට ජාතික භාෂා දෙකම ඉගෙන ගැනීමට සමාන අවස්ථා සැලසීමේ ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම.
- ද්විතියික අධ්‍යාපනය සඳහා වන ප්‍රතිපත්තියට රජයේ මෙන්ම පෞද්ගලික පාසල්වල වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ දිරිගැන්වීම අරමුණු කරගත් විෂයමාලා ඇතුළත් කිරීම.
- සෞඛ්‍ය සම්පන්න ජාතියක් ගොඩනැගීමේ අරමුණින් සිසුන් ශාරීරික හා විනෝදාත්මක ක්‍රියාකාරකම් සඳහා දිරිමත් කරන බවට සහතික වීම.
- සිසුන් අතර පවතින අසාධාරණ තරගකාරීත්වය ඉවත් කර සිසුන්ට පෞද්ගලික උපකාරක පන්ති මත යැපීම ක්‍රමක්‍රමයෙන් ඉවත් කිරීම, මෙම තරගය සමාජීය බලපෑම් රැසකට තුඩු දෙන බැවින් දරුවන්ට නිදහස් හා සාමකාමී මනසකින් අධ්‍යාපනය ලබා ගත හැකි පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම අවශ්‍ය වේ.
- සිසුන්ට තම වටිනා කාලය අපතේ නොයවා උසස් අධ්‍යාපනයේ නියැලීමට හැකි වන පරිදි සාධාරණ කාලයක් තුළ අ.පො.ස. උසස් ප්‍රතිඵල නිකුත් කරන බවට සහතික කිරීම.
- ජාත්‍යන්තර පාසල් ලෙස හඳුන්වන සියලුම පෞද්ගලික පාසල් ලියාපදිංචි කිරීම සහ ඒවායේ ධාරිතාව, ගුණාත්මකභාවය සහ අධ්‍යාපන ප්‍රමිතිය සහ විෂයමාලා සහ මොඩියුල නියාමනය කිරීම සඳහා නීති සම්පාදනය කිරීම, (Parliament select committee 2023)

තත්ත්වය සහ ඇගයීම්:

මෙම තේරීම් කාරක සභාව සෘජුවම උසස් අධ්‍යාපනයට යොමු කළද ඉහත සඳහන් කළ නිර්දේශ රජයේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවලට පමණක් සීමා වේ. එබැවින්, මෙම යෝජනා කැබිනට් මණ්ඩලය විසින් පත් කරන ලද ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු NEPF (2023-2033) අනුකමීටුවට ඇතුළත් කරන ලදී.

4.2.19 ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (NEPF) – ශ්‍රී ලංකාව (2023-2033)

සමාරම්භය සහ සම්පාදනය:

2023 දී NEPF සකස් කර පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් කැබිනට් අනුකමිටුවක් පත් කරන ලදී. ඒ අනුව, ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව කෙටුම්පත් කිරීමේදී අමාත්‍ය මණ්ඩල අනුකමිටුවට සහාය වීම සඳහා විශේෂඥ නිලධාරීන්ගේ කමිටුවක් පත් කරන ලද අතර, වාර්තාව 2023 වසර අවසානයේදී ඉදිරිපත් කරන ලදී. .

ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023-2033) කෙටුම්පත් කිරීමේදී, පහත සඳහන් විශේෂිත ලේඛනවල නිර්දේශයන් පිළිබඳව අවධානය යොමු කර ඇත.

- i. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන කටයුතු පිළිබඳ ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකායේ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා (2020)
- ii. 2024 වසරේ සිට හඳුන්වාදීමට යෝජිත අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සහ පාසල් පද්ධති පරිපාලනයට අදාළ සංශෝධන යටතේ 21 වැනි සියවසේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා පාසල් පද්ධතිය පරිවර්තනය කිරීම සඳහා නව ජාතික විෂයමාලා රාමුවක්.
- iii. MoE විසින් ඉදිරිපත් කරන ලද ජාතික තත්ත්ව සහතික සහ ප්‍රතිතන පනත් කෙටුම්පත.
- iv. මුදල්, ආර්ථික ස්ථායීකරණ සහ ජාතික ප්‍රතිපත්ති අමාත්‍යාංශය මගින් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳ රාජ්‍ය වියදම් සමාලෝචන කමිටුවේ (PERC) වාර්තාව.
- v. ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථා පුළුල් කිරීම සඳහා සුදුසු නිර්දේශ ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා වූ පාර්ලිමේන්තු විශේෂ කමිටු වාර්තාව.
- vi. පාසල්වල උසස් පෙළ වෘත්තීය විෂය ධාරාව ලෙස වසර 13 ක සහතික අධ්‍යාපන වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම (2023).
- vii. දැනුම් ළමා සමාජයක් ගොඩනැගීම සඳහා ආගම් - සියලුම ආගම්වල විෂය නිර්දේශ සඳහා සංශෝධන හඳුන්වා දීම. (2023).
- viii. අධ්‍යාපනයේ ඩිජිටල් පරිවර්තනය සඳහා වූ ප්‍රතිපත්තිය (2023).
- ix. දැනට පාසල් පද්ධතියේ ක්‍රියාත්මක වන පාසල්වලින් තෝරාගත් පාසල් ජාතික පාසල් මට්ටමට උසස් කිරීමෙන් ජාතික පාසල් සංඛ්‍යාව 1000 දක්වා වැඩි කිරීම. (2023).
- X. ශ්‍රී ලංකා සුදුසුකම් රාමුව (SLQF) (2023) (ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව සකස් කර පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමට පත්කළ කැබිනට් අනුකමිටුව ^2023).

අන්තර්ගතය:

ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව NEPF (2023-2033) දැනට පවතින අභියෝග, ප්‍රතිපත්ති ඉලක්ක, අරමුණු, ප්‍රතිපත්ති මූලධර්ම සහ ප්‍රකාශයන් ගෙනහැර දක්වයි. ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව හි අරමුණ වන්නේ ඉගැන්වීම, ඉගෙනීම සහ සහතික කරණය පිළිබඳ නීතිරෙගුලාසි නැවත සලකා බැලීම, පාලනයට සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරීන් සහ ආයතන නැවත නිර්වචනය කිරීම සහ ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයේ සුදුසු පරිවර්තනයක් සඳහා ආයෝජන සහ සම්පත් ප්‍රශස්ත අන්දමින් යොදාගැනීමයි. ඒ අනුව, ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව NEPF (2023-2033) පහත ප්‍රතිපත්ති අඩවි තුනක් යටතේ ඉදිරිපත් කර ඇත.

1. ඉගැන්වීම, ඉගෙනීම සහ සහතිකකරණය: මෙම අඩවිය (කොටස) මගින් මේ හා සම්බන්ධ නීති, ක්‍රියා පටිපාටි සහ ක්‍රියාවලීන්හි වෙනස්කම් ඉදිරිපත් කර තිබේ .
2. පාලනය: මෙම වසම මගින් ක්‍රියාකාරීන්ගේ සහ ආයතනවල වැඩිදියුණු කළ සහ සම්බන්ධීකරණ රාමුව ඉදිරිපත් කර තිබේ.
3. ආයෝජන සහ සම්පත්: මෙම වසම මූල්‍ය සහ අනෙකුත් සම්පත් නැවත සකස් කිරීම සහ ප්‍රශස්ත කිරීම ඉදිරිපත් කර තිබේ (Cabinet sub committee for developing NEPF 2023)

මෙමගින් ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ පරිවර්තනය සඳහා අවශ්‍ය නීති, රෙගුලාසි හෝ නීති කෙටුම්පත් කිරීම සඳහා සැලැස්මක් ද සපයයි. ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව NEPF (2023-2033) හි ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශ පහත සඳහන් වේ.

1. ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය ඉගැන්වීම ඉගෙනගැනීම සහ සහතිකකරණය

විෂයයමාලාව සහ ඉගෙනගැනීම:

- සියලුම සිසුන් අධ්‍යාපනයේ ප්‍රාථමික, කනිෂ්ඨ ද්විතියික සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික අවධීන් අවසානයේ දී ජාතික භාෂා දෙකෙහි (සිංහල සහ දෙමළ), සම්බන්ධක භාෂාව (ඉංග්‍රීසි), ගණිත හැකියාව සහ ඩිජිටල් සාක්ෂරතාවයේ අවම ප්‍රවීණතාවය පෙන්නුම් කරයි.
- ප්‍රමුඛ කාර්යයක් ලෙස ඕනෑම පාසලක ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් සම්පූර්ණයෙන් හෝ අර්ධ වශයෙන් අධ්‍යාපනය ලබාදීම සඳහා සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනයේ ඉගැන්වීම් මාධ්‍යය සමාලෝචනය කර වෙනස් කරනු ඇත.
- ශ්‍රී ලංකාවේ පොහොසත් ඉතිහාසය, සංස්කෘතිය, සාරධර්ම, ආචාර ධර්ම සහ ආගම පිළිබඳව විෂයමාලාව හරහා ඉගෙන ගැනීමට සහ ශ්‍රී ලාංකීය අනන්‍යතාවයක් සහ අභිමානවත් පුරවැසියන් ලෙස ලෝකයේ ඔවුන්ට හිමි ස්ථානය පිළිබඳ හැඟීමක් ඇති කිරීමට සියලුම සිසුන්ට අවස්ථාව ලබා දීම.
- ඉගෙනීමට අමතරව සියලුම ආගම් සහ සාරධර්මවල මූලික අංගයන් පිළිබඳව සිසුන් දැනුවත් කිරීම, ‘ආගම් සහ සාරධර්ම’ විෂයක් හරහා සිසුන්ගේ ආගම ප්‍රකාශ කිරීම පිළිබඳව ආගමික අධ්‍යාපනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම.
- ඉගෙනුම් ඉලක්ක: පෙර පාසල් අධ්‍යාපනය, ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික අධ්‍යාපනය, සහ තෘතීයික අධ්‍යාපනය.

- විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ (අන්තර්ගතය සැහැල්ලු හා වඩා අර්ථවත් කිරීම, විභාග ආකෘතිය අඩු කිරීම සහ පාසල් පාදක ඇගයීම් කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කිරීම).
- ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික මට්ටමින් (අවුරුදු 10-11) නිපුණතා තේරීම් ලබා ගත හැකි අතර ඉහළ ද්විතියික (අවුරුදු 12+) දී කුසලතා පටය ලබා ගත හැකිය.
- ප්‍රගතිශීලී ඉගැන්වීම් සහ ඉගෙනුම් ප්‍රවේශයන් (එනම් මිශ්‍ර ඉගෙනීම, STEAM සිහිකල්පනාව ඉගෙනීම සහ අනෙකුත් 21 වැනි සියවසේ ප්‍රවේශයන්).
- අධ්‍යාපනයේ සෑම තරාතිරමකම සිටින සෑම සිසුවෙකුටම එක් එක් මට්ටම් සඳහා සුදුසු පරිදි දත්ත පරිශීලක සාක්ෂරතාවය, කෘතීම බුද්ධිය සහ සමාජීය බලපෑම් සහ දත්ත/තොරතුරු භාවිතයේ පෞද්ගලිකත්වය, ආරක්ෂාව, සාධාරණත්වය, වගවීම සහ විනිවිද භාවය පිළිබඳ ගැටලු සම්බන්ධයෙන් සිසුන් දැනුවත් කිරීම සහතික කිරීමට අවස්ථාව ලබාදීම.
- සියලුම අධ්‍යාපන මට්ටම්වල සිටින සෑම සිසුවෙකුටම විෂයමාලා හෝ ධාරිතා සංවර්ධන උපදේශකයින් හරහා ව්‍යවසායකත්වය, මූල්‍ය සාක්ෂරතාවය, ස්වේච්ඡා සේවය සහ වෙනත් ක්‍රියාකාරී කුසලතා සහ ආකල්ප ඇති කිරීමට අවස්ථාව ලබාදීම.
- පාරිසරික ආරක්ෂාව, තිරසාර සංවර්ධනය, දේශගුණික විපර්යාස අනුවර්තනය සහ අවදානම් කළමනාකරණය වැනි ගෝලීය ප්‍රමුඛතා ක්ෂේත්‍ර ඉගෙනුම් ප්‍රවාහවලට ඒකාබද්ධ කිරීමට යෝජනා කරනු ලබයි.
- අධ්‍යාපනයේ සෑම තරාතිරමකම ජාතික විෂයමාලා සුදුසු ජාත්‍යන්තර මිණුම් සලකුණු /ප්‍රමිතීන් වලට අනුව ප්‍රමිතිගත කිරීම.
- ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන අංශවල නිපුණතා සංවර්ධන ප්‍රමිති සහ විෂයමාලා අදාළ නිපුණතා සහා මගින් සංවර්ධනය කිරීම.

නක්සේරුව සහ ප්‍රගතිය:

- අධ්‍යාපනයේ ප්‍රධාන මට්ටම් සතරට
 - ◇ ප්‍රාථමික :(වසර 1-5 ත් වයස 5-10)* මූලික ජීවන කුසලතා.
 - ◇ කණ්ණාඩ ද්විතියික :(වසර 6-9ත් වයස 10-14)* ජීවිතයට පදනම.
 - ◇ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික -I -GCE OL- :(වසර 10-11ත් වයස 14-16)* වෘත්තීයමය තත්වයන්ට සුදානම්වීමේ පදනම.
 - ◇ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික -II -GCE AL- :(වසර12ත් වයස 16-18)* ශාස්ත්‍රීය වෘත්තීය පුහුණු සහ වෘත්තීයමයභාවයන් සඳහා පදනම
- පෙර පාසල් අධ්‍යාපනය මගින් සිසුන් පාසලේ ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා සුදානම් කරනු ඇත.
- ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික අධ්‍යාපනය නියමිත වෙලාවට සම්පූර්ණ කිරීමට සහ වයස අවුරුදු 18 වන විට තෘතීයික අධ්‍යාපනයට හෝ පුහුණුවට ඇතුළත් වීමට අවස්ථාවන් සඳහා සියලුම ඉගෙනුම් අවස්ථා සැපයීම

- ◇ 11 සහ 12+ ශ්‍රේණිවල අනිවාර්ය පාසල් සම්පූර්ණ කිරීමේ සහතික.
- ◇ 11 වසරේ සිට 12+ හෝ 12+ වසර දක්වා තෘතීයික අධ්‍යාපනයට මාරුවීමේ ප්‍රමාදයන් නොමැත.
- ◇ අනිවාර්ය අවම ප්‍රවීණතාවය: සාක්ෂරතාවය, ගණිත සාක්ෂරතාවය සහ ඩිජිටල් සාක්ෂරතාවය පිළිබඳ අවම ප්‍රවීණතාවය සහ පාසල් පාදක විෂයමාලා සම්පූර්ණ කිරීම, විෂයමාලා සහ විෂය බාහිර පැවරුම් සම්පූර්ණ කිරීමේ සහතිකයක් ලබා ගැනීම සඳහා අනිවාර්ය වේ.
- ◇ ජාතික විභාග (අ.පො.ස. සාපෙ සහ අ පොස උ පෙ) ප්‍රතිඵල එනතෙක් බලා සිටීමෙන් තොරව සියලුම සිසුන් ඔවුන්ගේ සම්පූර්ණ කිරීමේ සහතික මත උසස් කරනු ලැබේ.
- ◇ සිසුන්ගේ වැඩිදුර අධ්‍යාපනය සහ පුහුණු අභිලාෂයන් මත අ.පො.ස. OL සහ AL හෝ ජාතික වෘත්තීය සහතික NVQ සුදුසුකම් ලබා ගත හැක.
- ◇ අ.පො.ස. සාමාන්‍ය පෙළ විභාගයේ ප්‍රතිඵල සිසුන්ට අ.පො.ස. උසස් පෙළ විෂයය ධාරාවන් වෙතස් කිරීමට හෝ වෙනත් පාසල් මණ්ඩල අධීකරණ බල ප්‍රදේශවලින් සිසුන් ඇතුළත් කර ගැනීමට භාවිත කළ හැක.
- ◇ ජාතික විභාග/ඇගයීම් සඳහා නීත්‍යානුකූලව අනිවාර්ය කාල රාමුවක්
- ◇ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික-11 වෙන ලඟාවූ සිසුන්ට ශාස්ත්‍රීය, වෘත්තීය හෝ මිශ්‍ර විෂය ධාරාවන් හැඳිරීමට සහ වයස අවුරුදු 18 දී සම්පූර්ණ කිරීමේ සහතිකයක් ලබා ගැනීමට විකල්පය ඇත.

- ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික-I ට පසු පාසල හැර යන සිසුන්ට ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතීයික-II සම්පූර්ණ කිරීමේ සහතිකයට සමාන සහතිකයක් හරහා වැඩිදුර අධ්‍යාපනයට සහ පුහුණුවට නැවත ප්‍රවේශ වීමට අවස්ථාව සලසා දීම.
- වෘත්තීය හෝ වෘත්තීය මාර්ග ඔස්සේ විවිධ මාර්ගවලින් ප්‍රගතියක් ලබාගැනීමට ඉඩ සලසමින්, ද්විතීයික අධ්‍යාපනයේ සිටින සියලුම සිසුන්ට ලබාගත හැකි අධ්‍යයන සහ/හෝ වෘත්තීය විෂයයන්වල එකතුවක් තෝරා ගැනීමත් සමඟ වඩාත් පරිපූර්ණ අධ්‍යාපනයක් සහතික කිරීම.
- ශාස්ත්‍රීය අධ්‍යයන මාර්ග අනුගමනය කරන කුඩා ප්‍රතිශතයකට පමණක් නොව, සියලුම ඉගෙන ගන්නන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා ඇගයීම් සැලසුම් කිරීමට යෝජනය.
- සිසුන්ට සහ ඔවුන්ගේ දෙමාපියන්ට/ භාරකරුවන්ට අධ්‍යාපනයේ ප්‍රධාන අවස්ථා වලදී තෘතීයික අධ්‍යාපනය සහ වෘත්තීය මාර්ග සම්බන්ධයෙන් අනිවාර්ය වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනයක් ලබා දිය යුතුය.
- ජාතික ඇගයීම් සුදුසු ජාත්‍යන්තර ඇගයීම් වලට අනුව ප්‍රමිතිගත කළ යුතුය.
- ජාත්‍යන්තර සහ දේශීය සුදුසුකම් අතර ප්‍රකාශ කිරීම සහ මාරු කිරීම.
- අධ්‍යාපන ආයතනවල සිසුන් රඳවා තබා ගැනීම, සම්පූර්ණ කිරීම සහ සම්පූර්ණ කිරීමට ගතවන කාලය ජාත්‍යන්තර ප්‍රමිතීන් සමඟ සැසඳිය යුතුය.

- විශේෂ අවශ්‍යතා ඇති සහ විශේෂ අවස්ථා වලදී සිසුන්ට ප්‍රතිලාභ ලබා දීම සඳහා අන්තර්කරණය වූ ඉගෙනුම් ප්‍රවේශයන් සඳහා පහසුකම් සපයනු ලැබේ.
- ඉහළ සාධනයක් ලබන සිසුන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා වේගවත් ඉගෙනුම් ක්‍රියාවලීන් හඳුන්වා දීමට නියමිතය.

ගුරුවරයා/අධ්‍යාපනඥයින් සංවර්ධනය කිරීම:

- මුල් ළමාවිය ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික ඉගෙනීමේ වෘත්තිය,
 - ◇ ජාතික ගුරු සහතික කිරීමේ පද්ධතිය.
 - ◇ කීර්තිමත් ගුරුවරුන් සහ විදුහල්පතිවරුන් හඳුනාගෙන ත්‍යාග පිරිනැමීමේ ක්‍රියාවලිය.
 - ◇ අවාසි සහගත හෝ දුරස්ථ ප්‍රජාවන්හි සේවය කිරීම සඳහා ආකර්ශනීය සේවා ණය පහසුකම්.
 - ◇ 'ගුරු වැටුප් ව්‍යුහය ඇගයීම සහ නැවත සකස් කිරීම.
 - ◇ ජාතික ගුරු මණ්ඩලයක් පිහිටුවීම.
 - ◇ යනාදිය මගින් වෘත්තීය මට්ටමක් දක්වා පරිවර්තනය කරනු ඇත:
- අධ්‍යාපනයේ සියලුම උප අංශ සම්බන්ධයෙන් ගුරුවරුන් සහ අධ්‍යාපනඥයින් අඛණ්ඩව පුහුණු කිරීම (එනම්, අන්තර්කරණය වූ ප්‍රවේශයන්, සමාජ හා විත්තවේගීය සංවර්ධනය, තිරසාර සංවර්ධනය, තාක්ෂණය, මාර්ගෝපදේශ සහ දත්ත සහ තාක්ෂණ මෙවලම්වල සදාචාරාත්මක භාවිතය පිළිබඳ රෙගුලාසි).

පාර්ශ්වකරණයන්:

- රාජ්‍ය සභායට අතිරේකව දිරිගැන්වීම සඳහා කර්මාන්තය සමඟ රාජ්‍ය හෝ රාජ්‍ය නොවන ආයතන හවුල්කාරිත්වය ඇතිකිරීම
- ඉගැන්වීම සහ පර්යේෂණ.
- තිරසාර සහ දේශගුණයට හිතකර ව්‍යවසායකත්වය සඳහා නව විෂයමාලා හෝ වැඩසටහන්, ස්වේච්ඡා සේවය සඳහා යාන්ත්‍රණ සහ ඉගැන්වීම සඳහා නව ආධාරක/ ද්‍රව්‍ය.
- නිපුණතා ප්‍රමිතීන්, විෂයමාලා සහ ගුරුවරුන් කුසලතා සඳහා සුදුසුකම් ලබා ඇත.
- ද්විතියික අධ්‍යාපනය, උසස් අධ්‍යාපනය සහ නිපුණතා සංවර්ධනය සඳහා සීමාවාසික පුහුණුව සහ ආධුනිකත්ව, සිසුන්ට සැබෑ ලෝකයේ භාවිතාවන් පිළිබඳ අත්දැකීම් ලබා දීම.
- අවශ්‍ය සම්පත්, කර්මාන්ත/ව්‍යාපාරික පළපුරුද්ද ලබාගැනීම සහ කර්මාන්ත අංශයේ නියැලෙන පුද්ගලයින් දේශකයින් ලෙස ප්‍රවේශ කිරීම සඳහා සමාගම් සහ මධ්‍යස්ථාන ඇතුළුව සුදුසු ආකෘති සහ ආයතන ඇතිකිරීම .
- අධ්‍යාපනයේ ඩිජිටල් පරිවර්තනය.
- ජාත්‍යන්තර සම්බන්ධතා.

2. ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය: පාලනය:

අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයා ප්‍රතිපත්ති සහ වැඩසටහන් සැකසීම, ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම අධීක්ෂණය සහ ඇගයීම (M&E) පළාත් සැලසුම් ජාතික ප්‍රතිපත්තියට අනුකූල බව සහතික කිරීම සඳහා පළාත් බලධාරීන් සමඟ සම්බන්ධීකරණය කිරීම, ගුරුවරුන් සහ අනෙකුත් අදාළ අධ්‍යාපන සේවා ප්‍රමිතිකරණය සහ නියාමනය කිරීම සහ ශිෂ්‍ය සුබසාධනයට පහසුකම් සැලසීම සහ ආරක්ෂාව සඳහා වගකීම දරයි. අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයා විසින් අධ්‍යාපන උප අංශ, ප්‍රධාන නියාමන හෝ පරිපාලන ආයතන අනුව ප්‍රවේශය, ගුණාත්මකභාවය සහ අදාළත්වය සම්බන්ධයෙන් ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිඵල පිළිබඳව පාර්ලිමේන්තුවට සහ මහජනතාවට වාර්ෂිකව වාර්තා කළ යුතුය.

- අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයාට උපදෙස් දීම සඳහා අධ්‍යාපනය සඳහා ජාතික උපදේශක කමිටුවක්, ICT අධ්‍යාපනයට ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා විද්වත් කමිටුවක් සහ පළාත් අධ්‍යාපන බලධාරීන්ගේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයක් පිහිටුවීම.
- අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම.
- පළාත් අධ්‍යාපන මණ්ඩල පිහිටුවීම.
- ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනයේ භූමිකාවන් සහ කාර්යයන්.
- සියලුම අධ්‍යාපන සපයන්නන් සඳහා තත්ත්ව සහතිකය සහ ප්‍රතිතන යාන්ත්‍රණය.

3. ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය: ආයෝජන සහ සම්පත්:

- රාජ්‍ය නොවන හවුල්කරුවන්ගේ සහභාගීත්වය සහ රාජ්‍ය-පෞද්ගලික හවුල්කාරීත්වය.
- හවුල්කාරීත්වයන් හරහා ප්‍රශස්ත මුල් ළමාවිය අධ්‍යාපනය.
- ප්‍රාථමික හා ද්විතියික අධ්‍යාපනය සඳහා ශිෂ්‍ය පදනමක් මත මූල්‍යකරණය (ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව සකස් කර ඉදිරිපත් කිරීමට කැබිනට් අනුකමිටුව, 2023).

තත්ත්වය සහ ඇගයීම:

ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023-2033) කෙටුම්පතේ දක්වා ඇති පරිදි, එමගින් රට තුළ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය පරිවර්තනය කිරීම සඳහා විස්තීරණ සහ දුරදර්ශී මාර්ග සිතියමක් යෝජනා කර ඇත. අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය, සමානාත්මතාවය සහ විශිෂ්ටත්වය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා උපාය මාර්ග සහ ක්‍රියාකාරී සැලසුම් සංවර්ධනය කිරීමේ පදනම ලෙස ක්‍රියා කරන ප්‍රතිපත්ති මූලධර්ම සහ ප්‍රකාශයන් NEPF විසින් ඉදිරිපත් කර ඇත. NEPF ලේඛනය සඳහන් කරන අන්දමට එය ජාතික සංවර්ධන ඉලක්ක සහ රටේ ගෝලීය අධ්‍යාපනික කැපවීම් සමඟ පෙලගැසී ඇත. 2048 වර්ෂයේ පූර්ණ සංවර්ධිත ශ්‍රී ලංකාවක් යන දැක්මට අනුකූලව අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ පරිවර්තනීය වෙනසක් සිදුකිරීමේ ප්‍රතිපත්ති මූලධර්ම NEPF කෙටුම්පතෙහි අඩංගු වේ. NEPF හි (2023-2033) පළමු වසර සංවර්ධන අදියර වන අතර එම කාලයේදී එක් එක් වසර/ක්ෂේත්‍රය සඳහා රෙගුලාසි සහ නීති සම්පාදනය සම්පූර්ණ කළ යුතුය. ඊළඟ වසර එක සිට තුන දක්වා කාලය නව්‍යකරණය සඳහා ක්‍රියාකාරීත්ව ස්වාධීනත්වය ලබා දෙන ක්‍රියාවට නැංවීමේ වේදිකාව වේ. වසර හතරේ සිට දහය දක්වා

කාලය යනු අධ්‍යාපනය පරිවර්තනය කිරීම සඳහා නවෝත්පාදනයන් කෙරෙහි අවධානය යොමුකරන පෝෂණය කරන කාලයයි (Cabinet sub committee on developing NEPF2023)

මෙම ප්‍රතිපත්ති යෝජනා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ අන්තර්ජාල පිටුවට එක් කර ඇති අතර මහජන අදහස් ලබාදීම සඳහා විවෘතව පවතී. මේ අතර මෙම යෝජනා අධ්‍යාපනය පිළිබඳ පාර්ලිමේන්තු ආංශික කමිටුවට යොමුකරන ලදී. දැනට මෙම යෝජනා සමාලෝචනය වෙමින් පවතින අතර මේ සම්බන්ධයෙන් මහජන අදහස් දැක්වීම් සිදුවේ. මෙම යෝජනා අධ්‍යාපනඥයින්, සිවිල් සමාජ සාමාජිකයින් සහ සමාජ මාධ්‍ය කණ්ඩායම් විසින් දැඩිලෙස විවේචනය ලක්කළ බව සඳහන් කළ යුතුවේ. මෙම පිරිස තර්ක කර සිටින්නේ අධ්‍යාපනයට අදාළ පාර්ශවකරුවන්, විද්වතුන් සහ අවම වශයෙන් ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසමේ (ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමේ නිලධාරීන් ඇත්තේ ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසමට) අදහස් විමසීමෙන් තොරව මෙම යෝජනා තෝරාගත් කණ්ඩායමක් විසින් සම්පාදනය කර ඇතිබවය. තවද මෙම වැඩසැලැස්ම මගින් සිතාමතාම මූලික අධ්‍යාපන මූලධර්ම නොසලකා හරිමින් නිදහස් අධ්‍යාපනය තර්ජනයට ලක්කර ඇතිබව මෙම කණ්ඩායම් පවසා සිටිති. අවසාන වශයෙන් මෙම යෝජනා මගින් රටේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට සම්බන්ධවී සිටින මහා පරිමාණ ව්‍යාපාරික කණ්ඩායම්වලට ප්‍රතිලාභ ගෙනදෙනු ඇත.

4.3 සමාලෝචනය

ශ්‍රී ලංකාවේ අතීත සහ වර්තමාන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/යෝජනා /වැඩසැලසුම් හා ප්‍රතිසංශෝධන පරීක්ෂා කරනවිට මෙම ප්‍රතිපත්තින්ගෙන් බොහොමයක් එක්තරා දුරකට එකිනෙකට සමාන බව පෙනීයයි. යෝජනාවලින් බොහොමයක් වසර ගණනාවක් පුරා අඛණ්ඩව පැවැති අතර සමහර අවස්ථාවන්හිදී පද්ධතියේ උපනතින්ගේ හා සන්ධර්භයේ අවශ්‍යතා සහ ඉල්ලීම් හමුවේ ඒවායෙහි යම් වෙනස්ම් සිදුකර ඇති බව පෙනීයයි. කෙසේවෙතත් මෙම යෝජනා සම්පූර්ණයෙන්ම ක්‍රියාවට නැංවීම හෝ පිළිගැනීමට ලක්වී නොමැත. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තින් හෝ යෝජනා නිතිපතා ඉදිරිපත්වී ඇති නමුත් ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණයක් හෝ ඇගයීමක් සිදුවී ඇතිද යන්න හඳුනා ගැනීම දුෂ්කරවේ. පද්ධතියේ මීලඟ ප්‍රතිපත්තිය සැකසීමේදී පසුගිය ප්‍රතිපත්තින් ගෙන් පාඩම් ඉගෙන ගැනීමක් දක්නට නොලැබෙන අතර මෙම තත්වය නිසා සාක්ෂි පදනම් කරගත් පෙර අත්දැකීම් මගින් දැනුවත්වූ ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේ ක්‍රියාවලියෙන් ඉවත්වීමක් දක්නට ලැබේ.

ඇත්ත වශයෙන්ම මෙම සමාලෝචනයේදී බොහොමයක් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තින් වැඩසැලසුම් සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාමාර්ගයන් ආරම්භ කර තිබෙන්නේ දේශපාලන අභිලාශයන් මත බවත් එහිදී නායකත්ව කාර්යභාරයක් දේශපාලන නායකත්වය විසින් ඉටු කර ඇති බවත් පෙනී ගියේය. ඒ අනුව දේශපාලන සහ පුද්ගලික අභිලාශය මොඩලයන් මෙම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සැකීමේදී මූලික වශයෙන් යොදාගෙන ඇති බව මෙම සමාලෝචනයේදී පෙනී ගියේය. කෙසේවෙතත් බොහෝමයක් අවස්ථාවන් හිදී ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ආරම්භ කිරීම සඳහා සමාජ ආර්ථික සාධක මගින් දැඩි බලපෑම් ඇතිකර තිබේ. ඉතාමත් වැදගත් මූලික කාර්යය වන්නේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමයි. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීම තීරසර ආකාරයෙන් සිදුවූ බව පෙනෙන්නට නැත. එසේම ප්‍රතිපත්ති අධීක්ෂණය කිරීමද ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ වැදගත් අංශයක් බව පැවසිය යුතුවේ. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමේ සාර්ථකත්වය එහි ශක්තිමත්භාවය සහ ඒවායේ පවත්නා දුර්වලතාවයන් හඳුනාගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය පිළිබඳ සාහිත්‍යය විශ්ලේෂණය කළ යුතුවේ.

5 ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ සමාරම්භයන් විශ්ලේෂණය

5.1 හැඳින්වීම

මෙම විශ්ලේෂණය ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු කරන්නේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳව පමණක් වන අතර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වැඩසැලසුම් /යෝජනා සහ තාක්ෂණික, වෘත්තීය අධ්‍යාපනය, පුහුණුව සහ උසස් අධ්‍යාපනය වැනි අධ්‍යාපන උප අංශවලට සෘජුවම අනුරූප වන ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන් සමාලෝචනය නොකරයි. මෙම විශ්ලේෂණයේදී ජාතික සංවර්ධනයේ පසුබිම සහ සන්දර්භයන් සහ අධ්‍යාපනය සඳහා එහි ඇඟවුම් සමාලෝචනය කිරීම, අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය ලබාගෙන තිබෙන ජයග්‍රහණ, මුහුණ පා තිබෙන ගැටලු සහ අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම, අතීත ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා, සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් විශ්ලේෂණය කිරීම සහ ශක්තීන් හඳුනා ගැනීම සහ පද්ධතියට අදාළත්වය, හා අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය/ප්‍රතිපත්ති සැකසීම සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දුර්වලතා හඳුනාගැනීම යන පියවර අනුගමනය කර තිබේ. මෙම විශ්ලේෂණයේ අන්තර්ගතය පහත සඳහන් අංශ වලට සීමා වේ:

- i. ප්‍රතිපත්ති සම්භවය සහ ප්‍රතිපත්ති සැකසීම.
- ii. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල අන්තර්ගතය, යෝජනා/රාමු:
 - a. සමානාත්මතාවය සහ අන්තර්කරණය කිරීමේ මානයන් /දෘෂ්ඨි.
 - b. අධ්‍යාපන දෘෂ්ඨි: සාධාරණත්වය, අදාළත්වය සහ තිරසාර බව.
 - c. ආර්ථික දෘෂ්ඨි
 - d. සමාජ සංවර්ධනය, සංස්කෘතික වෙනස්කම් සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවයට ප්‍රතිචාර දැක්වීම.
 - e. කාර්යක්ෂමතාව පිළිබඳ මානයන්/ දෘෂ්ඨි
- iii. දේශපාලනය සහ ප්‍රතිපත්ති සැකසීම හා ප්‍රතිපත්ති
- iv. ජාත්‍යන්තර ප්‍රවණතා සහ සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ මැදිහත්වීම් සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ප්‍රතිපත්ති කෙරෙහි බලපෑම්.
- v. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ප්‍රතිපත්ති සඳහා පුරවැසිභාවය සහ සිවිල් සමාජවල මැදිහත්වීම්.

⁸ These steps are similar to UNESCO Bangkok (2023b) proposed to conduct analysis of education policies.

- vi. ප්‍රතිපත්ති නීතිගත කිරීම
- vii. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම
- viii. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල සාර්ථකත්වයන් සහ අසමත්වීම් ගැටලු අභියෝග සහ දුර්වලතා

5.2 ප්‍රතිපත්ති සමාරම්භය සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය

අධ්‍යාපනය යනු ඕනෑම රටක මානව ප්‍රාග්ධන සංවර්ධනයේ, සමාජ සංවර්ධනයේ, පුද්ගලයන්ගේ අධ්‍යාත්මික සංවර්ධනයේ සහ ආර්ථික වර්ධනයේ ප්‍රධාන ගාමක බලවේගය වේ. මෙම අභිප්‍රායන් සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා රටවල්වලට අධ්‍යාපනය පිළිබඳ හොඳ සහ ප්‍රායෝගික-නැඹුරුවක් සහිත අර්ථවත් ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් අවශ්‍ය වේ.

දැනටමත් සාකච්ඡා කර ඇති පරිදි, අධ්‍යාපනික අරමුණු, සමාජ ඉල්ලුම, ආර්ථික/ශ්‍රම වෙළඳපොළ ඉල්ලුම, දේශපාලන අභිප්‍රායන් සහ නිලධාරීවරුන් අවශ්‍යතා මත පදනම්ව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කෙරේ. ප්‍රතිපත්ති සැකසීමට සාධක එකක් හෝ ගණනාවක් හේතු විය හැකි අතර එය සන්දර්භීය සාධක මත රඳා පවතී. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට මධ්‍ය කාලීන සංවර්ධන සැලැස්මෙන් ඔබ්බට විහිදිය හැකි දිගු කාලීන ඉලක්ක නිර්වචනය කිරීම සහ මෙම ඉලක්ක කරා ළඟා වීමට ප්‍රධාන උපාය මාර්ග තෝරා ගැනීම යන අංගයන් ඇතුළත් වේ. එය අර්ධ වශයෙන් ආංශික විශ්ලේෂණයේ ප්‍රතිඵල මත පදනම් වේ. කෙසේ වෙතත්, එය දැනටමත් පවතින ප්‍රතිපත්ති මත රඳා පවතින අතර රටේ සමස්ත සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති, ජාත්‍යන්තර කැපවීම් සහ බලයේ සිටින දේශපාලන පක්ෂයේ/පක්ෂවල වැඩසටහන් මගින් තවදුරටත් බලපෑම්වලට ලක්වේ. එබැවින්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය යනු සරල තාක්ෂණික අභ්‍යාසයක් නොව සංකීර්ණ ක්‍රියාවලියක් වන අතර, එය පවතින ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචනය/විශ්ලේෂණයකින් ආරම්භ කළ යුතු අතර, ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් විශේෂඥයින්/තාක්ෂණිකයින් සහ නව ප්‍රතිපත්තිය.සැලසුම් කිරීම සඳහා දේශපාලන තීරණ ගන්නන් අතර දැඩි අන්තර්ක්‍රියා පැවතිය යුතුවේ.

පසුගිය දශක කිහිපය තුළ ශ්‍රී ලංකාවට අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් තිබේද යන්න පිළිබඳව විශේෂඥයින් සහ විද්වතුන් අතර අඛණ්ඩ තර්කයක් පවතී. ඇතැමුන් තර්ක කරන්නේ අපට අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් නොමැති බවත්, අධ්‍යාපන අත්පොත සහ එහි පසුකාලීන සංශෝධන සහ නිල වක්‍රලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශ මත පදනම්ව ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වන බවත්ය. ඊට වෙනස්ව, සමහර විද්වතුන් පෙන්වා දුන්නේ අපට ඇත්තේ පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්ති පමණක් බවයි. ශ්‍රී ලංකාවට අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් ඇති බැවින් මම එම ස්ථාවරයේ සිටින අතර අධිකරණයේ විභාගවූ නඩු කිහිපයක්ම ඒ බව තහවුරු කර ඇත. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය යනු ලේඛනයක් පමණක් නොව, එය ,පැහැදිලි හෝ ව්‍යංග තනි තීරණයක්, හෝ තීරණ සමූහයක් විය හැකි අතර එමඟින් අනාගත තීරණ සඳහා මඟ පෙන්වීම, ක්‍රියාව ආරම්භ කිරීම හෝ ප්‍රමාද කිරීම හෝ පෙර තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මඟ පෙන්වීම් සිදුකළ හැකිය.

ශ්‍රී ලංකාවට ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් නොමැති යැයි සඳහන් කිරීමට එක් ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂකයෙකු (IDIs මැයි 21, 2024) දැඩි ලෙස විරුද්ධ විය. කෙසේ වුවත් ප්‍රතිපත්තියක් නොමැති නම්, පද්ධතිය දිගු කාලයක් පවත්වාගත නොහැක. සමහර අඩුපාඩු තිබෙන බව පිළිගත හැකි කරුණකි. මෙම පද්ධතිය වර්තමාන පද්ධති අවශ්‍යතා, ජාත්‍යන්තර සහ

ජාතික ප්‍රවණතා සහ ඉල්ලුම, සමාජ ඉල්ලුම, ආර්ථික සහ ශ්‍රම වෙළඳපොල ඉල්ලුම අනුව යාවත්කාලීන හා සංශෝධනය නොවේ. සාහිත්‍යයට අනුව, පද්ධතිය කළමනාකරණය කරනු ලබන්නේ ජාතික ප්‍රතිපත්ති, මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්ති, රෙගුලාසි, නීති රීති, ක්‍රියා පටිපාටි සහ අදාළ නීත්‍යානුකූලව බල ගැන්වූ/අනුමත බලධාරීන් විසින් නිකුත් කරන ලද මාර්ගෝපදේශ මත පදනම්වය. ඇත්ත වශයෙන්ම, සමහර අධ්‍යාපනඥයින් තර්ක කරන්නේ මෙම පද්ධතියට අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය සඳහා අනුමත ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් ඇති බවත්, පද්ධතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට එය ප්‍රමාණවත් බවත්ය.

එපමණක් නොව, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සැකසීමට පෙර, ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය කුමක්දැයි අප දැන සිටිය යුතු යැයි උපකල්පනය කළ නමුත් මේ මොහොතේ අපට ඒ පිළිබඳ අවබෝධයක් නොමැත. (අධ්‍යාපන විශේෂඥ (IDIs 2024 ජූනි 18) තවද, මෙහිදී පහත ප්‍රශ්න පිළිබඳ අවබෝධයක් අවශ්‍ය වේ.

අධ්‍යාපනය සඳහා වගකිව යුතු රාජ්‍ය නායකයා සහ/හෝ එම කණ්ඩායම විසින් ප්‍රසිද්ධියට පත් කරන අපේක්ෂිත ක්‍රියාවන් 'ප්‍රතිපත්ති' ලෙස සැලකිය යුතුද?; ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී අනුගමනය කරන ක්‍රියාවලිය කුමක්ද?; ඒ සඳහා කණ්ඩායමක් සිටියේද, නැතහොත් එය තනි පුද්ගලයෙකුගේ චින්තනය මත පදනම් වූවක්ද?; ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන කමිටුවේ (සම්බන්ධ වූයේ නම්) කණ්ඩායම් සංයුතිය කුමක්ද?; අවසාන ප්‍රතිපත්තිය අනුමත කරන ආයතනය කුමක්ද?

සංකල්පීය දෝෂ/උගත් පාඩම්: ඕනෑම රටක හෝ පද්ධතියක අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේදී ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන පියවරවලට අනුගතව අනුගමනය කිරීම මූලික වශයෙන් වැදගත් වේ. එවැනි පියවර සරල විය යුතු අතර ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, ප්‍රතිපත්ති උපදේශනය, ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය සහ ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සහ ඇගයීම වැනි පද්ධතිමය ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති හෝ ප්‍රතිපත්ති රාමු සැකසීමේදී ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් අනුගමනය කරන මෙම පියවර අධ්‍යයනය කිරීම අවශ්‍ය වේ.

ප්‍රතිපත්ති වක්‍රයේ අනුගමනය නොකළ අංග මගින් රට කුළ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිපත්ති රාමු සැකසීමේදී ඇතිවූ මූලික දෝෂ නිරූපණය කරන ආකාරය අවධාරණය කරනු ලබන තෝරාගත් උදාහරණ කිහිපයක් ඊළඟ කොටස්වල සාකච්ඡා කෙරේ.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම NEC හි කාර්යභාරය සහ NEC ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධ කාරණාවල සක්‍රියව නියැලී සිටීම යන්න අප තේරුම් ගත යුතු බව අධ්‍යාපනඥයකු ජූනි 18, 2024) යෝජනා කළේය. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සම්බන්ධයෙන්, මෙම අපැහැදිලි තත්වය රට සඳහා හොඳ ප්‍රතිපත්තියක් සැකසීමට සැලකිය යුතු ලෙස බලපා ඇත. සාමාන්‍යයෙන්, නව රජයක් බලයට පත් වූ විට (ඉතා සුළු අවස්ථා හැර) අධ්‍යාපනය සහ අදාළ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන කණ්ඩායම් ඇතුළු රජයේ ප්‍රතිපත්ති ද ඒ අනුව වෙනස් වේ.

1950 දශකයේ අධ්‍යාපනයේ ඇතිවූ වෙනස්කම්: 1950 ගණන්වල ඇති වූ ප්‍රධාන විප්ලවයන්ගෙන් එකක් වූයේ ඉගැන්වීමේ මාධ්‍යය ජාතික භාෂාවලට වෙනස් කිරීමයි. රටකුළ ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් අතර ජාතිකවාදය ප්‍රවර්ධනය කිරීමත් සමඟ මෙය දේශපාලන අභිප්‍රායන් හේතුවෙන් ක්‍රියාත්මක විය. අධ්‍යාපනයේ මෙම රැකිකල් වෙනස්වීම විශේෂයෙන් ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශය විශාල ලෙස වැඩි වූ බැවින් රට පුරා විවෘත අධ්‍යාපනය සඳහා මග පෑදීය. ජාතික භාෂා ප්‍රතිපත්තිය රටට ධනාත්මක මෙන්ම අයහපත්

බලපෑම් ඇති කළේය. 1950 ගණන්වල වෙනස්කම් අධ්‍යයනය කරන විට, අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක සංවර්ධනයේ ව්‍යාප්තියට දේශපාලන සහයෝගය ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑ බව සාක්ෂි මගින් පැහැදිලි වේ .

1960/1961 අධ්‍යාපන වෙනස්කම්: 1960 දශකය ජාතිකවාදය සහ සමාජවාදී මතවාදීන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ දීර්ඝ කාල පරිච්ඡේදයක් වූ අතර, සමාජ හා මානව සම්පත් සංවර්ධන අංශ ඇතුළුව සියලුම අංශවල ආධිපත්‍යය දැරුවේ රජයේ ඒකාධිකාරයයි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආධාර ලබන පාසල් සහ ගුරු විද්‍යාල රජයට පවරාගෙන පාසල් යන වයසේ දරුවන් සඳහා නව පාසල් පිහිටුවීම තහනම් කරමින් රෙගුලාසි පනවන ලදී. මෙම පියවර එවකට පැවැති රජයේ ප්‍රතිපත්ති හා දේශපාලන දැක්මට අනුකූල විය.

1966/1967 අධ්‍යාපනික වෙනස්කම්: 1960-දශකයේ මැද භාගයේදී දේශපාලන වෙනස්කම් සිදු වූ අතර පෙර පැවති රජයේ ප්‍රතිපත්ති වෙනස් විය. මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ පරිපාලන කටයුතු කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරන ලද අතර විමධ්‍යගත කීරීම ප්‍රවර්ධනය කරන ප්‍රවණතා ද දක්නට හැකිවිය. ඒ අනුව අධ්‍යාපන පරිපාලනය විමධ්‍යගත කිරීමේ ක්‍රමය (උදා: බණ්ඩාරවෙල ප්‍රකාශය) හඳුන්වා දුන් අතර දේශපාලන හා නිලධාරිවාදී මැදිහත්වීම් සැලකිය යුතු කරුණක් විය.

සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල, 1950 ගණන්වල සිට 1960 දශකය දක්වා, රටේ තෝරාගත් ප්‍රභූ කණ්ඩායම්වලට ප්‍රතිපත්තිමය කරුණු සහ පරිපාලන කටයුතුවල වගකීම දැඩි ලෙස පැවරී තිබූ නිසා, ප්‍රතිපත්තිමය කාරණා සහ දැනුම අධ්‍යාපන සංවර්ධනයට සාමාන්‍ය ජනතාවගේ මැදිහත්වීම දායක වූ බවට කිසිදු සාක්ෂියක් නොතිබුණි.

1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ: 1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා හරිත පත්‍රිකාවක්, ධවල පත්‍රිකාවක්, මහජන උපදේශන / පුළුල් උපදේශන සහ පුළුල් සාකච්ඡා/ප්‍රතිපත්ති සංවාදයකින් තොරව කඩිමුඩියේ සැලසුම් කරන සකස් කරලද බව සඳහන් කළයුතුය.

ඒ අනුව, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය දේශපාලන හා නිලධාරිවාදී මගපෙන්වීම් අනුව සිදුකරන ලද එකක් විය. මේ සම්බන්ධයෙන් පවත්නා සාහිත්‍යයට අනුව, 1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සාමාන්‍යයෙන් දේශපාලන හා නිලධර ආකෘතිය අනුගමනය කළ අතර සමාජ ප්‍රශ්න සඳහා (එනම්, සමාජ අසහනය, විරැකියා ගැටලු සහ නිෂ්පාදන මත පදනම් වූ දේශීය ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය) විසඳුම් සෙවීමට උත්සාහ කළේය.

මෙම ප්‍රතිසංස්කරණය මගින් රජයේ ආර්ථික හා අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා මානව ප්‍රාග්ධනය සහ ආර්ථික නවීකරණ ප්‍රවේශය තවදුරටත් අනුගමනය කරනු ලැබීය

1977/78 අධ්‍යාපන වෙනස්කම්: 1977 දී නව දේශපාලන පක්ෂයක් බලයට පත් විය. මෙම නව රජය සංවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියට සම්පූර්ණයෙන්ම විරුද්ධ වූ අතර විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්ති ප්‍රවර්ධනයට වැඩි නැඹුරුවක් දක්වන ලැබිණි. ඒ අනුව අර්ධ වෙළෙඳපොළ ලක්ෂණ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළට ඇතුළත් කර අධ්‍යාපනය සඳහා නව යෝජනා හඳුන්වා දීම මෙහිදී ආරම්භ කරන ලදී. ඔවුන්ගේ දේශපාලන හා ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිවලට සැසැදෙන ආකාරයෙන් අධ්‍යාපන වෙනස්කම් යෝජනා විය.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම් (උදා: ශිෂ්‍ය

ඇතුළත් කිරීම්, ගුරු මාරුවීම්, යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය සහ පත්වීම්) ක්‍රියාවට නැංවීම යන ක්ෂේත්‍ර සම්බන්ධයෙන් දේශපාලනඥයන්ගේ මැදිහත්වීමේ බලය ඔවුන් විසින් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි කළේය.

1981 ධවල පත්‍රිකාව: මේ සම්බන්ධයෙන් පවත්නා ලිපිලේඛන වාර්තාවලට අනුව, 1981 අධ්‍යාපන ධවල පත්‍රිකා යෝජනා දේශපාලන අභිප්‍රායන් (දේශපාලන හා නිලධාරීවරුන් ආකෘතිය අනුගමනය කරමින්) ඉටු කිරීම සඳහා තෝරාගත් නිලධාරී කණ්ඩායම විසින් සකස් කරන ලදී. විශේෂයෙන්ම මහජනතාවට සහ පාර්ශ්වකරුවන්ට සවන් දීමක් සිදුකර ඔවුන් විසින් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී නිසි පියවර අනුගමනය කළ බවට ඔප්පු කිරීමට කිසිදු සාක්ෂියක් නොමැත.

එපමණක් නොව, පාර්ශ්වකරුවන්, සගයන්, තාක්ෂණවේදීන් සහ අදාළ ගනුදෙනුකරුවන් සහ ප්‍රතිලාභීන් අතර ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව සන්නිවේදනයක් නොතිබුණි. මෙම දුර්වලතාවයන් නිසා ධවල පත්‍රිකා යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී බලාපොරොත්තු වූ පරිදි එකඟතාවයන් ඇතිකර ගැනීමට නොහැකි විය. මෙම යෝජනාවලින් අපේක්ෂාකරන ලද ප්‍රතිලාභ සහ වාසි අවබෝධ කරගැනීමට ප්‍රතිලාභීන් සමත්වූයේ නම්, ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඔවුන්ට පූර්ණ සහාය ලබාගැනීමට හැකිවන්නට ඉඩ තිබිණි.

1997 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ: 1997 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ වලදී ධනාත්මක උත්සාහයන් ගණනාවක් අනුගමනය කරන ලදී. තරුණ අසහනය පිළිබඳ අධ්‍යයනය යටතේ, තරුණයින් පිළිබඳ ජනාධිපති කොමිෂන් සභාව මුළු රටම ආවරණය වන පරිදි දැවැන්ත මහජන අදහස් විමසීම් සැසි පවත්වනු ලැබිණි (තරුණයන් පිළිබඳ ජනාධිපති කොමිසම, 1990).

එපමණක් නොව, ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසමේ 1 වන වාර්තාව සැකසීම තුළ, ඔවුන් මහජන අදහස් ලබා ගැනීම සඳහා වඩාත් පුළුල් උපදේශන ක්‍රියාවලීන් ද පවත්වන ලදී. එවැනි සාක්ෂි සහ සමාජ ඉල්ලීම් සැලකිල්ලට ගනිමින්, ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම NEC විසින් 1997 දී අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ සකස් කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියට පරිපාලකයින්, අධ්‍යාපනඥයින් සහ තෝරාගත් පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සම්මිශ්‍රණයක් ඇතුළත් විය.

ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසමේ යෝජනා මත පදනම්ව, ප්‍රතිසංස්කරණවල ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර ආවරණය වන පරිදි ජනාධිපතිවරයා විසින් විශේෂ කාර්ය සාධක බලකායක් පත් කරන ලද අතර, එමගින් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මෙවලම් සකස් කරන ලද අතර නියමු වැඩසටහනෙන් පාඩම් ඉගෙන ගැනීම සඳහා ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන දිවා ආහාරය වැනි අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ උපාය මාර්ග හඳුනා ගන්නා ලදී. (cf. වගන්තිය 4.2.9).

එපමණක් නොව, 1997 ප්‍රතිසංස්කරණවල සමහර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ද පාර්ශ්වකරුවන්ගේ (උදා: පාසල් පාදක කළමනාකරණය, සහ ගුරු කාර්ය සාධන ඇගයීම් ක්‍රමය) පුළුල් උපදේශනයකින් තුළින් සකස්කිරීමක් සිදුකර නොමැත. එවැනි මූලික ක්‍රියා පටිපාටි නොමැති වීම නිසා සමහර මූල පිරිමි පද්ධතිය තුළ අපේක්ෂිත මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක නොවීය. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වැඩසටහන් තීරසාරභාවය සඳහා පුළුල් සහභාගිත්වය සහ දායකත්වය පූර්ව අවශ්‍යතාවන් වන බව මෙමගින් ගම්‍ය වේ.

ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2020-2030) ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂම: NEC (2022) විසින් ප්‍රතිපත්ති රාමුව NEPF (2020-2030) වාර්තාව ප්‍රකාශ කළේ, එම ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සකස් කිරීමේදී, ඔවුන් රජයේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශනයේ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ රජයේ

ප්‍රතිපත්තිය සලකාබලා එම යෝජනා සඳහා නිසි සැලකිල්ලක් දැක්වූ බව සඳහන් වේ, ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකාය සහ අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය විසින් සකස් කරන ලද අනෙකුත් ප්‍රතිපත්ති ලේඛන සහ ජාත්‍යන්තර අරමුදල් සපයන ආයතනය සහ සංවර්ධන ආයතන (NEC, 2022ab) විසින් මෑතකදී ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අධ්‍යාපන අංශ වාර්තා ද මෙහිදී සමාලෝචනය කරන ලදී.

ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව NEPF (2020-2030) සැකසීම ආරම්භ කිරීමේදී විශේෂඥ කණ්ඩායම් නියෝජනය කරන මෙහෙයුම් කමිටුවක් ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව NEC විසින් පත් කර ඇත. අදාළ විශේෂඥ කණ්ඩායම් අදාළ සියලුම ලියකියවිලි පරීක්ෂා කර පුද්ගලිකව සහ Zoom හරහා සාකච්ඡා මාලාවක් පවත්වා ඇත. තවද, ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව විසින් පුවත්පත් හරහා මහජන අදහස් කැඳවා ඔවුන්ගේ අදහස් ලබා ගැනීම සඳහා පුද්ගලයින් සහ සංවිධාන ගණනාවක් සම්බන්ධ කර ගන්නා ලදී.

කෙසේවෙතත් මෙම සමාලෝචනයේදී අනාවරණයවූයේ සිවිල් සමාජ දායකත්වයන් නොමැති බවයි. එසේම අනෙකුත් පාර්ශවකරුවන්ගේ අධ්‍යාපනඥයින්ගේ විද්වතුන්ගේ සහ අධ්‍යාපන ආර්ථික විද්‍යාඥයින්ගේ දායකත්වය මෙම ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සැලසුම සකස්කිරීමේදී ප්‍රමාණවත් ලෙස ලබාගත් බවට කිසිදු සාක්ෂියක් නොමැත. මෙම තත්වය ඇතිවූයේ මෙම සමයේ බලාපෙරොත්තු නොවූ වාතාවරණයක් ඇතිවූ නිසා බව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයා පවසන ලදී (උදා කොවිඩ් 19 වසංගතය) (IDIs, May 21, 2024)

ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව NEPF (2023-2033) තෝරාගත් ප්‍රභූ කණ්ඩායමක් විසින් සකස් කර ඇත. මෙම වැදගත් අත්‍යවශ්‍ය ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සකස් කිරීමද දේශපාලන සහ ප්‍රභූ කණ්ඩායම් ආකෘතිය ද අනුගමනය කර ඇත. විද්වතුන්, අධ්‍යාපනය පිළිබඳ නිදහස් විශේෂඥයින්, අධ්‍යාපන ආර්ථික විද්‍යාඥයින්, සිවිල් සමාජ සාමාජිකයින් සහ සමාජ මාධ්‍ය කණ්ඩායම් තර්ක කරන්නේ ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023-2033) සකස් කිරීමේදී අදාළ පාර්ශ්වකරුවන්ගෙන් සම්පූර්ණයෙන් උපදේශන ලබා නොගත් බවයි.

ප්‍රතිපත්ති නියෝජිතයන්ගෙන් ලෙස නිල වශයෙන් බලය පවරා ඇති ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම පවා මේ සම්බන්ධයෙන් නිහඬව කටයුතු කරනු ලැබීය. තවද, ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023-2033) අධ්‍යාපනයේ මූලික මූලධර්ම නොසලකා හැර ඇති බව (උදා: සමානාත්මතා ගැටලු) සහ රටේ අධ්‍යාපනික දුරදර්ශී ඉලක්ක පැහැදිලි නොකළ බව විද්වතුන් අවධාරණය කළහ. තවද, NEPF (2023-2033) පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය වැනි සමහර සන්දර්භ-විශේෂිත අධ්‍යාපන කරුණු සාකච්ඡා කර නැත. ඇත්ත වශයෙන්ම, විද්වතුන් කිහිප දෙනෙකු අවසාන වශයෙන් තර්ක කළ පරිදි, මෙම රාමුව මහා ව්‍යාපාරික කණ්ඩායම්වලට වාසිදායක වන අතර අධ්‍යාපනය ක්‍රමයෙන් ඔවුන්ට විවෘත වනු ඇත, එවැනි තත්වයක් රටේ රාජ්‍ය අධ්‍යාපනයට අභියෝග කරනු ඇත.

සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන්, ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023-2033) පහත සඳහන් පරිදි නියාමන හෝ පරිපාලන ආයතන තුනක් පිහිටුවීමට යෝජනා කරනු ලබයි .

- අධ්‍යාපනය සඳහා වූ ජාතික උපදේශක කමිටුවක්: අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් පත් කර ගැසට් පත්‍රයක් මගින් ප්‍රකාශයට පත් කරනු ලබයි. මෙය මුල් ළමාවිය, ප්‍රාථමික, ද්විතීයික සහ තෘතීයික අධ්‍යාපනයේ විශේෂඥතාව සහ පළපුරුද්ද ඇති කීර්තිමත් අධ්‍යාපනඥයින්ගෙන් සමන්විත වූවකි. වත්මන් NEC වෙනුවට මෙම උපදේශක කමිටුව ආදේශ කරනු ඇත.

- අධ්‍යාපනය හා තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණය (ICT) ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා විශේෂඥ කමිටුවක්: අධ්‍යාපනයේ සහ පරිපාලනයේ සියලුම උප අංශ හරහා තාක්ෂණික ඒකාබද්ධතා උපායමාර්ගය සංවර්ධනය කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා කර්මාන්ත අංශයේ විශේෂඥයින්ගෙන් මෙය සමන්විත වේ.
- පළාත් අධ්‍යාපන අධිකාරී අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයක්: අමාත්‍ය මණ්ඩලය විසින් පත් කරනු ලබන පළාත් නියෝජිතයන්ගෙන්/ගෙන් සමන්විතවන අතර , මෙම මණ්ඩලය අධ්‍යාපන අමාත්‍යවරයාට පළාත් මට්ටමින් අධ්‍යාපන වැඩසටහන් සහ ව්‍යාපෘති සැලසුම් කිරීමට, ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහ ඇගයීමට උපදෙස් දිය යුතුය.

මීට අමතරව, පළාත් අධ්‍යාපන මණ්ඩල, අධ්‍යාපන සංවර්ධන මණ්ඩල සහ තත්ත්ව සහතික කිරීමේ සහ ප්‍රතිතන යාන්ත්‍රණයන් පිහිටුවීම සඳහා යෝජනා කර ඇත.

මේ අතර, ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වැඩසැලැස්ම (2023-2033) ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුවේ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ආංශික අධීක්ෂණ කාරක සභාව වෙත ඉදිරිපත් කරන ලද අතර, NEPF හි අන්තර්ගතය සාකච්ඡා කිරීමට තාක්ෂණික විශේෂඥයන් සමඟ සැසිවාර කිහිපයක් පැවැත්විණි. සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන්, අනුමැතිය ලබාගැනීම සඳහා පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමට මෙම නිර්දේශ 41 අතරින් ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශ 31 කට කමිටුව එකඟ විය. (අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ආංශික අධීක්ෂණ කාරක සභාව, ශ්‍රී ලංකා පාර්ලිමේන්තුව, 2024). අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා සම්බන්ධ කරුණු 2024 ජූනි 5 වැනි දින පාර්ලිමේන්තුවේ දී ද යම් ප්‍රමාණයකට විවාදයට ගැනිණි.

මේ අතර, ප්‍රතිපත්තිමය සාකච්ඡා සිදුවෙමින් පවතින අතර, රජය විසින් යම් වැඩසටහන් සහ මූලපිරීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පියවර ගෙන ඇත (උදාහරණයක් ලෙස, රජය විසින් ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය අධ්‍යාපනය ක්‍රියාත්මක කිරීම, ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය විෂයයන් සඳහා ගුරුවරුන් බඳවා ගැනීම, ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය, කෘතීම බුද්ධිය (AI) හඳුන්වාදීම, ගුරු සභාවක් පිහිටුවීම සහ අධ්‍යාපන පරිපාලන ව්‍යුහයන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම) පාර්ලිමේන්තුවේ නිසි අනුමැතියකින් තොරව මෙන්ම සම්පූර්ණ රාමුව සඳහා නෛතික අනුමැතියකින් තොරව මෙම කටයුතු සිදුවේ (2024 ජූනි වන විට).

වත්මන් පරිච්ඡේද සලකා බැලීමේදී "අධ්‍යාපනඥයින්" විද්වතුන්" සිවිල් සමාජ සාමාජිකයින්" සහ විශ්ව විද්‍යාල සිසුන් අවධාරණය කළේ ඉහත යෝජිත නව නියාමන හෝ පරිපාලන ආයතනවලට බොහෝ විට දේශපාලන පක්ෂවලට සම්බන්ධ සාමාජිකයින් පත් කරනු ඇති බවයි. 'අවසාන වශයෙන්' මෙම කමිටු දේශපාලන නියෝග අනුව කටයුතු කළ හැකිය'

පුරවැසි වරමකින් තොරව අධ්‍යාපනය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට රජයට ඇති අයිතිය කුමක්ද? CSO සිවිල් සමාජ සාමාජිකයින් සහ මාධ්‍යවේදීන් ප්‍රශ්න කළහ, අධ්‍යාපනය අතිශයින් මහජනතාව හා අන්තර් සම්බන්ධිත විෂයකි. එබැවින්, අධ්‍යාපනික වෙනස්කම් සිදු කිරීම සඳහා පුරවැසියන්ගේ සම්මුතිය සහ එකඟතාවය මූලික වේ (FGD" මැයි 11" 2024).

එම දෘෂ්ටිකෝණ අනුව, රට තුළ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ සැකසීම සඳහා මහජන මතය සහ දායකත්වය ඉතා වැදගත් වේ, නමුත් ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023-2033) සැකසීමේදී ක්‍රියා පටිපාටි ක්‍රමානුකූලව අනුගමනය කිරීම මග හැරී ඇත. ඊට වෙනස්ව, සන්දර්භය-විශේෂිත සහ ජාත්‍යන්තර ප්‍රවනතාවලට අනුකූලව අධ්‍යාපනය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට රජයට නිර්දේශ කර ඇති බව අනෙක් පාර්ශ්ව ක්‍රියාකාරීන් තර්ක කළහ.

පෙර පාසල් ප්‍රතිපත්තිය: මෙම විශ්ලේෂණයෙන් හෙළි වන්නේ ප්‍රතිපත්තිවල නොගැලපීම අධ්‍යාපනයේ දැකිය හැකි තවත් තීරණාත්මක අංශයක් බවයි. පෙර පාසල් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය මේ සඳහා එක උදාහරණයක් වේ. 2019 වසරේ සිට, පෙර පාසල් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය සකස්කර අවසන් කිරීමට අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සමත් වී නොමැති අතර, එය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සැලකිය යුතු රික්තයක් ඇති කර ඇති බව පැහැදිලිය. දුරස්ථ අධ්‍යාපන විවෘත විශ්ව විද්‍යාල සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳ රාජ්‍ය අමාත්‍යාංශය (2020-2022) විසින් 2021 දී මුල පිරීම් කිහිපයක් ඇතුළුව ප්‍රතිපත්තිය සඳහා සැලසුම් කෙටුම්පත් කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, මෙම සැලසුම් තවමත් ක්‍රියාත්මක කර නොමැත. තත්වයේ මෙම සංකීර්ණත්වය පෙන්නුම් කරන්නේ පෙර පාසල් අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ඒකාබද්ධ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් නොමැතිකමයි. මෙහිදී සැලකිය යුතු කරුණක් වන්නේ , පෙර පාසල් හා සම්බන්ධ පාරිභාෂිතය සහ ප්‍රමිතීන් රටපුරා පුළුල් ලෙස වෙනස් වන අතර, එමගින් උපදෙස් මාධ්‍යවල සහ අධ්‍යාපනික ගුණාත්මක භාවයේ විෂමතා ඇති කරයි.

ඉක්මන්-නිවැරදි කිරීමට ගනු ලබන ප්‍රවේශය: සමස්තයක් වශයෙන්, ඓතිහාසික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ රාමු/යෝජනා අධ්‍යයනය කරන විට, බොහෝ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වැඩසැලසුම් /යෝජනා බොහෝ දුරට විද්‍යාත්මක තාර්කික ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරනවාට වඩා ඉක්මනින් නිවැරදිකරගැනීමේ ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කර ඇත. සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා එවැනි ආකාරයට පවතින බව එයින් අදහස් නොවේ, නමුත් බොහෝ ඒවා මෙයට සමාන ආකාරයෙන් පවතී. නිදසුනක් වශයෙන්, සමහර යෝජනා රජයේ න්‍යාය පත්‍රය මත පදනම්ව සභාගත කර ඇති අතර, සමහරක් හදිසි ආකාරයකින් සහ එය අත්‍යවශ්‍ය ඒවා ලෙස කිරීමට ඉක්මන් වේ [එනම්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1972); ධවල පත්‍රිකාව (1981); ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය නැවත නගා සිටුවීම :2020| NEPF (2023-2033).

ප්‍රතිපත්ති සහ පද්ධතියේ සැබෑ අවශ්‍යතා අතර පවත්නා පරතරය:ආකර්ශනීය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා අදාළ බොහෝ ගණනක් ලේඛනවල ඉදිරිපත් කර ඇතත්, සමහර ඒවා සන්දර්භයට අදාළ -විශේෂිත පද්ධති අවශ්‍යතා සමඟ නොගැලපේ. තවද, සමහර ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය ශක්‍යතාවය පද්ධතියට නොමැති අතර ඒවා පිළිගැනීමට පද්ධතිය සූදානම් නැත. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේදී ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදු කිරීම පූර්ව අවශ්‍යතාවයකි. ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා එකගතාවය ලබාගැනීමෙන් පසු, කාල රාමුවක්, ඇස්තමේන්තුගත පිරිවැය, අපේක්ෂිත ඉලක්ක, ප්‍රතිදානයන්, ප්‍රතිඵල සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම් ඇතුළත් උපාය මාර්ග සකස් කළ යුතුය. NEPF (2023-2033) හි සමහර මූලපිරීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පද්ධතිය කොතරම් දුරට සූදානම්ද යන්න අභියෝගාත්මක ය (එනම්, තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණය ICT ප්‍රවර්ධනය, ඩිජිටල් පාදක අධ්‍යාපනය, කෘතිම බුද්ධිය AI, සහ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය අධ්‍යාපනය).

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සැකසීමට පෙර අපගේ රට පිළිබඳව දිගුකාලීන සාර්ව දැක්මක් තිබීම මූලික වශයෙන් අවශ්‍ය වන බව ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂකයින් (IDIs, මැයි 21, 2024) තරයේ අවධාරණය කළහ . එවැනි දැක්මක් මත පදනම්ව, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් (හෝ අධ්‍යාපන අංශයේ වින්තකයින්) හරිත පත්‍රිකාවක් සකස් කළ යුතුය. ඉන්පසුව, මහජනයාගේ පුළුල් සහභාගීත්වය සහතික කිරීම සඳහා මහජන අදහස් සහ විමසීම හා ඔවුන්ගේ මතයට සවන්දීම සඳහා සැසි පැවැත්වීම සහ පූර්ව අවශ්‍යතාවක් වේ.

ඉන්පසුව, එවැනි එකතු කිරීම් මේ වෙනුවෙන් පත්කරනු ලබන විශේෂ කාර්ය සාධක බලකාය හෝ විෂයය ප්‍රවීණයින් විසින් විශ්ලේෂණය කළ යුතුය. මිලඟ පියවර වන්නේ කෙටුම්පතක් සකස්කර මහජන එකඟතාව ලබා ගැනීමයි. ධවල පත්‍රිකාවේ සොයාගැනීම්

සහ නිර්දේශ මත පදනම්ව, කාර්ය සාධක බලකායට හෝ විද්වත් කණ්ඩායමට අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා පුළුල් රාමුවක් සකස් කළ හැකිය. එවැනි විධිමත් ක්‍රියා පටිපාටි අවසන් වූ පසු, ඔවුන්ට අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා/ප්‍රතිපත්ති කෙටුම්පත් කිරීමට හැකි වන අතර අදාළ බලධාරීන්ගෙන් නීතිමය අනුමැතිය ලබා ගැනීමට අවශ්‍ය වේ.

මෙම ක්‍රියාවලිය කාලය ගතවන ක්‍රියාදාමයක් විය හැකි වුවද, දිගුකාලීන කාර්යක්ෂමතාව සහ බලපෑම සහතික කිරීම සඳහා එය ඉතා වැදගත් වේ. සමාජයේ විවිධ අංශවල ප්‍රතිපත්ති සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ශක්තිමත් කැපවීමක් සහ පුළුල් සහභාගීත්වයක් (දේශපාලන අධිකාරීන්, නිලධාරීන්, පාර්ශ්වකරුවන්, ප්‍රජාව), සම්පත්, අරමුණ සහ ක්‍රියා පටිපාටිවල විනිවිදභාවය සහ යෝජනාවල භාරකාරත්වය අවශ්‍ය වේ.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් වල ආරම්භය සහ සම්පාදනය පිළිබඳ පසුබිම් සාරාංශයක් 5.1 වගුවේ දක්වා ඇත.

ප්‍රතිපත්ති, රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලධර්ම	ප්‍රවේශය	අංශ විශ්ලේෂණය / හඳුනාගත් කරුණු	ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය	ප්‍රතිපත්ති උපදේශනය	ප්‍රතිපත්ති සානතිවේදනය	සිවිල් සමාජ මැදිහත්වීම	තාර්කික භාවය පසුබිම් තේරුම
1945 - නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය	දේශපාලනික නිලබලවාදී සහ වෘත්තීයමය මාදිලිය	✓	✓	✓	✓	සාක්ෂි නොමැත	සමාජ බලපෑම රටේ අවශ්‍යතාවය
1950 - අධ්‍යාපන වෙනස්කම් සිදුකිරීම	දේශපාලන නිලබලවාදී මාදිලිය	සාක්ෂි නොමැත	නැත	නැත	නැත	සාක්ෂි නොමැත	රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය දේශපාලන අභිලාෂය
1960/61 - අධ්‍යාපන වෙනස්කම්	දේශපාලනික නිලබලවාදී සහ වෘත්තීයමය මාදිලිය	✓	නැත	නැත	නැත	සාක්ෂි නොමැත	රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය දේශපාලන අභිලාෂය
1966 - අධ්‍යාපන වෙනස්කම්	දේශපාලනික නිලබලවාදී සහ වෘත්තීයමය මාදිලිය	✓	නැත	නැත	නැත	සාක්ෂි නොමැත	රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය දේශපාලන අභිලාෂය
1972 - අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ	දේශපාලන නිලබලවාදී මාදිලිය	✓	නැත	නැත	නැත	නැත	රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය දේශපාලන අභිලාෂය සමාජ බලපෑම
1977/78 - අධ්‍යාපන වෙනස්කම්	දේශපාලන නිලබලවාදී මාදිලිය	නැත	නැත	නැත	නැත	නැත	රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය දේශපාලන අභිලාෂය
1981 - අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා (ධවල පත්‍රිකාව)	දේශපාලනික නිලබලවාදී සහ වෘත්තීයමය මාදිලිය	✓	✓	නැත	නැත	නැත	රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය දේශපාලන අභිලාෂය
1987 - 13'ය ආණ්ඩු ක්‍රම ව්‍යවස්ථා ප්‍රතිසංස්කරණ	දේශපාලන නිලබලවාදී මාදිලිය	නැත	නැත	නැත	නැත	නැත	රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය දේශපාලන අභිලාෂය

ප්‍රතිපත්ති, රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලධර්ම	ප්‍රවේශය	අංශ විශ්ලේෂණය / හදුනාගත් කරුණු	විශ්ලේෂණය	ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය	ප්‍රතිපත්ති උපදේශනය	ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය	සිවිල් සමාජ මැදිහත්වීම්	තාර්කික හා වාග් මාධ්‍යය පසුබිම් හේතු
1997 - අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මූලධර්ම	අධ්‍යාපන ශාස්ත්‍රාලීය වෘත්තීයමය ප්‍රවීණතියේ සහ නිරතවීමේ මිශ්‍ර ප්‍රවේශයක්	✓	✓	මධ්‍යස්ථ මට්ටමකට	✓	✓	✓	රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය දේශපාලන අභිලාෂය සමාජ බලපෑම
2003 - (NEC) මානව සංවර්ධනය සඳහා අධ්‍යාපනය සකස් කිරීම සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා ජාතික ප්‍රතිපත්ති වැඩසැලැස්මක් සඳහා යෝජනා	අධ්‍යාපන ශාස්ත්‍රාලීය සහ වෘත්තීයමය ප්‍රවීණතියේ ප්‍රවේශයක්	✓	✓	මධ්‍යස්ථ මට්ටමකට	✓	✓	සාකච්ඡා නොමැත	ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂමේ මූලපත්‍රය අනුව
2009 - සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ සන්ධර්භය ගැටලු සහ යෝජනා (විශේෂ කමිටුව)	අධ්‍යාපන ශාස්ත්‍රාලීය සහ වෘත්තීයමය ප්‍රවීණතියේ ප්‍රවේශයක්	✓	✓	මධ්‍යස්ථ මට්ටමකට	✓	✓	✓	ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂමේ මූලපත්‍රය අනුව
2012 - ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් (අධ්‍යාපනය සඳහා වූ වගකීම පාර්ලිමේන්තු කොමිෂම)	අධ්‍යාපන ශාස්ත්‍රාලීය සහ නිරතවීමේ ප්‍රවේශයක්	✓	✓	මධ්‍යස්ථ මට්ටමකට	✓	✓	✓	රජයේ නියෝග බලගැන්වීම
2016 (NEC) අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය නැවැත්වීම ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා යෝජනා	අධ්‍යාපන ශාස්ත්‍රාලීය ප්‍රවේශයක්	✓	✓	මධ්‍යස්ථ මට්ටමකට	✓	✓	✓	ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂමේ මූලපත්‍රය අනුව
2019 - ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සහ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන කෙටුම්පත (පනත) සකස්කිරීමේදී සලකාබැලීමට වැඩසැලැස්ම අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය	වෘත්තීයමය ප්‍රවීණතියේ ප්‍රවේශයක්	✓	✓	මධ්‍යස්ථ මට්ටමකට	✓	✓	✓	රජයේ නියෝග බලගැන්වීම

ප්‍රතිපත්ති, රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලධර්ම	ප්‍රවේශය	දිගු ලේඛණය / හඳුනාගත් කාරුණි	ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය	ප්‍රතිපත්ති උපදේශනය	ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය	සිවිල් සමාජ මැදිහත්වීම්	තාර්කික භාවය පසුබිම හේතු
2020 - ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය නැවත ප්‍රතිබිම්බගත කිරීම සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ක්‍රමය 21 වැනි සියවසට ගැලපෙන පරිදි ගතික සහ සජීවී තත්වයක පරිණාමනය කිරීම (ජනාධිපති කාර්යසාධන බලකාය)	දේශපාලන සහ ප්‍රභූ කැණ්ඩායම් මාරුලිය	✓ යම්තාක් දුරක	✓ මධ්‍යස්ථ මට්ටමකට	✓ යම්තාක් දුරක	නැත	නැත	රජයේ නියෝග බලගැන්වීම
2019-2022 - සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා යෝජනා	දේශපාලන සහ ප්‍රවේශය මාරුලිය	✓ යම්තාක් දුරක	✓ මධ්‍යස්ථ මට්ටමකට	✓ යම්තාක් දුරක	නැත	නැත	රජයේ නියෝග බලගැන්වීම
2022 - NEPF ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2020-2030) (NEC)	අධ්‍යයන සහ ප්‍රවේශයන්ගේ ප්‍රවේශයක්	✓	✓ මධ්‍යස්ථ මට්ටමකට	✓ යම්තාක් දුරක	සාධාරණ	යම්තාක් දුරකට මහජන අදහස් ලබාගෙන ඇත	ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂියෙහි මූලපත්‍රය අනුව
2022 - සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සංශෝධනය සඳහා යෝජනා (2022-2032) (MoE)	දේශපාලන සහ ප්‍රභූ කැණ්ඩායම් මාරුලිය	✓ යම්තාක් දුරක	නැත	නැත	නැත	නැත	රජයේ නියෝග බලගැන්වීම
2023 - ශ්‍රී ලංකාවේ උසස් අධ්‍යාපන අවස්ථාවන් ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා නිර්දේශ කිරීම සඳහා පන්කළ පාර්ලිමේන්තු තේරීම් කාර්ය සහ වාර්තාව (පාර්ලිමේන්තු කේර්මී කාර්ය සහාව)	දේශපාලන නිලබලවැදී මාරුලිය	✓ යම්තාක් දුරකට	නැත	නිලබලවැදී සහ පාර්ලිමේන්තුවක් සමඟ උපදේශන	නැත	නැත	රජයේ නියෝග සහ දේශපාලන අභිලාශ
2023 - හැඳුනු :2023-2033* (කැබිනට් උප කමිටුව) ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව	දේශපාලන සහ ප්‍රභූ කැණ්ඩායම් මාරුලිය	✓ යම්තාක් දුරකට	නැත	නිලබලවැදී සහ පාර්ලිමේන්තුවක් සමඟ උපදේශන	නැත	නැත	රජයේ නියෝග සහ දේශපාලන අභිලාශ

අන්තර්කරණය කිරීමේ ප්‍රතිපත්ති: වර්තමානයේ, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී, ප්‍රතිපත්තිවලට සියලුම අංග අන්තර්කරණය කිරීම සහතික කිරීම ප්‍රවර්ධනය කරනු ලැබේ. සියලුදෙනා අන්තර්කරණය කිරීම විශ්වීය මානව අයිතිවාසිකමක් ලෙස සැලකේ. ජාතිය, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය, ආබාධිතභාවය, වෛද්‍ය හෝ වෙනත් අවශ්‍යතා නොසලකා සියලුම පුද්ගලයින් අන්තර්කරණය කරණය කිරීම අරමුණු කරයි. එය වෙනස් කොට සැලකීම සහ නොඉවසීම, ඉවත් කිරීම (බාධක ඉවත් කිරීම) සමාන ප්‍රවේශයක් සහ අවස්ථා ලබා දීම යන්න අදහස් කරනු ලබයි.

එවැනි තත්වයන් තිබියදීත්, ශ්‍රී ලංකාවේ අතීත සහ වර්තමාන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති රාමු කිහිපයක් අන්තර්කරණය වූ අධ්‍යාපනය ශක්තිමත් කිරීම සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා යෝජනා රාශියක් යෝජනා කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, මෙම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති තුළ අන්තර්කරණය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා වැඩි අවධානයක් අවශ්‍ය වේ. මෙම විශ්ලේෂණයේදී අන්තර්කරණය සහ සියලුදෙනා අන්තර්කරණය ‘inclusion’ and ‘inclusive’ පිළිබඳ අපැහැදිලි නිර්වචන පවතින බව සොයා ගන්නා ලදී. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඇතුළත් අධ්‍යාපනය විශේෂ අධ්‍යාපනයක් ඇති සිසුන්ගේ සහ විවිධ හැකියාවන් ඇති සිසුන් සම්බන්ධ කාරණයක් ලෙස සැලකේ.

අධ්‍යාපන පරිනාමන ප්‍රතිපත්ති: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ දක්නට ලැබෙන තවත් නව ප්‍රවණතාවක් වන්නේ පරිනාමන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රවර්ධනය කිරීමයි. අධ්‍යාපනික පරිනාමනය යන්නෙන් අදහස් කරන්නේ පවතින අධ්‍යාපන ආකෘතියේ පද්ධතිමය වෙනස්කම් ය. සම්ප්‍රදායික පද්ධති ක්‍රියාවලියේ හරය එහි සංවිධානය සහ ව්‍යුහය එලෙසම පවත්වාගෙන යමින් සමහර සංරචකයන්හි ප්‍රතිසංස්කරණ හෝ ප්‍රතිසංස්කරණ ආරක්ෂා කරන න්‍යායන්ගෙන් මෙය වෙනස් වේ . ශ්‍රී ලංකාව තුළ, බොහෝ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති රාමුවලට අදාළ සහ ප්‍රායෝගික ආකාරයෙන් පද්ධතියේ පරිනාමනය සිදුකිරීම කෙරෙහි අඩු අවධානයක් යොමු කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, එවැනි අවස්ථාවන්හි ප්‍රතිඵල අඩුමටමන පවතී.

5.3 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, යෝජනා/රාමුවල අන්තර්ගතය විශ්ලේෂණය

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමය අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ ඇතුළු පූර්ව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ රාමු වල අන්තර්ගතය සමාලෝචනය කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ තෝරාගත් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණවල අන්තර්ගතය 5.2 වගුවේ දක්වා ඇත.

වගුව 5.2. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලධර්මවල ප්‍රධාන අන්තර්ගතයන්

	1945	1950	1960/61	1966	1972	1977/78	1981	1987	1997 (NEC+PTF)	2003 (NEC)	2009 (NEC)	2012 (NEC)	2016 (NEC)	2019 (MoE)	2020 (PTF)	2019-2022 (SMER)	2020-2030 (NEC)	2022-2030 (MoE)	2023-2033 NEPF
නිදහස් අධ්‍යාපනය	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
අධ්‍යාපන පාලන කමිටු / ප්‍රාදේශීය සහ මධ්‍යම / මහා විද්‍යාල සහ පොදු විද්‍යාල	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
ප්‍රාදේශීය සහ සාහසනිකත්වය			Rev.																
ග්‍රාමීය අධ්‍යාපනය	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
මධ්‍ය මහා විද්‍යාල	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
පර්යේෂණ පාලන	-	-	-	-	-	-	Intro.	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	Rev.	-	Rev.	Rev.
පාසල මට්ටමේ අනුකූලතාව	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
			Rev.	Rev.	Rev.	Rev.													
පාසල් පවරාගැනීම	-	-	Intro	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
■ අමාත්‍යාංශ මට්ටමේ දැක්වූ (අලුත්) සැලසුම්	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
■ අධ්‍යාපන අධ්‍යාපන වර්ධනයන් සම්පූර්ණ සම්පාදනය වීමට ප්‍රමාදයක් නොවන																			
■ සම්පත් සැලසීම	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
■ අධ්‍යාපන කළමනාකරණය ව්‍යාප්තිය	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
ගුණාත්මකභාවය ව්‍යාප්තිය	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
අධ්‍යාපන කළමනාකරණය	-	-	Intro.	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS
වැඩිහිටි අධ්‍යාපනය/NFE/SE	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
සාධාරණ ලෙස සම්පත් ලබාදීම	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
											Pro.								

සටහන: Intro. = ප්‍රවේශය; Cont. = පසුගිය ප්‍රතිපත්ති අවසන් වන පවරාගෙන පාලන; Rev. = සංශෝධනය හා නවීකරණය; Pro. = අධ්‍යයනය කිරීම; NS = විමර්ශනයක් සටහන් කර නොමැත; Not specified.

සමාජානුකූලත්වය

Year	2023-2033	(MoE)	2022-2030	(NEC)	2020-2030	(NEC)	2019-2022	(SMER)	2020	(PTF)	2019	(MoE)	2016	(NEC)	2012	(NEC)	2009	(NEC)	2003	(NEC)	1997	(NEC+PTF)	1987	1981	1977/78	1972	1966	1960/61	1950	1945							
ආරම්භක ක්ෂේත්‍රය අඩවිය	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.						
විෂයමාලාව (ප්‍රාථමික සහ ද්විතියික)	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.						
මධ්‍යම මට්ටමේ අධ්‍යාපනය ලබාදීම	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.					
<ul style="list-style-type: none"> විෂයමාලාව සමර්ධනය ප්‍රාථමික කණිෂ්ඨ ද්විතියික සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික නව විෂයයන් වැඩ ලෝකය ආගමික අධ්‍යාපනය ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය ක්‍රීඩක ඉලෙක්‍රොනික කාර්මික මුද්‍රාව 	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.				
පහති කාම ප්‍රවෘත්තිම ක්‍රමවේදයන්	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.			
<ul style="list-style-type: none"> ව්‍යාපෘති වැඩ පැවරුම් ක්‍රම ඉහළ මට්ටමේ අධ්‍යාපනය හා සහතිකකරණය ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය 	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.			
ලෙටර් පාසල්	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.		
තනතුරු කිරීම සහ ඇගයීම :	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.		
ප්‍රාථමික කණිෂ්ඨ ද්විතියික සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික මට්ටමේ ඇගයීම	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	
අභ්‍යන්තර ඇගයීම්	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	
පාසල් පාදක ඇගයීම	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
ව්‍යාපෘති / පැවරුම්	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
විදුලිදායක අධ්‍යාපනය සඳහා සුදුසුකම් ලැබීමේ විෂයය	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.

සටහන: Intro. = නවදැක්වීම Cont. = පසුගිය ප්‍රතිපත්ති අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම. Rev. = සංශෝධනය හා නවීකරණය Pro. = වෙනස්කිරීම NS = විශේෂයෙන් සටහන් කර නොමැත Not specified.

ප්‍රතිපත්ති කාලය	1945	1950	1960/61	1966	1972	1977/78	1981	1987	1997	2003	2009	2012	2016	2019	2020	2020-2030	2022-2030	2023-2033	
ඉදිරිපත් හෝ අධ්‍යයනයට																			
ඉදිරි පිළිබිඹු	Intro.	Cont.	Cont.	Cont. Rev.	Cont.	Cont.	Cont. Rev.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
ඉදිරි අවධානය	-								Rev.										
ඉදිරි සාධාරණය	Intro.	Cont.	Cont.	Cont. Rev.	Cont.	Cont.	Cont. Rev.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
ඉදිරිපත් කෙරුණු සහ රැකියාලෝකී	Intro.					Cont.	Cont.												
විපක්ෂයේ අධීක්ෂණය සහ පරීක්ෂාව	Intro					Rev.	Rev.												
ලේඛන/කතාවය සහතික කිරීම	-					Rev.	Rev.	Rev.	Intro.	Cont.	Pro.	Cont.							
පිටුවේ අධ්‍යයනය /ආමේක අධ්‍යයනය	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Rev.	Rev.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	NS
පුද්ගලික වාසල්	Rev.	Cont.	Rev.	Rev.	Rev.	Rev.	Rev.	Cont.	Rev.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.						
කාක්ෂික සහ වාණිජ අධ්‍යයනය	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Rev.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
වාසල් සොයාගැනීම/ශාඛික අධ්‍යයනය	Intro.				Rev.		Rev.		Rev.	Pro.									
CCAs/ECAs	Intro.				Rev.		Rev.		Rev.										

සටහන: Intro. = ආදායම් ප්‍රතිපත්ති අඩු කිරීමට පහසුකම් සැලසීමට අවකාශය සැලසීම. Rev. = සංශෝධනය හා නවීකරණය Pro. = ව්‍යාපාරිකව පවත්වා ගැනීම NS = විදේශීයයන් සටහන් කර නොමැත Not specified.

මෙහි ඇති සියලුම අංක

ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍රය	1945	1950	1960/61	1966	1972	1977/78	1981	1987	1997 (NEC+PTF)	2003 (NEC)	2009 (NEC)	2012 (NEC)	2016 (NEC)	2019 (MoE)	2020 (PTF)	2019-2022 (SMER)	2020-2030 (NEC)	2022-2030 (MoE)	2023-2033 NEFP		
	අධ්‍යාපන ආඥාපද්‍රව්‍යයේ අන්තර්ගත	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.
■ පාසල් අධ්‍යාපනය වලිය / ව්‍යාපාරයන්	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	
■ පාසලට ඇතුළත්වීම	Intro.	Cont.	Rev.		Rev.	Rev.			Rev.							Rev.			Rev.		
අධ්‍යාපන පරිපාලනය සහ කළමනාකරණය	Intro.	Cont.	Cont.	Rev.	Rev.		Rev.	Rev.	Rev.												
අධ්‍යාපන සේවා	Intro.	Cont.	Cont.						Rev.												
පාසල් පරිපාලනය සහ කළමනාකරණය	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.					Rev.												
විද්‍යාලපති සේවය	Intro.	Cont.																			
පාසල් පාදක කළමනාකරණය									Intro.												
පාසල් පාදක කළමනාකරණය																					
■ නව පාසල් ව්‍යුහය	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.																	
■ ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම්	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.																	
මධ්‍ය මහාදිසාල	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	
පර්ෂද පාසල්	-	-	-	-	-	-	Intro.	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	
ජෛව පාසල්	-	-	-	-	-	-	Intro.	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	NS	
ජාතික පාසල්	-	-	-	-	-	-	-	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	
අධ්‍යාපන පාලනය / පරිපාලනය	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.														Rev.	
අධ්‍යාපන ආඥාපද්‍රව්‍ය	Intro.	Cont.	Rev.	Rev.																	Rev.
ප්‍රජා සහභාගිත්වය	Intro.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.	Cont.															

සටහන: Intro. = ආරම්භක; Cont. = පවතින; අඛණ්ඩ පරිපාලන යාම; Rev. = සංශෝධනය හා නවීකරණය; Pro. = යෝජනාකරණය; NS = විමර්ශනයක් සටහන් කර නොමැත; Not specified.

සටහන: Intro. = ආරම්භක; Cont. = පවතින; අඛණ්ඩ පරිපාලන යාම; Rev. = සංශෝධනය හා නවීකරණය; Pro. = යෝජනාකරණය; NS = විමර්ශනයක් සටහන් කර නොමැත; Not specified.

සියලුම ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම්/ප්‍රතිපත්ති රාමු තුළ අඩංගු අන්තර්ගතයන් සියල්ලක්ම පාහේ සමාන්තරවයක් දක්වන බව 5.2 වගුවෙන් පැහැදිලිවේ. පෙර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණවල අන්තර්ගතවල සුවිශේෂී ලක්ෂණ පහතින් සංක්ෂිප්තව දක්වා ඇත .

- බොහෝ අධ්‍යාපන සංවර්ධන වැඩසටහන් ආරම්භ කර ඇත්තේ 1945 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම්/නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය පදනම් කරගෙනය
- සමහර මූලපිරීම් මීට පෙර පැවැති ප්‍රතිපත්ති මූලපිරීම් මගින් ඇතිවූ ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳව සැලකිල්ලක් නොකර අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කර ඇත
- පිළිගත හැකි තීරණයකින් (බලපෑම් පිළිබඳ විශ්ලේෂණයකින්)තොරව සමහර ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මකකිරීම අත්හැර දමා ඇත
- සමහර ප්‍රතිපත්ති රාමු තුළ නව ක්ෂේත්‍ර/යෝජනා ඇතුළත් විය (එනම්, ICT අධ්‍යාපනය, ඩිජිටල් අධ්‍යාපනය, පාසල් පාදක ඇගයීම සහ පාසල් පාදක කළමනාකරණයග
- කෙසේ වෙතත්, පෙර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමෙන් ඇතිවූ (උදා: පාසල් ව්‍යුහයන්, විෂයමාලා ක්‍රියාත්මක කිරීම, පාසල් කළමනාකරණය සහ ගුරු අධ්‍යාපනය) බලපෑම් ඇගයීමක් දැකීම දුර්ලභය.
- එවැනි ඇගයීම් (කලාතුරකින්), ලබා ගත හැකි වුවද බොහෝ විට එම ඇගයීම්වල එවැනි සොයාගැනීම් සන්නිවේදනයේ, බෙදාගැනීමේ සහ වාර්තා කිරීමේ දුර්වලතාවයක් පවතී. එසේ වුවද, ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම විසින් ඔවුන්ගේ විස්තීරණ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු (එනම්, NEC, 1997; 2003; 2009; 2022) සැකසීමට පෙර අධ්‍යයන මාලාවක් නිතර සිදු කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, එවැනි අධ්‍යයනයන් පුළුල් ලෙස සංසරණය නොවන බවත්, ඒ ඒ කණ්ඩායම් අතර පමණක් දුර්වල මට්ටමින් සාකච්ඡා පවත්වන බවත් සඳහන් කළ යුතුය.

5.3.1 සාධාරණත්වය සහ අන්තර්කරණ පිළිබඳ දෘෂ්ටිකෝණ

සාධාරණත්වතා සංකල්පය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල මූලික මූලධර්මයයි. අධ්‍යාපන ආර්ථික විද්‍යාඥයින් මූල්‍ය හා භෞතික සම්පත් ප්‍රතිපාදන සහ ප්‍රතිඵල යන දෙකෙහිම අධ්‍යාපන බෙදාහැරීමේ සමානාත්මතාවය ගැන සැලකිලිමත් වේ. සමානාත්මතා සංකල්පය ‘සාධාරණත්වය’ සහ ‘යුක්තිය’ යන සංකල්පවලට සම්බන්ධ වේ (Psacharopoulos & Woodhall, 1985(246; Simkins, 1995; Ladd et al., 1999(9 Balasooriya, 2004a), එය සම්පත් බෙදා හැරිය යුතු හෝ බෙදා ගත යුතු ආකාරය පිළිබඳ ඉලක්කයක්’ (Barr, 1987 (427 Lee, 1996(46) බාලසූරිය, 2004.

අනෙක් අතට, සමානාත්මතාවය යනු ජාතිය, ආගම, කුලය, සමාජ-ආර්ථික තත්ත්වය සහ වෙනත් ඕනෑම සමාජ පන්ති තත්ත්වයකින් තොරව සෑම දරුවෙකුටම ගුණාත්මක අධ්‍යාපනය ලැබීමට සමාන අවස්ථා ලබා දීමයි. අධ්‍යාපනය ලබාදීමේ ව්‍යාප්තිය හරහා සාධාරණ මට්ටමක් දක්වා පද්ධතිය විසින් සාධාරණත්වයේ ගුණාංග තහවුරු කිරීමට සමත්වී ඇත. සමහර ලේඛකයන් ‘සාධාරණත්වය’ යන්නට සමාන අර්ථයක් සහිතව ‘සමානාත්මතාවය’

යන යෙදුම භාවිතා කර ඇතත්, Lee (1996:38) පවසන්නේ ඒවා සමානද වෙනස්ද යන්න පිළිබඳ සම්මුතියක් නොමැති බවයි.

සාධාරණත්වය පිළිබඳ ගැටලු පැන නගින්නේ අවශ්‍යතාවයන් සම්බන්ධයෙන් වන අතර මෙහිදී අවධානය යොමුකරනු ලබන්නේ නිමැවුම් සහ ඒවා නිෂ්පාදනය කිරීමේ පිරිවැය පුද්ගලයන් සහ කණ්ඩායම් අතර බෙදා හරින ආකාරයයි. එබැවින්, කෙනෙකුගේ සමාජ මනාපයන් (වටිනාකම විනිශ්චය) මත පදනම්ව සම්පත් කාර්යක්ෂමව වෙන් කිරීම වුවද අසමාන ලෙස විනිශ්චය කළ හැකිය.

සමානාත්මතාවය පරිපාටිමය සමානාත්මතාවය සහ බෙදාහැරීමේ සමානාත්මතාවය යන්නට සම්බන්ධවේ. බෙදා හැරීමේ සමානාත්මතාවය තීරස් සහ සිරස් ලෙස සංරචක කොටස් දෙකකට බෙදා ඇත. එසේ කිරීමේදී, කාර්ය පටිපාටික සහ බෙදා හැරීමේ සාධාරණත්වය වෙන්කර හඳුනාගත යුතුය

එකඟ වූ රීති සහ රෙගුලාසිවල අඛණ්ඩව යෙදීම පිළිබඳව අදහස් වන ක්‍රියා පටිපාටි සාධාරණත්වය යන්න, වෙළඳපල ක්‍රියාවලිය පටිපාටිමය වශයෙන් සාධාරණ යැයි සලකන ලිබරල්වාදීන් හෝ ව්‍යවස්ථාපිත ආර්ථික විද්‍යාඥයින් විසින් යෝජනා කරනු ලබන සමාජ තීරණ සඳහා ප්‍රමුඛ නිර්ණායකයකි (Levačić" 1995 (30-31 Balasooriya, (2004a) පරිපාටිමය සාධාරණත්වය යනු පරිපාලන අභිමතය පරිදි තීරණය කිරීමට ප්‍රතිවිරුද්ධව පොදු නීති වලට අනුව කටයුතු කිරීම අදහස්වේ.

බෙදාහැරීමේ සාධාරණත්වය යනු පුද්ගලයන්ට සුභසාධනය ලබා දෙන අයිතමයන් බෙදා හැරීමයි. එය ක්‍රම කිහිපයකින් සිදුකළ හැකි අතර, මේ පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීම බොහෝ විට ව්‍යාකූල හා එකිනෙකට අසමාන වේ. බෙදා හැරීමේ සමානාත්මතාවය යනු බොහෝ මිනිසුන් සමාජ සාධාරණත්වය පිළිබඳ සංකල්පය සමඟ සාකච්ඡා කරනු ලබන සමානාත්මතාවයේ ස්වරූපයයි. මෙම සංකල්පය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේදී විශේෂ වැදගත්කමක් දරයි. අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශවීම ලබාගැනීම අසමාන ලෙස බෙදී ඇති අතර එය ආදායම් හා ධනය බෙදීමට සමඟ සම්පව සම්බන්ධ වේ.

බෙදාහැරීමේ සාධාරණත්වය පුළුල් කාණ්ඩ දෙකකට බෙදා ඇත: එනම් ආදාන/යෙදවුම් මත පදනම් වූ සහ ප්‍රතිඵල පදනම් කරගත් යනුවෙනි. ආදාන මත පදනම් වූ බෙදාහැරීමේ සාධාරණත්වය විනිශ්චය කරනු ලබන්නේ 'ශිෂ්‍යයෙකු සඳහා වියදම් බෙදා හැරීම,' 'උපරිම විචලනය' (ශිෂ්‍යයෙකු සඳහා වියදම්වල අවසර ලත් විචලනය පිළිබඳව සීමාවක් තැබීම) සහ 'පදනම' (සියලුම සිසුන් සඳහා වියදම් සපයනු ලැබේ නිශ්චිත අවම මට්ටමක්) වැනි නිර්ණායක අනුව ය.

ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධව ප්‍රතිඵල මත පදනම් වූ සාධාරණත්වය 'අවම සාක්ෂාත් කර ගැනීම' (සියලු සිසුන්ට අවම ජයග්‍රහණ මට්ටමක් කරා ළඟා වීමට ප්‍රමාණවත් සම්පත් සැපයිය යුතුය), යන්න අදහස් කෙරේ. 'සම්පූර්ණ අවස්ථාව' (සියලුම සිසුන්ට ආන්තික ජයග්‍රහණ ලැබෙන තෙක් සම්පත් අඛණ්ඩව සැපයිය යුතුය.), 'මට්ටම් කිරීම සම තත්වයන් ලබාදීම' (සම්පත් බෙදා හැරිය යුත්තේ වඩාත්ම අවාසිදායක අයට වැඩි ප්‍රසාදයක් ලැබෙන පරිදි සහ ජයග්‍රහණවල විචල්‍යතා අවම කිරීම) සහ 'තරගය' (සියලු සිසුන් සඳහා සිසුන්ගේ හැකියාවට සමානුපාතිකව සම්පත් සැපයිය යුතුය. ප්‍රතිලාභ සඳහා).

අධ්‍යාපනය ලබාදීමේදී බලධාරීන් විසින් සමස්ථ අධ්‍යාපන පද්ධතියටම සමානාත්මතා මූලධර්මවලට අනුකූලව සම්පත් ලබා දිය යුතුය. අධ්‍යාපන බලධාරීන් සම්පත් ලබාදීමේදී ක්‍රියා පටිපාටි සහ බෙදාහැරීමේ සමානතා මූලධර්මවලට අනුගතව කටයුතු කළ යුතුය.

බෙදා හැරීමේ සමානාත්මතාවය තීරස් කොටස් වලට බෙදිය හැකිය (සමාන අවශ්‍යතා ඇති පුද්ගලයින්ට සමාන ලෙස සැලකිය යුතුය) සහ සිරස් සාධාරණත්වය - විශේෂ/විවිධ අවශ්‍යතා ඇති පුද්ගලයින් (ඔවුන්ගේ පාලනයෙන් තොරවූ සාධක මත) ධනාත්මකව සැලකිය යුතුය).

තීරස් සමානාත්මතාවයේ මූලධර්මවලට අනුව, පවතින සම්පත් තුළ සමාන අධ්‍යාපන අවස්ථා ලබා ගැනීමට සෑම දරුවෙකුටම සමාන අයිතියක් ඇත; එබැවින් සිසුන්ට සමාන අධ්‍යාපන අවශ්‍යතා සහ සමාන අයිතිවාසිකම් ඇති බැවින් එහිදී සමානයන්ට සමාන සැලකීම අවශ්‍ය වේ. එබැවින් ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන අවශ්‍යතා හේදයකින් තොරව සපුරාලිය යුතුය.

සමානාත්මතා අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශය (පෙර අපේක්ෂා) අනුව , ඉගෙනීම සඳහා සම්පත් තිබීම, සමාන කාර්ය සාධනය සහ ජීවන ප්‍රතිඵල (පෙර පශ්චාත් අංශය) වැනි ක්ෂේත්‍ර ආවරණය කළ යුතුය. සිරස් සමානාත්මතාවය යනු 'අසමානයන්ගේ අසමාන සැලකීමයි'. අධ්‍යාපනයට අදාළව, සිරස් සමානාත්මතාවය දරුවන්ගේ විශේෂිත අධ්‍යාපනික අවශ්‍යතාවල වෙනස්කම්වලට සම්බන්ධ වේ.

අධ්‍යාපනික අවශ්‍යතා වල වෙනස්කම් බාහිර පරිසරය (එනම්, භූගෝලීය පිහිටීම සහ සමාජ-ආර්ථික පසුබිම්) නිසා ඇති විය හැක. තවද, සමහර සිසුන්ට බාහිර සමාජ සාධකවලට සම්බන්ධ නොවන විවිධ විශේෂ අධ්‍යාපන අවශ්‍යතා (SEN) ඇත, උදා: ආබාධිත හෝ ආබාධ සහිත සිසුන්. සිරස් සමානාත්මතාවයෙන් ඇඟවෙන්නේ සෑම දරුවෙකුටම තම ඉගෙනීමේ හැකියාව සහ අවශ්‍යතා සඳහා සුදුසු අධ්‍යාපනයකට ප්‍රවේශ විය හැකි බවයි (Levačić" 2000 (14 Balasooriya 2004)'

මෙම න්‍යායික සහ සංකල්පීය පසුබිම් ඇති, පෙර සහ වර්තමාන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ යෝජනා අධ්‍යයනය කරන විට, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපාදනවල සමානාත්මතා මූලධර්ම සහතික කිරීම සඳහා මෙම සියල්ලගේම කටයුතු යොදා හැකිබව පෙනී යයි . කෙසේ වෙතත්, ගැඹුරු විශ්ලේෂණයක් සිදු කරන විට, මේවායේ ධනාත්මක සහ ඍණාත්මක ඇඟවුම් දෙකම සටහන් කර ඇති අතර, තෝරාගත් උදාහරණ පහත සාකච්ඡා කෙරේ.

පාසල් ජාලය: කන්නන්ගර යුගයේ සිට නිදහස් අධ්‍යාපනය ලබා දෙන පාසල් ජාලයක් රට පුරා ස්ථාපිත කර ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සැමටම සමානව ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන අවස්ථා , වැඩිහිටි සාක්ෂරතාවය, පාසල් වලට ඇතුළත්වීම (ප්‍රාථමික හා ද්විතියික යන දෙකම), ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය සහ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට ආසන්න තත්ත්වයක සිටින අතර අප රටේ ඒක පුද්ගල ආදායම සහ ආර්ථික වර්ධනයක් පවත්නා රටවල් ගණනාවකට වඩා යහපත් තත්ත්වයක පවතී.

ගාස්තු රහිත අධ්‍යාපනයට අමතරව ප්‍රාථමික හා ද්විතියික අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශය සහ සහභාගීත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ වැඩි කිරීම සඳහා නොමිලේ පෙළපොත්, නොමිලේ පාසල් නිල ඇඳුම්, ශිෂ්‍යත්ව, ශිෂ්‍යාධාර, දහවල් ආහාර, සෞඛ්‍ය රක්ෂණ, ප්‍රවාහන සහනාධාර, භාණ්ඩ අධ්‍යාපන සම්පත්, ආබාධිත දරුවන් සඳහා විශේෂ ආධාර වැනි අධ්‍යාපන සහනාධාර සහ සුබසාධන වැඩසටහන් කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක කෙරේ. නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සහ යෝජනා නිර්දේශ කර ඇති අතර එම ප්‍රතිපත්තිය අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමට සියලුම රජයන් කැපවී සිටී.

විද්‍යා අධ්‍යාපනය: කන්නන්ගර යුගයේ සිට විද්‍යා අධ්‍යාපනයේ ව්‍යාප්තිය ප්‍රධාන අධ්‍යාපන

ප්‍රයත්නයන්ගෙන් එකකි. බොහෝ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුවලට විද්‍යා අධ්‍යාපනය පුළුල් කිරීම ඇතුළත් විය [උදා, අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1972), ධවල පත්‍රිකාව (1981), අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1997)]. 1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ මව් භාෂාවෙන් (සිංහල හෝ දෙමළ) විද්‍යාව ඉගැන්වීම හඳුන්වාදීම සහ සම්පත්, එනම් යටිතල පහසුකම් සහ මානව සම්පත් සැපයීම, මෙම පද්ධතියේ ප්‍රධාන මූල පිරිමි වේ.

එසේ වුවද, විශේෂයෙන් අ.පො.ස. උසස් පෙළ විද්‍යා විෂය ධාරාවන් හැදෑරීමට ඇති අවස්ථා යම් තෝරාගත් පාසල්වලට සීමා වී ඇති අතර, එම පහසුකම් ද රට පුරා ප්‍රමාණවත් ලෙස සපයා නොමැත. සෑම පාසලකම අ.පො.ස උසස් විද්‍යා අධ්‍යාපනය තිබිය යුතු බව එයින් අදහස් නොවේ. කෙසේ වෙතත්, සෑම සුදුසුකම් ලත් උද්යෝගිමත් ශිෂ්‍යයෙකු සඳහා ප්‍රවේශය සහ සහභාගීත්වය අනුව එවැනි පහසුකම් තිබෙන බවට බලධාරීන් සහතික කළ යුතුය. සිත්ගන්නා විෂයයන් ඉගෙන ගැනීමට අවස්ථා නොමැතිකම, ආන්තික කණ්ඩායම්වලට වෙනස් කොට සැලකීමට හේතු වන අතර, එම නිසා, ඔවුන් වරින් වර අපහසුතාවයන්ට ලක්වීමට හා ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන අයිතීන් උල්ලංඝනයවීම සිදුවේ.

අවාසි සහගත ප්‍රදේශවල සහ වතුකරයේ අධ්‍යාපන පහසුකම්: ප්‍රාථමික හා ද්විතියික අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශය සහ සහභාගීත්වය සහතික කිරීම සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ සහ රාමුවල (එනම්, 1945: ග්‍රාමීය පාසල් අධ්‍යාපනය; මධ්‍ය විද්‍යාල; 1960-61: අනිවාර්ය පාසල්යාමේ වයස; ඉගැන්වීමේ මාධ්‍ය, 1966, පොදු මූලික පාසල් පද්ධතිය 1981: පර්ෂද පාසල්:1990 ISD/DSD; නවෝද්‍යා, ඉසුරු පාසල් 2012: ප්‍රාථමික පාසල් 1,000; ද්විතියික සහ ප්‍රාථමික පාසල් 5000 ක් වැඩිදියුණු කිරීම 2015 ලගම පාසල හොඳම පාසල NSBS; 2022 ජාතික පාසල් 2023 පර්ෂද පාසල් මෙහි ප්‍රධාන අංගයක් වේ

ඒ සඳහා මෙම වැඩසැලසුම් තුළ පියවර සහ උපාය මාර්ග කිහිපයක් යෝජනා කර ඇත. විශේෂයෙන්ම කුඩා පාසල්, හුදකලා පාසල් සහ වතුකරයේ පාසල් සංවර්ධනය කිරීම සම්බන්ධ යෝජනා බොහෝ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ වැඩසටහන් සඳහා ප්‍රධාන වේ. කෙසේ වෙතත්, වතුකරයේ කුඩා පාසල් සහ පාසල් සමහර අවස්ථාවන්හිදී නොසැලකිල්ලට ලක්වී ඇත.

මෙම පාසල්වල දෙමාපියන් සමාජීය හා ආර්ථික වශයෙන් අවාසිදායක තත්වයක සිටින අතර ඔවුන්ගේ අයිතිවාසිකම් දිනාගැනීම සඳහා ඉල්ලා සිටීමට ඉහළ මට්ටමේ සමාජ, ආර්ථික සහ දේශපාලන සම්බන්ධතා සමඟ බලවත් ඊනියා සම්බන්ධතා නොමැත. එබැවින් මෙම පාසල්වල දුර්වල ඉගෙනුම් පහසුකම්, මූලික පහසුකම් සහ ආකර්ශනීය නොවන ඉගෙනුම් පරිසරයන් ඇත.

තවද, මෙම පාසල් බොහොමයක ගුරු හිඟයක් පවතින අතර වෘත්තීය සුදුසුකම් ලත් ගුරුවරුන් ගේ හිඟයක් පවතී. දෙමව්පියන් තම එදිනෙදා ජීවනෝපාය සමඟ අරගල කරමින් සිටින අතර , ඔවුන්ගේ නොවිසඳුණු ගැටළු සඳහා එකම ප්‍රබල විසඳුම අධ්‍යාපනය බව ඔවුන් විශ්වාස කරන බැවින්, ඔවුන් තම දරුවන්ට අධ්‍යාපනය ලබා දීමට දැඩි ලෙස කැපවී සිටිති. ඔවුන් අභිලාෂකාමී වන අතර, ඔවුන් අධ්‍යාපනය සමාජ සංවලනා සාධකයක් ලෙස හඳුනාගෙන/අවබෝධ කරගෙන ඇත.

පසුගිය දශක කිහිපය තුළ කුඩා පාසල්වල අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක භාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා රජය සහ අනෙකුත් - දේශීය හා ජාත්‍යන්තර බොහෝ සංවිධාන අනුග්‍රහය ලබා දුන්නද, බොහෝ මූල පිරිමිවල තීරසාරභාවය සඳහා නිසි යාන්ත්‍රණයක් නොමැතිකම හේතුවෙන් එම ගැටලු තවමත් පවතී. එය අධ්‍යාපන ආයෝජනයේ සඵලතාවය පිළිබඳ ප්‍රශ්න

මතු කරයි. එම කෝණයෙන් බලන විට පවතින මෙම අධ්‍යාපනය රට සේවයක් කරන්නේද ඒ කවුරුන්ටද යන්න ප්‍රශ්නයකි.

සියලුදෙනා අන්තර්කරණය කළ අධ්‍යාපනය: අන්තර්කරණය වූ අධ්‍යාපනය සමානාත්මතා දෘෂ්ටිකෝණයක් හි ප්‍රධාන මානයන්ගෙන් එකකි. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ ගණනාවක් අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය සහ අන්තර්කරණය කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා යොමු වුවද, ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාව තුළ අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය ප්‍රධාන ධාරාවට ගෙන ඒමේ අවශ්‍යතාවය යෝජනා ගණනාවක් ඉදිරිපත් කර තහවුරු කර ඇත. මේවානම්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1997); ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2003); නව අධ්‍යාපන පනත සඳහා යෝජනා (2009); අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා (2012); ප්‍රතිපත්ති යෝජනා (2016); ප්‍රතිපත්ති යෝජනා (2019); NEPF (2020-2030); සහ NEPF (2023-2033).

කෙසේ වෙතත්, තවමත්, පෙරපාසල් සිට තෘතීයික මට්ටම දක්වා අන්තර්කරණය වූ අධ්‍යාපනයේ නිර්වචනය, ප්‍රධාන සංකල්ප, රාමුව සහ විෂය පථය ප්‍රකාශ කරන පැහැදිලි ජාතික ප්‍රතිපත්ති ලේඛනයක් නොමැත. (Ekanayake, et. al. 2016 in Aturupane & Little, 2020)' අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය කිරීමේ අදහස විකාශනය වී ඇත්තේ අධ්‍යාපනය සියලු දරුවන්ගේ මූලික මානව අයිතිවාසිකමක් වන අතර එය සැමට අධ්‍යාපනයේ අරමුණු (EFA) සහ ඔවුන්ගේ ගතිලක්ෂණ හෝ වෙනස්කම් නොතකමින් සියලු ඉගෙන ගන්නන්ට අධ්‍යාපනයට අයිතියක් ඇත යන මූලධර්මයට අනුකූල වේ (Aturupane & Little, 2020).

ප්‍රතිපත්තිමය වශයෙන්, අධ්‍යාපන පද්ධතිය තුළ අන්තර්කරණය සහ විශේෂ අධ්‍යාපනය (SEN විශේෂ අධ්‍යාපන අවශ්‍යතා සහිත සිසුන් සඳහා) ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහ අවශ්‍ය සම්පත් සැපයීමට රජය එකඟ වී ඇත. මෙම අධ්‍යයනයෙන් සිරස් සමානතා මූලධර්ම සහතික කිරීම සඳහා ප්‍රධාන ප්‍රවාහය සහ අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය ලබා දීමේදී කළ යුතු තවත් කාර්යයන් අණාවරණය විය . ප්‍රතිපත්ති සකසා තිබුණද ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම අඩුමටම පවතින්නේ මන්දැයි ප්‍රශ්නයක් තිබේ. මෙයින් ඇඟවෙන්නේ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම තීරණාත්මක ප්‍රශ්නයක් බවයි. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන අදියරේ දී අදාළ විෂයෙහි සැබෑ ගැටලු, ප්‍රශ්න සහ අභියෝග හිතාමතා හඳුනා ගැනීමට ප්‍රමාණවත් කාලයක් ගත නොකිරීම නිසා මෙය සිදු විය හැකිය.

5.3.2 අධ්‍යාපන දෘෂ්ටිකෝණ: ගුණාත්මකභාවය, අදාළත්වය සහ තිරසාර බව

සාමාන්‍යයෙන්, ගුණාත්මක බව යන්න භාවිතය සඳහා යෝග්‍යතාව ලෙස අර්ථ දැක්වේ. අධ්‍යාපනයේදී බලාපොරොත්තු වන්නේ පාසල් පද්ධතියෙන් පිටවන දරුවන්ට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක පුරවැසියන් ලෙස සාර්ථක ජීවිතයක් ගත කිරීමට හැකිවීමයි. පාසලෙන් පිටවන සිසුවෙකුගේ සාර්ථකත්වය මැනිය හැක්කේ දිගු කාලයකට පසුව බැවින්, ක්‍රියාවලිය වැදගත් වේ. අධ්‍යාපනඥයින් විෂයමාලාව කෙරෙහි විශාල අවධානයක් යොමු කරන්නේ එබැවිනි. දරුවාගේ අනාගතය හැඩගස්වන්නේ විෂය මාලාව, එහි අන්තර්ගතය සහ ක්‍රමවේදයයි. අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණයට සම්බන්ධ කාරණයකි.

විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ: සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ, ප්‍රතිපත්ති සහ යෝජනා වලදී ජාතික විෂයමාලාවේ නවීකරණය සහ වෙනස් කිරීම් පිළිබඳව ගැඹුරින් සැලකිලිමත් වන අතර, මේවායෙහිදී අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක භාවය ඉහළ නැංවීම සහ ශුච්‍ර වෙළඳපොළ

ඉල්ලීම් සපුරාලීම අරමුණු කර ගෙන ඇත. ජාතික විෂයමාලා ප්‍රතිපත්තියට අනුව (1997 සිට), සෑම වසර අටකට වරක් (වසර 8 විෂයමාලා චක්‍රය) විෂයමාලා සංශෝධනය කළ යුතුය.

සෑම අවස්ථාවකදීම සිදු කරන ලද ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ, බොහෝ විට අනුගමනය කළේ ඉක්මන් නිවැරදි කිරීමේ ප්‍රවේශය වන අතර ඒ අනුව විෂයයන් හි ක්ෂණික වෙනස්කම් සිදු කිරීම සහ සමස්ත විෂයමාලාවේ දුරදර්ශී වෙනසක් නොමැතිව අන්තර්ගතයේ නව මාතෘකා/කොටස් හඳුන්වා දීම සිදුවිය. අධ්‍යාපන දාර්ශනිකයන් අවධාරණය කළේ ඉගෙනීම ළමා/ඉගෙන ගන්නන් කේන්ද්‍ර කරගත් සහ ක්‍රියාකාරකම් පදනම් කරගත් එකක් විය යුතු බවයි. ඒ අනුව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිසංස්කරණවලට මේවා ඇතුළත් නමුත් බොහෝ හේතු නිසා පද්ධතිය තුළ ඒවා සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවේ. ජාතික විෂය මාලාවට තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ විෂයයන් හඳුන්වාදීම කැපී පෙනෙන වෙනස්කමක් විය. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රමාණවත් නිර්ණායකවලට අනුකූලව පද්ධතියට අවශ්‍ය තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ පහසුකම් සැපයීම තවමත් අභියෝග ඇති අතර, විෂමතා ද දැකිය හැකිය.

1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ: මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ කට්ටලයේ (උදා: විද්‍යා අධ්‍යාපනයේ ව්‍යාප්තිය; වෘත්තීය-නැඹුරු විෂයමාලාව; පාසල් අධ්‍යාපනයේ වසරගණන අඩු කිරීම; අධ්‍යාපනයේ රජයේ කාර්යයභාරය කොටස වැඩි කිරීම; සහ සැලසුම් මත පදනම් වූ සංවර්ධන ප්‍රවේශය) සාධනීය ලක්ෂණ තිබුණි. මීට අමතරව, එය ළමා කේන්ද්‍රීය ඉගෙනීම සහ ක්‍රියාකාරකම් පදනම් කරගත් ඉගෙනීම හඳුන්වා දුන්නේය. එපමණක් නොව, දේශපාලන හා ජාතික දෘෂ්ටිකෝණ අනුව, 1972 දී, 19 වැනි සියවසෙන් පසු ප්‍රථම වතාවට, ඉංග්‍රීසි සම්මතයන්ගෙන් විසන්ධි වූ, පොදු විභාග ක්‍රමයක් ද්විතීයික පාසල්වලට හඳුන්වා දුන්නේ, අවසානයේ යටත් විජිත වශයෙන් උරුම වූ රටාවෙන් බිඳී යාමේ නිශ්චිත අරමුණ ඇතිවය. පාසල් අධ්‍යාපනය (Little, 2024:77).

එවැනි ධනාත්මක ලක්ෂණ සහ වෙනස්කම් තිබියදීත්, 1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳව විවේචන කිහිපයක් ඇති අතර පහත සඳහන් ඒවා වැදගත් වේ.

- විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමට ඇති සුදානම, අධ්‍යාපනික ආධාරක, පොත්පත්, උසස් අධ්‍යාපනය සහ වෙනත් රටවල්වල අධ්‍යාපනය ක්ෂේත්‍ර සමග පවත්නා සම්බන්ධතා වැනි ක්ෂේත්‍ර පෙන්වා දෙමින් අධ්‍යාපනඥයින්, දෙමාපියන් සහ දේශපාලනඥයන් විසින් මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ පැහැදිලිව විවේචනය කරන ලදී.
- පාසල් කාලසීමාව වසර 12 සිට 11 දක්වා අඩු කිරීම සහ ඇතුළත් වීමේ වයස අවුරුදු 1 සිට 6 දක්වා ඉහළ නැංවීම අධ්‍යාපන වියදම් කප්පාදු කිරීමේ උත්සාහයක් ලෙස අර්ථ දක්වා ඇත. පාසල් කාලසීමාව අඩු කිරීම විදේශීය විශ්වවිද්‍යාල විසින් ශ්‍රී ලංකාවේ සහතිකපත්‍ර පිළි නොගැනීමට හේතු වනු ඇතැයි ද අනුමාන කෙරිණි.
- පූර්ව වෘත්තීය අධ්‍යයන හඳුන්වාදීම වැඩිවසම්වාදයට නැවත පැමිණීමේ උත්සාහයක් ලෙස අර්ථකථනය කරන ලදී
- ප්‍රමාණවත් මහජන උපදේශනයකින් තොරව කඩිමුඩියේ ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වාදීම සහ මූල්‍ය සම්පත් ලබා ගැනීම අනෙකුත් දුර්වලතා වේ .

1977 අධ්‍යාපන වෙනස්කම්: 1977 නව රජය යටතේ, පාසල් විභාග ක්‍රමය සංශෝධනය කරන ලද අතර, 1972 විෂයමාලා වෙනස්කම් සමහරක් එලෙසම තබා ගන්නා ලදී (උදා: 11 ශ්‍රේණියේ අවසානය දක්වා සියලුම සිසුන් සඳහා පොදු විෂය මාලාව). පූර්ව වෘත්තීය පුහුණු විෂයයන් අත්හැර දමා, පසුව ජීවන කුසලතා විෂය මාලාව හඳුන්වා දෙන ලදී

1981 අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ධවල පත්‍රිකාව: විෂයමාලාව සහ ඇගයීම සම්බන්ධයෙන්, 1981 දී මතභේදාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරිමිවලින් එකක් වන්නේ අ.පො.ස. සා. පෙ. විභාගයට අඛණ්ඩ ඇගයීම ඇතුළත් කිරීම, විශේෂයෙන්ම පාසල් මට්ටමින් ගුරුවරුන් විසින් ව්‍යාපෘති වැඩ/පැවරුම් ඇගයීම. මෙය මධ්‍යගත/ජාතික මට්ටමේ විභාග ක්‍රමයෙන් අපගමනයවී පාසල් මට්ටමට බලතල සහ අධිකාරිය බෙදා හැරීමේ එක් පියවරක් ලෙස දැක්විය හැකිය. ගුරුවරුන් එය ඔවුන්ගේ ඉගැන්වීමේ කාර්යයට අමතර බරක් ලෙස සලකමින් ගුරුවරුන් සහ ගුරුවරුන්ගේ වෘත්තීය සමිති මෙය දැඩි ලෙස විවේචනය කරන ලද අතර, මූලපිරීම ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා ගුරුවරුන්ගේ ධාරිතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා බලධාරීන් ප්‍රමාණවත් සැලකිල්ලක් දක්වා නොමැති බව ඔවුහු අවධාරණය කළහ. අනෙක් අතට, බොහෝ ගුරුවරුන් අපකෂපාතී නොවන අතර තෝරාගත් සිසුන්ට අනුග්‍රහය දක්වන බැවින් ඇගයීමේ විශ්වසනීයත්වය පිළිබඳව ප්‍රශ්න කරන ලදී.

ගුරුවරුන් මත පදනම් වූ ක්‍රමවේදය පිළිබඳ අවිශ්වාස සහගත ස්වභාවය මෙම මූලපිරීමේ තීරසාරභාවයට අයහපත් ලෙස බලපෑ අතර රැඩිකල් දේශපාලන කණ්ඩායම් අවධාරණය කළේ මෙය සමාජ පන්ති අතර වෙනස්කම් ඇති කිරීමට මග පාදනු ඇති බවයි. එසේ වුවද, මෙම මූලපිරීම වක්‍රව පුද්ගලික උපකාරක පන්ති ප්‍රවර්ධනය කරන ලද අතර, විවිධ විෂයයන් සඳහා පැවරුම් සකස් කිරීමට සහ සිසුන්ට එවැනි සකසන ලද/සූදානම් කළ පැවරුම් විකිණීමේ ප්‍රවණතා තිබුණි.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ/වෙනස් කිරීම් සඳහා පුළුල් උපදේශන සහ සන්නිවේදනයේ වැදගත්කම සහ සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයක අවශ්‍යතාවය මෙමගින් පැහැදිලිව ප්‍රකාශ කරයි. එසේ නොවුවහොත්, කාලය, පිරිවැය සහ ධාරිතාව නාස්ති වන අතර සිසුන්ගේ ඉගෙනීමේ කාලය අහිමි වේ.

ගුරුවරයාගේ වැදගත්කම: සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල වැඩිදියුණු කිරීමේ තීරණාත්මක සාධකය වන්නේ ගුරුවරයාය. එබැවින් අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක භාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා ගුරුවරයා වැදගත් කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. බඳවා ගැනීම්, අනුයුක්ත කිරීම හා ගුරු සංවර්ධනය අත්‍යවශ්‍ය වන අතර, මෙම කාර්යයන් සඳහා ක්‍රමානුකූල සහ තීරසාර යාන්ත්‍රණයක් නීතිපතා අවශ්‍ය වේ.

කෙසේ වෙතත්, මෙම කරුණු සම්බන්ධයෙන් තවමත් පද්ධතියේ ගැටලු පවතින අතර, විශේෂයෙන් රටේ දුෂ්කර/අවාසි සහගත ප්‍රදේශවල ගුරුවරුන් සේවයේ යෙදවීම, දිගුකාලීන ගැටළුවක් වන අතර එවැනි තත්වයක් නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියට අහියෝග කරයි. එපමණක් නොව, වෘත්තීයමය වශයෙන් සුදුසුකම් ලත් ගුරුවරුන් පද්ධතිය තුළ (විශේෂයෙන්, මූලික විෂයයන් සඳහා) යෙදවීම සැලකිය යුතු අහියෝගයක් ලෙස පවතී. මෙම හේතූන් මත

සමහර අවස්ථාවන්හිදී ග්‍රාමීය සහ අවාසි සහගත ප්‍රදේශවල පාසල්වල සිසුන් සෑම විටම ඉගෙන ගන්නේ වෘත්තීය සුදුසුකම් නොමැති අලුතින් බඳවා ගන්නා ගුරුවරුන්ගෙනි. කෙසේ වෙතත්, වෘත්තීයමය වශයෙන් සුදුසුකම් ලත් ගුරුවරුන්ගෙන් බහුතරයක් නාගරික ප්‍රදේශවල පිහිටි පාසල්වල, විශේෂයෙන්ම ඊනියා ජනප්‍රිය පාසල්වල (Balasooriya, 2004b) දීර්ඝ කාලීනව සේවය කරති. එසේ වුවද, ඉගැන්වීමේදී පන්තිකාමරවල වෘත්තීයමය වශයෙන් සුදුසුකම් ලත් ගුරුවරුන් සිටීමේ අවශ්‍යතාවය ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව සහතික කර ඇත (උපග්‍රන්ථය III : අධ්‍යාපනය (4), Constitution of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka 2023).

කෙසේ වෙතත්, මෙම ව්‍යවස්ථාමය සහතිකය අර්ථවත් ලෙස ප්‍රායෝගිකව පද්ධතිය පුරා ක්‍රියාත්මක නොවේ. ශ්‍රී ලංකාව තුළ හොඳ සහ පිළිගත හැකි ගුරුවරුන් යෙදවීමේ ප්‍රතිපත්තියක් නොතිබීම, පද්ධතිය තුළ බොහෝ සාමාන්‍යමත බලපෑම් කිරීමට මග පෑදීය. බොහෝ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ, යෝජනා සහ ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ පසුබිම් සටහන් විවේචනාත්මකව සාකච්ඡා කර ඇති නමුත් ප්‍රතිකර්ම ක්‍රියාමාර්ග සිදු වී නොමැත.

5.3.3 ආර්ථිකමය දෘෂ්ටිකෝණ

ශ්‍රම වෙළඳපොළ හා සම්බන්ධ කිරීම්: අධ්‍යාපනය ‘සමාජ හා ආර්ථික වර්ධනයේ එන්ජිමක්’ ලෙස සලකන බැවින්, සමහර කතුවරුන් සහ අධ්‍යාපන ආර්ථික විද්‍යාඥයින් තර්ක කරනු ලබන්නේ අධ්‍යාපනය ආර්ථික හා ශ්‍රම වෙළඳපොළ ඉල්ලීම් සමඟ සම්බන්ධ කළ යුතු බවයි. අවසාන වශයෙන්, එවැනි අවකාශයන් ක්ෂේත්‍ර රැකියා විරහිතභාවය, දරිද්‍රභාවය සහ ආර්ථික වර්ධනය සම්බන්ධ ගැටලු විසඳීමට උපකාරී වේ. 1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණය විෂයමාලාව පවත්නා තත්වයන්ට වඩාත් අදාළ කිරීමට සහ රැකියා ලෝකයට ගැලපෙන ආකාරයට සිසුන්ගේ කුසලතා වර්ධනය කිරීමට ගත් උත්සාහයකි. මෙම වෙනස්කම් අධ්‍යාපනයේ යහපත් සහ ප්‍රායෝගික මූලධර්මවලට අනුකූල විය.

විශේෂයෙන්ම ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ප්‍රගතිශීලී අදහස්වලට අනුගත විය. අවට පරිසරයේ පවත්නා අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා විෂය මාලාව පුළුල් කිරීමට ගුරුවරුන්ට නම්‍යශීලී බවක් ලබා දී ඇත. සම්මත කතිෂ්ඨ ද්විතියික මට්ටම මගින් සෑම පුරවැසියෙකුටම අවශ්‍ය පුළුල් සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනයක් ලබා දුන්නේය. ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික විෂය මාලාවට සාමාන්‍ය අංගයක් සහ ශිෂ්‍යයෙකු උසස් අධ්‍යාපනය හැදෑරීමට කැමති විෂයයන් පිළිබඳ විශේෂීකරණයක් ඇත.

උසස් අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශ වීමට නොහැකි වූ අති බහුතරයක් සිසුන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට එය සමත් විය. විශ්ව විද්‍යාලයට යන අයට තම දුර්වලතා මහහරවා ගැනීම සඳහා සඳහා පදනම් වර්ෂයක් යෝජනා කරන ලදී. සමස්තයක් වශයෙන්, 1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සමාජවාදී අධ්‍යාපන දර්ශනය මත පදනම් වූ අතර දිගුකාලීන අධ්‍යාපනය සහ ආර්ථික ප්‍රතිඵල අපේක්ෂා කරන ලදී.

1977 දී හඳුන්වා දුන් විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය අධ්‍යාපන ක්‍රමය තුළට පැහැදිලිවම වෙළඳපල ලක්ෂණ එක් කිරීමට සෘජුවම දායක වූ ප්‍රධාන සාධකයයි (Wehalla, Balasooriya, 2014ab). මෙය විභාග ඉලක්ක කරගත් ක්‍රමයක් මගින් මෙහෙයවනු ලබන අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ ඉහළ තරගකාරීත්වයක් ඇති කිරීමට හේතු වී ඇත. තවද, 1 ශ්‍රේණියේ සහ 5 ශ්‍රේණියේ ශිෂ්‍යත්ව විභාග සඳහා ඇතුළත් කර ගැනීම ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් පද්ධතියේ වඩාත්ම තරගකාරී

අවස්ථාව වේ. ඉහත කරුණු පසුගිය ප්‍රතිපත්ති යෝජනා, ප්‍රතිසංස්කරණ සහ න්‍යායපත්‍ර කිහිපය තුළ සාකච්ඡා කර ඇති අතර, විකල්ප යෝජනා ඉදිරිපත් කර ඇත (Wod;NEC (2003); NEPF (2023-2033), නමුත් ගැටලුව තවමත් පද්ධතිය තුළ පවතී.

බාලසූරිය සහ වේහැල්ල (2014ab) ට අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයේ අර්ධ වෙළඳපල ලක්ෂණ පැනවීම හේතුවෙන් රට තුළ නිල සහ නිල නොවන දෘශ්‍යමාන උප පද්ධති තිබේ. 1977 සිට පුද්ගලික උපකාරක පන්ති ලාභදායී ව්‍යාපාරයක්/කර්මාන්තයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වේ. මෙම ව්‍යාපාරයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සෘජු හා වක්‍ර රැකියා අවස්ථා නිර්මාණය වී ඇත

එසේ වුවද, දෙමාපියන්ගේ දෘෂ්ටි කෝණයෙන් ගත්කල (විශේෂයෙන් දරිද්‍රතාවයෙන් පෙළෙන කුටුම්භයන්ගෙන්), ඔවුන්ගේ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනය සඳහා අමතර ආයෝජනයක් දැරිය නොහැකි ය. මෙම ගැටලුව පසුගිය ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ න්‍යාය පත්‍ර කිහිපය තුළ සාකච්ඡා කර විසඳුම් ඉදිරිපත් කර ඇත [Wod" NEC (2003); NEC (2009); පාර්ලිමේන්තු උපදේශක කමිටු වාර්තාව (2012); NEPF (2023-2033); තේරීම් කමිටු වාර්තාව (2023)%. කෙසේ වෙතත්, පසුගිය දශකවලට සාපේක්ෂව මෙම ගැටලුව පද්ධතිය තුළ උග්‍ර ලෙස පවතී.

බොහෝ රටවල අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය කිරීමේදී, හුදකලා වූ රැකියා අවස්ථා අවමවීමේ එකම හේතුව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය පමණක් නොවන බව පෙනී යයි. රැකියා නියුක්තිය පිළිබඳ ගැටලුව අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට පැවරී නැත. සාරවත් සහ විවිධත්වයෙන් යුත් ව්‍යවසායක පරිසර පද්ධතියකට සුදුසු පරිසරයක් සකස් නොකිරීම රජයට/අධිකාරීන්ට අයත් ගැටලුවකි.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සියල්ලම පාහේ ඒ ඒ රජයේ දේශපාලන හා ආර්ථික දැක්ම සමඟ අන්තර් සම්බන්ධිත බව සාක්ෂිවලින් පෙනේ. නිදසුනක් වශයෙන්, 1972 දී අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ රජයේ සංවර්ධනය පිළිබඳ දැක්ම මත පදනම් වූ අතර ජාතික ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය අනුගමනය කළේය.

1977 අධ්‍යාපන වෙනස්කම් සහ 1981 ධවල පත්‍රිකා යෝජනාවල නියෝග විධිවිධාන විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා විය. පසුකාලීනව, බොහෝ රටවල් අනුගමනය කරන පරිදි, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ යෝජනා නව ලිබරල්වාදය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති තුළ අන්තර්ගත වේ [Wod(NEPF (2023-2033)]

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන (R&D) නවෝත්පාදන සහ නව නිපැයුම් අතර සබඳතා: සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන උප අංශයේ නවෝත්පාදන සහ පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ දිරිගැන්වීම සඳහා මීට පෙර පැවැති බොහෝ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් වලදී සැලකිය යුතු ලෙස සාකච්ඡා කරන ලදී.

[උදා (හන්දෙස්ස යෝජනා ක්‍රමය: නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය (1945); විෂය ධාරාවන් නැවත සංවිධානය කිරීම: 1960-1961 අධ්‍යාපන වෙනස්කම්; විෂය මාලාවට නවෝත්පාදන: සාමාන්‍ය සහ තාක්ෂණික අධ්‍යාපනයේ ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා යෝජනා (1966-1967); ප්‍රාග් වෘත්තීය අධ්‍යාපන: අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1972); තාක්ෂණික සහ ප්‍රායෝගික කුසලතා: සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1997); අධ්‍යාපන තාක්ෂණය: ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023); අධ්‍යාපන තාක්ෂණය: NEC, (2009); අධ්‍යාපන තාක්ෂණය, අධ්‍යාපනික පර්යේෂණ: විශේෂ පාර්ලිමේන්තු උපදේශක කමිටුව (2012); NEPF-NEC (2020-2030); NEPF-කැබිනට් අනුකමිටුව (2023-2033)

ඉහත සඳහන් කළ සාක්ෂි මගින් නවෝත්පාදන ප්‍රවර්ධනය ඇතුළු පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන අංශයේ වැදගත්කම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේ ප්‍රවණතා පෙන්නුම් කරයි. සිසුන් විවිධ විෂය ක්ෂේත්‍රයන්හි බොහෝ නිර්මාණාත්මක නවෝත්පාදන සහ නව නිපැයුම්වල නියැලී සිටිති (උදා., COVID-19 වසංගත කාලය, ආර්ථික හා සමාජ අර්බුද කාලය (2021-2022); සහ ජාතික හා ජාත්‍යන්තර සිදුවීම්.), නමුත් අභියෝගය වන්නේ එවැනි දක්ෂතා තිරසාර ලෙස ඉදිරියට ගෙනයාමක් නොමැති වීමයි.

අදාළ පාසල් සහ සිසුන්ට අනුග්‍රහය දැක්වීම සඳහා වෙනම පරිපාලන ආයතන, ආයතන සහ කොමිෂන් සභා කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වේ. නමුත් පාසල් ගුරුවරුන් සහ සිසුන් මේ සම්බන්ධයෙන් දැඩි දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දී සිටිති. එසේ වුවද, මූල්‍ය හා තාක්ෂණික සහාය ඇතිව විනිවිදභාවයෙන්, ක්‍රමානුකූලව, සම්බන්ධීකරණයෙන් මෙම වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ බවට කිසිදු සාක්ෂියක් හමු නොවීය. ඇත්ත වශයෙන්ම, පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන, නවෝත්පාදන සහ නව නිපැයුම්වල එවැනි ප්‍රතිඵල අතර වැඩිදුර/උසස් අධ්‍යාපනයට සහ අවසාන වශයෙන් දැනුමේ දායකත්වය මෙන්ම රටේ ආර්ථික වර්ධනයට ලැබෙන දායකත්වය අතර සම්බන්ධතා ඇති කරගත් බවට පිළිගැනීමට සාක්ෂි නොමැත.

5.3.4 සමාජ සංවර්ධනය, සංස්කෘතික වෙනස්කම් සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය ප්‍රතිචාර දැක්වීම

සමාජ සංවර්ධනය: අධ්‍යාපනය යනු රටේ සමාජ සංවර්ධනයට දායක වන අසමසම සාධකයකි. මීට පැවැති අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති යෝජනා/රාමුවල මෙන්ම අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවල දක්වා ඇති අධ්‍යාපන ඉලක්ක උදා: අධ්‍යාපන වෙනස්කම් (1960-61); අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1972); NEC (2003); විශේෂ පාර්ලිමේන්තු උපදේශක කාරක සභාව (2012); අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (2019-2022); MoE - සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා වූ යෝජනා (2022-2032); NEPF (2020-2030)] සිසුන්ගේ සමාජ කුසලතා වර්ධනය කිරීම අරමුණු කර ගෙන ඇත. නිසැකව ම, ශ්‍රී ලාංකේය අධ්‍යාපන භාවිතයන් සිසුන්ගේ සහ පුරවැසියන්ගේ සමාජ-චිත්තවේගීය ඉගෙනීම ඇතුළු සමාජ කුසලතා වැඩිදියුණු කිරීමට බෙහෙවින් දායක වී ඇත.

අවසානයේදී, එවැනි වැඩිදියුණු කිරීම් රටේ සමස්ත සමාජ සංවර්ධනයට බලපායි. සාමාන්‍යයෙන්, සමාජ සංවර්ධනය අදාභ්‍යාමාන වන අතර, එවැනි බලපෑම් පුද්ගල සහ සමාජ හැසිරීම්, පුරුදු සහ ශික්ෂාවන් තුළින් පෙන්නුම් කෙරේ.

සංස්කෘතික වෙනස්කම්: අධ්‍යාපනය යනු අනාගත පරම්පරාවන් සඳහා සංස්කෘතික පරිනාමනය අරමුණු කරා ගෙන යන අනභිභවනීය සාධකයකි. අධ්‍යාපනයේ එකම පරමාර්ථය ශ්‍රම වෙලදපොළ සඳහා පුහුණු ශ්‍රමිකයන් නිෂ්පාදනය කිරීම පමණක් නොව පුද්ගල ජීවන කුසලතා වැඩිදියුණු කිරීමට මග පෑදීමයි. එසේ කිරීමෙන්, පරම්පරා ගණනාවක් සඳහා සංස්කෘතික වටිනාකම්, ආචාර ධර්ම සහ සමාජ-චිත්තවේගීය කුසලතා පරිවර්තනය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ ඓතිහාසික අධ්‍යාපන භාවිතයන් සංස්කෘතික වටිනාකම්, ආචාර ධර්ම සහ සදාචාර අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇත. පසුව මෙම ක්ෂේත්‍ර පිළිබඳව මද අවධානයක් යොමු විය.

1977 දී විවෘත ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිය හඳුන්වා දීමෙන් පසු මිනිසුන්ගේ චිත්තන රටා

ක්‍රමයෙන් වෙනස් විය. ලිබරල් ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියට සහ සමාජ ලිබරල් ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියට සම්බන්ධ සංකල්ප සහ භාවිතයන් එකිනෙකට මිශ්‍ර කිරීමේදී, අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට එවැනි පුළුල් ප්‍රතිපත්තිවලින් දැඩි බලපෑමක් එල්ල වේ. එවැනි තත්වයන් සංස්කෘතික වින්තනය, භාවිතයන් එක් පරම්පරාවකින් තවත් පරම්පරාවකට මාරු වීමට බලපායි. අධ්‍යාපනය වඩාත් තරගකාරී වී ඇති අතර විභාග කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කෙරේ. සිසුන් සහ දෙමාපියන් කණ්ඩායම් සහ සමාජ ජයග්‍රහණ වලට වඩා පුද්ගලික ජයග්‍රහණ ගැන සිතා ක්‍රියා කරනු ලබයි.

ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය ප්‍රතිචාර දැක්වීම: මුල් දශකවලදී ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික අධ්‍යාපනයට ඇතුළත් වීමේ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවයට ළඟා වෙමින් සිටියේය. වර්තමානයේ, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය පිළිබඳ දෘෂ්ටිකෝණ සම්බන්ධයෙන්, ශ්‍රී ලංකාව අධ්‍යාපනයේ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය (CED,2024) ලබා ගෙන ඇති අතර එය දිරිගන්වන සුලු ජයග්‍රහණයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. ජනගහන වර්ධනය හේතුවෙන්, කාන්තා ජනගහනය පිරිමින්ට වඩා වැඩිය [වසර මැද මුළු ජනගහනය (000); 22,037; පිරිමි: 10,670; කාන්තා: 11,367 (CBSL, 2023/ Real Sector Table 2)]

අනෙක් අතට, දැනට පවතින පාසල් අධ්‍යාපන විෂය මාලාව මතකය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කර ඇති අතර, එම සාධකය කාන්තාවන් සඳහා වැඩි අවස්ථාවන් ලබාදීමට හේතු වී තිබේ. ගැහැණු ළමයින්ට සාපේක්ෂව පිරිමි ළමයින් පසුපසින් සිටීමේ සහ අඩු කාර්ය සාධනයක් පෙන්වීමේ ප්‍රවණතාවක් මැන අධ්‍යයනයන් මගින් පෙන්වා දී ඇත. මෙය ශ්‍රී ලංකාවට පමණක් නොව ලෝකයේ අනෙකුත් රටවලට ද පොදු ලක්ෂණයකි. මෙම පසුබිම් සාධක කාන්තාවන්ට අධ්‍යාපනයේ වාසියක් ලබාදේ.

සමස්තයක් වශයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයේ ප්‍රතිපත්තිමය මැදිහත්වීම් ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය, සමාජ සංවර්ධනය සහ සංස්කෘතික පරිවර්තනය පවත්වා ගැනීමට සැලකිය යුතු ලෙස දායකත්වයක් ලබාදී ඇත.

5.3.5 කාර්යක්ෂමතාවය පිළිබඳ දෘෂ්ටිය

කාර්යක්ෂමතාවය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිපත්ති යෝජනා වල දෘෂ්ටිකෝණ අභ්‍යන්තර කාර්යක්ෂමතාව (නිෂ්පාදන කාර්යක්ෂමතාව) සහ බාහිර කාර්යක්ෂමතාව (විභේදන කාර්යක්ෂමතාව) දෘෂ්ටිකෝණ මානයන්ට අනුකූලව සාකච්ඡා කළ හැක.

අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ අභ්‍යන්තර කාර්යක්ෂමතාවය සාමාන්‍යයෙන් තක්සේරු කරනු ලබන්නේ ශිෂ්‍ය ප්‍රවාහයේ ගතිකතාවයන් අධ්‍යයනය කිරීම සහ අධ්‍යාපන පද්ධතියෙන් පිටවන විවිධ මට්ටම්වලින් උපාධිධාරීන් බිහි කිරීමට අවශ්‍ය කාලය හා සම්පත්, අධ්‍යාපනය හැර යාම, පුනරාවර්තනය සහ සම්පත් මැනීම මගිනි. තවද, අධ්‍යාපන ප්‍රතිදානය හෝ නිෂ්පාදනයක් ලෙස අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය මැනීම අධ්‍යාපන පද්ධතියේ අභ්‍යන්තර කාර්යක්ෂමතාවයේ තවත් මානයකි.

එම කාර්යය සඳහා, අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය මැනීම සඳහා ගුරු සංවර්ධනය (ගුරු පුහුණුව ඇතුළුව), පැවැත්ම, උසස්වීම, වක්‍ර සම්පූර්ණ කිරීම සහ කාර්ය සාධන මට්ටම සැලකිල්ලට ගනී. තවද, ගුරුවරුන් යෙදවීම (භාවිතය) සහ සම්පත් එකතු කිරීම ද ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව ලෙස සැලකේ. පාසල් පාදක කළමනාකරණය අධ්‍යාපන කළමනාකරණය,

පරිපාලනය, පාලනය සහ සේවා සැපයීම ද අභ්‍යන්තර කාර්යක්ෂමතා මානය යටතට ඇතුළත් වේ.

අධ්‍යාපනයේ බාහිර ඵලදායිතාවය මැන බැලීමේදී පාසල්වල ඉගෙන ගත් දේවල ගුණාත්මක භාවය සහ අදාළත්වය ඇගයීම ඇතුළත් වේ. ඇත්ත වශයෙන්ම, අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ බාහිර කාර්යක්ෂමතාව තක්සේරු කළ යුත්තේ රටක ආර්ථික හා සමාජීය සංවර්ධනයට එහි දායකත්වය අනුව ය. ප්‍රායෝගිකව, ආර්ථික වර්ධනයට අධ්‍යාපනයේ දායකත්වය තක්සේරු කිරීම දුෂ්කර වී ඇත. මෙහිදී යොදාගන්නා සමහර මිනුම් දර්ශක වන්නේ විරැකියා අනුපාතය, ආදායම් මට්ටම් සහ වෘත්තීන් ය.

අභ්‍යන්තර හා බාහිර කාර්යක්ෂමතාව අනුව, එවැනි ක්ෂේත්‍ර වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් අවධානය යොමුකර ඇත.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් (1948-2023): 1948 සිට 2023 දක්වා හඳුන්වා දුන් අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් වලදී කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය මූලපිරීම් සාකච්ඡා කර ඉදිරිපත් කරන ලදී (උදා: කන්නන්ගර ප්‍රතිසංස්කරණ: පාසල් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම; 1960 ගණන්වලදී: පාසල් සිතියම්කරණය සහ පාසල් තාර්කිකකරණය; 1997: පාසල් 197; 2003: SBM; සහ 2023: පරිපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ).

තවද, අධ්‍යාපනයේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා, බොහෝ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා, සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් මගින් පරිපාලන සහ කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා කිහිපයක් සංවර්ධනය කර ඇත (උදා: 1972 ප්‍රතිසංස්කරණ, 1981 ධවල පත්‍රිකාව , 1997 ප්‍රතිසංස්කරණ, ජාති අධ්‍යාපන කොමිසම NEC ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව - NEPF (2020-2020) , සහ ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023-2033))

කන්නන්ගර ප්‍රතිසංස්කරණ: කන්නන්ගර ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ, රට පුරා මධ්‍ය මහා විද්‍යාල පිහිටුවීම එක් පුළුල් වැඩසටහනකි. අධ්‍යාපනයේ ආර්ථික විද්‍යාව සම්බන්ධයෙන් ගත්කළ, මෙම මූලපිරීම ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා මූලික සාධකයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. දරුවන් සඳහා ගුණාත්මක අධ්‍යාපනයක් ලබා දීම සඳහා ලබා දී ඇති අධ්‍යාපන සම්පත් (එනම්, භෞතික, යටිතල පහසුකම්, ඉගෙනුම් සම්පත්, මානව සම්පත් ප්‍රශස්ත ලෙස භාවිතා කිරීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම මෙම උත්සාහයේ මූලධර්ම විය.

මධ්‍ය විද්‍යාල ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, පද්ධතිය මගින් රටට සහ ගෝලීය වශයෙන් ගුණාත්මක වශයෙන් උසස් මානව ප්‍රාග්ධනයක් නිෂ්පාදනය කරන ලදී. මෑත දශක කිහිපය තුළ, බොහෝ හේතු නිසා, මෙම පාසල් පිළිබඳව ධනාත්මකව සැලකුවේ නැත; එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සමහර ස්ථානවල මෙම පාසල් අපේක්ෂිත මට්ටම්වලට අනුකූලව සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවේ.

තවද, කන්නන්ගර ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් පද්ධතියේ කළමනාකාරිත්වය සහ පරිපාලන කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කරන ලද නව කළමනාකරණ ව්‍යුහයන් හඳුන්වා දෙන ලදී.

1960-1961 අධ්‍යාපන වෙනස්කම්: ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම NEC (1961) රට තුළ ඒකාබද්ධ ජාතික සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීමට යෝජනා කළේය. තවද, පාසල් සිතියම්ගත කිරීම සහ තාර්කිකකරණය මත පදනම්ව, පාසල් පද්ධතියේ කලාපකරණය යෝජනා කරන

ලදී. අධ්‍යාපන පරිපාලන ව්‍යුහයන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහ පාසල් සංවර්ධනය සඳහා ප්‍රජා සබඳතා ප්‍රවර්ධනය කිරීම. මෙම මූල පිරිමි අධ්‍යාපනයේ ක්‍රමය සහ ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීමේ ධනාත්මක උත්සාහයන් වේ; එසේ වුවද, දේශපාලන බලතල මාරුවීම හේතුවෙන්, ධනාත්මක බලපෑමක් ලබා ගන්නා තෙක් මෙම මූල පිරිමි පද්ධතිය තුළ අඛණ්ඩව ක්‍රියාත්මක නොවීය.

1961 දී අධ්‍යාපන පරිපාලන බලතල සහ අධිකාරිය ප්‍රාදේශීය මට්ටමට පවරන ලද අතර, අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක භාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා ප්‍රාදේශීය මට්ටම පදනම් කරගත් තීරණ ගැනීමට ඔවුන්ට හැකි විය.

1966-1967 අධ්‍යාපන වෙනස්කම්: රටේ අවශ්‍යතා සපුරාලීම සඳහා පොදු මූලික පාසලක් සහ ප්‍රායෝගික පාසල් පද්ධතියක් රට තුළ ස්ථාපිත කිරීමට මෙහිදී යෝජනා විය. තවද, අධ්‍යාපන පරිපාලනයේ ව්‍යුහයන් සහ කලාපීය මට්ටම් වෙත පවරා ඇති බලතල සහ ජාතික මට්ටමේ අධ්‍යාපන කළමනාකරණ සහ පරිපාලන ව්‍යුහයන් ද ප්‍රතිව්‍යුහගත කරන ලදී; ඒ අනුව ප්‍රාදේශීය අධ්‍යාපන ක්‍රමය යාවත්කාලීන වූ අතර සමීප අධීක්ෂණ ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙන ලදී.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1972): 1972 දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන කාලය අවම කිරීම සඳහා මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික අධ්‍යාපන චක්‍රය සඳහා නව ව්‍යුහයක් හඳුන්වාදී එහි කාර්යක්ෂමතාවය නංවාලීමට උත්සාහ දරන ලදී. තවද, රටේ ආර්ථික සංවර්ධනයට අනුකූලව විශ්වවිද්‍යාල සඳහා නව උපාධි වැඩසටහන් (උදා: සංවර්ධන උපාධිය, බහුවිධ විෂයයන් සඳහා BEd, වැවිලි කළමනාකරණය, රක්ෂණය, රාජ්‍ය මූල්‍ය හා ආදායම්, තක්සේරු කිරීම සහ රාජ්‍ය පරිපාලනය) හඳුන්වා දෙන ලදී. වැඩිදියුණු කළ පද්ධති කාර්යක්ෂමතාව.

අධ්‍යාපනයේ සේවා සැපයීම සහ පාලනය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා රජය 1972 ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ අධ්‍යාපන පරිපාලනය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට කටයුතු කළේය. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණවල අවසාන ඉලක්කය වූයේ සේවා සැපයීමෙන් උපරිම නිමැවුම් ලබා ගැනීමයි.

අධ්‍යාපනයේ වෙනස්කම් (1977): 1977 දී අධ්‍යාපන සංවර්ධනය සඳහා දෙමාපියන්ගේ සහභාගීත්වය ඇතුළුව ප්‍රජා සහභාගීත්වය වැඩි කිරීම කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරන ලදී. මේ සඳහා අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ දෙමාපියන්ගේ සම්මුතීන් ද සකස් කර හඳුන්වා දුන්නේය.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා (ධවල පත්‍රිකාව) (1981): 1981 ධවල පත්‍රිකාව මගින් පොකුරු සාමාජික පාසල් අතර සම්පත් (උදා: ඉගෙනුම් සම්පත්, භෞතික හා මානව සම්පත්) බෙදා ගැනීම මූලික වශයෙන් ඉලක්ක කරගත් පාසල් පොකුරු පද්ධතියක් හඳුන්වා දීමට නිර්දේශ කරන ලදී. පොකුරු පාසල් ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ පරමාදර්ශී අරමුණ වන්නේ අධ්‍යාපන ආයෝජන සහ පාසල් පාදක සම්පත් වඩා හොඳ සහ කාර්යක්ෂම කළමනාකරණයක් තුළින් ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීමයි. කෙසේ වෙතත්, පුද්ගලික ආකල්ප, කාර්යය සම්පාදන කටයුතු සහ ක්‍රියාත්මක කරන්නන්ගේ ධාරිතාව නොමැතිකම සම්බන්ධ ගැටලු හේතුවෙන්, මෙම සංකල්පය පද්ධතිය තුළ සම්පූර්ණයෙන්ම ක්‍රියාත්මක නොවීය.

1984 වසරේ අධ්‍යාපන කළමනාකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ පද්ධති කාර්යක්ෂමතාවය වැඩිදියුණු කිරීමේ තවත් එක් සන්ධිස්ථානයක් විය. කලාප සිතියම්කරණ අභ්‍යාසවල නිර්දේශ මත පදනම්ව, මෙම ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ අධ්‍යාපන පරිපාලනය සහ කළමනාකරණය

විමධ්‍යගත කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, 1987 ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 13 වැනි සංශෝධනය යටතේ බලය විමධ්‍යගතවීම හේතුවෙන් මෙම යෝජනා ක්‍රියාත්මක නොවීය.

අධ්‍යාපන වෙනස්කම් (1987): 1987 දී සිදුකරන ලද 13 වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය බලතල බෙදීම හරහා රටේ ජනවාර්ගික ප්‍රශ්නයට විසඳුමක් සෙවීමේ උත්සාහයකි. කාර්යක්ෂමතා දෘෂ්ටිකෝණයකින් බලන කල, පැවරීම සහ බලතල බෙදාහැරීම පද්ධති කාර්යක්ෂමතාව වැඩිදියුණු කිරීමේ ප්‍රධාන උපකරණ වේ.

ශ්‍රී ලංකාව සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, මෙය හුදෙක් අපගේ රටේ සන්දර්භය-විශේෂිත ඉල්ලුමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආරම්භ වූවක් නොවන අතර බාහිර බලපෑම් හේතුවෙන් මෙය හඳුන්වා දෙන ලදී. බලය පැවරීමේ සංකල්පීය පසුබිමට ප්‍රතිවිරුද්ධව, අධ්‍යාපනයේ කාර්යක්ෂමතාව හා සම්බන්ධ ජයග්‍රහණ හිඟ වන අතර අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ අමතර ආයෝජන සිදුවෙමින් පවතී.

සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1997): සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග සම්බන්ධයෙන්, මූල පිරිමි කිහිපයක් හඳුන්වා දෙන ලද අතර, පහත සඳහන් දෑ ප්‍රධාන වේ: පාසල් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහ තාර්කිකකරණය, සිසුන් පාදක කරගත් ඇගයීම් SBM මූල පිරිමි, ජාතික සහ පළාත් මට්ටමේ අධ්‍යාපන කළමනාකරණය සහ පරිපාලනය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහ ප්‍රතිසංවිධානය කිරීම.

පාසල් පද්ධතිය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සඳහා පාසල් සිතියම්කරණ ශිල්පීය ක්‍රම අනුගමනය කරන ලද අතර, වසර කිහිපයකට පසුව, මෙම සීමා කිරීම් ක්‍රියාවලීන් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී; පසුව, බොහෝ හේතු නිසා, විශේෂයෙන්ම දේශපාලන ඇගයීම් ගැසීම් සහ බලපෑම් නිසා ඒවා අත්හැර දමන ලදී. එවැනි තත්වයන් පාසල් පද්ධතිය තුළ තවත් සංකල්පනා ඇති කරයි (උදා: සමහර පාසල් 1-8 ශ්‍රේණි සඳහා ක්‍රියාත්මක වන අතර සමහර ඒවා 1-9 ශ්‍රේණි සඳහා වේ).

SBM සම්බන්ධව අවධානය යොමුකළ හොත් පාසල් පාදක කරගත් SBM මූල පිරිමිවලට බොහෝ පාර්ශ්ව විරුද්ධ විය; ඔවුන් පෙන්වා දුන් පරිදි මෙය පාසල් අධ්‍යාපනය පෞද්ගලීකරණය කිරීමේ පළමු පියවර වනු ඇති අතර පසුව අධ්‍යාපනය වෙළඳපොළකරණය වනු ඇත. තවද, මෙමගින් අධ්‍යාපනයේ විෂමතා ඇති වන බවත්, විශේෂයෙන් අවාසි සහගත ප්‍රදේශවල සිසුන් පීඩාවට පත්විය හැකි බවත් ඔවුහු අවධාරණය කළහ. අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් අතර දුර්වල ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය සහ අදාළ කණ්ඩායම් අතර එකඟ නොවීම් හේතුවෙන් මෙම සංකීර්ණ තත්වය නිර්මාණය විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස SBM හි මුල් සංකල්ප යටපත් විය.

සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික රාමුව (2023): 2023 ජාතික රාමුවට ගුරු අධ්‍යාපනය, බඳවා ගැනීම්, යෙදවීම, සහ ගුරුවරුන් සහ විදුහල්පතිවරුන් උසස් කිරීම, අධ්‍යාපන පාලනය/කළමනාකරණය, වෙන් කිරීම වැනි ක්ෂේත්‍ර ආවරණය කරමින් අධ්‍යාපන නිලධාරීන් සහ කළමනාකාරීත්වය වෘත්තීයකරණය තුළින් කාර්යක්ෂමතාව පිළිබඳ යෝජනා ඇතුළත් වේ. අධ්‍යාපනය සඳහා සම්පත්, අධ්‍යාපන නීති සම්පාදනය සහ ව්‍යවස්ථාපිත ආයතනවලට අදාළ පනත් (NEC, 2023)

තවද, ඉහත සඳහන් රාමුවට පාසල් පාදක කරගත් ඇගයීම් SBM අධ්‍යාපන පරිපාලනය සහ කළමනාකරණය සහ අධ්‍යාපන ආයතන සම්බන්ධීකරණය පිළිබඳ සංරචක ද ඇතුළත් විය, එසේ වන්නේ මේවා මෙම ක්ෂේත්‍ර පද්ධතියේ කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම හා

සම්බන්ධ වන බැවිණි. ඉහත සඳහන් කළ සමහර ක්ෂේත්‍ර අඛණ්ඩව සිදුවන සහ සමහර සංශෝධන වේ. කෙසේ වෙතත්, මෙම යෝජනා සඳහා අදාළ බලධාරීන්ගෙන් නිල අනුමැතිය ලබා නොදීම නිසා, නිර්දේශිත යෝජනා අර්ථවත් ලෙස ක්‍රියාත්මක නොවීය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා වන නව අධ්‍යාපන පනත (2009): කාර්යක්ෂමතාවන් නංවාලීම සඳහා වූ දෘෂ්ටියෙන්, මෙම වැඩසැලැස්මෙහිදී ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානය යොමු කරන්නේ අධ්‍යාපන කළමනාකරණය සහ පරිපාලන ව්‍යුහයන් ශක්තිමත් කිරීම, සම්පත් ලබා ගැනීමේ විනිවිදභාවය ශක්තිමත් කිරීම සහ ආයෝජන සහ ප්‍රතිඵල අතර සම්බන්ධතා ඇති කිරීම සම්බන්ධ කරුණු කෙරෙහි ය. විධිමත් අනුමැතිය ලබා දීමට අපොහොසත් වීම නිසා, මෙම උත්සාහයන් ඉටු නොවීය.

ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය සඳහා වන නව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ යෝජනා (2012) සහ ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සඳහා වූ යෝජනා (2016): අධ්‍යාපනයේ කළමනාකරණ කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා, 2012 සහ 2016 යෝජනාවලට අධ්‍යාපන කළමනාකරණය සහ නායකත්වය ශක්තිමත් කිරීම වගවීම, ප්‍රමිති සහ තත්ත්ව සහතික, සහ සම්පත් කළමනාකරණය යන සංරචක ඇතුළත් විය. , එම මූලිකාංග පද්ධතියේ කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ නැංවීමට බලපාන සාධක ලෙස සැලකිය හැකි නමුත් 2012 වසරේ පාර්ලිමේන්තුවට ඉදිරිපත් කළ යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීමට නිල අනුමැතිය ලැබී නැත. එබැවින් 2012 සහ 2016 යෝජනා ද ක්‍රියාත්මක නොවීණි.

සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සඳහා යෝජනා (2019-2022): අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (2019-2022) යටතේ පාසල් අධ්‍යාපනයේ පද්ධති කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීම සඳහා පාසල් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහ පරිපාලන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනා කරන ලදී . මේ සඳහා මූලික පියවර ගෙන ඇති නමුත් පද්ධතිය පුරා සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවීය.

සැලකිය යුතු අරමුදල් ප්‍රමාණයක් ආයෝජනය කරමින් පාසල් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහ ජාතික පාසල් වැඩිකිරීමේ වැඩසටහන් සංඛ්‍යාවක් ආරම්භ කරන ලද නමුත් එය සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක නොවීම සහ දුර්වල සම්බන්ධීකරණය, විද්‍යාත්මක ප්‍රතිපත්ති හා සැලසුම් ක්‍රියා පටිපාටිවලින් බැහැරව ක්ෂුද්‍ර දේශපාලන සාධක ඇතුළු .දේශපාලනික වශයෙන් මැදිහත්වීම් සහ බලපෑම් සිදුවීම හේතුවෙන් අකාර්යක්ෂමතාව ඇතිවීමට හේතු විය .

ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2020-2030) සමස්තයක් ලෙස, ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වැඩසැලැස්මෙහි NEPF (2020-2030) හි පාසල් අධ්‍යාපනයේ කාර්යක්ෂමතාවය ඉහළ නැංවීම සම්බන්ධයෙන් අදාළ සෘජු සහ වක්‍ර මූල පිරිමි (උදා., පාලනය, මූල්‍යකරණය, ප්‍රතිඵල, තාක්ෂණය, ගුණාත්මකභාවය සහ ප්‍රමිතීන්, සම්පත් කළමනාකරණය සහ පරිපාලනය) යෝජනා කරන කොටස් කිහිපයක් ඇත. විධිමත් අනුමැතියක් ලබා නොදීම නිසා මේවා ක්‍රියාත්මක නොවීණි.

ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023-2033) ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023-2033) 2048 රටේ දැක්ම ඉලක්ක කරගනිමින්, විශේෂයෙන්ම, පාලනය, ආයෝජන සහ සම්පත් පිළිබඳ ප්‍රතිපත්ති වසම් යටතේ පද්ධති කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා බොහෝ සංරචක ඇතුළත් කර ඇත. මෙම යෝජනා සාකච්ඡා මට්ටමේ පවතින බැවින්, ප්‍රතිඵල තවමත් නිරීක්ෂණය වී නොමැත. එසේ වුවද, සමහර යෝජනා සහ ඒවායේ අන්තර්ගතය මහජනතාවගේ සහ විද්වතුන්ගේ විවේචනයට ලක් වේ.

5.4 දේශපාලනය සහ ප්‍රතිපත්ති සැකසීම හා ප්‍රතිපත්ති

අධ්‍යාපනයට දැඩි දේශපාලන ක්‍රියාකාරකමකි; එබැවින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය සහ දේශපාලනය එකිනෙකට සම්බන්ධ වූ කාර්යයන් වේ. සමහර සංකල්ප මගින් තරුණ පුරවැසියන් හොඳ පුරවැසියන් බවට පත්වීම සඳහා දැනගත යුතු සහ කළ යුතු දේ පිළිබඳව දැනුවත් කිරීමේ කාර්යය සහජයෙන්ම සිදුකරනු ලබයි. එමගින්ම දේශපාලන ස්ථාවරයක් (පැහැදිලි හෝ ව්‍යංග) පිළිබිඹු කරනු ලබයි. මේ හේතුව නිසා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ සිට ප්‍රායෝගිකව අධ්‍යාපනයේ සෑම අංශයක්ම දේශපාලනය විනිවිද යයි. සෑම පත්ති කාමරයක්ම, යම් දුරකට, සමාජයේ ක්ෂුද්‍ර ලෝකයක් වන අතර, සෑම ගුරුවරයෙකුම තම සිසුන් සංවිධානය කර උපදෙස් දෙන විට සංකීර්ණ බල ගතිකත්වයන් පෙන්නුම් කරයි.

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ නීත්‍යානුකූල කිරීම සම්බන්ධ කාරණාවලට පාලනයෙහි යෙදෙන දේශපාලනඥයන් සෘජුවම සම්බන්ධ වේ. දේශපාලනඥයන් ඔවුන්ගේ පුළුල් දැක්මට අනුකූලව විශේෂඥයින්ගේ දැනුම සහ දායකත්වය ලබා ගත යුතුය. කෙසේ වෙතත්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ සාර්ථක සහ තිරසාර ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ඉහළ මට්ටමේ දේශපාලන අධීක්ෂණය ඉතා වැදගත් වේ. නමුත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී සහ පක්ෂ දේශපාලනය සහ ක්ෂුද්‍ර දේශපාලනය සම්බන්ධ නොවිය යුතුයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ/යෝජනා පක්ෂ දේශපාලනයේදී වැදගත් කරුණක් බවට පත්වී ඇති බොහෝ අවස්ථා ඓතිහාසික සාක්ෂි මගින් පිළිබිඹු කරයි. මේ සම්බන්ධව පුළුල් ජාතික සම්මුතියක් කිසිවිටෙක නොතිබුණු අතර පාලනයේ සිටින බලධාරීන්ගේ අභිමතය පරිදි වෙනස්කම් හඳුන්වා දී ඇත. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය ප්‍රසිද්ධියේ සහ පාර්ලිමේන්තුවේ දැඩි ලෙස විවාද කළ යුතු කරුණකි.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පුළුල් දේශපාලන අධීක්ෂණයක් තිබිය යුතු බවට තර්කයක් නැත; අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ බොහෝ දුරට සිදු කරනු ලබන්නේ රජයේ නිලධාරීන්, පාසල් විදුහල්පතිවරුන් සහ ගුරුවරුන් විසිනි. අධ්‍යාපනය යනු අවදානමට ලක්විය හැකි විෂයයක් වන අතර, සෑම කෙනෙකුම පොදුවේ ඒ ගැන උනන්දු වෙති.

අධ්‍යාපනය සමාජ සංවලනය සඳහා වඩාත්ම බලගතු වැදගත් සාධකය බවට මතභේදයක් නොමැත. විශාල ඡන්ද පදනමක් තිබෙන නිසා දේශපාලකයෝ ද තමන් මේ සමග සම්බන්ධ කර ගැනීමට උනන්දු වෙති. 1970 දශකයෙන් පසු අධ්‍යාපනය ආර්ථිකයට හා සමාජීය සාධකවලට බොහෝ සෙයින් සම්බන්ධ වන බව හඳුනා ගන්නා ලදී. මෙම පිළිගැනීම ඇතිව, දේශපාලන සාධක අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ තීරණාත්මක කාර්යභාරයක් ඉටු කරන අතර ඒවායේ මැදිහත්වීම පිළිබඳව සැලකිය යුතු ය.

ආණ්ඩුවේ වෙනසක් හෝ එම ආණ්ඩුව යටතේම අධ්‍යාපන විෂය භාර අමාත්‍යවරයාගේ වෙනසක් සමඟ පවා අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති වෙනස් වූ හෝ සංශෝධනය වූ අවස්ථා තිබේ. ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් සැකසීම සඳහා ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම NEC පිහිටුවීමට තරුණයින් පිළිබඳ ජනාධිපති කොමිසම (1990) නිර්දේශ කළේ එබැවිනි.

එසේ වුවද, NEC පිහිටුවීමෙන් පසුව පවා, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ පක්ෂ ප්‍රතිපත්ති ලෙස වටහාගෙන ඇති අතර, පාලක රජය යෝජනා කරන දෙයට විරුද්ධ පක්ෂ සැවටීමට විරුද්ධ විය. සාමාන්‍යයෙන්, ඉදිරි මැතිවරණයට පෙර ජයග්‍රහණ පෙන්වීමට කඩිමුඩියේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින තවත් දුර්වලතාවයකි .

ප්‍රමාණවත් සුදානමකින් තොරව ක්‍රියාත්මක කරන ලද ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ බෙහෝ අවස්ථාවන්හිදී අසාර්ථක වීමට ලක්වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ පසුගිය දශක කිහිපය තුළ අප අත්විඳින ලද සැබෑ තත්ත්වය වඩාත් හොඳින් අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා උදාහරණ කිහිපයක් පහත සාකච්ඡා කෙරේ.

අධ්‍යාපනයට විශාල වශයෙන් දේශපාලනයේ මැදිහත්වීම ඓතිහාසික සාක්ෂි මගින් පෙන්වුම් කරයි. 1948 නිදහසෙන් පසු, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය දේශපාලන පක්ෂ අතර නව ආතතීන් ඇති කරන්නක් බවට ක්‍රමක්‍රමයෙන් පත්විය (Little, 2010:5).

1960 ගණන්වල මැද භාගයේදී, එදිනෙදා අධ්‍යාපනය ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ පරිපාලනය කිරීමේදී දේශපාලනඥයන්ගේ බලපෑම් බොහෝ දුරට නොතිබුණි Little, 2024:150). එනමුත් පසුව, එවැනි ඇඟිලි ගැසීම් සහ බලපෑම් දිගටම පැවතුනි. තවද, 1970 ගණන්වල මුල් භාගයේ අස්ථාවරත්වය සහ තරුණ විප්ලවයෙන් පසුව, අධ්‍යාපන ආයෝජනයේ දේශපාලන ආර්ථිකය වෙනස් වීමට පටන් ගත්තේය. ඉන්පසුව, 1977 න් පසු දේශපාලන මැදිහත්වීම් සහ ඇඟිලි ගැසීම් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩි විය.

විෂයමාලා වෙනස්වීම්: නිදහසින් පසු අවස්ථා කිහිපයකදී විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණ ඇති විය. අධ්‍යාපනයේ විෂයමාලා වෙනස්වීම්වලට දේශපාලන බලපෑම් හෝ ඇඟිලි ගැසීම් සිදු වූ අවස්ථා කිහිපයක් ඓතිහාසික සාක්ෂිවලින් දැක්වේ.

භාෂා ප්‍රතිපත්තිය: අධ්‍යාපන ඉතිහාසය තුළ, භාෂාව සහ ජාතිකවාදය පිළිබඳ දේශපාලන පක්ෂ අතර වඩාත් සාමාන්‍ය වාද විවාද අපට දැකගත හැකිය Little, 2010:5), මේ සම්බන්ධයෙන් ආගමික නායකයින්ගේ මැදිහත්වීම් ද වැදගත් වේ. ඒ අනුව 1956 රාජ්‍ය භාෂා පනත සම්මත විය.

මෙම ප්‍රතිපත්තිය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට ධනාත්මක සහ සෘණාත්මක ලෙස දැඩි ලෙස බලපෑවේය. මෙම ප්‍රතිපත්තියේ අනියම් බලපෑම පරම්පරා කිහිපයකට සහ ඉදිරි පරම්පරා කිහිපයකට බලපෑවේය.

දෙවන ජාතික භාෂාව: වාර්ගික ගැටුමට විසඳුමක් ලෙස රජය පාසල්වල 2 වන භාෂාවක් විෂයක් ඉගැන්වීම ක්‍රියාත්මක කළේය. ශ්‍රී ලංකාවේ දෙමළ සිසුන් සඳහා සිංහල සහ සිංහල සිසුන් සඳහා දෙමළ 2 වන භාෂාව ලෙස උගන්වනු ලැබේ. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රායෝගික සහ ක්‍රියාකාරී ගැටලු හේතුවෙන් පද්ධතිය තුළ මෙය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කර නොමැත. වෘත්තීයමය වශයෙන් සුදුසුකම් ලත් ගුරුවරුන්ගේ හිඟය (සමහර ගුරුවරුන්ට 2 වන භාෂා විෂය නිසි ලෙස ඉගැන්වීමට හැකියාවක් නැත) සැලකිය යුතු ගැටලුවකි.

තවද, තාවකාලික ගුරුවරුන් යෙදවීම, ඉගෙනුම් සම්පත් බෙදා හැරීම සම්බන්ධ ගැටලු සහ භාෂා ප්‍රතිපත්තිය දුර්වල ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම 2වන භාෂා ක්‍රියාත්මක කිරීමට බරපතල ලෙස බලපෑ බව නිරීක්ෂණය විය. කෙසේ වෙතත්, සමහර පාසල් 2වන භාෂාව

ඉගැන්වීම සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කරන බව සඳහන් කළ යුතුය. පෙර සේවා ගුරු අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන්, ගුරු විද්‍යාලවල 2වන භාෂාව උගන්වනු ලැබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල්වල සහ ගුරු අධ්‍යාපනයේ පමණක් නොව රජයේ රැකියා සඳහා ද 2වන බස අනිවාර්ය වේ.

මෙම ප්‍රතිපත්ති ආරම්භය ප්‍රගතිශීලී ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස ආරම්භ කර නිල වකුලේඛ හරහා ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර පසුව, ප්‍රතිපත්ති යෝජනා මගින් දෙවන ජාතික භාෂාව ප්‍රවර්ධනයට සහ ගුණාත්මක භාවය වැඩි දියුණු කිරීමට ඉඩ සැලසිය [උදා (අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1972); ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023-2033) හි දෙවන බස ඉගැන්වීම පිළිබඳ ප්‍රතිපත්තිය පද්ධති අවශ්‍යතාවල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මතු වූ ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස සැලකිය හැකිය.

ද්විභාෂා අධ්‍යාපනය: ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය අධ්‍යාපනය හඳුන්වාදීම විවිධ සංසදවල පුළුල් ලෙස සාකච්ඡා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, බොහෝ මිනිසුන් තම මව් භාෂාවෙන් අධ්‍යාපනය දිගටම කරගෙන යාමට කැමැත්තක් දක්වයි. ඒ මතයට විරුද්ධ අය තර්ක කරන්නේ ඉංග්‍රීසි මාධ්‍ය අධ්‍යාපනයේ අවශ්‍යතාවයයි.

සියලු කරුණු සැලකිල්ලට ගෙන ද්විභාෂා අධ්‍යාපනය හඳුන්වා දෙන ලදී. ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යයෙන් (අත්‍යවශ්‍යයෙන්ම ඉංග්‍රීසි පාදක හෝ දෙමුහුන් අධ්‍යාපන මාධ්‍යයක්) මව් භාෂාව සහ වෙනත් විෂයයන් කිහිපයක් සමඟ ද්විභාෂා අධ්‍යාපනය ලබාගැනීමේ අවස්ථාව ශ්‍රී ලංකාවේ සමහර පාසල්වල පවතී. ද්විභාෂා අධ්‍යාපනය තෝරාගත් පාසල්වලට සීමා වී ඇති අතර, ප්‍රායෝගික බාධාවන් සහ සීමාවන් (එනම්, සුදුසුකම් ලත් ගුරුවරුන්ගේ හිඟය, ඉගෙනුම් සම්පත් හිඟ-කම සහ හොඳ ගුරුවරුන් යෙදවීමේ ප්‍රතිපත්තියක් නොමැතිකම) හේතුවෙන් එය සමස්ථ පද්ධතිය හරහා ලබා ගත නොහැක.

සමාන්තර මූලධර්මවලට අනුකූලව සියලුම පාසල් සඳහා අවශ්‍ය අධ්‍යාපන සහ ඉගෙනුම් පහසුකම් සමහර පාසල්වලට ප්‍රමාණවත් ලෙස සැපයීමට බලධාරීන්ට නොහැකිය. සිසුන්ගේ අධ්‍යාපන අයිතීන් සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, මෙය ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන අයිතීන් උල්ලංඝනය කරයි.

මෙම ප්‍රතිපත්ති ආරම්භය සමාජ ඉල්ලුම නිසා ආරම්භ වූ අතර නිල වකුලේඛ හරහා ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර පසුව, ප්‍රතිපත්ති යෝජනා මගින් ද්විභාෂා අධ්‍යාපනයේ ප්‍රවර්ධනයට සහ ගුණාත්මක භාවය ඉහළ නැංවීම අන්තර්කරණය කරගන්නා ලදී [Wod(අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1997); ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂම NEC (2003); ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව (2023-2033)].

විෂය වෙනස්කම්: 1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ සමාජ අධ්‍යයනය විෂය හඳුන්වා දුන් දී ඉතිහාසය, භූගෝල විද්‍යාව සහ සිවිල් විෂයයන් ඉවත් කරන ලදී. විෂයයන් තුනටම දක්ෂ ගුරුවරුන් සිටියේ ඉතා ස්වල්පයකි. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඉතිහාස ගුරුවරයෙකුට සමාජ අධ්‍යයනය ඉගැන්වීමට භාර දුන්නේ නම්, භූගෝල විද්‍යාව සහ සිවිල් විෂයයන් වෙනුවෙන් ඉතිහාසයට මුල්තැන දෙනු ලැබිණි. දිරිගැන්වීම් නොමැති අසංවිධානාත්මක පුහුණුව නව විෂය ක්ෂේත්‍ර ඉගෙන ගැනීමට ගුරුවරුන් පොළඹවන්නේ නැත

1997 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ උද්භිද විද්‍යාව සහ සත්ත්ව විද්‍යාව වෙනුවට ජීව විද්‍යාව හඳුන්වාදීමේදී ද එම අවස්ථාව දැකිය හැකිය. විෂයයන් දෙකම ඉගැන්වීමට

ගුරුවරුන්ට හැකියාවක් තිබුණේ නැත. ක්‍රියාවට නැංවීමට පෙර ගුරුවරයා සූදානම් වීම සිදුනොවූන හොත් ප්‍රතිඵල ආන්තික වේ. අධ්‍යාපනයේ වෙනස්කම් වලට දෙමාපියන් ගොදුරු වේ.

මැදගම (2014) පෙන්වා දුන් පරිදි, වෙනස්කම් අත්‍යවශ්‍ය නම් පමණක් ඒවා සිදුකළ යුතුය. දැනුම්වත් කිරීම සහ සම්මුතියකට පැමිණීම මූලික වේ. එසේ නොවුවහොත්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ ගොඩනැගෙන්නේ, දරුවන්ගේ අනාගතය බිල්ලට දී තම මනාකල්පිත අදහස් අත්හදා බැලීමට බලධාරීන් දරන උත්සාහයන් ලෙස ය.

විෂයමාලා ධාරාව - තාක්ෂණික ධාරාව: සමහර විෂයමාලා විෂය ධාරාවන් හඳුන්වාදීම ද දේශපාලන අවශ්‍යතාවල බලපෑම් සහ මැදිහත්වීම් සමඟින් ආරම්භ විය. කන්නන්ගර යුගයේ සිට කාර්මික අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම කැපී පෙනෙන අංශයක් විය.

විවිධ අවස්ථා වලදී, මෙම වැඩසටහන් විවිධ නම් යටතේ පැමිණියේය [උදා (හන්දෙස්ස යෝජනා ක්‍රමය (1945); මධ්‍ය විද්‍යාල පිහිටුවීම (1945); අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ (1972); ප්‍රාග් වෘත්තීය විෂයයන්; ධවල පත්‍රිකා යෝජනා (1981); ජීවන කුසලතා, සහ NEPF (2023-2033)]. සාක්ෂිවලින් පෙනී යන්නේ මෙම උත්සාහයන් අපේක්ෂිත මට්ටම් දක්වා සම්පූර්ණයෙන් සාර්ථක නොවූ බවයි.

උසස් පෙළ විභාගය සඳහා තාක්ෂණික විෂය ධාරාවක් හඳුන්වාදීම රජය විසින් 2015 වසරේ ආරම්භ කරන ලදී. මෙම විෂය ධාරාව ජෛව පද්ධති තාක්ෂණය, ඉංජිනේරු තාක්ෂණය සහ තාක්ෂණය සඳහා විද්‍යාව (අනිවාර්ය විෂයයන්) වලින් සමන්විත විය. මීට අමතරව, පවතින විෂයයන්ගෙන් එක් විෂයයක් තෝරා ගැනීමට අවශ්‍ය විය.

මෙම වැඩසටහන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ලේඛනවල සඳහන් නොවූ නමුත් එය අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශයේ නිල වකුලේඛ හරහා ආරම්භ කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. මෙම ප්‍රතිපත්තිය සමාජ ඉල්ලුමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස සහ ජාතික හා ජාත්‍යන්තර මට්ටමින් ශ්‍රම වෙළඳපොල ඉල්ලුමට ගැලපෙන පද්ධති අවශ්‍යතා හේතුවෙන් හටගත් ප්‍රතිපත්තියක් ලෙස දැක්විය හැක.

තවද, වසර 13 ක අනිවාර්ය අධ්‍යාපනය හඳුන්වාදීම 2017 වසරේ දේශපාලන දිශානතිය හරහා ආරම්භ වූ තවත් මූලපිරීමකි. මෙම වැඩසටහනේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ 1 සිට 13 ශ්‍රේණිය දක්වා සෑම පාසල් දරුවෙකුටම අඛණ්ඩ අධ්‍යාපනයක් ලබාදීමයි. මෙම වැඩසටහනට (වෘත්තීය-අභිමුඛ විෂයයන් 26), සහ ආයතනික පදනම් වූ වෘත්තීය පුහුණුව ඇතුළත් විය.

සිසුන්ගේ දෘෂ්ටි කෝණයෙන් බලනවිට මෙය වෙළඳපල ඉලක්ක කරගත් වෘත්තීය විෂයයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා හොඳ ආරම්භයකි. 2019 දී රජය වෙනස් වූ පසු, වසර 13 අනිවාර්ය අධ්‍යාපන වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමට සීමාවන් කිහිපයක් බලපෑම් ඇති කළේය. මෙම වැඩසටහන් අධ්‍යයනය කිරීමේදී හෙළි වූයේ මෙම වැඩසටහන මුළුමනින්ම දේශපාලන දිශානතියක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ආරම්භ වූ බවයි. මෙම යෝජනා ක්‍රමය හඳුන්වාදීම දේශපාලන මැදිහත්වීම් හේතුවෙන් සිදුවූණු බැවින් අනෙකුත් රජයන් මෙම ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රමුඛත්වය ලබානොදෙන ලදී .

ගුරුවරුන් බඳවා ගැනීම: ගුරුවරුන් බඳවා ගැනීම අධ්‍යාපනයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්තිවලට දේශපාලන මැදිහත්වීම වඩාත්ම ඒත්තු ගැන්වෙන සාධකය වේ. උදාහරණ ස්වේච්ඡා ගුරුවරු, ජනසවිය ගුරුවරු, කරුණ සේවා ගුරුවරු, කොන්ත්‍රාත් ගුරුවරු, සමෘද්ධි ගුරුවරු, ග්‍රාමාරක්ෂක ගුරුවරු, දේශපාලන පළිගැනීම්වලට ලක් වූ ගුරුවරු, ත්‍රස්තවාදයට ගොදුරු වූ ගුරුවරු , පුහුණු ගුරුවරුන්, අ.පො.ස. උසස් තරග විභාග ගුරුවරුන්, උසස් තාක්ෂණ විද්‍යාල ගුරුවරුන්, සංවර්ධන නිලධාරීන් ගුරුවරුන්. ආදී වශයෙන් විවිධ හේතු මත දේශපාලන නියෝග මත කලින් කලට ගුරුවරුන් බඳවා ගෙන ඇත.

ඉහත සඳහන් කාණ්ඩ යටතේ බඳවා ගන්නා ගුරුවරුන් සුදුසුකම් ලත් ගුරුවරුන් වීමට ඉගැන්වීම පිළිබඳ පශ්චාත් උපාධි ඩිප්ලෝමාවක් සම්පූර්ණ කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, රජයේ ගුරුවරුන් බඳවා ගැනීමේ ප්‍රතිපත්තිය වන්නේ ජාතික තුරු විද්‍යාල වලින් බිහිවන්නන් සහ විශ්ව විද්‍යාල උපාධිධාරීන් ලෙස සුදුසුකම් ලත් ගුරුවරුන් බඳවා ගැනීම වන අතර ප්‍රමාණවත් තරම් සුදුසුකම් ලත් ගුරුවරුන් බිහි කිරීමට මෙම ක්‍රම දෙක ප්‍රමාණවත් වේ. ප්‍රායෝගිකව, ශ්‍රී ලංකාව තුළ ගුරුවරුන් බඳවා ගැනීමේ සහ රැකියා ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මෙහෙයුම් සම්බන්ධ බොහෝගැටලු සහ බාධා මතු විය.

නොමිලේ පාසල් නිල ඇඳුම්: සියලුම සිසුන් සඳහා නොමිලේ පාසල් නිල ඇඳුම් ලබාදීමේ වැඩසටහන මුළුමනින්ම රටේ ජනාධිපතිවරයා විසින් ගනු ලැබූ දේශපාලන තීන්දුවකි. මෙය නිදහස් අධ්‍යාපනය, විශේෂයෙන් අවාසි සහගත කණ්ඩායම් සඳහා ප්‍රතිලාභ සහතික කරන අනුබද්ධ වැඩසටහන් වලින් එකකි. කෙසේ වෙතත්, 1993 සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි සියලුම පාසල් සිසුන් සඳහා පාසල් නිල ඇඳුම් ලබාදීමට තීරණය කළේ මූල්‍යමය වශයෙන් පවත්නා බැඳීම නොදැනගෙනය.

තවද, මෙය ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම ක්‍රියාත්මක වන අවස්ථාවක සිදු වූ නමුත්, මෙම ප්‍රතිපත්තිය තීරණය ගැනීම සඳහා ඔවුන් කිසිවිටක උපදෙස් ලබා ගත්තේ නැත. දුප්පත්ම කුටුම්භ දෘෂ්ටි කෝණයෙන් මෙය හොඳ තීරණයක් වන නමුත් අධ්‍යාපනික ආර්ථික විද්‍යාඥයාගේ දෘෂ්ටි කෝණයෙන් මෙය අධ්‍යාපන අයවැය මත මහත් බරක් පැටවීමට හේතු වේ.

මෙම නිල ඇඳුම් ලබා ගැනීම සඳහා සිසුන් තෝරා ගැනීමක් නොමැති බැවින්, සිසුන්ගේ දෙමාපියන්ගේ ආදායම් මට්ටම නොසලකා සෑම දරුවෙකුටම මෙම සහනාධාරය ලබා ගැනීමට හිමිකම් ඇත. එය අධ්‍යාපන ආයෝජන අපතේ යාමට හේතු විය හැක. එබැවින්, අධ්‍යාපන සහනාධාර වැඩසටහන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කරන ලෙස එය ඉල්ලා සිටින නමුත් අවශ්‍යතා ඇති දරුවන් මෙම පහසුකම් අඛණ්ඩව භුක්ති විඳින බව සහතික කළ යුතුය.

පාසල් පෙළපොත්: රජයේ පාසල්වල 1-11 ශ්‍රේණිවල සියලුම දරුවන්ට නොමිලේ පෙළපොත් ලබාදීම, රජයේ ආධාර ලබන පාසල් සහ පිරිවෙන් නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය සහතික කිරීම සඳහා බලපාන තවත් ප්‍රමුඛ වැඩසටහනකි. මෙය අවශ්‍යතා ඇති සිසුන්ට උපකාර කිරීම සඳහා ආරම්භ කරන ලද නමුත් පසුව, මෙය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මූල්‍ය ශක්‍යතාවක් නොමැතිව සියලුම සිසුන් වෙත ව්‍යාප්ත කරන ලදී.

කෙසේ වෙතත්, මෙම සහනාධාර වැඩසටහන ප්‍රධාන ප්‍රවාහයට අන්තර්ගත කර ඇති අතර, මෙම පහසුකම් ලබා ගැනීමට සියලු දෙනා අපේක්ෂා කරති. නොමිලේ පාසල් පෙළපොත් ලබා ගැනීම සඳහා සිසුන් තෝරා ගැනීමක් නොමැති බැවින්, දෙමාපියන්ගේ ආදායම් මට්ටම තිබියදීත්, සෑම දරුවෙකුටම මෙම සහනාධාරය භුක්ති විඳීමට හිමිකම් ඇත. අධ්‍යාපනයේ අතාර්කික සහනාධාර වැඩසටහන් අධ්‍යාපන ආයෝජන නාස්තියට හේතු වන බව ඇතැම් අධ්‍යාපන ආර්ථික විද්‍යාඥයන් පෙන්වා දුන්හ. එබැවින්, අධ්‍යාපන සහනාධාර වැඩසටහන් ප්‍රතිව්‍යුහගත කරන ලෙස එය ඉල්ලා සිටින නමුත් අවශ්‍යතා ඇති දරුවන්ට මෙම පහසුකම් අඛණ්ඩව ලබාදිය යුතුය.

සුරක්ෂා සිසු සෞඛ්‍ය රක්ෂණය: ජාතියේ දරුවන් සදාකාලිකව සුරකීමුයන තේමාව යටතේ සුරක්ෂා ශිෂ්‍ය සෞඛ්‍ය රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රමය 2017 වසර සඳහා වන අයවැය යෝජනාවක් මත දරුවන්ගේ ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම සඳහා රජය විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. (MoE, 2018).

මෙම වැඩසටහන නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් සහතික කිරීමට සෘජුවම අනුරූප විය. කෙසේ වෙතත්, මෙය ආරම්භ වී ඇත්තේ සහ මූල්‍ය ශක්‍යතා පිළිබඳව පාර්ශවකරුවන්ගේ උපදේශන පැවැත්වීමකින් තොරවය. මෙම වැඩසටහන හඳුන්වාදීමේ ඉල්ලීම පාසල් ප්‍රජාවෙන් මතු නොව රජය පාර්ශ්වයෙන් ඇති වූවකි. 2019 දී රජය වෙනස් වූ පසු, මෙම යෝජනා ක්‍රමය සැලසුම් කළ පරිදි පවත්වාගෙන යාමට බාධා කිහිපයකට මුහුණ දුන්නේය.

විශේෂයෙන්ම ආර්ථික අර්බුදයට මුහුණ දුන් කාලපරිච්ඡේදය තුළ සේවාලාභියා ඉලක්ක කරගත් වැඩසටහනක් අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාම අභියෝගාත්මක විය. මෙය ඒකාබද්ධ ගිවිසුමක් ඇති කර ගැනීම සඳහා තිරසාර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති මූලික වන බව පෙන්වන හොඳම උදාහරණයකි. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ දේශපාලන අරමුණු මත සමහර ප්‍රතිපත්ති මතු වී ඇති බවත්, එවැනි මූලාරම්භයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දෙන බවත්ය.

පාසල් ගැහැණු ළමයින් සඳහා නොමිලේ සනීපාරක්ෂක තුවා: 2024 ජුනි මාසයේදී රජය පාසල් ගැහැණු ළමයින් සඳහා නොමිලේ සනීපාරක්ෂක තුවා ලබා දීම ආරම්භ කළේය. දුප්පත්ම කුටුම්භයන්ගේ දෘෂ්ටි කෝණයෙන්, මෙම ආරම්භය ඔවුන්ගේ දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනය සඳහා ගෘහස්ථ වියදම් සඳහා සැලකිය යුතු සහනයක් වේ. කෙසේ වෙතත්, සමස්තයක් වශයෙන්, මෙම ආරම්භය අධික පිරිවැයක් ඇතුළත් වන අතර, විශේෂයෙන්ම ආර්ථික අර්බුදය තුළ මූල්‍ය බාධාවන්ට මුහුණ දීමට හේතුවන ඇත. මෙම සුභසාධනය සම්බන්ධ වැඩසටහන දේශපාලන තීරණයක් ලෙස සලකනු ලබන අතර ඕනෑම පිරිසවැයක් දරමින් මෙය දිගටම කරගෙන යාමට අවශ්‍ය වේ.

දිවා ආහාරය /කිරි වීදුරුවක්/පාවහන්: පාසල් දිවා ආහාර, කිරි වීදුරුවක් සහ පාවහන් යුගලක් ලබා දීම නිදහස් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් සහතික කිරීමට අදාළ අනෙකුත් පියවර වේ. මෙම සහනාධාර වැඩසටහන් විවිධ වසරවලදී දේශපාලන බලධාරීන්ගේ මඟ පෙන්වීම යටතේ ආරම්භ කෙරේ. කෙසේ වෙතත් 1960 ගණන්වල පාසල්වල දහවල් ආහාර වැඩසටහන

ක්‍රියාත්මක වූ නමුත් තෝරාගත් පාසල්වල මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක වූ බව පැහැදිලිය. පාසල් දරුවන්ගේ පෝෂණ තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමට කැපවී සිටින ජාත්‍යන්තර සංවිධානයක් විසින් මෙම වැඩසටහනට අනුග්‍රහය දක්වන ලදී.

අධ්‍යාපනය සඳහා සම්පත් වෙන්කිරීම: 1960 දශකයේ අධ්‍යාපනයට දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 5ක් සහ සමස්ත රාජ්‍ය වියදමෙන් සියයට 15ක් ලැබුණි. කෙසේ වෙතත්, 1977 න් පසු එය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 2 ක් සහ සමස්ත රාජ්‍ය වියදමෙන් සියයට 8 ක් දක්වා අඩු විය. 2022 දී එය සියයට 1.98 ක් පමණ විය; 2023 දී එය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 1.6 (CBSL, 2023) වේ. මෙම තත්ත්වයන් ඇතිව, විද්වතුන් සහ අධ්‍යාපනඥයින් ඇතුළු පුරවැසියන් අධ්‍යාපන වියදම් OECD සාමාන්‍යය (එනම්, දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් සියයට 6) දක්වා වැඩි කරන ලෙස ඉල්ලා සිටිති.

කෙසේ වෙතත්, අධ්‍යාපන වියදම් විශ්ලේෂණය කරන විට, අධ්‍යාපනයේදී සිදුවන සම්පත් නාස්තිය සහ අධ්‍යාපනය වෙනුවෙන් වාර්ෂිකව අයවැයෙන් ලබාදී ඇති මුදල් උගත ප්‍රයෝජනයට ගැනීම දැකිය හැකිය. මෙම තත්ත්වය අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ කාර්යක්ෂමතාවයේ ගැටලු කාරී තත්ත්වයට හේතු විය. අධ්‍යාපන අයවැය තිරසාර ලෙස විද්‍යාත්මක පදනමක් අනුගමනය කරමින් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ මට්ටම සඳහා වෙන් කිරීමට ස්ථිර ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයක් ගෙන නොමැති බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය විය.

ඇගයීම: පරීක්ෂා කිරීම සහ ඇගයීම (විභාග) අධ්‍යාපනයේ ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර දෙකක් වන අතර, අදාළ සෑම පාර්ශ්වයකම මේ සම්බන්ධයෙන් පුළුල් ලෙස සැලැකිලිමත්ම ක්‍රියාකර ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ක්ෂේත්‍රය තුළ ඇගයීම් ක්‍රමය වෙනස් කිරීමේදී දේශපාලන බලපෑම් සහ ඇඟිලි ගැසීම් සිදු වූ ආකාරයේ සිදුවීම් කිහිපයක් පෙන්නුම් කර ඇති අතර ඊට උදාහරණ කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ: 1970 අගභාගයේදී, අධ්‍යාපන ක්‍රමය ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම පිළිබඳ වාර්තා කිරීම සඳහා අධ්‍යාපන සමාලෝචන කමිටුව පිහිටුවන ලද අතර 1971 දී මෙහි වාර්තාව ප්‍රකාශයට පත් කරන ලදී. මෙම ප්‍රතිසංස්කරණය ආරම්භ කරනු ලැබුවේ වෘත්තීයකරණයට ලක් කළ යුතු විෂයමාලා ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා ය. ඒ අනුව, ඇගයීම් ක්‍රමය ද වෙනස් වූ අතර, අ.පො.ස OL සහ AL විභාග වෙනුවට පිළිවෙලින් NCGE සහ HNCE විභාග ක්‍රියාත්මක කරන ලදී .

මීට පෙර සඳහන් කළ පරිදි, මෙම යෝජනා සකස් කර ඇත්තේ අධ්‍යාපනවේදීන් සහ අදාළ පාර්ශ්වකරුවන් ඇතුළු මහජනතාවගේ අදහස් විමසීමකින් තොරව ය. මෙම තක්සේරු ක්‍රමය 1977 දක්වා වසර කිහිපයක් පැවතුනි. මෙය ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ නිසි පියවරයන් අනුගමනය නොකිරීම ලෙස දැක්විය හැකි අතර, එම හේතුව මත කිසිදු යෝජනාවක් තවදුරටත් පවත්වාගෙන නොයනු ඇත. එවැනි තත්ත්වයක් සිසුන්ට දැඩි ලෙස බලපෑ අතර, ඒ ඒ ශිෂ්‍ය කණ්ඩායම් අත්හදා බැලීම් ලෙස යොදා ගන්නා ලදී.

1977 අධ්‍යාපන වෙනස්කම්: මැතිවරණ ව්‍යාපාර අතරතුර, එවකට ප්‍රමුඛ විපක්ෂ පක්ෂය 1972 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ, විශේෂයෙන්ම, වෘත්තීය අධ්‍යාපනය, ඇගයීම් ක්‍රමය සහ

ශ්‍රේණි පරාසය දැඩි ලෙස විවේචනය කළේය. 1977 අධ්‍යාපන වෙනස්කම් යටතේ, ඇගයීම් ක්‍රමය ද නවතා දමන ලද අතර, NCGE සහ HNCE විභාග පිළිවෙලින් අ.පො.ස සාමාන්‍ය පෙළ OL සහ අ.පො.ස. උසස් පෙළ බවට පත් කරන ලදී මෙම නොගැලපෙන භාවිතයන් මගින් අවධාරණය කෙරුණේ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් රට තුළ නොමැතිකමයි. අනෙක් අතට, ඕනෑම ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වාදීමේදී ආරම්භය සාධාරණීකරණය කිරීමට ප්‍රබල සාක්ෂි තිබිය යුතුය. එසේ නොමැති නම්, එය පද්ධතිය තුළ ක්‍රමානුකූලව අඛණ්ඩව පවතිනු ඇත.

1981 ධවල පත්‍රිකා යෝජනාව: 1977 දී බලයට පත් වූ නව රජය අතර 1981 ධවල පත්‍රිකාවේ ස්වරූපයෙන් අධ්‍යාපනය සඳහා නව ප්‍රතිපත්තියක් ඉදිරිපත් කළේය. කරුණු අනාවරණය වූ පරිදි, ධවල පත්‍රිකාව (1981) සකස් කරන ලද්දේ තෝරාගත් නිලධාරීන් පිරිසක් විසින් වන අතර, ප්‍රතිපත්ති උපදේශනයන් දුර්වල මට්ටමක පැවැති බව පැහැදිලි විය. ධවල පත්‍රිකා ප්‍රතිපත්ති යෝජනාව මගින් අඛණ්ඩ තක්සේරු ක්‍රමයක් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙය 1981 ධවල පත්‍රිකාව (ලිට්ල්, 2010:14) විසින් යෝජනා කරන ලද වඩාත් මතභේදාත්මක ප්‍රතිසංස්කරණය වූ අතර එයට ගුරුවරුන්, දෙමාපියන් සහ විරුද්ධ දේශපාලන පක්ෂ විසින් දැඩි ලෙස විවේචනයට හා විරුද්ධත්වය දැක්වූහ. පාසල් මට්ටමින් සහ අදාළ පාර්ශවයන් මේ සඳහා ප්‍රමාණවත් සහයෝගයක් කොදැක්වීම හේතුවෙන් මෙම ඇගයීම් ක්‍රමය 1980 දශකයේ අගභාගයේ සහ 1990 දශකයේ මුල් භාගයේදී අත්හැර දමන ලදී. මෙයින් ගම්‍ය වන්නේ ඕනෑම ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාත්මක කිරීම තීරණය වුවද පවත්වාගෙන යාමට බිම් මට්ටමේ සහ ක්‍රියාත්මක කරන්නන්ගෙන් ශක්තිමත් සහයෝගයක් අවශ්‍ය බවයි.

පාසල්වල ව්‍යුහාත්මක කරුණු: පාසල් ව්‍යුහයන් සම්බන්ධයෙන්, දේශපාලන නියෝගවල ප්‍රබල බලපෑමක් සිදුවූ බොහෝ අවස්ථා දැකිය හැකිය. තෝරාගත් උදාහරණ පහත දැක්වේ.

- රජයේ ප්‍රතිපත්තිමය තීරණයට අනුව 1961 දී රජය විසින් පෞද්ගලික පාසල් රජයට පවරා ගන්නා ලදී. ඒ අනුව අලුතින් පෞද්ගලික පාසල් පිහිටුවීම තහනම් විය. රටේ තත්ත්වය සහ රජයේ ප්‍රතිපත්ති සැලකිල්ලට ගනිමින් මෙම තීරණය ගෙන ඇත. ප්‍රධාන වාණිජ මධ්‍යස්ථාන (උදා: පාසල්, බනිජ තෙල්, නාවික, ගුවන් සේවා සහ වැවිලි) රජයට පවරා ගැනීමට එවකට රජය කටයුතු කළේය. එවැනි මඟ පෙන්වීම්වලට අනුකූලව පාසල් පවරා ගැනීම ඉන් එකකි.
- 1981 ධවල පත්‍රිකා යෝජනා යටතේ, මානව හා භෞතික සම්පත් බෙදාගැනීමේ අරමුණින් පොකුරු පාසල් පිහිටුවීමට රජය යෝජනා කළේය. මෙම ප්‍රතිපත්තිය ප්‍රමාණවත් උපදේශනයකින් තොරව තෝරාගත් ප්‍රභූ කණ්ඩායමක් විසින් නිර්දේශ කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, මෙම ප්‍රතිපත්ති ආරම්භය අපේක්ෂිත මට්ටමින් සාර්ථක වූයේ නැත.
- 1990 දශකයේ මුල් භාගයේදී, තෝරාගත් කනිෂ්ඨ සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ ද්විතියික පාසල්වල සංවර්ධනය ඉලක්ක කර ගනිමින්, අංශය අනුව පාසල් වැඩිදියුණු කිරීම (ISD) නමින් විශේෂ පාසල් සංවර්ධන වැඩසටහනක් රජය විසින් හඳුන්වා දෙන ලදී. මෙම පාසල් සෑම කොට්ඨාසයකම විශිෂ්ටතා මධ්‍යස්ථාන ලෙස සංවර්ධනය කිරීමට සැලසුම් කර

තිබූ අතර එමඟින් දුෂ්කර ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල දරුවන්ට උසස් තත්ත්වයේ අධ්‍යාපනයක් ලබා දේ. 1994 දී නව දේශපාලන පක්ෂයක් බලයට පත් වූ අතර, මෙම වැඩසටහනට බාධා ඇති විය.

- නව රජය ISD ව්‍යාපෘතියට සමාන අරමුණු ඇතිව ප්‍රාදේශීය පාසල් සංවර්ධන (DSD) වැඩසටහන නම් නව වැඩසටහනක් ආරම්භ කරන ලදී.
- පසුව, ජනප්‍රිය නාගරික ප්‍රදේශවල පාසල්වල නාගරීකරණයට සහ ඉහළ තරඟකාරීත්වයට විසඳුමක් ලෙස පූර්ණ සම්පත් සහිත පාසල් සංවර්ධනය කිරීම අරමුණු කරගත් DSD වැඩසටහන නවෝද්‍යා පාසල් සංවර්ධන වැඩසටහන ලෙස නම් කරන ලදී.
- ඉන්පසුව, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුවේ අරමුදල් සහිත ව්‍යාපෘතියක මූල්‍ය ආධාර ඇතිව ඉසුරු පාසල් සංවර්ධන වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමට රජය උත්සාහ කළේය.
- නැවතත්, රජය ද්විතීයික පාසල් 1,000ක් සහ පෝෂක ප්‍රාථමික පාසල් 5,000ක් සංවර්ධන වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කළේය.
- ඉන් පසුව රජය ළගම පාසල හොඳම පාසල ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරන ලදී ව්‍යාපෘතියේ සංකල්පය කෙසේ වෙතත් මෙහිදී පාසල්වල යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කරන ලදී.
- 2019-2022 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ රජය ජාතික පාසල් සංඛ්‍යාව 1,000 දක්වා වැඩිකිරීම සහ රජයේ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය යටතේ ත්‍රෛභාෂික පාසල් සංවර්ධන වැඩසටහනක් ක්‍රියාත්මක කළේය. මෙම මූලපිරීම් තුළ, 1981 ධවල පත්‍රිකාව මගින් යෝජනා පොකුරු පාසල් පද්ධතියට යම් සංශෝධන සහිතව පොකුරු පාසල් ප්‍රවර්ධනය කරන ලදී. ජාතික පාසල් සංඛ්‍යාව ජාතික පාසල් 1,000 දක්වා වැඩි කිරීම අතිශය අසාර්ථක ක්‍රියාවක් වන අතර කාලය හා මුදල් සැලකිය යුතු ලෙස නාස්ති විය. තවද ත්‍රෛභාෂා පාසල් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ද අසාර්ථක විය.
- NEPF (2023-2033) යටතේ පාසල් පොකුරු පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීමට ද රජය යෝජනා කළේය.

ඉහත සඳහන් කළ පාසල් ව්‍යුහය සම්බන්ධ ක්‍රියාකාරී ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව කරුණු අධ්‍යයනය කරන විට, ඒවායින් බොහොමයක් දේශපාලන අභිප්‍රායෙන් ආරම්භ වූ ඒවාය. මෙම වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පක්ෂ දේශපාලනයට දැඩි බලපෑමක් එල්ල වූ අතර මැදිහත්වීමක් ද සිදු විය. එබැවින්, මුල් ප්‍රතිපත්ති අභිප්‍රායන් අනුව කිසිදු වැඩසටහනක් සම්පූර්ණයෙන් සාර්ථක වූයේ නැත. තවද, මෙම මූලපිරීම් අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ සැබෑ ගැටලු සහ ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සපයන්නේ නැත.

අධ්‍යාපන ක්‍රමය තුළ මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්ති ගණනාවක් ක්‍රියාත්මක වුවද, සමාජ ප්‍රශ්න සහ පාසල් ආශ්‍රිත ගැටලු පද්ධතිය තුළ පවතී. පාසල් ව්‍යුහයන් සම්බන්ධ ප්‍රතිපත්තිවල වැරදි තීරණයක් එයින් ගම්‍ය වේ. මෙම වැඩසටහන් සඳහා විශාල පිරිවැයක් දැරීමට සිදු වූ අතර කාලය හා සම්පත් වැය විය. කෙසේ වෙතත්, නව වැඩසටහන සැලසුම් කිරීමට පෙර මෙම වැඩසටහන් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක බලපෑම් ඇගයීමක් සිදුකර ඇති බව විශ්ලේෂණයෙන් හෙළි නොවීය.

සිසුන් සඳහා ලැප්ටොප් පරිගණක: අ.පො.ස. උසස් අධ්‍යාපනය හදාරන සිසුන්ට සහ ගුරුවරුන්ට නොමිලේ ටැබ්ලට් පරිගණක ලබාදීම 2017 වසරේ ප්‍රධාන අයවැය යෝජනාවලින් එකකි. මෙම සුබසාධනය ඉලක්ක කරගත් මුලපිරීම රජයේ පාර්ශ්වයෙන් ආරම්භ වූ අතර අධ්‍යාපන පාර්ශ්වකරුවන් ඒ සම්බන්ධයෙන් පුළුල් උපදේශන පැවැත්වීමක් හෝ වැඩසටහනක් තීරණාත්මකව සඳහා මූල්‍ය ශක්‍යතාව. පිළිබඳ සොයාබැලීමක් සිදුකර මෙම තීරණවලට එලැඹුණු බව පැහැදිලි නොවේ. මෙම වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී මෙහෙයුම් බාධක රැසකට මුහුණදීමට සිදුවිය. ඒ අනුව අවස්ථා කිහිපයකදී ක්‍රියාමාර්ග කිහිපයක් ගෙන වැඩසටහන සංශෝධනය කරන ලදී. මෙම ප්‍රතිපත්ති ආරම්භයෙන් උගත හැකි පාඩම නම්, ඕනෑම ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දීමට පෙර, එයට මූල්‍ය ශක්‍යතාව, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ශක්‍යතාව, මෙහෙයුම් ධාරිතාව, කැපවීම සහ වෙනත් ආධාරක සේවා වැනි විවිධ පැතිවලින් පුළුල් ආවරණයක් තිබිය යුතු බවයි.

අත්දැකීම් වලින් පෙනීයන පරිදි පුරවැසි හිතකාමී අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ තීරණ ලෙස සකස් කිරීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා දේශපාලන කැමැත්ත අනිවාර්ය සාධකයකි. කෙසේ වෙතත්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අනවශ්‍ය පක්ෂ-දේශපාලන බලපෑම් වළක්වා ගැනීම අවශ්‍ය වේ. දැනට සිසුන් මිලියන හතරක් පමණ පාසල්වල ඉගෙනුම ලබන අතර, රජයේ පාසල්වල ගුරුවරුන් 250,000ක් පමණ සේවය කරති.

මීට අමතරව, ගුරු අධ්‍යාපනඥයින්, පාසල් විදුහල්පතිවරුන් සහ නිලධාරීන් ද පද්ධතිය තුළ සේවයේ යොදවා ඇත. අධ්‍යාපනය සමඟ සෘජුව හා වක්‍රව දෙමවුපියන් ද සම්බන්ධ වේ. ඒ අර්ථයෙන් පාසල් ප්‍රජාවන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් අධ්‍යාපන ක්‍රමය හා බද්ධ වී ඇත. දේශපාලන පැතිවලින් බලන විට මෙය මැතිවරණය ජයග්‍රහණය කිරීමට ඉවහල් වන හොඳ ඡන්ද පදනමක් ලෙස සැලකේ. මෙම තත්වයන් යටතේ, පැහැදිලිවම, අධ්‍යාපනයේ දේශපාලන භූමිකාවට වැදගත් ස්ථානයක් හිමිවේ.

5.5 ජාත්‍යන්තර ප්‍රවනතා, සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ප්‍රතිපත්ති කෙරෙහි සංවර්ධන හවුලකරුවන්ගේ මැදිහත්වීම්/බලපෑම්

අන්තර් ජාතික උපනතීන්

අධ්‍යාපනය ගෝලීය විෂයක් වන අතර, සියලුම අධ්‍යාපන අංශ එකිනෙක සම්බන්ධ වන සීමා මායිම් නොමැත. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිසංස්කරණ සකස් කිරීමේදී ජාත්‍යන්තර ප්‍රවනතා, ගිවිසුම්, ප්‍රඥප්ති සහ සම්මුතීන් සම්බන්ධ වී ඒවාට අනුරූප වේ. ඒ අනුව, සමහර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධිත සහ/හෝ අලුතින් කාර්මික රටවලින් ණයට ගෙන ණයට දෙන බව නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. මෙම පරිචයන් පරායත්ත න්‍යායක් අනුගමනය කිරීමක් ලෙස සැලකිය හැකිය. මෙය ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමයට පොදු වන අතර ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර පහත සාකච්ඡා කෙරේ.

සෑම අධ්‍යාපනය (EFA) 1990 දී තායිලන්තයේ ජොම්ටියන් හිදී සහ 2000 දී සෙනගල්හි ඩකාර් හි පැවති ලෝක අධ්‍යාපන සම්මන්ත්‍රණ, සෑම අධ්‍යාපන ප්‍රවර්ධනය කිරීමට ජාත්‍යන්තර අධ්‍යාපන ප්‍රජාව දරන උත්සාහයේ සුවිශේෂී සිදුවීම් විය. තවද, සෑම අධ්‍යාපන සඳහා ක්‍රියාකාරී වැඩසැලැස්ම (1990) සහ Salamanca ප්‍රකාශය සහ ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වැඩසැලැස්ම ව (1994) EFA සෑම අධ්‍යාපන ඉලක්ක සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා සහයෝගයෙන් ක්‍රියාත්මකවීම හා සම්බන්ධ වේ. නොමිලේ සහ අනිවාර්ය ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශ වීම සහ සම්පූර්ණ කිරීම, සහ අධ්‍යාපනයේ සියලු අංශ වැඩිදියුණු කිරීම (Little,2003(9)EFA හි ප්‍රධාන කොටස් වේ. අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධන සැලසුම් සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ඇතුළත් ප්‍රධාන ප්‍රතිපත්තිමය ප්‍රමුඛතාවයක් ලෙස අධ්‍යාපන සංවර්ධනය සඳහා EFA ක්‍රියාත්මක කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව කැපවී සිටින රටකි.

EFA ඉලක්ක මත පදනම්ව, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ/රාමු (උදා: NEC අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු) අධ්‍යාපනයට ප්‍රමුඛත්වය දී ඇත, විශේෂයෙන් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය, සහ සියලුම දෙනාට ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය, ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයේ ගුරු වෘත්තීමයභාවය, අධ්‍යාපන කළමනාකරණය සහ සම්පත් ප්‍රතිපාදන කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇත.

සහග්‍ර සංවර්ධන අරමුණු (MDGs) EFA වලින් පසුව 2000 දී සහග්‍ර සංවර්ධන අරමුණු MDG හඳුන්වා දෙන ලද අතර, ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු බොහෝ රටවල් නියමිත කාල සීමාව තුළ එකඟ වූ ඉලක්ක සහ ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා සැලසුම් කිරීමට සහ ක්‍රියා කිරීමට එකඟ විය. MDGs මත පදනම්ව, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍ර සංවර්ධන සැලසුම් සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති එවැනි අරමුණු සහ ඉලක්ක (උදා: NEC අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු) සමඟ සමපාත වේ.

තිරසාර සංවර්ධන අරමුණු (SDGs) සහග්‍ර සංවර්ධන අරමුණු වලින් පසුව තිරසර සංවර්ධන අරමුණු හඳුන්වා දුන් අතර 2015 සිට එකඟ වූ අරමුණු සහ ඉලක්ක සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ක්‍රියා කරන ලදී (Incheon ප්‍රකාශනය - 2015). ශ්‍රී ලංකාවේ සංවර්ධන සැලසුම්, අයවැය සහ ප්‍රතිපත්ති එකඟ වූ කාල සීමාව තුළදී ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා ප්‍රතිනිර්මාණය කර ඇත. යොමු කිරීම් අදාළ ලේඛනවල දක්වා ඇත (උදා: NEC අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු සහ වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තු).

පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය (පොදුරාජ්‍ය මණ්ඩලීය පවුලේ සාමාජිකයෙකු ලෙස ශ්‍රී ලංකාව එකඟ වූ ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා අනෙකුත් සාමාජික රටවල් සමඟ එක්ව කටයුතු කිරීමට කැපවී සිටී (e.g., "Nadi declaration, 2018| Commonwealth of Learning -CoL), එවැනි ප්‍රකාශ මත පදනම්ව" අධ්‍යාපන අංශයේ සංවර්ධන සැලසුම් සහ ප්‍රතිපත්ති අදාළ වන පරිදි නැවත සකස් කර ඇති බව පැහැදිලිය කලාපීය සහයෝගීතාව සඳහා වන දකුණු ආසියානු සංගමය (SAARC) කලාපීය සහයෝගීතාව සහතික කරමින්, අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක භාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා කලාපීය ඉලක්ක සපුරා ගැනීම සඳහා ඒකාබද්ධව කටයුතු කිරීමට ශ්‍රී ලංකාව කැපවී සිටී. කලාපීය ගිවිසුම මත පදනම්ව, පියවර කිහිපයක් ගනු ලැබූ අතර, අදාළ වන පරිදි අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍ර සංවර්ධන සැලසුම් සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ සංරචක සහ අංග (එනම්, ගුරු සංවර්ධනය, මානව සම්පත් සංවර්ධනය, දැනුම බෙදාගැනීම සහ ශිෂ්‍යත්ව) ඇතුළත් කරන ලදී.

ද්විපාර්ශ්වික සහ බහුපාර්ශ්වික ගිවිසුම්: ශ්‍රී ලංකාව රටේ අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය ඉහළ නැංවීම සඳහා ද්විපාර්ශ්වික සහ බහුපාර්ශ්වික ගිවිසුම් කිහිපයකට අත්සන් තබා ඇත. එවැනි ගිවිසුම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා, අධ්‍යාපන බලධාරීන් උපාය මාර්ග සහ මෙහෙයුම් යාන්ත්‍රණ හඳුනා ගැනීමට අවශ්‍ය වේ. එවැනි ප්‍රගතිශීලී යාන්ත්‍රණයන් පසුව අධ්‍යාපන අංශයේ සංවර්ධන සැලසුම් සහ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ වන පරිදි අන්තර්ගත විය. කෙසේ වෙතත්, එවැනි සමහර වැඩසටහන් වල තිරසාරභාවය තවමත් අධ්‍යාපන පද්ධතියට අභියෝගයන් ඇතිකරනු ලබයි.

ළමා අයිතිවාසිකම් පිළිබඳ සම්මුතිය (1990): ශ්‍රී ලංකාවේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්තිවලට ඇතුළත් කර තිබේ (උදා: නිදහස් අධ්‍යාපනයට ඇති අයිතිය පනත් කෙටුම්පත - 2014). අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති මගින් එවැනි අයිතිවාසිකම් සහතික කර ඇත (උදා: NEC හි අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු). තවද, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු මානව හිමිකම් පිළිබඳ විශ්ව ප්‍රකාශනයට (26.1 වගන්තිය) අනුගත වන අතර එය 'සෑම කෙනෙකුටම අධ්‍යාපනයට අයිතිය ඇති' බව ප්‍රකාශ කරයි එසේම ආර්ථික, සමාජීය සහ සංස්කෘතික අයිතීන් පිළිබඳ ජාත්‍යන්තර සම්මුතිය (13.1 වගන්තිය), සහ සෑමටම අධ්‍යාපනයට ඇති අයිතිය' පිළිගනු ලබයි.

සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල මැනීම: සාමාන්‍යයෙන්, බොහෝ අධ්‍යාපන පද්ධතිවල ජයග්‍රහණ මට්ටම් මැනීම සඳහා යාන්ත්‍රණයක් ඇත; ඒවායින් බොහොමයක් තේරීම් පදනම් වේ (උදා: 5 ශ්‍රේණියේ ශිෂ්‍යත්ව විභාගය, අ.පො.ස. සා පෙ , ශ්‍රී ලංකාවේ අ.පො.ස. උසස් විභාග). 2000 ගණන් වලදී, විශේෂයෙන්ම ප්‍රාථමික හා කනිෂ්ඨ ද්විතියික ශ්‍රේණිවල ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල මැනීමේ ජාත්‍යන්තර ප්‍රවණතා දක්නට හැකි විය. මෙම අභිප්‍රාය ඇතිව, ලෝක අධ්‍යාපන සංවිධාන සහ සංවර්ධන හවුල්කරුවන් ජාතික, කලාපීය සහ ජාත්‍යන්තර ඇගයීම් (උදා ඔෂඑපීල PISA) පැවැත්වීම සඳහා ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සහ සහාය ලබා දීමට එකඟ විය.

2003 වසරේ සිට ශ්‍රී ලංකාව තෝරාගත් විෂයයන් වල ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල මැනීම සඳහා 4 සහ 8 ශ්‍රේණිවල වලදී ජාතික ඇගයීම් පවත්වයි. 2005 වසරේ සිට, අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළ, සංවර්ධන සැලසුම්වල සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල වැඩිදියුණු කිරීමේ සංරචක ඇතුළත් කර ඇති අතර, ජාතික ඇගයීම්වල දී අනාවරණය කරගත් සොයාගැනීම් අධ්‍යාපනයේ සංවර්ධන අරමුණු සඳහා යොදා ගැනේ. තවද, ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා ද මෙම ක්ෂේත්‍රය කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇති අතර, ධනාත්මක ප්‍රවණතාවක් දැකිය හැකිය (ref. NEC හි අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා; NEPF (2020-2030)).

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ප්‍රතිපත්ති කෙරෙහි සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ මැදිහත්වීම්/බලපෑම්:

මෑත අතීතයේ දී ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති කෙරෙහි සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ මැදිහත්වීම්/බලපෑම් දැකිය හැකිය. විශේෂයෙන්ම 1990 දශකයෙන් පසු අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට පරිත්‍යාග, ණය, වාණිජ ණය සහ තාක්ෂණික සහාය තුළින් ගුණාත්මක සංවර්ධනය සහ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය මෙන්ම අධ්‍යාපනයේ මානව සම්පත් සංවර්ධනය සඳහා පරිත්‍යාගශීලීන්ගෙන් සැලකිය යුතු ආධාර/විදේශීය අරමුදල් ලැබුණි.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා වූ ප්‍රධාන මැදිහත්වීම් (තෝරාගත්) සමහරක් කෙටියෙන් පහත සාකච්ඡා කෙරේ.

ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය (ABOE හඳුන්වා දෙන ලදී (1997): 1997 දී අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යටතේ, NEC හි නිර්දේශය ඇතිව ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා ABOE හඳුන්වා දෙන ලදී. ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සහ ප්‍රාථමික ගණිත ව්‍යාපෘතිය සඳහා ප්‍රධාන සැලැස්මක් සැකසීම යටතේ DFID (UK) හරහා විදේශ ආධාර ලබා ගැනීමේ වාසිය මෙම වැඩසටහනට හිමි විය. මෙම ව්‍යාපෘති යටතේ වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රජයට තාක්ෂණික සහ මූල්‍ය ආධාර ලැබිණි. එවැනි මැදිහත්වීමක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, ABOE භාවිතයන් අධ්‍යාපන අංශයේ සංවර්ධන සැලසුම් සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු වලටද ඇතුළත් වේ (උදා: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු/NEC යෝජනා).

අධ්‍යාපන සැලසුම් (2004/2005) සඳහා ආංශීය ප්‍රවේශය (SWAp) (2004 දී සංවර්ධන හවුල්කාර ආයතන NEC හි සමහර නිර්දේශ ක්‍රියාත්මක කිරීමට උනන්දු විය. ලෝක බැංකුවේ සහාය ඇතිව අධ්‍යාපන අංශයේ සංවර්ධන රාමුවක් සහ වැඩසටහනක් සැකසීමට අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය MoE එකඟ විය. SWAp යනු ඉහළසිට-පහළට සහ පහළසිට -ඉහළට ප්‍රවේශයන් අනුගමනය කරමින් අංශ සැලසුම් සංවර්ධනය කිරීමේ සැලසුම් තාක්ෂණයකි.

කෙසේ වෙතත්, අරමුදල් සපයන සමහර ආයතන (උදා: ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව ADB) SWAp හා සම්බන්ධ නොවූ අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, ADB ව්‍යාපෘති මාදිලිය දිගටම අනුගමනය කළේය. 2005 න් පසු, SWAp අධ්‍යාපන අංශයේ සංවර්ධන සැලසුම් සංවර්ධනය හා ක්‍රියාත්මක කිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් භාවිතා කරන ලදී. සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ මැදිහත්වීම හේතුවෙන් මෙම ප්‍රවේශය ප්‍රායෝගිකව භාවිතා කරන ලද අතර, එය එවැනි මැදිහත්වීමේ ධනාත්මක බලපෑමක් ලෙස සැලකිය හැකිය. කෙසේ වෙතත්, මෙම විශ්ලේෂණයෙන් හෙළි වූයේ අධ්‍යාපන ක්‍රමය තුළ SWAp සම්පූර්ණයෙන්ම ක්‍රියාත්මක නොවන බවත්, එවැනි තත්වයක් මැදිහත්වීමේ අඩුපාඩුවක් ලෙස ඉස්මතු කළ හැකි බවත්ය.

OOSC: ලෝක බැංකුවේ අරමුදල් සහිත අධ්‍යාපන අංශ සංවර්ධන ප්‍රදාන (ESDG) ව්‍යාපෘතිය 2006-2010 කාලය තුළ ක්‍රියාත්මක විය. ESGD යටතේ, සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා දර්ශක කිහිපයක් රජය සමඟ එකඟ වූ අතර OOSC ඒවායින් එකකි. 1997 සිට අනිවාර්ය අධ්‍යාපන රෙගුලාසි ක්‍රමය තුළ පැවතුනද, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ යම් සැඟවීම් අපහසුතා තිබුණි. ESGD මැදිහත්වීමත් සමඟ OOSC වැඩසටහන ප්‍රතිසංස්කරණය කර නැවත සක්‍රීය කරන ලදී. පසුව, අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සියලු මට්ටම්වල සංවර්ධන සැලසුම් සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ප්‍රධාන ධාරාව හරහා OOSC වැඩසටහන අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමට ප්‍රමුඛත්වය ලබා දෙන ලදී.

පාසල් නගාසිටුවීම සඳහා වූ වැඩසටහන (PSI) පාසල් නගාසිටුවීම සඳහා වැඩි දියුණු කළ වැඩසටහන (EPSI) NEC එහි ප්‍රතිපත්ති රාමු තුළ [NEC (1997; 2003; 2012; 2016)], අධ්‍යාපනය පිළිබඳ විශේෂ පාර්ලිමේන්තු උපදේශක කමිටු (2012) වාර්තාව, සහ MoE එහි ප්‍රතිපත්ති පත්‍රිකා (2019, 2020) මගින් ආර්ථික කාර්යක්ෂමතා මූලධර්මවලට අනුකූලව පාසල් පාදක කළමනාකරණය SBM ප්‍රවර්ධනය කරයි.

එවැනි රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති විධාන සහිතව, ලෝක බැංකුවේ අරමුදල් සහිත ව්‍යාපෘති සහ වැඩසටහන් කිහිපයක් (එනම්, ESDG) පාසල් අධ්‍යාපන පරිනාමනය කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය (TSEP), සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන නවීකරණ ව්‍යාපෘතිය (GEM) ව්‍යාපෘතිය) පාසල් පාදක කළමනාකරණය, ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ශක්තිමත් කිරීම ප්‍රවර්ධනය කරන ලදී.

මෙම මූල පිරිමිවලට ප්‍රමුඛත්වය දීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, 2005 සිට, සියලුම අධ්‍යාපන අංශයේ සංවර්ධන සැලසුම් සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු (උදා., NEC, 2003; 2012; 2016) SBM/PSI/EPSI ඇතුළත් විය. මෙම වැඩසටහන ප්‍රධාන ප්‍රවාහය සමග එක්කර කර ඇති නමුත් තවදුරටත් අර්ථවත් සංවර්ධනයක් අවශ්‍ය වේ.

පාසල් පාදක ගුරු සංවර්ධන (SBTD)/පාසල් පාදක වෘත්තීය ගුරු සංවර්ධන SBPTD/SBTP/SBPTD යනු වඩාත් ජනප්‍රිය සහ පිරිවැය-එලදායී අභ්‍යන්තර ගුරු පුහුණු වැඩසටහන් ක්‍රමයයි. ලෝක බැංකුවේ අරමුදල් සපයන TSEP සහ GEM ව්‍යාපෘතිය මෙම වැඩසටහන පුළුල් කිරීමට ප්‍රමුඛත්වය ලබා දී ඇත. සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ උනන්දුව හේතුවෙන්, මෙම මූලපිරිමි දැන් ප්‍රධාන ධාරාව බවට පත්ව ඇත. 2012 සිට, සියලුම අධ්‍යාපන අංශයේ සංවර්ධන සැලසුම් සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු (ref' NEC" 2003" 2012, 2016, SBTD/SBPTD සංරචකය අදාළ වන පරිදි ඇතුළත් කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, මෑතකාලීන අධ්‍යාපන සංවර්ධනයට සමගාමීව මෙම වැඩසටහන තවදුරටත් අර්ථවත් ලෙස වැඩිදියුණු කළ යුතුව ඇත.

ICT: අධ්‍යාපනයේ ICT සහ අධ්‍යාපනය සඳහා ICT ප්‍රවර්ධනය කිරීම අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ වඩාත්ම ජනප්‍රිය සංරචකයක් වේ. කෙසේ වෙතත්, මෙම ආරම්භය සඳහා විශාල පිරිවැයක් ඇතුළත් වේ. MoE විසින් අධ්‍යාපනයේ ICT ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කර ඇති අතර පද්ධතිය පුරා ICT අධ්‍යාපනය ව්‍යාප්ත කිරීමට පියවර ගන්නා ලදී. ADB අරමුදල් සහ ලෝක බැංකුවේ අරමුදල් සපයන ව්‍යාපෘති සඳහා මූල්‍යමය සහ තාක්ෂණික සහාය ලැබේ. ICT අධ්‍යාපනය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධන සැලසුම්වල ප්‍රධාන අංගයක් වන අතර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුවට ඇතුළත් වේ(ref. NEC, 2003, 2012, 2016).

පාසල් පුස්තකාල: ලෝක බැංකුවේ අරමුදල් සහිත සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන ව්‍යාපෘතිය-2 හි (GEP-2) කියවීමේ පුරුදු ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ පාසල් පුස්තකාල පහසුකම් සංවර්ධනය පිළිබඳ අංගයක් ඇතුළත් විය. සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ මෙම මැදිහත්වීම හේතුවෙන්, පාසල් පුස්තකාල මූලික අවධානයකට යොමුවූ අතර මේවාට මානව සහ යටිතල පහසුකම් සැපයීම සඳහා ප්‍රමිතීන් ඇතිවිය . පාසල් පුස්තකාල සංවර්ධනය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සංවර්ධන සැලසුම්වල ප්‍රධාන අංගයක් වී ඇති අතර පාසල් පුස්තකාල සංවර්ධනය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුවලට බොහෝ අවස්ථාවල ඇතුළත් කර ඇත [ref.NEC වාර්තා; Re Imaging Education (2020)]

ද්විභාෂා අධ්‍යාපනය: වත්මන් ද්විභාෂා අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය ආරම්භ වන්නේ 2001 වසරේ නිකුත් කරන ලද MoE වක්‍රලේඛයකිනි. 2003 NEC ප්‍රතිපත්ති රාමුව ද්විභාෂා අධ්‍යාපනය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සාධාරණීකරණය කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලිය මන්දගාමී විය. ලෝක බැංකුවේ අරමුදල් සපයන TSEP ඉලක්ක සමඟ සමපාත වන මිනුම් දර්ශක සහිත ද්විභාෂා අධ්‍යාපනය පිළිබඳ සංරචකයක් ඇතුළත් වූ අතර

අධ්‍යාපන අංශයේ සංවර්ධන සැලසුම් ද එවැනි සංරචකවලට ඉඩ සලසා දී ඇත.

ඒ අනුව, TESP විසින් අන්තර්ගත සහ භාෂා අන්තර් ශ්‍රේණි ඉගෙනුම් (CLIL) වැඩසැලැස්ම සංවර්ධනය කිරීම සඳහා මූල්‍ය සහ තාක්ෂණික සහාය ලබා දෙන ලදී. වැඩසටහන කඩිනම් කිරීම සඳහා සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ මැදිහත්වීම් ප්‍රධාන බව එයින් පෙන්වුම් කෙරේ [ref(NEC (2003); NEPF (2023-2033)] කෙසේ වෙතත්, එවැනි මැදිහත්වීම් අවසන් කිරීමෙන් පසු තිරසාරභාවය ප්‍රධාන අභියෝගය වේ

පාසල් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම සහ තාර්කිකකරණය: ජාතික අධ්‍යාපන කොමිසම 1997 අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් පාසල් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට සහ තාර්කික කිරීමට යෝජනා කරන ලදී. එම ප්‍රතිපත්ති යෝජනාවක් මත පදනම්ව අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය පළාත් අධ්‍යාපනය සමඟ සහයෝගයෙන්, පාසල් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ සහ තාර්කික කිරීමේ ක්‍රියාත්මක කරනු ලබයි. මෙයට ලෝක බැංකුවේ අරමුදල් ලැබෙන GPE-2 හරහා අවශ්‍ය මූල්‍ය ආධාර ලබාදී ඇති බව නිරීක්ෂණය විය.

මෙම මූලපිරීම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති මූලපිරීමක් ලෙස මතු වූවද GEP-2 ක්‍රියාත්මක කිරීම අවසානයේ අවධානය ගිලිහී ගියේය. පද්ධතිය යථා තත්ත්වයට පත් වූ අතර, මැදිහත්වීමේ බලපෑම එතරම් දුරට සිදු නොවේ.

ගුරුවරුන් යෙදවීම: අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ දීර්ඝකාලීන ගැටලුවලින් එකක් වන්නේ ගුරුවරුන් පාසල්වලට යෙදවීමයි. 1990 ගණන්වල ගුරුවරුන් බඳවා ගැනීම, රැකියාව, යෙදවීම සහ සංවර්ධනය පද්ධතියට තීරණාත්මක විය. 1990 දශකයේ දී ගුරු අධ්‍යාපනයේ දියුණුව සඳහා පියවර කිහිපයක් ගන්නා ලදී (උදා: SLTS පිහිටුවීම, NCoE ව්‍යාප්ත කිරීම, ගුරු සංවර්ධනය/ධාරිතා සංවර්ධනය/ වැඩිදුර අධ්‍යාපන අවස්ථා).

ලෝක බැංකුවේ අරමුදල් සහිත ගුරු අධ්‍යාපනය සහ ගුරුවරුන් යෙදවීමේ ව්‍යාපෘතිය (TETDP) රජයේ ප්‍රමුඛතාවලට අනුකූලව ක්‍රියාත්මක විය. ව්‍යාපෘති කාල සීමාව තුළ, විශේෂයෙන් අවාසි සහගත ප්‍රදේශවල ගුරු හිඟය අවම කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් ගුරුවරුන් යෙදවීමේ සැලැස්මක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට පළාත් සහ ජාතික අධ්‍යාපන බලධාරීන් දැඩි ලෙස කැපවී සිටිති. ව්‍යාපෘතිය අවසන් කිරීමෙන් පසුව, ගුරුවරුන් යෙදවීමේ සැලැස්ම පද්ධතිය පුරා ක්‍රමානුකූලව ක්‍රියාත්මක නොවීය.

සාමාන්‍ය පාදක ඒකක පිරිවැය සම්පත් වෙන් කිරීමේ යාන්ත්‍රණය (NBUCRAM) සහ ගුණාත්මක යෙදවුම්: අධ්‍යාපනයේ සම්පත් ලබාදීමේ විෂමතා පැවතීම ශ්‍රී ලංකාවේ දිගුකාලීන ගැටලු වේ. පසුගිය දශක කිහිපය තුළ මෙම ගැටලුව විවිධ සංසදවලදී පුළුල් ලෙස සාකච්ඡා කර ඇති නමුත් ප්‍රායෝගික විසඳුම් සෙමෙන් සිදු විය. අනෙක් අතට, පුනරාවර්තන අයවැයෙන් ඉතා සුලු කොටසක් ගුණාත්මක සංවර්ධනය සඳහා වැය කරන ලද අතර විවිධ අරමුණු සඳහා විශාල මුදලක් වැය කරන ලදී. මෙම පසුබිම් සලකා බැලීමේදී, ලෝක බැංකුව විසින් අරමුදල් සපයන GEP-2 හි පාසල් මූල්‍යකරණය සහ ගුණාත්මක යෙදවුම් සඳහා සංරචක දෙකක් ඇතුළත් විය.

මෙම සංරචක දෙක යටතේ, පාසල් පාදක අයවැය සඳහා සූත්‍රයක් (NBUCRAM ලෙස හැඳින්වේ) සකස් කරන ලදී. කෙසේ වෙතත්, මෙම යාන්ත්‍රණය ව්‍යාපෘති කාල සීමාව තුළ වසර කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වූ අතර පසුව, විශේෂයෙන් පළාත් මට්ටමින් මූල්‍ය ද්‍රවශීලතා ගැටලු හේතුවෙන් එය අත්හැර දමන ලදී. එසේ වුවද, NEC (2003; 2006; 2016; 2022ab), විශේෂ පාර්ලිමේන්තු උපදේශක කමිටුව (2012), MoE (2019), ජනාධිපති කාර්ය සාධක බලකාය (2020) සහ NEPF (2023-2033) හි ප්‍රතිපත්ති වැඩසැලසුම් මගින් අධ්‍යාපනයට අයවැය වෙන් කිරීම සඳහා විද්‍යාත්මක තර්කනයක් පදනම් වූ ක්‍රමයක අවශ්‍යතාවය අවධාරණය කර ඇත.

ඉසුරු පාසල්: මෙයට පෙර සාකච්ඡා කළ පරිදි පාසල්වල ව්‍යුහාත්මක වර්ධනයන් රජයේ ප්‍රතිපත්ති විධානයන්ට අනුකූල විය. ADB අරමුදල් සහිත ද්විතියික අධ්‍යාපන නවීකරණ ව්‍යාපෘතියේ (SEMP) සහ අධ්‍යාපන දැනුම සමිති ව්‍යාපෘතියේ (EKSP) මූල්‍ය හා තාක්ෂණික සහාය ඇතිව ඉසුරු පාසල් සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය සියලුම පළාත්වල සෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයකම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අරමුදල් සපයනු ලැබේ. කෙසේ වෙතත්, අඛණ්ඩව පවතින ගැටලු පවතින අතර, පද්ධතියේ ඇති බිම් මට්ටමේ ගැටලුව මෙම ව්‍යාපෘතියට විසඳීමට ද නොහැකි වේ (cf. Section 5.4).

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන පද්ධතිය තුළ CFS ක්‍රියාත්මක කිරීම ආරම්භ කරන ලදී. සියලුම පළාත් සහ ජාතික මට්ටමේ අධ්‍යාපන ආයතන CFS වැඩසටහන ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා කැපවී සිටියි. යුනිසෙෆ් ආයතනය අවශ්‍ය අවස්ථාවලදී තාක්ෂණික විශේෂඥතාව සහ මූල්‍ය සහාය ලබාදුන් අතර එ සඳහා ක්‍රියා රාමුවක් සකස් කළේය. මෙම මැදිහත්වීම්වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, අධ්‍යාපන අංශයේ සංවර්ධන සැලසුම්, සන්දර්භ-විශේෂිත සංවර්ධන සැලසුම් සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු වලට ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය වැඩිදියුණු කිරීම යටතේ CFS මත සංරචක ඇතුළත් විය [ref. NEC, (2003; 2009; 2016; 2022ab); අධ්‍යාපනය පිළිබඳ විශේෂ පාර්ලිමේන්තු උපදේශක කාරක සභාව (2012); MoE (2019 ab),

සමාජ සහජීවනය සහ සාම අධ්‍යාපනය: ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධාංගීකරණය වූ සමාජය සලකා බලන විට සමාජ සහජීවනය සහ සාම අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම වඩාත් සංවේදී සහ අවශ්‍යතා සහිත ක්ෂේත්‍රයක් වේ. UNICEF සහ GIZ යනු ශ්‍රී ලංකාවේ සමාජ සහජීවනය සහ සාම අධ්‍යාපනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා තාක්ෂණික සහ මූල්‍ය ආධාර සපයන ප්‍රමුඛ නියෝජිතයන් වේ.

තවද, ජාත්‍යන්තර සංවර්ධන න්‍යාය පත්‍රයට අනුකූලව, ලෝක බැංකුව, ආසියානු සංවර්ධන බැංකුව සහ අනෙකුත් ද්විපාර්ශ්වික සහ බහුපාර්ශ්වික නියෝජිතයන් ද සමාජ ඒකාබද්ධතාවය සහ සාමය අධ්‍යාපනය සම්බන්ධ ව්‍යාපෘති සහ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අනුග්‍රහය දක්වයි. ඒ අනුව, අධ්‍යාපන අංශයේ සංවර්ධන සැලසුම් සහ අනෙකුත් සන්දර්භ-විශේෂිත සංවර්ධන සැලසුම් මෙන්ම මෙම විෂයයන් ද රජයේ දැක්මට අනුකූලව අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණ යෝජනාවලට ඇතුළත් කර ඇත [ref(NEC හි සියලුම ප්‍රතිපත්ති රාමු: ජාතික ඉලක්ක; NEC (2022ab); අධ්‍යාපනය පිළිබඳ විශේෂ පාර්ලිමේන්තු උපදේශක කාරක සභාව (2012); MoE (2019ab); NEPF (2023-2033)].

ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා වෙනම අයවැය ඒකකයක්: ජාත්‍යන්තර බැඳීම්වලට අනුව ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනයට ප්‍රමුඛ අවධානයක් දී ඇත. 1990 දශකයේ අගභාගයේ සහ 2000 දශකයේ මුල් භාගයේදී, DFID-UK සහාය ඇති ප්‍රාථමික අධ්‍යාපන සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා වෙනම අයවැය වැඩසටහනක් නිර්මාණය කිරීමට ක්‍රියා කළේය. සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ මෙම අභිදේශන වල ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජාතික හා පළාත් මට්ටමින් ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය සඳහා වෙනම අයවැය වැඩසටහනක් පැවති නමුත් පසුව එය දක්නට නොලැබිණි.

මෙම විශ්ලේෂණයෙන් හෙළි වූයේ සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ මැදිහත්වීම් සහ මැදිහත්වීම් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කර ඇති බවයි. කෙසේ වෙතත්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ සංවර්ධන වැඩසටහන්වලද සමහර මූල පිරිමි ඇතුළත් වේ. උසස් යෝජනා ඉදිරිපත් කළද, ප්‍රධාන අභියෝගය වන්නේ ඒවායේ අර්ථවත් තිරසාරභාවයයි.

5.6 ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී පුරවැසිභාවය සහ සිවිල් සමාජවල මැදිහත්වීම

අර්ථවත් සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කිරීම සහ අධ්‍යාපනයේ අදාළ පාර්ශවකරුවන් සහ සගයන් සමඟ පුළුල් උපදේශන පැවැත්වීම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා පූර්ව අවශ්‍යතාවයකි. එවැනි මැදිහත්වීමක් විවිධ සමාජ කණ්ඩායම්වල හඬට ඉඩකඩ ලබා දෙනු ඇති අතර, එවැනි අවස්ථාවන් තිරසාරභාවයට සහ ප්‍රතිපත්තිවල දුර්වල මට්ටමෙන් ක්‍රියාත්මකවීමේ සීමාවන්ට බලපෑම් සිදුකරනු ඇත. මෙම විශ්ලේෂණයෙන් හෙළි වූයේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී මහජන අදහස් විමසීම කලාතුරකින් සිදු වන අතර මහජනතාවගේ අදහස් සඳහා සීමිත ඉඩකඩක් ඇති බවයි.

කෙසේ වෙතත්, සමහර අවස්ථාවල දී, අදාළ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදක ආයතනය විසින් මහජන විකල්පයන් සහ මහජනතාවගේ අදහස් රැස් කර ඇත. CSO හි සාමාජිකයින්ගේ සංජානනයට අනුව: ඉතා සුළු අවස්ථාවන් ගණනකදී ,අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය CED විසින් ප්‍රතිපත්ති රාමු සැකසීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ඉදිරිපත් කරන ලදී (Wod., NEC (2012; 2018); MoE (2019) අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව), නමුත් වෙනත් ඒවාට දායකත්වයක් ලබාදීමේ අවස්ථාවන් නොමැත (FGDs, CSOs) මැයි 11, 2024).

තවද, ඔවුන් තර්ක කළේ මහජනතාවගෙන් රජයට වරමක් නොමැතිව, ප්‍රතිපත්ති සැකසීමට ඔවුන්ට සදාචාරාත්මක අයිතියක් නොමැති බවයි (FGDs, CSOs) 2024 මැයි 11). ඇත්ත වශයෙන්ම, මෙම විශ්ලේෂණය සිවිල් පුරවැසියන් සඳහා නොපැහැදිලි ක්ෂේත්‍ර කිහිපයක් ද සටහන් කර ඇත (උදා: අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ පැහැදිලි නිර්වචනයක් නොමැති වීම). ප්‍රතිපත්තිවල දුර්වල සන්නිවේදනය නිසා මෙය සිදු විය හැක. එපමනක් නොව, මෙම විශ්ලේෂණය මගින් අර්ථවත්භාවයෙන් අඩු පුරවැසි සහභාගීත්වය සහ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය සඳහා අවම දායකත්වයක් ලබාදී ඇති බව අනාවරනය කරගන්නා ලදී. සිවිල් සමාජය මෙම ක්‍රියාවලිය විවේචනය කළ යුතු අතර ප්‍රායෝගිකව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමට මැදිහත්වීම තුළින් සංජානනීය විය යුතුය.

5.7 ප්‍රතිපත්ති හිඟිගත කිරීම

ප්‍රතිපත්ති නීති සම්පාදනය යනු ප්‍රතිපත්ති තහවුරු කිරීම සහ සහතික කිරීම සඳහා ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ගයකි. පෙර ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය කිරීමේදී (cf. වගුව 4.1), මුල් දශකවල ප්‍රතිපත්ති, අධ්‍යාපන අත්පොත්, පනත් සහ නීති නිල වශයෙන් අනුමත කර නීතිමය අනුමැතිය ලබාදී ඇත. කෙසේ වෙතත්, ඉන්පසුව සස් කරන ලද අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු සහ කෙටුම්පත් කරන ලද අධ්‍යාපන නීති සහ පනත් එවැනි රාමු, නීති සහ රෙගුලාසි ක්‍රියාත්මක කිරීමට පෙර නීතිමය අනුමැතිය ලබා දී නොමැත. කෙසේ වෙතත්, නීතිමය ආවරණය සහතික කිරීම සඳහා අදාළ බලධාරීන් විසින් නිකුත් කරන ලද නිල වක්‍රලේඛ සහ මාර්ගෝපදේශ හරහා බොහෝ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කර ඇත.

වර්තමානයේ දී පවතින තත්වය අනුව, ජාතික අධ්‍යාපන කොමිෂන් සභාව NEC යනු ප්‍රතිපත්තිමය කරුණු සඳහා වගකිව යුතු ආයතනය වන නමුත්, ප්‍රතිපත්ති සඳහා නීත්‍යානුකූල අනුමැතිය ලබා දීමට ඔවුන්ට බලයක් නොමැත. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, පනත් සහ රෙගුලාසි පාර්ලිමේන්තුව විසින් සම්මත කළ යුතු අතර ඒවාට අදාළ වක්‍රලේඛ සහ අත්පොත් අදාළ බලධාරීන් විසින් නිකුත් කළ හැකිය. ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමුව NEPF (2023-2033) NEC වෙනුවට අධ්‍යාපනය සඳහා ජාතික උපදේශක කමිටුව නමින් නියාමන හෝ පරිපාලන ආයතනයක් පිහිටුවීමට යෝජනා කළේය. කෙසේ වෙතත්, යෝජිත කමිටුවේ ව්‍යවස්ථාව පැහැදිලි නැත. පක්ෂ දේශපාලන නායකයන් පත් කළහොත් එය කමිටුවේ ස්වාධීනත්වය පිළිබඳ ප්‍රශ්නයක් වන අතර ජාතික අවශ්‍යතාවලට අනුකූලව රටේ ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීමට එය බලපානු ඇත.

5.8 ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම

ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම යනු රජයන් විසින් ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කරන ක්‍රියාවලියයි. සාමාන්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සැලසුම් ප්‍රායෝගිකව පරිවර්තනය කිරීමකි. මෙහිදී, සමහර ප්‍රතිපත්ති යෝජනා ක්‍රියාවට නංවන්නේ ඉහළ සිට පහළට යන ප්‍රවේශයක් අනුව වන අතර, සමහරක් පහළ සිට ඉහළට යන ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරයි. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමේ යථාර්ථයන් විවිධ සාධකවලට සම්බන්ධ වේ; තාක්ෂණික දුෂ්කරතා, ඉලක්ක කණ්ඩායම් ප්‍රමාණය, හැසිරීම් වෙනස්වීම්වල ප්‍රමාණය, සමාජ තත්වයන්හි වෙනස්වීම්, ආර්ථික තත්වයන්හි වෙනස්වීම්, නව තාක්ෂණය ලබා ගැනීමේ හැකියාව සහ දේශපාලන තත්වයන් වැනි බොහෝ හේතූන් මත මේවා ක්‍රියාත්මකවීම වෙනස් වේ.

ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමේ ඓතිහාසික ප්‍රයත්නයන් අධ්‍යයනය කරන විට, විශේෂයෙන්ම 1960 ගණන්වල මැද භාගයෙන් පසුව, අධ්‍යාපනයේ ඵ්දිනෙදා මෙහෙයුම් කටයුතු සඳහා පවා දේශපාලන බලපෑම් හෝ මැදිහත්වීම් දැකිය හැකිය, උදා: පාසල් ඇතුළත් කිරීම, ගුරුවරුන් බඳවා ගැනීම, ගුරු මාරුවීම් සහ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය. මෙම ගැටලු විවේචනාත්මකව සාකච්ඡා කර තිබෙන අතර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති රාමු කිහිපයක [i.e., NEC (1997; 2003; 2022), NEPF (2020-2030); NEPF (2023-2033)] ප්‍රතිපත්තිමය විසඳුම් ඉදිරිපත් කර ඇත කෙසේ නමුත් මෙම ගැටලු තවමත් පවතී

කිරසාර ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය තවත් වැදගත්

අවශ්‍යතාවයකි. ඕනෑම ප්‍රතිපත්තියක ප්‍රතිලාභ සහ වාසි අදාළ පාර්ශවකරුවන් සහ ප්‍රතිලාභීන් අතර සන්නිවේදනය කළ යුතු අතර, ඔවුන්ට ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ සම්පූර්ණ අවබෝධයක් තිබිය යුතුය. මේ සඳහා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අනුගමනය කළ යුතු හොඳම උපාය මාර්ගය වන්නේ සහභාගිත්ව ප්‍රවේශයයි. එපමණක් නොව, ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ යාන්ත්‍රණවල අවශ්‍යතාවය විනිවිදභාවයෙන් යුක්ත විය යුතුය. ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා හිමිකාරිත්වය සහ භාරකාරත්වය පැහැදිලිව ගොඩනැගීම අවශ්‍ය වේ.

ප්‍රතිපත්ති වඩා හොඳින් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ සඳහා, ලබා දී ඇති කාල සීමාව තුළ මෙයට අදාළ ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට හොඳ නායකත්වයක් අවශ්‍ය වේ. ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂකයින් (IDIs, 2024 මැයි 21) ප්‍රකාශ කළේ ඔවුන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සිදු නොකරන්නේ නම්, පක්ෂ දේශපාලනය සහ නිලධාරීන්ගේ බලපෑම් ඇතිවන බවයි. රට වෙනුවෙන් ජාතික දැක්මක අවශ්‍යතාවය තිබේ; ජාතික දැක්මකින් තොරව කිසිම රටකට ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ප්‍රතිපත්ති සකස් කළ නොහැක. තවද, 2024 මැයි 21) ශ්‍රී ලංකාව තුළ, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අදියරවල දුර්වලතා පවතින බවට ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් (IDIs) අදහස් දැක්වූහ. ප්‍රතිපත්ති වඩාත් හොඳින් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එවැනි දුර්වලතා ක්‍රමානුකූලව අඩු කළ යුතුය. අනෙක් අතට, පවතින නීතිමය ප්‍රතිපාදනවලට අනුව, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ආයතනවලට ප්‍රතිපත්ති නිරීක්ෂණය කිරීමට බලයක් නැත. කෙසේ වෙතත්, ඔවුන්ට ප්‍රතිපත්ති ඇගයීම කළ හැකිය.

5.9 අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල සාර්ථකත්වයන් සහ අසාර්ථකත්වයන්: ගැටලු, අභියෝග සහ දුර්වලතා

ජාතික හා ජාත්‍යන්තර අන්දැකීම් වලින් උගත් පාඩම් ලෙස අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමේ සාර්ථකත්වයට කරුණු කිහිපයක් දායක වේ. ශ්‍රී ලංකාවේ බලයේ සිටි සෑම රජයක්ම අධ්‍යාපන ක්‍රමය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට උත්සාහ කළ අතර වැඩසටහන් කිහිපයක්ම ක්‍රියාත්මක කළේය. එවැනි උත්සාහයන් ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල සාර්ථකත්වයට ධනාත්මක ලෙස බලපෑවේය. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ මූලපිරීම් මගින් සෘජුව සහ වක්‍ර අන්දමේ දායකත්වය ඇතිව සමස්ත පද්ධතියේ ඇතිවූ නිමැවුම් සහ ප්‍රතිඵල කිහිපයක පහත පරිදි සාරාංශ කර ඇත.

- දළ උපන් අනුපාතිකය (2023) පුද්ගලයන් 1000 කට 11.2%
- දළ මරණ අනුපාතිකය (2023) පුද්ගලයන් 1000 කට 8.2%
- ළදරු මරණ අනුපාතිකය (2019) සජීව උපන් 1000 කට -7.4% (සංශෝධිත)
- මානව සංවර්ධන දර්ශකය (2023) - 0.780

- රටවල් 193 අතරින් ශ්‍රී ලංකාවට හිමි ස්තෘතය -78
- උපතේදී ජීවන අපේක්ෂාව අවුරුදු 75.5
- සාක්ෂරතා අනුපාතිකය (2021) සාමාන්‍යය 93.3% පිරිමි 94.3% කාන්තා 92.3% (ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව 2023)
- වැඩිහිටි සාක්ෂරතාවයට 1950 - 65%, 1960 - 72%, 1971 - 87%, 1991 - 87%, 2002 - 91%, 2011 - 91%, 2021 - 92% (Little, 2024:27)
- මානව සම්පත්, භෞතික සම්පත්, යටිතල පහසුකම්, මූල්‍ය සම්පත් සහ භාණ්ඩ ඇතුළු අධ්‍යාපනික පහසුකම් සැපයීමේදී පද්ධතිය බොහෝ දුරට සාර්ථක වී ඇත. රට පුරා පැතිරුණු පාසල් ජාලයක් ක්‍රියාත්මක වේ. සෑම වර්ග කි.මී. 6.5 කටම රජයේ පාසලක් පිහිටා ඇත (2022) (CBSL, 2023).
- ඇත්ත වශයෙන්ම, සංවර්ධනය වෙමින් පවතින හෝ සංවර්ධිත හෝ කාර්මිකකරණය වූ වෙනත් ඕනෑම රටකට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකාව හොඳම ශිෂ්‍ය-ගුරු අනුපාත (STR) පවතින රටකි. STR (අංක 1: 16.8 (2022) (CBSL, 2023).
- සමානාත්මතාවය, ගුණාත්මකභාවය, අදාළත්වය සහ කාර්යක්ෂමතා මානයන් අනුව සහ ජයග්‍රහණ සම්බන්ධයෙන්, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය ඉහළ ප්‍රමිතියක් අත්පත් කර ගෙන ඇත . වයස්-විශේෂිත ඇතුළත් වීමේ අනුපාතය (1-9 ශ්‍රේණි): 90.6% (2022); ප්‍රාථමික ශුද්ධ ඇතුළත්වීමේ අනුපාතය 85.1% (2022); උසස් පෙළින් විශ්වවිද්‍යාලයට ඇතුළත්වීමේ ප්‍රතිශතය: විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රවේශය සඳහා සුදුසුකම්: 63.3%; සුදුසුකම් ඇති අයගෙන් ඇතුළත් වීමේ ප්‍රතිශතය ලෙස (2021): 25.2%; අධ්‍යාපනය සඳහා රජයේ වියදම්: දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයෙන් 1.6% (සාමාන්‍ය හා උසස් අධ්‍යාපනය) (2023) (CBSL, 2023).
- තවද, අධ්‍යාපනික දෘෂ්ටිකෝණයකින්, අභ්‍යන්තර හා බාහිර කාර්යක්ෂමතා මානයන් අනුව ජයග්‍රහණ මැනීමේදී, එම ජයග්‍රහණ කැපී පෙනෙන මට්ටමක පවතී.

මානව ප්‍රාග්ධන සංවර්ධනයට මෙතරම් සැලකිය යුතු දායකත්වයක් ලබාදී තිබියදීත්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී අසාර්ථක වීම නිසා ඇති වන ගැටලු, අභියෝග සහ බාධාවන් තිබේ. අපට අනාගත අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳව හොඳින් අවධානය යොමුකර ක්‍රියා කිරීමට හැකි වන පරිදි තෝරාගත් ප්‍රධාන ගැටලු, අභියෝග සහ බාධාවන් පහත සාකච්ඡා කෙරේ.

නොගැලපීම: දේශීය හා ගෝලීය වශයෙන් නැගී එන ශ්‍රම වෙළඳපොළ ඉල්ලීම් සපුරාලීම සඳහා පද්ධතියේ නිමැවුම නොගැලපීම ප්‍රධාන ගැටලු වලින් එකකි. එබැවින් අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය පිළිබඳ මානය බෙහෙවින් අදාළ වේ. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය/ප්‍රතිසංස්කරණ සමාජ ප්‍රතිසංස්කරණයේ කොටසක් විය යුතුය: අධ්‍යාපනය සමාජ-ආර්ථික වෙනස්වීම්වල විශාල රාමුවක් තුළ සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ මගින් රටේ සමාජ-ආර්ථික වෙනස්කම් සඳහා ආදේශ කළ නොහැක.

ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ එක රැයකින් වහාම ක්‍රියාත්මක කළ නොහැක: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ සාර්ථක ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් සාධාරණ කාලයක් අවශ්‍ය වන අතර කෙටි කාලයක් තුළ එවැනි මූල පිරිමි ක්‍රියාත්මක කළ නොහැක. එයට විවිධ සමාජ කණ්ඩායම් අතර සාකච්ඡාවක් අවශ්‍ය වන අතර පුළුල් සහභාගීත්වය මෙහිදී මූලික වේ.

සම්පත් සහ පහසුකම් සැපයීමට අවශ්‍යයි: සම්පත් යන්නෙන් අදහස් වන්නේ මූල්‍ය, මානව, භෞතික, යටිතල පහසුකම් සහ කාලයයි. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ අර්ථවත්, හොඳින් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා එවැනි සම්පත් ප්‍රමාණවත් ලෙස අවශ්‍ය වේ.

පුළුල් සහභාගීත්වය (ජාතික, උප-ජාතික සහ බිම් මට්ටමේ) ප්‍රධාන සාධකයකි: සාමාන්‍යයෙන්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ මධ්‍යම/ජාතික මට්ටමින් ආරම්භ කෙරේ. මෙහිදී මධ්‍යම රජය මූලාරම්භයේ සිටම අවශ්‍ය සම්පත් සහ නායකත්වය මෙන්ම තාක්ෂණික මගපෙන්වීම සපයා නායකත්වය ගත යුතුවේ. කෙසේ වෙතත්, ජාතික මට්ටමට පමණක් එවැනි ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ හුදෙකලාව සකස් කර ක්‍රියාත්මක කළ නොහැක. එබැවින්, ඒ සඳහා අධ්‍යාපනයේ සෑම ස්ථරයකම පුළුල් සහභාගීත්වයක් අවශ්‍ය වේ. තවද, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ සැකසීම සඳහා අදාළ පාර්ශවකරුවන් සහ උනන්දුවක් දක්වන පාර්ශ්ව සමඟ ශක්තිමත් ප්‍රතිපත්ති උපදේශනයක් අවශ්‍ය වේ.

සාක්ෂි මත පදනම් වූ (දැනුම්වත්) අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ සාමාන්‍යයෙන් විවිධ අරමුණු මත පදනම් වේ. කෙසේ වෙතත්, ඕනෑම ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණයක් ඇතිවිය යුත්තේ සාක්ෂි මත පදනම් වූ පද්ධතිමය අවශ්‍යතා හරහාය. මෙම අරමුණු සඳහා, බුද්ධිමත් සහ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ සැකසීම සඳහා පෘථුල පර්යේෂණ සහ අවශ්‍යතා හඳුනාගැනීම අවශ්‍ය වේ.

එසේ වුවද, සියලු අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ බලාපොරොත්තු වූ තරම් සාර්ථක නොවේ. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ අසාර්ථක වීමට කරුණු කිහිපයක් හේතු විය.

ප්‍රතිපත්ති උපදේශන නොමැතිකම: සාක්ෂි නොමැතිව සහ තාවකාලික පිළිවෙත් අනුගමනය කිරීම නිසා අර්ථවත් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සැකසීමට නොහැකි වේ. තවද, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විනිවිදභාවයෙන් යුතුව පවත්වාගෙන යා යුතු අතර ප්‍රතිපත්ති සඳහා සැලැවුණු න්‍යායපත්‍ර නොතිබිය යුතුය. එබැවින්, මේ සඳහා සියලු කණ්ඩායම් සමඟ ප්‍රතිපත්තිමය උපදේශනයක් ලබා ගත යුතු අතර විවිධ පාර්ශවයන්ගේ අදහස්වලට අවස්ථාව ලබා දිය යුතුය. ඒ අනුව, තීරණාර්ථක ප්‍රතිපත්ති සඳහා උපදේශනය අනිවාර්ය කොන්දේසියකි. විවිධ පාර්ශවකරුවන්ගේ කණ්ඩායම් විමසිය යුතුය. පාර්ශවකරුවන්ගේ සියලුම කොටස් සමගින් එනම් විශ්ව විද්‍යාලවල විද්වතුන් සහ අධ්‍යාපන කළමනාකරණයේ සහ පරිපාලනයේ නියැලී සිටින නිලධාරීන්, ගුරුවරුන්, පාසල් විදුහල්පතිවරුන්, කලාකරුවන්, ප්‍රජා සේවකයින්, සිසුන් (එනම්, අ.පො.ස 'සාපෙ ' සහ 'උසස් පෙළ මට්ටම්; විශ්ව විද්‍යාල සහ උසස් අධ්‍යාපන ආයතන වැනි වෘත්තිකයන් සහ දෙමාපියන්), කර්මාන්ත පුද්ගලයින්, වෘත්තීය සමිති, රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන සහ අන්තර් ජාතික රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, පර්යේෂකයන්, දේශපාලන පක්ෂ සහ සාමාන්‍ය ජනතාව. විනිවිදභාවයෙන් යුතු ක්‍රියාවලියක් තුළ ප්‍රතිපත්ති

සම්පාදනයේදී මෙම උපදේශන සලකා බලා ඒවාට ඉඩ සැලසිය යුතුය (Education Academician, IDIs, June 18, 2024).

ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනයේ උග්‍රතාවය/දුර්වල ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනය: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති අසාර්ථක වීමට හේතු වන ප්‍රධාන සාධකයක් වන්නේ දුර්වල ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනයයි. නිදසුනක් වශයෙන්, අධ්‍යාපන ධවල පත්‍රිකා යෝජනා (1981) මහජනතාවට හෙළි නොකළ අතර ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනයක් නොතිබුණි. 1992 පාසල් මණ්ඩල හඳුන්වාදීමේ දී ද එම තත්ත්වය දැකිය හැකිය. මෙම උදාහරණ දෙකෙන් පෙනීයනු ලබන්නේ ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනයේ වැදගත්කමයි. අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයෙන් බාහිර උදාහරණයක් වන්නේ පෞද්ගලික අංශයේ සේවා යෝජකයන් සඳහා විශ්‍රාම වැටුප් ක්‍රමයක් හඳුන්වා දීමයි. දුර්වල සන්නිවේදනය සමාජයට හා රටට හානි කරන ආකාරය ද මෙම උදාහරණයෙන් පැහැදිලි වේ.

ප්‍රතිපත්ති හා පක්ෂ දේශපාලනය සම්බන්ධ ගැටලු/දේශපාලකයින්ගේ සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ගේ ප්‍රතිවිරෝධතා: කලින් සාකච්ඡා කළ පරිදි, දේශපාලකයින් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී අනිවාර්යයෙන් සම්බන්ධ වේ. කෙසේ වෙතත්, පක්ෂ-දේශපාලනය සහ ක්ෂුද්‍ර-දේශපාලනය මැදිහත්වීම් සහ මැදිහත්වීම් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති තීරණ ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට (උදා: පාසල් ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම, පාසල් මට්ටමේ සංවර්ධනය, පාසල් ඇතුළත් කිරීම සහ ගුරු මාරුවීම්) අහිතකර ලෙස බලපෑවේය.

දේශපාලනික කැපවීම ප්‍රමාණවත් නොවීම : දුර්වල දේශපාලන කැපවීම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමට සෘජුවම අහිතකර ලෙස බලපානු ඇත. දේශපාලන කැපවීම සහ අනුමත කිරීම අනාගත දැක්මක් ඇතිව නිර්මාණශීලීව කළ යුතුයි.

නායකයින් වගකීම් දරන්නන් නොමැතිකම: නායකත්වයක් නොමැතිකම සහ දුර්වල නායකත්වය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල අසාර්ථකත්වයට සෘජුවම බලපායි. සාර්ථක අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති මෙහෙයවනු ලබන්නේ හොඳ නායක සහ සන්දර්භ-විශේෂිත ප්‍රායෝගික දැනුමක් ඇති කැපවූ සහ කැපවූ කාර්ය මණ්ඩලය විසිනි.

ප්‍රජා සහභාගීත්වය නොමැතිකම: සාකච්ඡා කළ පරිදි අධ්‍යාපනය ඉතා සංවේදී සහ ප්‍රජාවට නැඹුරු විෂයයකි. එබැවින්, ප්‍රජා මැදිහත්වීම් සහ දායකත්වය මනාව ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ඉතා අවශ්‍ය වන අතර, එවැනි කැපවීමක් සහ මැදිහත්වීමක් නොමැතිකම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල අසාර්ථකත්වයට සෘජුවම බලපායි.

ක්‍රමානුකූල සහ තීරණ අධීක්ෂණ පද්ධතියක් නොමැතිකම: පරිශීලකයින් සඳහා විශේෂයෙන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් සඳහා අධ්‍යාපන කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධති (EMIS) මගින් හොඳ තත්ත්වයේ දත්ත ජනනය කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ. බොහෝ දුරට, EMIS කෙටිකාලීන වේ; කෙසේ වෙතත්, ඒවා කිසි විටෙකත් ක්‍රමානුකූල සහ තීරණ මට්ටමකට ළඟා වීමට සමත් නොවේ. මෙයට බොහෝ විට හේතු වන්නේ සන්දර්භය අනුව කළ හැකි දේ පිළිබඳව පැහැදිලි සැලසුම් සහ අවබෝධයක් නොමැතිකමයි. දුර්වල සැලසුම් කිරීම සහ පසුව EMIS අසාර්ථක වීම මගින් තීරණ ගන්නන් සහ සැලසුම් කරන්නන් අතර

බලාපොරොත්තු සුන්වීම සහ කලකිරීම ඇති කරයි. සියල්ලටත් වඩා, එය අනුමාන මත පදනම් වූ තීරණ ගැනීමට තුඩු දෙන අතර, එබැවින්, අයහපත් පාලනයකට මග පාදයි.

මෙම විශ්ලේෂණයේ සොයාගැනීම් මත පදනම්ව, පාඩම් කිහිපයක් ඉගෙන ගත හැකිය. අවසාන වශයෙන්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් විශ්ලේෂණයේ ප්‍රධාන සොයාගැනීම් නිගමන අංශය යටතේ ඊළඟ පරිච්ඡේදයේ ඉදිරිපත් කෙරේ.

6. සමාලෝචනය සහ නිර්දේශ

6.1 සමාලෝචනය

තිරසාර සංවර්ධනයක් සාක්ෂාත් කර ගැනීමට සහ සමාජ, සංස්කෘතික, අධ්‍යාත්මික, ඓතිහාසික සහ ඒකාග්‍ර සාකච්ඡා සංවර්ධනය ශක්තිමත් කිරීමට අධ්‍යාපන ක්‍රමය අත්‍යවශ්‍ය වේ. එය බොහෝ විට ඕනෑම කෙනෙකුගේ ජීවිතයේ පදනම දමයි. අන්තර්ජාතික වශයෙන් පවත්නා සාහිත්‍යයට සහ අන්දැකීම් අනුව අධ්‍යාපනයේ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ සහ සමාජ සංවර්ධනය, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, සමාජ ඒකාබද්ධතාවය සහ පුද්ගලික වර්ධනය ඇතුළු අනෙකුත් ප්‍රතිලාභ පිළිබඳව ශක්තිමත් සාක්ෂි තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ දෙමාපියන්, සිසුන් සහ පාසල් ප්‍රජාව දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනය පිළිබඳව දැඩි සැලකිල්ලක් දක්වන අතර, ඔවුන්ගේ සියලු සම්පත් දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනය සඳහා ආයෝජනය කිරීමට සූදානම්ව සිටියි. ශ්‍රී ලංකාවේ සංස්කෘතිය පරිභෝජනයට සහ විනෝදාස්වාදයට වඩා ඉහළ අධ්‍යාපනයට නැඹුරු වේ. මෙම බහුවිධ ප්‍රතිලාභ හඳුනා ගැනීම සඳහා අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය සඳහා හොඳ දුරදර්ශී ප්‍රතිපත්තියක් අවශ්‍ය වේ.

මෙම විශ්ලේෂණය මගින් අතීතයේදී සකස් කරන ලද අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ප්‍රතිලාභීන් ඉලක්ක කරගත් ප්‍රතිපත්ති, යෝජනා, රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් අනාවරණය කරගන්නා ලදී. ඒවායින් කිහිපයකට නිල වශයෙන් අනුමැතිය ලබා දී ඇති අතර, ඒවායින් බහුතරයක් සම්පූර්ණයෙන්ම පිළිගෙන තිරසාර ලෙස ක්‍රියාත්මක නොවේ. ඕනෑම ප්‍රතිපත්තියක් සැකසීමට සැලකිය යුතු පිරිවැයක් මෙන්ම සැලකිය යුතු කාලයක් සහ වැඩ කරන පැය ගණනක් අවශ්‍ය වේ. ප්‍රතිපත්ති/යෝජනා ආරම්භ කිරීමට බලධාරීන්ට බලය තිබේද යන්න පැහැදිලි නැත, මන්ද ඔවුන් බොහෝ විට අවසාන අනුමැතිය ලබා දෙන විට නිහඬව සිටින බැවිනි. ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විද්‍යාත්මකව සකස් කර අවසන් කිරීමේ පිවිතුරු උත්සාහයක් ගැනීමට බලධාරීන් උනන්දු නොවන්නේ මන්ද යන්න ප්‍රශ්නලිකාවකි. මෙයට සැබෑ පිළිතුර මහජනතාවට සහ පාර්ශ්වකරුවන්ට අනාවරණය වී නොමැත.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල ආරම්භය සහ සම්පාදනය: සමස්තයක් වශයෙන්, මෙම විශ්ලේෂණයෙන් හෙළි වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය අධ්‍යාපන මට්ටම්වල ප්‍රමිතිය පවත්වා ගැනීම සඳහා අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක භාවය ඉහළ නැංවීම අරමුණු කරගත් වඩාත් ආකර්ෂණීය හා අර්ථවත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කර ඇති බවයි. ඇත්ත වශයෙන්ම, විශ්ලේෂණය මගින් ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති සැකසීම, සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය පිළිබඳ පැහැදිලි අවබෝධයක් නොමැති බව ද සොයා ගන්නා ලදී. තවද, අධ්‍යාපනය සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකාවට ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් තිබේදැයි බොහෝ පාර්ශ්වකරුවන් ද සැක කරති. තවද ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය කුමක්දැයි ප්‍රතිපත්තිමය කටයුතුවලට සම්බන්ධ බොහෝ නිලධාරීන්ට අවබෝධයක් නොමැති අතර මේ වන විටද බොහෝ දෙනෙක් නොදනිති.

කෙසේ වෙතත්, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී අනුගමනය කරන ක්‍රියාවලිය දැන සිටිය යුතුය. එසේම ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ අපැහැදිලි තත්ත්වය තුළ රාජ්‍ය නායකයා සහ/හෝ අධ්‍යාපනයට වගකිව යුතු කැබිනට් අමාත්‍යාංශ විසින් ප්‍රචාරය කරනු ලබන අපේක්ෂිත

ක්‍රියා 'ප්‍රතිපත්ති' ලෙස සැලකේ. වෙනත් වචන වලින් කිවහොත්, ප්‍රතිපත්ති යන්නෙන් අදහස් වන්නේ තෝරාගත් කණ්ඩායම් හෝ පුද්ගලයන්ගේ යෝජනා සහ දෘෂ්ටිකෝණයන් ය. සමහර විට, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන කමිටුවේ කණ්ඩායම්වලට (කමිටුව සම්බන්ධ නම්) රට සඳහා අවසාන ප්‍රතිපත්තිය අනුමත කරන්නේ කුමන ආයතනයද යන්න පිළිබඳව අපැහැදිලි ය.

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය/කාර්යය විශ්ලේෂණය කිරීමේදී බොහෝ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූල පිරිමි තාර්කික ආකෘතියට වඩා දේශපාලන ක්‍රියාකාරකමක් ලෙස දේශපාලන/පුද්ගලික ආකෘතිය අනුගමනය කර ඇත. එයට හේතුව අධ්‍යාපනය රජයේ ආධිපත්‍යයක් ලෙස බොහෝ දුරට දක්න ලැබීමයි. 1960 ගණන්වල සිට, විශේෂයෙන් 1977 න් පසු, එම ආධිපත්‍යය ක්‍රමයෙන් අපගමනය වෙමින් පවතින අතර දේශපාලන බලපෑම් සහ මැදිහත්වීම් සැලකිය යුතු මට්ටමකින් සිදුවෙමින් පවතී.

සාමාන්‍යයෙන්, දේශපාලනඥයන් සහ නිලධාරීන් තමන්ට බලය සහ අධිකාරිය ඇති කෙටි කාලයකදී ඊනියා මැදිහත්වීම්වල ප්‍රත්‍යක්ෂ ප්‍රතිඵල ඉස්මතු කරපෙන්වීම කැමැත්තක් දක්වයි. අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය මහජනතාව ඉතා සජීවී සහ අතිශයින් සංවේදී ක්ෂේත්‍රයක් වන බැවින් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ කටයුතුවලදී මෙය විශේෂයෙන් අදාළ වේ. ඊට වෙනස්ව, ඉතිහාසගත හා සංස්කෘතික සාක්ෂිවලින් පෙනී යන්නේ සාම්ප්‍රදායික ශ්‍රී ලාංකේය ජනතාව ඉහළින් මඟ පෙන්වීම් සහ මඟ පෙන්වීම් සඳහා බලා සිටින බවයි. බොහෝ කාරණාවලදී පහළ සිට ඉහළට යන ප්‍රවේශය දුර්වල ලෙස යෙදේ (උදා: පාසල් මට්ටමේ සහ කලාප මට්ටමේ පාර්ශවකරුවන්ගේ දායකත්වය දුර්වල මට්ටමක පවතී).

ප්‍රතිපත්ති අන්තර්කරණය කිරීම: අන්තර්කරණය/ කිරීම හරස් කැපීමේ තේමාව සහ පුළුල් ඉදිරිදර්ශනයයි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ අන්තර්කරණය කිරීමේ සහ ඇතුළත් කිරීම යන අර්ථ දැක්වීම් පිළිබඳ ප්‍රභේදිකාවක් තිබේ. මෙම විශ්ලේෂණයෙන් පෙනී ගියේ අන්තර්කරණ අධ්‍යාපනය ශ්‍රී ලංකාවේ විශේෂ අධ්‍යාපනයක් අවශ්‍ය සිසුන්ගේ සහ ආබාධිත සිසුන්ට අදාළ කාරණයක් ලෙස සලකන බවයි. මෙයින් ඔබ්බට ගොස් අර්ථවත් ලෙස අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ භාවිතයන් ඇතුළත් කිරීම සඳහා සලකා බැලිය යුතුය.

පරිනාමන ප්‍රතිපත්ති: වත්මන් අධ්‍යාපන ලෝකය නඩත්තු සහ මෙහෙයුම් ප්‍රතිපත්තිවලට වඩා පරිවර්තන ප්‍රතිපත්ති පෝෂණය කිරීමට නැඹුරු වේ. අධ්‍යාපනික පරිනාමනය යනු පවතින අධ්‍යාපනික ආකෘතියේ පද්ධතිය වෙනස්කම් ය. මෙම විශ්ලේෂණයෙන් හෙළි වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිපත්ති රාමු අදාළ සහ ප්‍රායෝගික ආකාරයෙන් පද්ධතියේ පරිනාමනය පෝෂණය කිරීම සඳහා අඩු අවධානයක් යොමු කර ඇති බවයි.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ යෝජනා/රාමුවල අන්තර්ගතය:

සමානාත්මතාවය සහ අන්තර්කරණය පිළිබඳ දෘෂ්ටීන්: සමානාත්මතාවය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල මූලික මූලධර්මවලින් එකකි. මෙම මූලධර්මය ප්‍රධාන වශයෙන් ප්‍රවේශය, සහභාගීත්වය, ගුණාත්මක අධ්‍යාපනය සහ සම්පත් අධ්‍යාපනය යන අංශ වෙත අවධානය

යොමු කරයි. අධ්‍යාපනයට සම්පත් යොමුකිරීම, සමානාත්මතා මූලධර්මය පරාස දෙකකට යොමු කරයි: එනම් පරිපාටිමය සහ බෙදාහැරීමේ සමානාත්මතාවය. බෙදා හැරීමේ සාධාරණත්වය කොටස් දෙකකට බෙදා ඇත: එනම් තිරස් සහ සිරස් යනුවෙනි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සියලුම අතීත අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් ප්‍රථමයෙන්ම සාධාරණත්ව මූලධර්ම සහතික කිරීමේ අවශ්‍යතාවය මැනවින් පිළිගනු ලබයි . කෙසේවෙතත් සියයට සියයකින් සාධාරණත්වය සාක්ෂාත් කරගත නොහැක්කේ එය මනෝරාජික තත්වයක් වන බැවිනි. කෙසේ වෙතත්, අදාළ අංශවල දුර්වලතා අවම කිරීම සඳහා බලධාරීන්ට කටයුතු කළ හැකිය. එවැනි දුර්වලතා, ගැටලු සහ විෂමතා අඩු කිරීමට බොහෝ උත්සාහයන් ගෙන ඇතත්, පද්ධතිය තුළ, විශේෂයෙන් අවාසි සහගත ප්‍රදේශවල මෙම තත්වයන් පවතී. එහෙයින්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති මගින් සමානාත්මතාවයට අදාළ ප්‍රශ්න අදාළ මානයන්ගෙන් ආමන්ත්‍රණය කළ යුතුය

අධ්‍යාපන දෘෂ්ටිකෝණය: ඉදිරිදැක්ම: සමානාත්මතාවය, අදාළත්වය සහ තිරසාරභාවය: අතීත අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් විශ්ලේෂණය කිරීමේදී, ඒවායින් බොහොමයක සමාන අන්තර්ගතයන් සහ ආකෘති පෙන්වුම් කරන බව අනාවරණය විය. කලාතුරකින්, නව ප්‍රතිපත්ති සහ මූලපිරීම් දැකිය හැකිය. කෙසේ වෙතත්, පෙර ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණයේ සොයාගැනීම් සහ නිර්දේශ මත පදනම්ව නව ප්‍රතිපත්ති සහ අත්හැරීමේ ප්‍රතිපත්ති සැකසීම සඳහා තාර්කික සාධාරණීකරණයන් නොමැත.

ආර්ථික දෘෂ්ටිකෝණය: අධ්‍යාපනය ආර්ථික සංවර්ධනයේ පදනම විය යුතු අතර අනෙක් අතට; අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක වර්ධනයට ආර්ථික සංවර්ධනය සැලකිය යුතු ලෙස දායක වේ. එබැවින් අධ්‍යාපනය සහ ආර්ථික ප්‍රතිපත්තිවල සම්බන්ධතාවය එකිනෙකේ අවශ්‍යතා අනුව දැඩි කළ යුතුය. ශ්‍රී ලංකාවේ, සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු/යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් ආර්ථික ඉල්ලුම සපුරාලීම අරමුණු කරගත් ඒවා බව සඳහන් කර ඇත. කෙසේ වෙතත්, එය ප්‍රායෝගිකව අපේක්ෂිත මට්ටමින් සම්පූර්ණයෙන් සාක්ෂාත් කර ගැනීමට නොහැකි විය. අධ්‍යාපනය හා ආර්ථිකය අතර පවතින පරතරය නිසා සමාජ, දේශපාලන, ආර්ථික ප්‍රශ්න සහ අර්බුද රැසක් විවිධ ස්වරූපවලින් මතු වී තිබේ. බොහෝ වේදිකා මෙම මානයන් දෙක තිරසාරව හා අර්ථාන්විතව ගැලපීමේ අවශ්‍යතාවය ඉස්මතු කරයි, නමුත් මේ සඳහා ක්‍රියාත්මකවීම මන්දගාමී ස්වරූපයෙන් පවතී.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන, නවෝත්පාදන සහ නව නිපැයුම් අතර සබඳතා: සාමාන්‍ය අධ්‍යාපන උප අංශයේ නවෝත්පාදන සහ පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ දිරිගැන්වීම සඳහා මීට පෙර පැවැති බොහෝ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් වලදී සැලකිය යුතු ලෙස සාකච්ඡා කර ඇත. නවෝත්පාදන ප්‍රවර්ධනය ඇතුළු පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන අංශයේ වැදගත්කම කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීමේ ප්‍රවණතා පවතින බව සාක්ෂි මගින් පෙන්වා දෙයි.

සිසුන් විවිධ විෂය ක්ෂේත්‍රවල බොහෝ නිර්මාණාත්මක නවෝත්පාදන හා නව නිපැයුම්වල නිරත වන නමුත් අභියෝගය වන්නේ එවැනි දක්ෂතා තිරසාර ලෙස ඉදිරියට ගෙන නොයෑමයි. අදාළ පාසල්වලට සහ සිසුන්ට අනුග්‍රහය දැක්වීම සඳහා වෙනම පරිපාලන ආයතන, ආයතන

සහ කොමිෂන් සභා කිහිපයක් ක්‍රියාත්මක වේ. නමුත් පාසල් ගුරුවරුන් සහ සිසුන් මේ සම්බන්ධයෙන් දැඩි දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දී සිටිති. එසේ වුවද, මූල්‍ය හා තාක්ෂණික සහාය ඇතිව විනිවිදභාවයෙන්, ක්‍රමානුකූලව, සම්බන්ධීකරණයෙන් මෙම වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ බවට කිසිදු සාක්ෂියක් හමු නොවීය. ඇත්ත වශයෙන්ම, පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන, නවෝත්පාදන සහ නව නිපැයුම්වල එවැනි ප්‍රතිඵල අතර වැඩිදුර/උසස් අධ්‍යාපනයට සහ අවසාන වශයෙන් දැනුමේ දායකත්වය මෙන්ම රටේ ආර්ථික වර්ධනයට ලැබෙන දායකත්වය අතර සම්බන්ධතා ඇති කර ගැනීම පිළිබඳව සාක්ෂි නොමැත.

සමාජ සංවර්ධනය, සංස්කෘතික වෙනස්කම් සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවයට ප්‍රතිචාර දැක්වීම: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල සැලකිය යුතු අපේක්ෂාවක් වන්නේ සමාජ සංවර්ධනයයි. සාමාන්‍යයෙන්, සමාජ සංවර්ධනය පිළිබිඹු වන්නේ ස්පර්ශ කළ හැකි හා අදාළානුමාන ප්‍රතිඵල මගිනි. මිනිස් ජීවිතය වැඩිදියුණු කිරීමට සහ ජීවන හැඩතල නගා සිටුවීම සඳහා සමාජ ප්‍රතිලාභ අනුපාතය සහ පුද්ගලික ප්‍රතිලාභ අනුපාතය වැඩි කිරීමට අධ්‍යාපනය කොන්දේසි විරහිතව දායකත්වයක් ලබාදේ. එපමණක් නොව, අධ්‍යාපනය යනු ජීවිතය වෙනස් කිරීමේ මූලික මෙවලම වන අතර, එහි දීර්ඝ බලපෑම සංස්කෘතික වෙනසයි. එබැවින් අධ්‍යාපනය අනාගත පරපුර සඳහා සංස්කෘතික පරිවර්තනයක් සඳහා වූ මෙවලමක් ලෙස සැලකේ. විනය ගරුක සමාජයක් ගොඩනැගීමට, රටට දුරදර්ශී අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් අවශ්‍ය වේ.

සියලුම අතීත අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, රාමු සහ ප්‍රතිසංස්කරණ සමාජ සංවර්ධනයේ සහ සංස්කෘතික වෙනස්කම්වල මානයන්ට ඉඩ සලසා දී ඇත. එවැනි සංරචකවල අධ්‍යාපනික ජයග්‍රහණ සහ වැඩිදියුණු කිරීම් සැලකිල්ලට ගනිමින්, ශ්‍රී ලාංකික පුරවැසියන් සැලකිය යුතු ජයග්‍රහණ අත්පත් කර ගත් නමුත්, ජාතික හා ගෝලීය ඉල්ලීම්වලට අනුකූලව ඒවා වැඩිදියුණු කළ යුතුය. පසුගිය දශක කිහිපය තුළ, ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ, විශේෂයෙන්ම ප්‍රවේශය, සහභාගීත්වය සහ පැවැත්ම සම්බන්ධයෙන් ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය ගැටලුවක් වී තිබේ. පැවැති අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති මගින් මෙම ගැටලුවලට විසඳුම් ලබාදී ඒවාට පිළියම් යොදා ඇති අතර ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවය සතුටුදායක මට්ටමක පවතී, නමුත් සමහර නිශ්චිත ක්ෂේත්‍රවල ගැටලු පවතී.

කාර්යක්ෂමතාව පිළිබඳ දෘෂ්ටිකෝණ: ආර්ථික කාර්යක්ෂමතාවය අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල තවත් ප්‍රධාන මානයක් වන අතර, ලබා දී ඇති සම්පත් උපයෝගී කර ගනිමින් පද්ධතියෙන් උපරිම ප්‍රතිදානයන් නිෂ්පාදනය කිරීම ගැන මෙහිදී සඳහන් කරයි. අතීතයේ දී, සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, ප්‍රතිපත්ති රාමු /යෝජනා සහ ප්‍රතිසංස්කරණවලට පාලනය සහ සේවා සැපයීම ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීම, අධ්‍යාපන කළමනාකරණය සහ පරිපාලන ව්‍යුහයන් සහ තීරණ ගැනීමේ බලතල පැවරීම තුළින් පද්ධතියේ ආර්ථික හා ක්‍රියා පටිපාටි කාර්යක්ෂමතාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්ති මූල පිරිමි කිහිපයක් ඇතුළත් විය. එසේ වුවද, ද්‍රවශීලතාවය සහ මුදල් තාර්කිකව ලබාදීමේ ගැටලු සහ බාධාවන් හේතුවෙන්, පද්ධතියේ කාර්යක්ෂමතාවය සාක්ෂාත් කර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් තවමත් අභියෝග පවතී.

දේශපාලනය සහ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය හා ප්‍රතිපත්ති: බොහෝ රටවල අධ්‍යාපනය, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, තීරණ ගැනීම සහ දේශපාලන සාධක අන්තර් සම්බන්ධිත සහ එකඟ වූ කාර්යයන් වේ. එවැනි මැදිහත්වීම් ධනාත්මක ප්‍රතිලාභ ලබා ගන්නා අතර එසේම අහිතකර බලපෑම් ද ඇති කරයි. ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී සමාජයක දේශපාලඥයින්ට ඔවුන්ගේ

දේශපාලන හා ආර්ථික දැක්මට සහ භාවිතයට අනුකූලව ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම අනිවාර්ය වේ. එසේම, බොහෝ (පක්ෂ) දේශපාලනඥයන්ගේ අදහස වන්නේ ප්‍රතිපත්තිවල ව්‍යුහය තමන් බවයි. කෙසේ වෙතත්, පක්ෂ දේශපාලනය සහ ක්ෂුද්‍ර දේශපාලනය භාවිතා කිරීම ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමට අහිතකර ලෙස බලපායි. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ/යෝජනා පක්ෂ දේශපාලනයේ ප්‍රශ්නයක් වී ඇති අතර පුළුල් ජාතික සම්මුතියක් නොතිබූ අවස්ථා බොහොමයක් ශ්‍රී ලංකාවේ ඓතිහාසික සාක්ෂි පිළිබිඹු කරයි.

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ප්‍රතිපත්ති කෙරෙහි ජාත්‍යන්තර ප්‍රවණතා සහ සංවර්ධන හවුල්කරුවන්ගේ මැදිහත්වීම්/බලපෑම්: වර්තමානයේ අධ්‍යාපනයට සම්බන්ධ කරුණු ගෝලීය මට්ටමේ පවතී. එබැවින් මේවාට සීමා මායිම් නොමැති අතර සියලුම අංශ එකිනෙකට සම්බන්ධ වේ. අධ්‍යාපන සංවර්ධන ලෝකය අන්තර් සම්බන්ධිත වන අතර වෙනස්කම් වේගයෙන් එකිනෙකට අවශෝෂණය වේ. ද්විපාර්ශ්වික සහ බහුපාර්ශ්වික රටවල් සහ නියෝජ්‍යායතන අතර ජාත්‍යන්තර ප්‍රවණතා සහ ගිවිසුම්/ප්‍රඥප්ති/සම්මුතීන් සමග සහයෝගීතාවයෙන් විවිධ ආකාරවලින් අත්දැකීම් බෙදාහදා ගනී. තවද, සංවර්ධන හවුල්කාර ආයතන එක් එක් රටවල් සමඟ සමීපව කටයුතු කරන අතර, ඔවුන්ගේ මැදිහත්වීම සහ බලපෑම සැලකිය යුතු ය. එවැනි පසුබිම් රටේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට සහ අන්තර්ගතය සකස් කිරීමට සම්බන්ධ වන අතර ඒ සඳහා බලපෑම් කරයි.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ ප්‍රතිපත්ති සඳහා පුරවැසිභාවය සහ සිවිල් සමාජවල මැදිහත්වීම්: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී පුරවැසිභාවය සහ සිවිල් සමාජවල අර්ථවත් මැදිහත්වීම් දුර්වල මට්ටමක පවතී. මෙවැනි තත්වයක් ඇතිවන්නේ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලිය යටතේ මහජන සාක්ෂි විමසීම සඳහා වෙන් කර ඇති සීමිත ඉඩකඩ හේතුවෙනි. එවැනි තත්වයක් මගින් සමාජයේ පුළුල් නියෝජනය සීමිත වන අතර තිරසාර ලෙස ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සමාජයෙන් අඩු දායකත්වයක් සහ කැපවීමක් ඇතිවීමට මගපාදනු ලබයි.

ප්‍රතිපත්ති නීතිගත කිරීම : අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති නිල වශයෙන් දියත් කිරීමට පෙර, ප්‍රතිපත්ති සහතික කිරීම සඳහා නිල අනුමැතියක් තිබීම මූලික වේ. මීට පෙර පැවැති ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයන්හිදී මෙය නිවැරදිව සිදු විය. කෙසේ වෙතත්, පසුව, සමහර ප්‍රතිපත්ති නෛතික අනුමැතියකින් තොරව ක්‍රියාත්මක කරන ලද අතර, සමහර අවස්ථාවල එවැනි ප්‍රතිපත්ති අභියෝගයට ලක් විය. අධ්‍යාපන නීති සහ පනත් කඩිනමින් යාවත්කාලීන කර නීතිගත කළ යුතුය.

ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම: ඉතා ආකර්ශණීය ප්‍රතිපත්ති රාශියක් සකස් කර ඇතත්, සමාජ, ආර්ථික, දේශපාලනික සහ වෙනත් බාධාවන් හේතුවෙන් ඒවා සම්පූර්ණයෙන් ක්‍රියාත්මක වී නොමැත. ඊට ප්‍රතිවිරුද්ධව, සමහර අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විවිධ ආකාරවලින් සහ ක්‍රමවලින් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කෙරේ. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම විවිධ බාහිර හා අභ්‍යන්තර සාධක සමඟ බෙහෙවින් සම්බන්ධ වන අතර බාහිර බලපෑම් සහ මැදිහත්වීම් මෙහිදී සැලකිය යුතු වේ. එවැනි භාවිතයන් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැංවීමට සෘණාත්මක ලෙස බලපෑ නමුත් සමහර අවස්ථාවලදී ධනාත්මක බලපෑමක් ලෙසද

සලකනු ලැබේ (එනම්, දේශපාලන නියෝජිතයින් සහ නිලධාරීන් වැඩසටහන් තිරසාර ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීමට මැදිහත්ව සහාය දක්වයි, උදා: කාර්ය මණ්ඩලය සැපයීම, මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සහ සම්පත් බලමුලු ගැන්වීම). එසේ වුවද, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් තීරණ ගැනීමේදී පවා බලගතු කණ්ඩායම් සම්බන්ධ වේ.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල සාර්ථකත්වය සහ අසාර්ථකත්වය: ගැටලු, අභියෝග සහ දුර්වලතා: සමස්තයක් වශයෙන්, අතීතයේ ක්‍රියාත්මක වූ සියලුම අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක භාවය සහ ප්‍රමිතීන් ඉහළ නැංවීමට සෘජුව හෝ වක්‍රව බලපා ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන්, සමාන සමාජ-ආර්ථික සන්දර්භ, දර්ශක සහිත අනෙකුත් රටවලට සාපේක්ෂව ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනික ජයග්‍රහණ මැනීමට අදාළ දර්ශක සැලකිය යුතු උසස් මට්ටමක පවතී. ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේ ප්‍රධාන අභියෝග පහත දැක්වේ.

- සමාජ ප්‍රතිසංස්කරණයේ කොටසක් ලෙස අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ සලකා බැලීම කෙරෙහි අඩු අවධානයක් යොමු කිරීම.
- ප්‍රතිපත්ති/ප්‍රතිසංස්කරණ වහාම ක්‍රියාත්මක නැවීමට ප්‍රයත්න දැරීම සහ වහාම ප්‍රත්‍යක්ෂ ප්‍රතිඵල අත්කර ගැනීමට උත්සාහ කිරීම .
- ජාතික සහ පළාත් මට්ටමින් අදාළ පාර්ශවකරුවන් අතර උපදේශන සහ සන්නිවේදනය දුර්වලවීම.
- අවශ්‍ය සම්පත් ප්‍රමාණවත් ලෙස වෙන් කිරීම කෙරෙහි අඩු අවධානයක් සහ අපේක්ෂිත අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල මූල්‍ය ශක්‍යතා මෙහෙයවීම කෙරෙහි අඩු අවධානයක් යොමු කිරීම.
- සාක්ෂි මත පදනම් වූ (දැනුම්වත්) අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති කෙරෙහි අවධානය සහභාගිත්වය අඩුමට්ටමක පැවතීම භාවිතයන්.
- අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, තීරණ ගැනීම සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පක්ෂ දේශපාලනයේ සහ ක්ෂුද්‍ර දේශපාලනයේ මැදිහත්වීම් සහ බලපෑම්.
- දේශපාලන කැමැත්ත සහ කැපවීම් නොමැතිකම සහ ප්‍රවීණත්වයින් සහ නායකත්වය නොමැතිකම.
- පද්ධතිමය සහ තිරසාර ප්‍රතිපත්ති නිරීක්ෂණ පද්ධතියක් නොමැති වීම.

6.2 යෝජනා

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ඉදිරිදැක්ම සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, මෑත දශක කිහිපය තුළ සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත්කර ගෙන තිබෙන නමුත් ශ්‍රී ලංකා අධ්‍යාපන ක්‍රමය, විශේෂයෙන්ම COVID-19 වසංගතය හා සමාජ හා ආර්ථික අර්බුදයෙන් පසුව, මෙහෙයුම් ගැටලු සහ අභියෝග කිහිපයකට මුහුණ දෙයි.

නියාමන යාන්ත්‍රණයක් අනුගමනය කරමින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ප්‍රතිපත්ති ඇගයීම සම්බන්ධයෙන් මතුවන ගැටලු විසඳීම සඳහා සාර්ව තාර්කික ප්‍රවේශයක් මත පදනම් වූ හදිසි ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණයක් ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන පද්ධතියට අවශ්‍ය බව මෙම විශ්ලේෂණයෙන් පෙන්නුම් කෙරේ. සාරාංශයක් වශයෙන්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේදී, පහත දැක්වෙන සාධක සපුරාලීම බලධාරීන් විසින් සහතික කළ යුතුය

- i. ගැටලු හඳුනාගැනීම සඳහා පරිපූර්ණ පර්යේෂණ / සමාලෝචන පැවැත්වීම;
- ii. අධ්‍යාපන අංශය සහ රට සඳහා පැහැදිලි සහ දිගුකාලීන දැක්මක් සංවර්ධනය කිරීම;
- iii. අදාළ පාර්ශවකරුවන්ගේ සහ තාක්ෂණවේදීන්ගේ පුළුල් සහභාගීත්වය සහ දායකත්වය සහතික කිරීම;
- iv. ප්‍රමාණවත්ව සම්පත් වෙන් කිරීම.
- v. යෝජනා සහ විශ්ලේෂණ සංවර්ධනය කිරීමට නම්‍යශීලී සහ දුරදර්ශී විශේෂඥයන් සම්බන්ධ කරගැනීම, සහ
- vi. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති යෝජනා සඳහා පුළුල් පිළිගැනීමක් ලබා ගැනීම සහතික කිරීම.

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය: ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තිය සම්පාදනය කිරීම සම්බන්ධයෙන් ශාස්ත්‍රීය, සමාජීය සහ දේශපාලන සංවාදයක් සිදු වුවද, ප්‍රධාන අභියෝගය වන්නේ ක්ෂේත්‍රය සහ රට සඳහා හොඳ අනාගත දැක්මක් සැකසීමයි. මෙම ප්‍රතිපත්තිය බොහෝ පාර්ශවකරුවන් මෙන්ම රටේ පුරවැසියන් සහ සියලුම දේශපාලන පක්ෂ විසින් පිළිගත යුතුය.

අධ්‍යාපනය පිළිබඳ අනාගත ජාතික ප්‍රතිපත්තියට පූර්ව ළමාවිය අධ්‍යාපනය, සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනය, තාක්ෂණික හා වෘත්තීය අධ්‍යාපනය සහ පුහුණුව, උසස් අධ්‍යාපනය (විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනය) සහ පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන (R&D) යන අංශ විධිමත්ව ඇතුළත් විය යුතුය. ප්‍රතිපත්තිය සකස් කිරීමේදී, ප්‍රතිපත්ති චක්‍රය දැඩි ලෙස අනුගමනය කිරීම අවශ්‍ය වන අතර යෝජනා සඳහා සාක්ෂි තහවුරු කිරීම සඳහා පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන පිළිබඳ අවධානයක් සහ කාර්යභාරයක් අවශ්‍ය වේ. ඇත්ත වශයෙන්ම, සේවා යෝජකයාගේ ඉල්ලුම සහ ශ්‍රම වෙළඳපොළ ඉල්ලුම, සෞඛ්‍ය අංශය සහ අදාළ අනෙකුත් අදාළ අංශ ඇතුළුව අධ්‍යාපන අංශයේ, සමාජ අංශයේ සහ ආර්ථික අංශයේ ගැටලු සහ අවශ්‍යතා කෙරෙහි මෙහිදී අවධානය යොමුකිරීම අවශ්‍ය වේ.

තවද, ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී ජාතික හා ජාත්‍යන්තර ප්‍රවණතා දැඩි ලෙස සලකා බැලිය යුතුය. එවැනි පසුබිම් මත පදනම්ව, ප්‍රතිපත්ති ලේඛන කෙටුම්පත් පාර්ශවකරුවන්ගේ නියෝජිතයින් කණ්ඩායම් සමඟ සාකච්ඡා කළ යුතුය.

අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේදී සන්දර්භය-විශේෂිත සාධක (උදා: ඓතිහාසික සාධක, සමාජීය සහ වටිනාකම් අධ්‍යාපනය සහ සංස්කෘතික) දැඩි ලෙස සලකා බැලිය යුතුය. තවද, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල හිමිකාරිත්වය ගොඩනැගීම සඳහා වෘත්තීය සමිති, වෘත්තීය සංගම්, සිවිල් සංවිධාන සහ අධ්‍යාපන අංශයේ පාර්ශවකරුවන්ගේ දායකත්වය මූලික වේ.

සාක්ෂි මත පදනම් වූ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන සංස්කෘතියක් ඇති කිරීම: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන, නවෝත්පාදන සහ නව නිපැයුම් අතර සබඳතා: ප්‍රතිපත්ති ඵලදායී සහ කාර්යක්ෂම බව සහතික කිරීම සඳහා පමණක් නොව ප්‍රායෝගික මට්ටමින් පිළිගත හැකි සහ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ඒවා බව සහතික කිරීම සඳහා ද ශක්තිමත් සහ විශ්වාසදායක සාක්ෂි මත ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ආරම්භ කිරීම ඉතා වැදගත් වේ. ඒ අනුව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සාක්ෂි මත පදනම් විය යුතු අතර තාවකාලික ප්‍රතිපත්තිවලින් වැළකී සිටිය යුතුය. සෑම ප්‍රතිපත්තියක්ම යුක්ති සහගත විය යුතු අතර සමාජ සහ රටේ අවශ්‍යතා සහ පද්ධති අවශ්‍යතා පිළිබිඹු කළ යුතුය.

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් ඉක්මන් ප්‍රවේශයන් අනුගමනය කිරීමෙන් වැළැකිය යුතු අතර තාර්කික ප්‍රවේශයන් සුදුසු පරිදි අනුගමනය කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සඳහා එක් ප්‍රවේශයක් පමණක් අනුගමනය කළ නොහැක. එය සන්දර්භීය පසුබිම්වලට අනුකූලව අනුගමනය කළ යුතු මිශ්‍ර ප්‍රවේශයක් විය යුතුය. තවත් පර්යේෂණ සහ ප්‍රතිපත්ති සංවාද ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ දිරිගැන්වීම අවශ්‍ය වේ. තවද, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේදී ප්‍රතිපත්ති යෝජනාවල ශක්‍යතාව සහ ගැලපීම ප්‍රායෝගිකව පරීක්ෂා කිරීම සඳහා පවතින ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයනය කිරීම අවශ්‍ය වේ. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන සංස්කෘතිය ශක්තිමත් කිරීම සඳහා පහත යෝජනා ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

- 1 වන යෝජනාව : පවතින ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ආයතනය (NEC) ශක්තිමත් කිරීම සහ විධිමත් කිරීම
- 2 වන යෝජනාව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයනය සඳහා ස්වාධීන කවුන්සිලයක් (ICEPS) පිහිටුවීම

1 වන යෝජනාව : පවතින ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ආයතනය (NEC) ශක්තිමත් කිරීම සහ විධිමත් කිරීම: පවතින අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියේ වෙනස්කම් මඟහරවා ගැනීමට ඇති එක් විකල්පයක් වන්නේ රටේ මෑතකාලීන සංවර්ධනයට අනුකූලව වත්මන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ආයතනය (NEC) ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමයි. අධ්‍යාපන අංශයට, ජාතික මට්ටමින් (උදා., MoE, NIE, වෙනත් ජාතික මට්ටමේ නියෝජිතායතන) සහ පළාත් මට්ටම් (උදා., පළාත්, කලාප සහ පාසල් මට්ටම්) යන දෙකෙහිම, සහභාගිත්වයෙන් යුත් ප්‍රවේශයක් සහතික කිරීමට සහ ප්‍රවර්ධනය කිරීමට නිල බලයෙන් යුත් නියෝජිතයන් අවශ්‍ය වේ.

තවද, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ආශ්‍රිත පර්යේෂණ සහ ප්‍රතිපත්ති ඇගයීම ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහ පාර්ශවකරුවන් සහ පුරවැසියන් අතර විධිමත් ප්‍රතිපත්ති සන්නිවේදනයක් සිදුකිරීමේ වගකීම උසස්/විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ අධ්‍යාපන විද්‍යාඥයින්ට පැවරිය යුතුය. (Education Academician, IDIs, July 8, 2024).

2 වන යෝජනාව අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති අධ්‍යයනය සඳහා ස්වාධීන කවුන්සිලයක් ICEPS ස්ථාපිත කිරීම: මෙම විශ්ලේෂණයේ සොයාගැනීම් මත පදනම්ව, අධ්‍යාපන පද්ධතිය තුළ සාක්ෂි මත පදනම් වූ දැනුවත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය සහ සැලසුම් සංස්කෘතිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා පර්යේෂණ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මධ්‍යගත ICEPS පිහිටුවීමට සහ පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන සංස්කෘතියක් පිහිටුවීම සඳහා පදනම සැකසීමට යෝජනා කෙරේ. තවද, පාඩම් ඉගෙනීම සඳහා නව ප්‍රතිපත්ති පදනම් කර ගැනීම සඳහා අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිවල ඉතිහාසය සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳව සමාලෝචනය කළ යුතුය. අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය රාජ්‍ය අධ්‍යාපනයට ප්‍රමුඛත්වය දිය යුතුය. වසර ගණනාවක් රටේ අධ්‍යාපනයේ දියුණුවට දායක වූ ප්‍රතිපත්ති හැල්ලුවට ලක් නොකළ යුතුයි. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයේදී තීරණාත්මක පාර්ශවකරුවන් විසින් තාවකාලික තීරණ ගැනීම වැළැක්විය යුතුය. එක් එක් ප්‍රතිපත්ති ප්‍රකාශය/සන්ධර්භය සංවර්ධනය කිරීම ශක්තිමත් තර්කයන් මත පදනම් විය යුතුය. මීට අමතරව, ප්‍රතිපත්ති සංශෝධන සිදු කළ හැකි ආකාරය පිළිබඳ පැහැදිලි අවබෝධයක් තිබිය යුතුය.

තවද, අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය, ප්‍රතිපත්ති පර්යේෂණ පැවැත්වීම, ප්‍රතිපත්ති ඇගයීම සහ තක්සේරු කිරීම, ප්‍රතිපත්ති අධීක්ෂණය සහ ප්‍රතිපත්ති සැකසීම සම්බන්ධ කරුණු පිළිබඳව කටයුතු කිරීමට ICEPS ට සිදුවනු ඇත. දැනුම හා අත්දැකීම් හුවමාරු කර ගැනීම සඳහා අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියා කරන, දේශීයව සහ ජාත්‍යන්තරව අනෙකුත් අදාළ ආයතන/කවුන්සිල සමඟ ICEPS සම්බන්ධ කිරීම අවශ්‍ය වේ. තවද, මෙම කවුන්සිලය අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණත්වයක් සහිත විවිධ ක්ෂේත්‍ර/අංශ නියෝජනය කරන වෘත්තිකයන් සහ තාක්ෂණවේදීන්ගෙන් සමන්විත විය යුතුය.

තවද, විවිධ අධ්‍යාපන පුහුණු ආයතන සහ පශ්චාත් උපාධි ප්‍රදානය කරන ආයතන විසින් පවත්වනු ලබන විශ්වවිද්‍යාල උපාධි වැඩසටහන් (විශේෂයෙන් අධ්‍යාපන ආශ්‍රිත උපාධි සහ පශ්චාත් උපාධි පාඨමාලා) සහ අනෙකුත් පශ්චාත් උපාධි වැඩසටහන් සඳහා කැපවූ මොඩියුල අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණයක් කඩිනමින් ඇතුළත් කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණය සහ ප්‍රතිපත්ති ඇගයීම: අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය සඳහා ඕනෑම ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීමේදී විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදය අනුගමනය කරමින් පෙර පැවති ප්‍රතිපත්ති පිළිබඳ පුළුල් ප්‍රතිපත්තියක් සහ ප්‍රතිපත්ති ඇගයීමක් සිදුකර තිබීම අතිශයින් වැදගත් වේ. පෙර ප්‍රතිපත්ති පරිචයන්ගෙන් පාඩම් සැලකිලිමත්ව සලකා බැලිය යුතු අතර, බොහෝ නිවැරදි කිරීමේ විකල්ප නිර්දේශ කිරීම අවශ්‍ය වේ. සාක්ෂි පදනම් කරගත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම සහ පර්යේෂණ තරයේ සමාලෝචනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ පුළුල් පර්යේෂණ දැනටමත් සිදු කර ඇත. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන ක්‍රියාවලියේදී අති නවීන පර්යේෂණ ඒකාබද්ධ කිරීමට සහ සමාලෝචනය කිරීමට යාන්ත්‍රණයක් සකස් කළ යුතුය. මෙම කාර්යය සඳහා, ප්‍රතිපත්ති සමාලෝචන චක්‍රයක් තීරණය කිරීම අවශ්‍ය වේ (උදා., වසර දෙකක් හෝ ද්වි-වාර්ෂිකව නිතිපතා ප්‍රතිපත්ති නිරීක්ෂණ පැවැත්වීම සහ වසර තුනක හෝ වසර පහ අවසානයේ ප්‍රතිපත්ති ඇගයීම සිදු කිරීම) (Academician/ Economist, IDIs, July 8, 2024).

ප්‍රතිපත්ති සහ බිම් මට්ටමේ අවශ්‍යතා සුසංයෝග කිරීම: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති බිම් මට්ටමේ සැබෑ අවශ්‍යතා ආමන්ත්‍රණය කළ යුතු අතර, ගැඹුරින් අන්තර්ගත කළ ප්‍රතිපත්ති දිරිමත් කළ යුතුය. බොහෝ ප්‍රතිපත්ති ආකර්ශනීය සහ රටාවන් සහිත නමුත් ඒවා ඔවුන්ගේ අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභීන්ගේ අවශ්‍යතා සමඟ නොගැලපෙන බැවින් ඒවා භාවිතා කළ නොහැක.

ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවලිය: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී පහත පියවර විද්‍යාත්මකව අනුගමනය කළ යුතුය

පියවර 1: අංශය/පද්ධති විශ්ලේෂණය/ගැටලු හඳුනාගැනීම:

- සියලුම ක්ෂේත්‍ර, උප ක්ෂේත්‍ර සහ අංශ (එනම්, ආර්ථිකය, සමාජය සහ සංස්කෘතිය, දේශපාලනය, ජාතික සංවර්ධන ප්‍රමුඛතා, සංවර්ධන හවුල්කරු සම්බන්ධීකරණය, ආධාර සඵලතාවය සහ වෙනත් සාධක) ආවරණය වන පරිදි පුළුල් අංශ විශ්ලේෂණයක්/ගැටලු හඳුනාගැනීම.
- සිවිල් සමාජ, පාර්ශවකරුවන්, සහ සගයන් ඇතුළුව වඩාත් විස්තීර්ණ උපදේශන සහ මහජන කාචයේ අදහස් වලට සවන්දීම සඳහා ප්‍රමාණවත් කාලයක් ලබාදීම
- ජාතික සංවර්ධන සන්දර්භය සහ අධ්‍යාපනය සඳහා එහි බලපෑම් සමාලෝචනය කිරීම.
- අධ්‍යාපනයේ ජයග්‍රහණ, අභියෝග, ගැටලු සහ අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම.
- අතීත සහ වර්තමාන ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති, උපාය මාර්ග සහ සැලසුම් විශ්ලේෂණය කිරීම සහ හඳුනාගත් අභියෝග, ගැටලු සහ අවශ්‍යතා සපුරාලීමට, තක්සේරු කිරීමට රජය ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග විමසීම.
- විවිධ අංශ/කණ්ඩායම් නියෝජනය කරන විශේෂඥ කණ්ඩායම මඟින් ක්ෂේත්‍ර විශ්ලේෂණය/ගැටලු මොනවාද යන්න තීරණය කිරීම සිදුකළ යුතුය.

පියවර 2: 'හරිත පත්‍රිකාවක්' සකස් කිරීම:

- ක්ෂේත්‍රයට අදාළ ගැටලු අනාවරණය කිරීමේ ප්‍රතිඵල/සොයාගැනීම් මත පදනම්ව, සමාජයේ සහ ආර්ථිකයේ විවිධ කොටස් නියෝජනය කරන ප්‍රවීණයන් විසින් 'හරිත පත්‍රිකාවක්' සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය (හරිත පත්‍රිකාවල කරුණු සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමට විශේෂඥ කණ්ඩායමක්/විද්වත් කණ්ඩායමක් පිහිටුවීමට අවශ්‍ය වේ.)
- මහජනතාවගේ මතය සහ එකඟතාවය ලබා ගැනීම සඳහා හරිත පත්‍රිකාව ප්‍රකාශයට පත් කිරීම.
- රජයේ පාර්ශ්වයන්ගෙන්ද උපදේශන ද ලබා ගත යුතුය.

පියවර 3: ධවල පත්‍රිකාවක් සකස් කිරීම:

- ඉහත සඳහන් හරිත පත්‍රිකාව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා කාර්ය සාධක බලකායක්/විත්තන මණ්ඩලයක් පත් කර ඔවුන්ගේ නිර්දේශ මත පදනම්ව ධවල පත්‍රිකාවක් සකස් කළ

යුතුය.

- ධවල පත්‍රිකාව මහජනතාවට ප්‍රකාශයට පත්කර වැඩිදුර නිරීක්ෂණ, අදහස් සහ ප්‍රතිපෝෂණ ලබා ගැනීම.

පියවර 4: ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සකස් කිරීම:

- විවිධ අංශයන් පැතිකඩ සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා දිගුකාලීන දැක්මක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් පද්ධතිය/සමාජ/පලාත් අවශ්‍යතා හඳුනා ගැනීම සඳහා ඊට සමගාමීව තවත් කාර්ය සාධක බලකායක්/විද්වත් මණ්ඩලයක්/ප්‍රවීණයන් පත් කිරීම.
- විශේෂඥයින්/විද්වත් මණ්ඩලය /කාර්ය සාධක බලකාය විසින් සකස් කරන ලද ධවල පත්‍රිකා විශ්ලේෂණය මත පදනම්ව ජාතික ප්‍රතිපත්ති රාමුවක් සකස් කිරීම.

පියවර 5: අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ජාතික ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කිරීම:

- එම රාමුව මත පදනම්ව ජාතික ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම.
- ජාතික ප්‍රතිපත්ති නීතිපතා සමාලෝචනය කිරීම සහ ඇගයීම සහ සමකාලීන සංවර්ධනයට අනුකූලව යාවත්කාලීන කිරීම හෝ සංශෝධනය කිරීම (අවශ්‍ය නම්).
- ජාතික අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තියක් මගින් අධ්‍යාපන කටයුතු සම්බන්ධයෙන් රජය විසින් අනුගමනය කරනු ලබන ප්‍රධාන ඉලක්ක සහ ප්‍රමුඛතා මෙම අංශයේ සහ උප අංශ මට්ටමින්- ප්‍රවේශය, ගුණාත්මකභාවය සහ ගුරුවරුන් වැනි විශේෂිත අංශ සම්බන්ධයෙන් හෝ දැනට පවත්නා ගැටලුවක් හෝ අවශ්‍යතාවයක් අනුව ස්ථාපිත කිරීම අවශ්‍ය වේ.
- ◇ උපාය මාර්ගය මගින් ප්‍රතිපත්ති ඉලක්ක සපුරා ගත යුතු ආකාරය සඳහන් කළ යුතුය.
- ◇ සැලැස්මක් මගින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ඉලක්ක, ක්‍රියාකාරකම් සහ ප්‍රතිපත්ති සහ උපාය මාර්ගය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට අවශ්‍ය කාලරාමුව, වගකීම් සහ සම්පත් නිර්වචනය කරනු ලබයි.

ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, උපදේශනය, සන්නිවේදනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සහභාගිත්ව ප්‍රවේශය භාවිතා කළ යුතුය. එවැනි සහයෝගී උත්සාහයන් තුළින් ගැටලු අභියෝග අඩුකරගැනීමට හැකිවනු ඇත. තවද, එවැනි ක්‍රියාමාර්ගයන් හ ප්‍රතිපත්ති මූලපිරීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා කණ්ඩායම් වගවීම වැඩිදියුණු කිරීමට සහ නායකත්වයන් බිහිකිරීමට හේතු වනු ඇත. ප්‍රතිපත්ති පහත සඳහන් වැනි ඒවායේ ශක්‍යතාව සීමා කළ හැකි සාධක සලකා බැලිය යුතුය

- ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට ප්‍රමාණවත් ආයතනික ධාරිතාවක් සහ මානව සම්පත් තිබේද?
- කළමනාකරණ ව්‍යුහයන් සුදුසුද?
- ප්‍රතිපත්ති ඉලක්කය සපුරා ගැනීම සඳහා ප්‍රමාණවත් මූල්‍ය සම්පත් තිබේද?

සාරාංශයක් ලෙස, ප්‍රතිපත්ති ඵලදායී වීමට නම්, ඒවා :

- සාක්ෂි මත ගොඩනගා ඇති
- දේශපාලනික වශයෙන් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි
- මූල්‍යයමය වශයෙන් යථාර්ථවාදීවූ
- රජය සහ අදාළ පාර්ශවකරුවන් විසින් එකඟ වූ ඒවා වියයුතුය

සාමාන්‍ය අධ්‍යාපනයේ සහ උසස් අධ්‍යාපනයේ ප්‍රතිපත්තිමය අරමුණු නිර්ණය කළ යුතුයි. විෂයමාලා ප්‍රතිපත්තිය, ගුරු අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්තිය සහ අධ්‍යාපන මූල්‍ය ප්‍රතිපත්ති අතර සම්බන්ධතා ප්‍රමුඛතා සහ සම්මුතීන් තීරණය කිරීම සඳහා අදාළ විශේෂඥ කණ්ඩායම්/විද්වතුන් සමඟ සාකච්ඡා කර සකස් කළ යුතු අතර ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරී සැලසුම් ද එවැනි කණ්ඩායම් සමඟ සකස් කළ යුතුය. ඇත්ත වශයෙන්ම, ප්‍රතිපත්ති වක්‍රයක කාලසීමාව, ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණය සහ ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක නොකළහොත් ඇතිවන ප්‍රතිවිපාක පිළිබඳව දැනගැනීම අවශ්‍ය වේ.

ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම: ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා ජාතික සහ ප්‍රාදේශීය මට්ටමින් සිවිල් සමාජය ඇතුළුව ප්‍රතිපත්ති සම්බන්ධයෙන් පුළුල් අන්දමින් දැනුවත් කිරීම සිදුකළ යුතුය. තවද, ප්‍රතිපත්ති සැකසීමේදී සහ ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පුරවැසියන්ගේ කාර්යභාරයන් සහ වගකීම් සහ ඔවුන්ගේ මැදිහත්වීම් සීමාවන් පැහැදිලිව නිර්ණය කළ යුතුය. ප්‍රතිපත්තියේ භාවිතා වන සියලුම නියමයන් සහ සංකල්ප පැහැදිලිව නිර්වචනය කළ යුතු අතර තිරසාර බව සහතික කරමින් ක්‍රියාවට නැංවීම ප්‍රායෝගිකව බිම් මට්ටමින් සිදුකළ යුතුය.

අන්තර් හා අන්තර්-ආංශික සම්බන්ධතා: අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සහ ප්‍රතිසංස්කරණ අන්තර් හා අන්තර්-ආංශික ආකාරයෙන් සකස් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. එබැවින්, අදාළ උප අංශ සම්බන්ධීකරණය අර්ථවත් ලෙස ස්ථාපිත කර ශක්තිමත් කළ යුතුය. එවැනි ප්‍රායෝගික සහයෝගීතාවයක් ප්‍රතිපත්තිමය අරමුණු සහ ඉලක්ක සපුරා ගැනීමට මග පාදනු ඇත.

අධ්‍යාපන හා ආර්ථික අංශ සම්බන්ධීකරණයෙන් සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කළ යුතුය. මෙහිදී පාසල් අධ්‍යාපනය, රැකියාව, ඵලදායීතාව සහ වෙළෙඳාම අතර සම්බන්ධය දැඩි කරමින් ජාතික ආර්ථිකය වැඩිදියුණු කිරීම අවශ්‍ය වේ. තවද, රැකියා ආශ්‍රිත කුසලතා සහ නිපුණතා පිළිබඳ සිසුන්ගේ ඉගෙනුම් ප්‍රතිඵල වැඩිදියුණු කළ යුතුය. අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මක මානස කුළ විෂයමාලා අන්තර්ගතය සහ තක්සේරුව සම්බන්ධයෙන් වඩාත් සෘජු පාලනයක් පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් පවතී. අධ්‍යාපනයේ ආර්ථික විද්‍යාව සම්බන්ධයෙන් අධ්‍යාපන ආයෝජනවල ඵලදායීතාව වැඩිදියුණු කිරීමට පියවර ගත යුතු අතර පාසල් මට්ටමේ තීරණ ගැනීමේදී සහ වෙළඳපල අවශ්‍යතාවලට වඩාත් සෘජුව සම්බන්ධ වීමෙන් අධ්‍යාපනයට ප්‍රජා දායකත්වය යෙදවුම් වැඩි විය යුතුය.

විවිධ ප්‍රතිපත්ති, සැලසුම් සහ උපාය මාර්ග අතර අනුකූලතාව: රටකට විවිධ ප්‍රතිපත්ති, සැලසුම් සහ උපාය මාර්ග වෙනත් අංශ විසින් සකස් කර ඇති අතර මේවාට බොහෝ මූලාශ්‍රවල සහාය ව තිබිය හැකිය. ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය කිරීමේදී, යමෙකු මෙම ප්‍රතිපත්තිවල

අනුකූලතාව පරීක්ෂා කළ යුතුය, කිසියම් පරස්පර ප්‍රමුඛතා, සම්පත් සහ ඒවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ හැකියාවන්, එකිනෙක අතිරේකය වන්නේද සහ තරඟකාරී ඉල්ලීම් තිබේදැයි පරීක්ෂා කළ යුතුය.

ප්‍රමිතීන් මත පදනම් වූ සහ ප්‍රතිඵල නිර්වචනය කරන ලද ප්‍රතිපත්ති වෙනස්කම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම: අධ්‍යාපනික සංවර්ධනයේ එක් ප්‍රතිඵලයක් නම්, අධ්‍යාපනික සංවිධාන විසින් , ව්‍යවසායක ව්‍යාපාර ආකෘතිය මත තම ඉලක්ක සහ උපාය මාර්ග ආදර්ශයට ගෙන, කාර්යක්ෂමතාවය, වගවීම සහ ප්‍රතිලාභ ලැබීම මගින් මෙහෙයවනු ලබන ආයතනික ආචාර ධර්මයන් වැලඳ ගැනීමට බලකිරීමයි. එහෙයින්, විසිඑක්වන සියවසේ අධ්‍යාපන ප්‍රතිසංස්කරණවල දේශපාලනය පිළිබිඹු කරන්නේ මෙම නැගී එන ප්‍රමිතීන් මත පදනම් වූ සහ ප්‍රතිඵල වලින් නිර්වචනය කරන ලද ප්‍රතිපත්ති වෙනස් කිරීමේ සුසමාදර්ශයයි. සමහර ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂකයින් ගෝලීය අධ්‍යාපන සංවර්ධන රාමුව විසින් පනවන ලද අධ්‍යාපනයේ ප්‍රමිතිකරණයේ සර්වසම්පූර්ණ හා අධික ස්වභාවය විවේචනය කර ඇත.

ක්‍රමානුකූල සහ තිරසාර අධීක්ෂණ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීම: පරිශීලකයන් සඳහා, විශේෂයෙන් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් සඳහා හොඳ තත්වයේ දත්ත ජනනය කිරීම සම්බන්ධ ගැටලු විසඳීම සඳහා, අනුමාන මත පදනම් වූ තීරණ ගැනීමෙන් බැහැර වීමට සහ හොඳ පාලනයක් ස්ථාපිත කිරීමට තුඩු දෙන සාක්ෂි පදනම් කරගත් ප්‍රතිපත්ති සම්පාදන සංස්කෘතියක් ඇති කිරීමට ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනයට සහාය වීම සඳහා පද්ධතිමය සහ තිරසාර අධීක්ෂණ පද්ධතියක් ස්ථාපිත කිරීමට මෙහිදී යෝජනා කරනු ලබයි

වැඩිදුර පර්යේෂණ: මෙම විශ්ලේෂණය මගින් අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති විශ්ලේෂණ දුර්වල මට්ටමින් පවතින සහ /නොමැති බව අනාවරණය වූ බැවින්, එක් එක් ප්‍රතිපත්ති යෝජනා/රාමු/ප්‍රතිසංස්කරණ මූලපිරීම් වල බලපෑම පිළිබඳ පුළුල් ලෙස අවධානය යොමුකරන අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති ඇගයීම් මාලාවක් සිදු කිරීමට යෝජනා කෙරේ.

- Aturupane, H. & Little, A.W. (2020) General Education in Sri Lanka in *Handbook of Education Systems in South Asia*, Global Education Systems, Springer Nature Singapore Pte Ltd.
- Balasooriya, B.M.J. (2004a) *An Evaluation of the impact of school-based resource management and formula funding of schools in Sri Lanka*, UK: Institute of Education, University of London
- Balasooriya, B.M.J. (2004b) *Teacher deployment in Sri Lanka: An audit*, Battaramulla: Policy Planning and Performance Review Division, Ministry of Education
- Balasooriya, B.M.J., Wehella, M.M., & Wijeratne, S.U. (2010) Sri Lanka, in P. Peterson, E. Baker & B. McGaw (Eds.), *International Encyclopedia of Education*, Vol. 5, pp. 813-825, Oxford, UK: Elsevier
- Cabinet Sub-Committee to prepare and submit the National Education Policy Framework to the Parliament (2023) *National Education Policy Framework - Sri Lanka (2023-2033)*, September 2023, Colombo
- Central Bank of Sri Lanka (2023) *Annual Economic Review - 2023*, Colombo: CBSL
- Coalition for Education Development (2024) *National Education Policy Framework (2023): Civil Society Observations*, Colombo: CED (Unpublished)
- Easterby-Smith, M., Thorpe, R., Lowe, A. (2002) *Management Research, An Introduction*, 2nd Edition, London: SAGE Publications Ltd.
- Fernando, N. (1984a) *Many Voices Many Needs*, August, 1984, Sri Lanka: Planning and Management Development Division, Ministry of Education
- Fernando, N. (Eds.) (1984b) *Management for Educational Development in Sri Lanka*, September, 1984, Sri Lanka: Ministry of Education
- Government of Ceylon (1939) *Education Ordinance No. 31 of 1939 as amended by Ordinance No. 61 of 1939, Ordinance Act No. 3 of 1946, Act No. 26 of 1947, Act No. 5 of 1951, Act No. 37 of 1958, and Act No. 35 of 1973*
- Government of Ceylon (1960) *Assisted Schools and Training Colleges (Special Provisions) Act No. 5 of 1960*
- Government of Ceylon (1961) *Assisted Schools and Training Colleges (Supplementary Provisions) Act No. 8 of 1961*
- Government of Sri Lanka (1981) *Assisted Schools and Training Colleges (Special Provisions) (Amendment) Act No. 65 of 1981*
- Government of Sri Lanka (1985) *National Institute of Education Act No. 28 of 1985*, Colombo: Department of Government Printing

- Government of Sri Lanka (1986) *College of Education Act No. 30 of 1986*, Colombo: Department of Government Printing
- Government of Sri Lanka (1987) *13th amendment to the constitution*, Colombo: Department of Government Printing
- Government of Sri Lanka (1991) *National Education Commission Act No. 19 of 1991*, Colombo: Department of Government Printing
- Government of Sri Lanka (1997) *Extra Ordinary Gazette*, November 25, 1997, Colombo: Department of Government Printing
- Government of Sri Lanka (2023) *The Constitution of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka*, As amended up to 31st October 2023, Published by the Parliament Secretariat, Colombo: Department of Government Printing
- Haddad, W. (1994) *The Dynamics of Education Policymaking: Case studies of Burkina Faso, Jordan, Peru and Thailand*, Washington DC: World Bank.
- Haddad, W.D. & Demsky, T. (1995) *Education Policy-planning process: an applied framework*, Fundamentals of Educational Planning – 51, Paris: IIEP
- Jayarathne, S.M.G., Wijeratne, S.U., Medagama, R.S., Wehella, M.M., & Balasooriya, Jayantha (2013) *Education First: Sri Lanka*, Battaramulla, Sri Lanka: Policy and Planning Branch, Ministry of Education, Sri Lanka
- Jayasuriya, J.E. (1988) Decentralization of education: Contribution of Dr. C.W.W. Kannangara, in National Institute of Education, Sri Lanka (Eds.) *Reforming Education Unfinished Task*, pp. 21-44, Maharagama, Sri Lanka: NIE
- Lee, Tim (1996) *The Search for Equity. The funding of additional educational needs under LMS*, England: Avebury
- Little, A. W. (2024) *Development, Education and Learning in Sri Lanka: An international research journey*. London: UCL Press
- Little, A.W. (2003) *Education for All: Policy and Planning, Lessons from Sri Lanka*, Researching the Issues – 46, UK: DFID
- Little, A.W. (2010) *The Politics, Policies and Progress of Basic Education in Sri Lanka*, Research Monograph No. 38, CREATE, UK: University of Sussex
- Medagama, R.S. (2014) *A Review of Educational Reforms in the post-Kannangara Era*, 25th Dr. C.W.W. Kannangara Memorial Lecture, October 13, 2014, Maharagama: Department of Research and Development, National Institute of Education, Sri Lanka
- Ministry of Education & State Ministry of Education Reforms, Distance Learning Promotion and Open Universities (2019) *Education Reforms for General Education (2019 – 2022)*, Unpublished, Battaramulla: MoE & SMER,DL&OUs
- Ministry of Education (1972) *New Way (Nawamaga) on Education*, Colombo: Ministry of Education
- Ministry of Education (2018) *Learning: Education promises become a reality*, Battaramulla: MoE

- Ministry of Education (2019a) *National Policy on General Education in Sri Lanka*, October 2019, Battaramulla: MoE
- Ministry of Education (2019b) *Proposed framework (draft) for consideration in drafting the General Education Bill (Act)*, September 2019, Battaramulla: MoE
- Ministry of Education (2022) *Proposal for General Education Reforms (2022-2032) A Preliminary Note*, Unpublished, www.moe.gov.lk Battaramulla: MoE
- Ministry of Education, Ministry of Higher Education & Ministry of Youth Affairs and Employment (1981) *Education Proposals for Reforms (Education White Paper), General, University and Tertiary (Vocational, Technical and Professional)*, Colombo: State Printing Corporation
- National Audit Office (2019) *Formulation and Implementation of the National Education Policies*, Assignment No. EDU/B/NEC/PER/2019/1, Unpublished, Retrieved from: http://www.auditorgeneral.gov.lk/web/images/special_report/National-Education-Policies/English.pdf
- National Committee for Formulating a New Education Act for General Education (2009) *New Education Act for General Education in Sri Lanka, Context, issues and proposals*, Colombo: State Printing Corporation
- National Education Commission (1992) *The First Report of the National Education Commission, Sessional Paper No. V-1992*, Colombo: Department of Government Printing, Sri Lanka
- National Education Commission (1997) *General Education Reforms*, Colombo: NEC
- National Education Commission (2003) *Envisioning Education for Human Development: Proposals for a National Policy Framework on General Education in Sri Lanka*, Colombo: NEC
- National Education Commission (2016) *Raising the Quality of Education: Proposals for a National Policy on General Education in Sri Lanka*, Nugegoda: NEC
- National Education Commission (2022a) *National Education Policy Framework (2020-2030) - Nurturing a Society of Productive, Caring, and Patriotic Citizens, Full text*, June 2022, Colombo: Department of Government Printing
- National Education Commission (2022b) *National Education Policy Framework (2020-2030) - Nurturing a Society of Productive, Caring, and Patriotic Citizens - Extended Summary*, June 2022, Colombo: Department of Government Printing
- Presidential Commission on Youth (1990) *Report of the Presidential Commission on Youth*, Sessional Paper No. 1 - 1990, Printed on the Order of the Government, March 1990, Colombo: Department of Government Printing

- Presidential Task Force on General Education, Sri Lanka (1997) *General Education Reforms*, Colombo: The Pacific Press Pvt. Ltd.
- Presidential Task Force on Sri Lanka's Education Affairs (2020) *Re-emerging Education in Sri Lanka: Transforming the Present System of General Education to a Dynamic and Vibrant Paradigm for 21st Century*, Volume II Core-groups reports, July 2020
- Sectoral Oversight Committee on Education, Parliament of Sri Lanka (2024) *Report of the Sectoral Oversight Committee on Education National Education Policy Framework - Sri Lanka (2023-2033) on Thursday 09th May 2024*, Battaramulla: Parliament of Sri Lanka
- Select Committee of Parliament of Sri Lanka (2023) *Report of the Select Committee of Parliament to make suitable recommendations for the expansion of Higher Education Opportunities in Sri Lanka*, Battaramulla: The Parliament of Sri Lanka
- Special Parliament Advisory Committee of Education (2012a) *New Educational Policies and Proposals for General Education in Sri Lanka*, Based on the proposals presented to the Special Parliament Advisory Committee of Education, Colombo: Department of Government Press
- Special Parliament Advisory Committee of Education (2012b) *New Educational Policies and Proposals for General Education in Sri Lanka (Edited Copy)*, Based on the proposals presented to the Special Parliament Advisory Committee of Education, Colombo: Department of Government Press
- State Ministry of Education Reforms, Distance Learning Promotion and Open Universities (2021) *Analysis of Education Reforms Proposals submitted on the Digital Platform*, www.moe.gov.lk, Battaramulla: SMER,DL&OUs
- UNESCO Bangkok (2013a) *UNESCO Handbook on Education Policy Analysis and Programming, Volume 1, Education Policy Analysis*, Bangkok: UNESCO Asia and Pacific Regional Bureau for Education
- UNESCO Bangkok (2013b) *UNESCO Handbook on Education Policy Analysis and Programming, Volume 2, Education Policy Analysis*, Bangkok: UNESCO Asia and Pacific Regional Bureau for Education.
- Wehella, M.M. & Balasooriya, B.M.J. (2014a) Free education policy and its challenges: Sri Lanka, in *Commonwealth Education Partnerships 2014/15*, pp. 55-58, UK: Commonwealth Secretariat
- Wehella, M.M. & Balasooriya, B.M.J. (2014b) Unseen Features: Challenges for Free Education Policy in Sri Lanka in *Journal of Comparative Education*, November 2014, pp. 91-124, Issue No. 77, Taiwan: Chinese Taipei Comparative Education Society

වැඩිදුර විමර්ශන

Ariyadasa, K. D. (1976) *Management of educational reforms in Sri Lanka*, Experiments and innovations in education No. 25, An International Bureau of Education, Paris: UNESCO

Department of Education (1963) *Manual of Instructions (Part I & II)*

Government of Ceylon (1945) *Free Education Policy*

Government of Ceylon (1968) *Public Examinations Act No. 25 of 1968*

Government of Sri Lanka (1979) *Pirivena Education Act No. 64 of 1979*

Government of Sri Lanka (2014) *Right to Free Education Bill, 2014*

Henry, M. (2001) *Policy approaches to educational disadvantage and equity in Australian schooling*, Paris: IIEP

Levacic, R. & Glatter, R. (2001) *'Really Good Ideas'? Developing Evidence-Informed Policy and Practice in Educational Leadership and Management, Educational Management and Administration*

Ministry of Education (1983) *Education – Draft Bill*

Wehella, M. M. & Balasooriya, Jayantha (2019) *Education Strategic Planning*, Authors publication [Sinhala]

Appendices

Appendix 3.1: Stakeholders contribute to the study

KIIs:

1. Mrs. Jayani Prishangika, Director of Education (Policy and Planning), MoE
2. Mr. Sidath Vipularathne, Former Zonal Director of Education, Kothmale
3. Dr. Chandana Bandara, Chairman, CED - Sri Lanka
4. Mr. Shantha Kulathunge, National Coordinator, CED - Sri Lanka
5. Mr. Kamal Herath, Board Member, CED - Sri Lanka and Save the Children - Sri Lanka

IDIs:

1. Mr. S. Ranugge, Former Sri Lanka Administrative Service Officer/Policy Analyst
2. Mrs. Pathmini Ranaweera, Chairperson, NEC
3. Dr. Upali Sedara, Former State Secretary, State Ministry of Education Reforms, Distance Learning Promotion and Open Universities, Former Policymaker
4. Prof. Manjula Vidanapathirana, Former Dean, Faculty of Education, University of Colombo
5. Dr. Prabath Ekanayake, Dean, Faculty of Arts, University of Peradeniya
6. Prof. Ananda Jayawickrama, Professor in Economics, Department of Economics and Statistics, Former Director, Postgraduate Institute of Humanities and Social Sciences, University of Peradeniya

FGDs:

1. Mr. Ananda Jayathilake, Journalist
2. Mr. Jayasiri Jayasekera, Journalist
3. Mr. Kamal Herath, Save the Children
4. Ms. Rangani Lakmali, University of Kelaniya
5. Dr. Chandana Bandara, CED - Sri Lanka
6. Mr. Shantha Kulathunge, CED - Sri Lanka

අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය

අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය යනු ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික සහ පළාත් මට්ටමින් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයට සම්බන්ධ සිවිල් සංවිධාන වල එකමුතුවකි. අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රයේ සක්‍රීයව නියැලී සිටින සිවිල් සංවිධාන 60 කින් යුත් දීප ව්‍යාප්ත සාමාජික ජාලයක් අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය සතුව ඇත. 2004 වසරේ සිට අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපනයට අදාළ ප්‍රතිපත්ති සැකසීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා සිවිල් සමාජ සහභාගිත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට සම්බන්ධ වී ඇත. සැමට අධ්‍යාපනය, සහග්‍ර සංවර්ධන අධ්‍යාපන ඉලක්ක සහ තිරසර සංවර්ධන අරමුණු න්‍යායය පත්‍රයේ අධ්‍යාපන අරමුණ සහ ඉලක්ක දිනා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියේ වැදගත් කොටසක් ලෙස සිවිල් සමාජ සහභාගිත්වය ප්‍රවර්ධනය කිරීමට අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය කැපවී ක්‍රියාකරනු ලබයි.

මෙම පරමාර්ථය සාක්ෂාත් කරගැනීම සඳහා අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශය සහ පළාත් අධ්‍යාපන අමාත්‍යාංශ, තිරසර සංවර්ධන කවුන්සිලය, මාධ්‍ය, අධ්‍යාපනඥයින්, දෙමාපිය සංගම්, සහ වෘත්තීය සංගම් වැනි සමාජයේ අනෙකුත් අංශ සමග සහයෝගයෙන් ක්‍රියාකරනු ලබයි. මෙම අධ්‍යයනය අධ්‍යාපනය සඳහා ගෝලීය පාර්ශ්වකරණ ආයතනය Global Partners for Education (GPE) මගින් කියාත්මක කරනු ලබන Education Out Loud (EOL) ව්‍යාපෘතියේ අරමුදල් උපයෝගී කරගෙන සකස් කර තිබේ. මෙම අධ්‍යයනයේ අනාවරණයන් සහ නිර්දේශ ශ්‍රී ලංකාව සඳහා වඩාත් අන්තර්කරණය වූ, සමානාත්මතාවයෙන් යුත් ගුණාත්මක අධ්‍යාපනයක් සහතික කිරීම උදෙසා ඵලදායී හා වඩාත් සුදුසු අධ්‍යාපන ප්‍රතිපත්ති සැකසීම සඳහා ප්‍රයෝජනවත් වනු ඇතැයි අධ්‍යාපන සංවර්ධන සන්ධානය විශ්වාස කරනු ලබයි.

Coalition for Educational Development (CED) – Sri Lanka

CED, Sri Lanka is a consortium of organizations involved in the education sector at national, provincial, and local levels in Sri Lanka. CED has an island-wide membership network encompassing 60 organizations actively engaged in the field. Since its inception in 2004, CED has been involved in promoting civil society participation in formulating and implementing policies related to education in Sri Lanka. CED is committed to steering civil society participation as a vital part of achieving goals and targets of education for all (EFA), millennium development goals (MDGs), and sustainable development goals (SDGs) declarations. In order to achieve this objective CED working in collaboration with the Ministry of Education and Provincial Ministries of Education, Sustainable Development Council and other segments of society such as media, academia, parents associations and professional bodies.

This study report has been furnished with the funding support from Global Partners for Education (GPE) under the Education Out Loud project (EOL). CED believes that the findings and recommendations of this study will be useful to form effective, relevant policies to ensure inclusive and quality education for Sri Lanka.

Coalition for Educational Development
No. 17, Dharmapala Place, Rajagiriya,
Colombo, Sri Lanka
Phone: 011-867642

E-mail: cedsri Lanka@yahoo.com
Web: www.ced.srilanka.org

